

CELEBRATA

WITTEBURGENSIS

UNIVERSITATIS

JULIO - ERIDIANO

DUCALIS

ANNUS POST SECVLUM PRIMUM

QUINGENTESIMO ET QVINTVS

GLORIOSVS

IN JURE ACADEMICO

CVS

DECISIONES TUM GENERALES

TUM SPECIALES

EX IURISPRVDENTIA CANONICA CIVILI

PUBLICA AC PRIVATA

ITIT ET ASSERTIS HISTORICIS PETITAS

UNA COM HYPOTHOSI

ACADEMIARVM ORBIS TERRARVM

ET SUBJUNCTIS EX OMNI JURE THEOREMATICIS

ADSPICE

DEO TER OPTIMO MAXIMO

Qui JUBILAEAM SOLENNITATEM INDISSOLVIBILI NOBIS HANC VOLENS

PATROCINANTE

B. VIRGINE DEIPARAE ET MARTINO

OSTRA JUBILAEI VETERNI PRODROMA

QUE CHRIS COEDEST IN MEDIS FELICITATIS

SEMPITERNE LIBIS FAVENTE

CELEBERRIMÆ
WIRCEBURGENSIUM
UNIVERSITATIS
JULIO - FRIDERICIANO-
DUCALIS

ANNUS POST SÆCULUM PRIMUM
QUINQUAGESIMUS, ET JUBILÆUS,
GLORIOSUS

IN JURE ACADEMICO,
CUJUS
DECISIONES TUM GENERALES,
TUM SPECIALES

EX JURISPRUDENTIA CANONICA, CIVILI,
PUBLICA, AC PRIVATA,
UTI ET ASSERTIS HISTORICIS PETITAS
UNA CUM HYPOTYPOSI

ACADEMIARUM ORBIS TERRARUM,
ET SUBJUNCTIS EX OMNI JURE THEOREMATIS
AUSPICE

DEO TER OPTIMO MAXIMO,

Qui JUBILÆAM SOLENNITATEM nunquàm non sacram esse voluit,
PATROCINANTE

B. VIRGINE DEIPARA, ET MATRE
NOSTRA JUBILÆI ÆTERNI PRODROMA,
OMNIQUE CURIA COELESTI IN MEDIIS FELICITATIS
SEMPITERNÆ JUBILIS FAVENTE,

SUB
AUSPICATISSIMO, ET SEXCENTA JUBILATIONE
DIGNISSIMO REGIMINE
REVERENDISSIMI, ET CELSISSIMI
S. R. I. PRINCIPIS, AC DOMINI,

D. FRIDERICI CAROLI,
D. G. EPISCOPI Bambergens. & Wirceburg.
Franciæ Orientalis DUCIS, Sacræ Cæsareæ, Regiæque Ca-
tholicæ Majestatis CONSILIARII Actualis Intimi, ac Conferentialis,
S. R. I. PRO-CANCELLARII, &c. &c.
DOMINI, DOMINI NOSTRI CLEMENTISSIMI,
UNIVERSITATIS NOSTRÆ

RESTAURATORIS SECUNDI GLORIOSISSIMI,
SUPREMUM CONSULATUM ACADEMICUM JAM IN ANNUM SEPTIMUM
INTER MEROS APPLAUSUS GERENTE
REVERENDISSIMO, PERILLUSTRI, AC PER QUAM
GRATIOSO DOMINO,

D. JOANNE VITO, L. B. à WÜRTZBURG,
Ecclesiarum, Imperialis Bamberg. & Cathedralis Wirceburg.
respectivè Decano, & Canonico Capitulari, Equestris Comburgensis,
& Insignis Ecclesiæ Collegiæ Novi Monasterii ad S. Joannem Evangelistam Præ-
posito, Reverendiss. ac Celsiss. Principis, Episcopi Bamberg. & Wirceburg. F. O. D. Consiliario
Intimo, & respectivè LOCUMTENENTE, &c

Ex Decreto, & Auctoritate Amplissimi Juris-Consultorum Ordinis
In Præfata Celeberrima JULIO-FRIDERICIANO - Ducali Universitate,
PRÆSIDE

PRÆNOBILI, CLARISSIMO, ET CONSULTISSIMO VIRO, AC DOMINO,
D. LEONARDO CARLIER, J. U. Doctore, Pandectar.
in Nostrâ JULIO-FRIDERICIANA Professore Publ. & Ordinario, Reveren-
diss. & Celsiss. Principis, Episcopi Bamberg. & Wirceb. Consiliario Aulico,
Tribus distinctis vicibus rigorosè examinatus, & approbatus,
Pro Licentia Summos in Utroque Jure Honores, & Privilegia Doctoralia solenniter consequendi
Publicæ Eruditorum Exegesi discutiendas proponit

MAXIMILIANUS BALTHASARUS GAZEN Stettensis,
J. U. Emeritus, & Historiarum Auditor.

Die Mensis 1732. Loco, & Horis ante & post meridiem consuetis.

WIRCEBURGI, Typis Marci Antonii Engmann, Universitatis Typographi.

*REVERENDISSIMIS,
ILLUSTRISSIMIS,*

ET
EXCELLENTISSIMIS DOMINIS,
D. CAROLO PHILIPPO,

S. R. I. Comiti ab Hohenlohe,
Sacrae Cæsareæ, Regiæque Catholicæ Majestatis
Camerario, & Consiliario Imperiali Aulico,

D. JOSEPHO ANTONIO,

S. R. I. Comiti ab Hohenlohe,
Ecclesiarum, Metropolitanæ Electoralis Colonien-
sis, & Cathedralis Argentinensis Canonico,

**D. RUPERTO FRANCISCO
FERDINANDO,**

S. R. I. Comiti ab Hohenlohe,
Ecclesiæ Cathedralis Argentinensis Canonico,
DOMINIS in Langenburg, Bartenstein
& Pfedelbach, &c. &c.

GERMANIS FRATRIBUS,
DOMINIS, DOMINIS SUIS
GRATIOSISSIMIS
D. C. O.

**REVERENDISSIMI,
ILLUSTRISSIMI,
ET
EXCELLENTISSIMI
DOMINI
S. R. I. COMITES,
DOMINI, DOMINI
GRATIOSISSIMI!**

*L*lustrissimarum per
Franciam Eôam Fa-
miliarum Phœnix, DO-
MUS HOHENLOHI-
CA est, Principibus proxima,
pluribus par, Nulli vel antiquitate
Originis

Originis, vel Dignitatum Titulis,
ac Splendoribus, vel Rerum gesta-
rum Magnitudine inferior. Excel-
sa Flamma & Nomen dedit, & Se-
renissimam Imaginem Avitæ Celsi-
tudinis, Quæ nullâ sæculorum aut
rerum humanarum varietate de-
pressa, nativâ indole, ut alta petit,
ita obscuras terræ glebas averfata,
inter primæ magnitudinis, quæ Cæ-
lum Imperii illustant, sydera, & sta-
tionem sibi, & lucis consortium am-
bivit. Sacras Pontificum in præci-
puiis Metropolitanis, & Cathedra-
libus Ecclesiis Infulas, Cristatas
Heroum Galeas, palmis & laureis
in omnibus Germaniæ Provinciis,
(2 vel

vel fortiter defensis, vel fortiùs recuperatis, collectis inclytas, auratos Equitum Torques, & quæ Plura alia sunt supremæ Virtutis & Nobilitatis ornamenta, tanto numero in Illustrissimis Majorum suorum Ceteris suspicienda exponit, ut quæ rariora aliis, HEROIBUS HOHENLOHICIS hæreditaria fuisse videantur. Nec inter Amplissimarum Ditionum suarum Terminos natæ salutis publicæ Gentis Magnanimitas sese continuit: Quacunque volabant Aquilæ, & signa victricia circumferebant, Imperatorum Castra & Curias summi Exercituum Duces sequebantur, Tantâ cum sapien-

pietiae, fortitudinis, fidei, & felicitatis existimatione, ut GODEFRIDO HOHENLOHICO Friderici II. Imperatoris Adolescentiam sub Mundiburdi sive Cæsarei Tutoris Augusto Nomine moderandam, & pacis ac belli artibus instituendam, Imperii Procures demandârint, parem Imperio Romano - Germanico gubernando existimantes Eum, Cui Augustissimi Juvenis animum regnandi scientiâ inbuendum prudenti delectu crediderunt. Extat hodie dum fumosa licet, sed ab Antiquitate, & Dignitate serenissima Tutoris Cæsarei Imago, Principali habitu, dextrâ Imperiale Pomum,

*munus, sinistra nudatum enses præ-
ferens, quo duplici Majestatis sym-
bolo Posteris exhibet, quantum Fi-
dei & Virtuti suæ Depositum, non
Germaniæ solum, sed & Siciliæ, &
Neapolis Regna commisissent. Ve-
neraretur hodie inter Italos in
HOHENLOHICIS Marchiones su-
os Romaniola, nisi quæ tunc Ita-
liam à Germania perpetuis bellis
avulserunt fata, Gentem Hanc Illu-
strissimam reddidissent Patriæ, &
gloriosam solum memoriam, serenif-
simi sanguinis, & meritorum Testem
posteris reliquissent. Sed quid inter
terras lucem DOMUS INCLYTÆ
inquiero, quam è cælis Adelbais, san-
ctita*

*Ætate & miraculis, dum in mundo
degeret, Conspicua, Nepotibus suis
copiosissimè affundit. Miramur ho-
diedum Munificentissimæ Pietatis
Monumentum Nobile, Collegiatam
olim Oëbrinensem Basilicam, in
quâ cum Religiosissimæ Fundatri-
cis sacra ossa & cineres magnifico in
tumulo adhuc quiescunt, Postero-
rum suorum antiquam vel acci-
piunt, vel jure desiderant vene-
rationem. Non immorabor de-
prædicandæ Antiquæ ILLUSTRIS-
SIMÆ DOMUS Pietati, quando ve-
stra, REVERENDISSIMA, ILLUS-
TRISSIMA, ET EXCELLENTISSI-
MA FRATRUM TRIAS, Religio,
&*

*Restauratae Avitæ Virtutis splendor
ita oculos omnium perstringit, ut
Gentilitius ille HOHENLOHICO-
RUM PHOENIX, è præteritorum
temporum busto, ac cineribus re-
divivus, absterso quasi senio in
floridâ, vegetâque Juventâ, nova
Gloriæ & Honoris Vestri sæcu-
la in Vobis exordiat. Augu-
rium fuit, quam subditi nummo
inscripserunt epigraphen, dum
Paternæ Hæreditatis, & Regionis
possessionem Concordibus Animis si-
mul adivistis. Fidem spondebant an-
tiquam, Fidem novam, fidei nimirum
antiquæ pristina decora, renova-
tis fidelitatis obsequiis sub Glorio-
sissimo*

ssimo Regimine Vestro instauran-
da. Hinc Unus in TRIBUS PHOE-
NIX, inter Odoras, Cælestésque Pie-
tatis flammæ Novam INCLYTÆ
DOMUI VESTRÆ Gloriam, No-
vum pro subditis felicitatis Incre-
mentum accendit. Et Quidni sponde-
rem talia Patriæ à REVERENDIS-
SIMIS, ILLUSTRISSIMIS, ET EX-
CELLENTISSIMIS DOMINATIO-
NIBUS VESTRIS, quos, ut ver-
bis Ecclesiæ utar, & Fidei, &
Animorum ad optimum quem-
que scopum collimantium unitas,
verè fecit esse Germanos. Transfu-
sa est in Vos cum Paterno, Maternó-
que Hohenlohico, & Hassico-Land-
gravico Illustrissimo, & Serenissimo

San-

)()(

Sanguine sublimis illa, & Præstan-
tissima Indoles, per prima Digni-
tatum, quas adire cæpistis, fastigia
non multos, ut ominari licet, post
annos emersura. Quàm dulcis Im-
perio, quàm Augustis grata Penati-
bus recordatio est PHILIPPI CARO-
LI, Gloriosissimæ memoriæ Progeni-
toris Vestri, Quem Purissimus sa-
crorum Cultus Deo amabilem, ex-
structa ingenti sumptu in Arcis Bar-
tensteinæ sinu, & magnificè exor-
nata Ecclesia, fundatæ Seraphico
Capucinatorum Ordini ædes, superis
acceptum, quem spectata, & Lon-
ga Rerum Experientia, Erudita sa-
pientis Animi Perspicacia, incor-
rup-

tus Justitiæ Amor, Infracta inter labores, & curas pervigiles Constantia, Augustissimo Imperatori CAROLO tam æstimatum reddiderunt, & venerabilem, ut suas Illi Cæsareas vices committens, Imperialis Camerae Wezlariæ Judicem, nil tale Opinantem, Majora promeritum, non alienarum precum impulsu, & ambitu, sed motu proprio declarârit. Vivit adhuc PHILIPPI CAROLI Immortalis fama, nec præmaturo funere totus obiit, qui in REVERENDISSIMIS, ILLUSTRISSIMIS, ET EXCELLENTISSIMIS DOMINATIONIBUS VESTRIS Similes Sibi post se reliquit.

) (2

Pla-

*Placida in florido vultu Majestas,
stelleus Oculorum fulgor, Mellea
Linguae Disertae Facundia, Pro-
funda, & Ferax Consiliorum Mens,
Intrepida in Arduis Magnanimi-
tas, lenis in subjectos Amor, In-
violata Recti Custodia, Promo-
vendi Honoris Divini Zelus, sacro-
rum Reverentia, scientiarum, &
Litterarum politiorum & cultus
& aestimatio, & quae Alia laudantur
Herois Christiani Decora, Pater-
nae Dotes sunt, quae vivam in
Illustrissima Germanorum Fratrum
Triade, ceu Generis Hohenlohici De-
liciiis, Ejus Imaginem expresserunt.
Quare singularis Gratiae argu-
men-*

*mentum exhibuistis mihi, REVE-
RENDISSIMI, ILLUSTRISSIMI, ET
EXCELLENTISSIMI DOMINICO-
MITES, quando Thesibus meis In-
auguralibus Gloriosissima Nomina
Vestra præponere, Clementer indul-
sistis. De jure Academico dispu-
to. Reflectetis in Dissertationem
hanc meam paris splendoris Orna-
menta, Quanta Nobilissimis Ger-
maniae Academiis, Candidati Sa-
pientiæ Ipsi, ante hac attulistis. Flo-
rent adhuc Dilingæ, Argentinae,
Wirceburgi, ut externas Univer-
sitates præteream, Corollæ Lau-
reæ, fulgent in Elvacensis Lycæi
Palladio Trophæa aurea, quæ*
)()(3 *Illustris-*

Illustrissimis in pulvere Academico
Palæstritis & Victoribus Applau-
dens Christiana Sapientia inflexit.
Non erubuistis prærogativas illas,
quas Excelsò sanguini vel Nativitas
Ipsa, vel Imperatorum FAVOR liberali-
ter contulit, Virorum doctorum Pri-
vilegiis, & Academiarum, Quarum
albo inscripti fuistis, Furibus cumu-
lare. Coronæ olim Regiæ Philosophos,
Philosophia coronas, mutuo honoris
nexu exornavit; Antiqui hujus ora-
culi veritatem in REVERENDISSI-
MIS, ILLUSTRISSIMIS, ET EX-
CELLENTISSIMIS DOMINATIO-
NIBUS VESTRIS sæculo nostro ite-
rùm expositam dum admiror, Aca-
demi-

demicum quoque Gloriæ Vestræ
Monumentum, & Litteratis Vo-
bis, & litteratorum fautoribus in
perpetuæ venerationis, & devotis-
simæ meæ, parentisque mei sub-
jectionis tesseram hoc in Libello
statui, Gratosissime permittetis.
Favet Auspicii loco Anni præsen-
tis, quem ab exacto Primo Fun-
datæ Julio-Ducalis Wirceburgen-
sis Universitatis Sæculo Quinqua-
gesimum, five Jubilæum agimus, fe-
stiva celebritas, quam eò pulchrio-
ri coronide Facultas Juridica ab-
solvet, ubi PHOENICEM HOHEN-
LOHICUM inter innoxias, & Sere-
nissimas flammæ exorientem, ceu
felix

*felix secuturi secundi sæculi omen,
inter purpurata Themidos subse-
lia venerabundus expono , atque
Gratiosissimis Mecænatibus Meis
non Jubilæum tantum, sed plenum sa-
cris, & Imperialibus Honoribus Sæcu-
lum in vegetâ post seros annos se-
nectâ, & Gloriosam, Quæ PHOE-
NICI propria est , Immortalitatem
submississimo affectu precor, qui sum
vester*

REVERENDISSIMI, ILLUS-
TRISSIMI, ET EXCELLEN-
TISSIMI S. R. I. COMITES,
DOMINI, DOMINI MEI
GRATIOSISSIMI

Infimus, & devotissimus Servus

MAXIMILIANUS BALTHASARUS GAZEN,
J. U. Emeritus, Stettensis.

PARÆNESIS AD ERUDITUM LECTOREM.

Uanquàm Exantlato Trino Examine Rigoroso pro More *Celeberrimæ Nostræ Universitatis Wirceburgensis Julio-Fridericiano-Ducalis* eò repente animum adjecerim, ut, quam *de Jure Academico, Orbisque Terrarum Universitatibus*, & præcipuè *Hæc Almâ Nostrâ Julio-Fridericianâ* conceperam Disputationem Inauguralem, Eam propriâ industriâ elaboratam pro licentiâ Summos in Utroque Jure Honores, & Privilegia Doctoralia solenniter consequendi, Orbi Erudito, & *Juris Academici Mecænatis, Conservatoribus, ac Fautoribus Æternâ Memoriam Dignissimis* ocyùs communicarem; fato tamen quodam, & fusiori *Universitatis Nostræ Hypotyposi* præpeditus, quod meditatus dudùm fueram, *Desideratæ* usque adeò Executioni tradere non potui. Atque ideò, si quas *Prioris anni litterarii* (qui etiamnum *Universitati Nostræ Seculum Primum Emenſæ Quinquagesimus, & Jubilæus* usque ad *Secundam Januarii Anni 1733.* currit) prærogativas latiùs examinavi, veniam merebor eò citiùs,
).:(quò

quò arctiori vinculo *Athenis Wirceburgensibus* me obstrictum, vel ab ineunte ætate, palàm profiteor. Porro *Disputationem Inauguralem* in Duas Partes divisam in *Jubilæâ Hâc Solennitate* exhibendam duxi, ut in *Primâ Jus Academicum* in genere dispiciatur, & in *Secundâ Universitatibus* in specie accommodetur. Accedit genuina *Universitatis Hujatis Nostræ* Historia, quæ *Institutionem primam Egloffsteinianam*, *Alteram Julio-Echterianam*, *Ejusque Florem*, & *Amplissimum Incrementum* exactè pertractat usque ad *Auspicatissimum Regimen Reverendissimi, & Celsissimi S. R. I. Principis, ac Domini, D. FRIDERICI CAROLI, D. G. Episcopi Bambergensis, & Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Ducis, Sacræ Cæsareæ, Regiæque Catholicæ Majestatis Consilarii Actualis Intimi, ac Conferentialis, S. R. I. Pro-Cancellarii, Domini, D. Nostri Clementissimi, &c. &c. &c. Universitatis Wirceburgensis Restauratoris Secundi Gloriosissimi*, cui Vita & Felicitas in ævum.

DISPU-

DISPUTATIONIS

DE

JURE ACADEMICO IN GENERE

PARS I.

De quidditate Academiarum, homonymia, & utilitate.

I.

Uòd Litterarum Studia à Græcis olim maximoperè exculta fuerint, vel eminùs inspicienti Historiographorum Fastos, & tractantes hâc super materiâ Annales abundè patebit. Philosophorum nomen suam debet originem Græcis, à quibus etiam diversa Sophi cognomina sortiti fuerunt, vel à *Magistro*, & *Doctrinâ*, quam sectabantur, vel à *Civitatibus*, in quibus disciplina addiscebatur, vel à *locis*, ubi sita Gymnasia, vel denique ab *aliquo eventu*, *habitu*, *fastu*, seu *ignominia* denominatione sumptâ. Unde famosa illa Philosophorum *Eliensium*, *Megarensium*, *Cyrenaicorum*, *Academicorum*, *Stoicorum*, *Peripateticorum*, *Cynicorum*, *Socraticorum*, *Epicureorum*, & hujusmodi nomina.

2. Inter reliquas Græciæ urbes, ubi frequentior disciplinarum exercitatio, eminebant *Athene*, hinc & hodie

solenne nobis est *Atkenaeum* vocare Universitatem, aut etiam Gymnasium. Locus extra ipsam urbem Athenas nemorosus conspiciebatur, in quo fundamenta Scholæ jecit *Ecademus* teste Horatio Flacco Lyricorum Poëtarum Principe:

*Scilicet, ut possem curvo dignoscere rectum,
Atque inter sylvas Ecademi quærere verum.*

Hæc Schola primâ litterâ mutatâ dicta fuit *Academia*, & qui ibi studiorum causâ degebant, *Academici*, eo felicitis denominationis successu, ut *Scholas omnes celebriores* jam inde ad ætatem usque nostram *Academiarum* nomine salutemus.

3. *Academia* (quæ etiam vel ab *universis* scientiis, quas inculcat, vel, si non omnes scientias pertractet, ita tamen instituit, ut illæ ab universis præsentibus hauriantur, *Universitas* audit, & nobile objectum Jurisprudentiæ publicæ Imperii Romano-Germanici constituit) hanc quidditatem admittit: quòd sit *Schola ad litteras publicè edocendas instituta, auctoritate Pontificis, aut Principis supremi erecta, aut confirmata, & privilegiis munita, in qua Gradus in scientiis dispensantur*; Ex qua definitione inferimus, quòd non *cuicunque* competat facultas erigendi *Academias privatâ* auctoritate, sed jus illud resideat penes Pontificem, & supremos Principes; uti est communis DD. *ad L. Deo auctore. C. de vet. jur. enucl.* ne scilicet ex ejusmodi foundationibus privatis suboriatur occasio, potiùs Ecclesiam labefactandi, & disseminandi vitia, quàm conservandi veram religionem, & justitiam, ac virtutes propagandi. Supponit hanc doctrinam ut certam *Oecumenica Synodus Tridentina Sess. 5. de reform. C. 1.* in fine, ubi jubet institui, aut restaurari Lectionem Scripturæ Sacræ in Gymnasiis publicis *Religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate,*

te, & charitate; quo loco insinuat non alios, nisi prædictos, & ipsum Summum Pontificem hâc Academiâs instituendi facultate instructos esse. Neque hâc *Tridentinæ Synodi* mens nova est, siquidem Athenis lege Sophoclis antiquissimâ cautum erat, ut *absque authoritate Senatûs* neque Scholæ erigerentur, neque Philosophus quispiam disciplinis præesset. Ulteriùs probant *Glossa in Clementin. Dudùm, secundam de sepultur. C. 2. de privil. in 6. & Tholosan. lib. 18. de republica cap. 1. 5. & 6.* cum Antonio Possentino, Rebuffo, Antonio Perezio, Christophoro Besoldo, & reliquis expositoribus in *Authenticam, Habita. C. ne filius pro patre &c.*

4. Quanta verò Academiârum sit utilitas, novit orbis terrarum eruditus. Sanè fides Catholica, & Ecclesia suas habent in Academiis arces, atque munimenta, quibus sese adversùs objectos hæreseon arietes tuentur. Inde sapientissimi prodeunt Viri, qui per totum terrarum orbem sanam, ac veram, quam didicere, & docuere, doctrinam promulgent, Hæreticos redarguant, & convincant, Idololatriam extirpent, Catholicos ad virtutes, salutemque promoveant. Inde emittuntur, qui libris suis, ac scriptis illustrent universum, qui in CC. Oecumenicis, & Provincialibus graviora fidei mysteria, morumque momenta pertractent, qui ad Infulas, ad Purpuram, Soliùmque supremum eluctentur, Ecclesiam recto, ac sapienti moderamine gubernantes. Fusâ hîc hypotyposi liceret excurrere in emolumenta varia, sed cum illa vel ad oculum pateant, superfluum id judicamus. Videantur tamen, & consulantur ad hunc num. S. Augustinus *lib. 18. de civit. Dei. c. 52.* Nicephorus *lib. 7. c. 20. & lib. 10. c. 52.* Cicero *lib. 1. officior. & orat. pro Archia Poëta &c.* His breviter delibatis sit partis primæ

§. I.

*An, quia statuimus causam efficientem principalem
Academiarum esse Summum Pontificem, & supremum Prin-
cipem, Academia sint Ecclesiastica, vel seculares, & Judices
earum gaudeant jurisdictione Ecclesiasticâ, vel seculari?*

5. **E**xcellentissimus Doctor Alphonsus de Escobar, dum
in Tractatu de Pontificia, & Regia Jurisdictione in
studiis generalibus, & de Judicibus, & foro Studiosorum à
Cap. 21. questionem propositam ad examen vocat, Doctores
allegat in contrarias sententias abeuntes:

Plures DD. cum Balboa, Saliceto, Bellamera, Mone-
ta tuentur sententiam Universitates *Ecclesiasticas* asseren-
tem, his motivis inducti:

Primò, quia studia generalia vel non possunt, vel sal-
tem non solent erigi *absque auctoritate Pontificis*, quod
non esset necessarium, si Universitates essent seculares.
2dò. quia in Academiis semper versantur *Clerici*, & quam-
vis sit minor pars eorum, tamen ab eis omnes indistinctè
Clerici appellantur. *3tiò*. quia Theologia, & Jus Canoni-
cum, quod in Academiis docetur, ad causam Religionis
ordinatur, ut vel ideò censendum sit, Pontificem voluisse
eximere Academicos à jurisdictione seculari. *4tò*. Quia
Collegia Studiorum causâ erecta, interveniente auctoritate
Ecclesiasticâ, sicut & Laicorum confraternitates, judican-
tur Ecclesiastica & Religiosa, ut cum Lambertino tenet
Gutierrez *L. 1. qq. Canon. c. 36.* ergò idem dicendum de
Academiis Studiorum causâ erectis, & Apostolicâ aucto-
ritate confirmatis. His tamen non attentis dubitandi ra-
tionibus est

6. *Decisio prima*, quòd admittenda sit sententia do-
cens, quòd Academiarum Judices (suppositâ hypothesi,
sermo-

fermonem esse de Academiis, quæ in Principis sæcularis territorio sita sunt, & tum ab eo, tum à Pontifice confirmata ab utroque privilegia participant, qualis est *Alma Nostra Julio-FRIDERICIANO-Ducalis Wirceburgensis*) gaudeant *jurisdictione mixtâ*, ità ut jurisdictionem *Ecclesiasticam* exercent in Academicos Ecclesiasticos, qui jurisdictioni sæculari subesse non possunt, & jurisdictionem *sæcularem* in Laicos Academicos. Quòd si causæ non sint ex naturâ suâ spirituales pertinentes ad Judicem Ecclesiasticum respectu cujuscunque Laici etiam non Studiosi, *jurisdictio sæcularis* exercebatur, ut adeò Academiae hujusmodi Principi subjectæ quoad visitationem, reformationem, & gubernationem *sæculares* nuncupandæ sint, sicut civitas dicitur *sæcularis*, & *non mixta*, tametsi in ea morentur plures Clerici jurisdictioni Ecclesiasticæ subjecti, & si propterea appellare placeat civitates mixtas, licebit & dicere Academias mixtas cum Petro Gregorio *lib. 15. syntagmat. c. 32. n. 9.* Sententiæ ità explicatæ subscribunt frequentissimi DD. inter quos Bartolus, Baldus, Jason, Felinus, Abbas, Marantæ, Farinacius &c.

Ex sequentibus decidendi rationibus:

Prima est, quòd ad cognoscendam naturam, & rei substantiam major pars inspicienda sit, etiamsi minor sit dignior, ergò si major pars Academiae sit Laicorum, ea censenda est sæcularis, & laica, licet Clerici sint digniores. Sic cum legatur aurum, cui gemmæ inclusæ sunt, illæ cedunt auro quamvis pretiosiores, quia pars auri est major. *Arg. L. cum aurum. 19. ff. de auro & argento legato.* Facit etiam huc *C. ex litteris. C. cum secundum. de jure patronat.*

Secunda ratio petitur ab absurdo, quia si minor pars Clericorum efficeret Academiam *Ecclesiasticam*, eadem ra-

tione totum Regnum, Provincia, & Civitas essent corpus Ecclesiasticum, & non sæculare, cum in illis semper sint plures Clerici, quamvis minorem adhuc partem constituentes. Imò & si casu, & contingenter pars Academiae major esset Clericorum, Academia adhuc *secularis* foret, cum non inspiciatur actus, sed potentia, & extrinseca accidentia rei naturam non mutant, *Arg. L. 2. §. ex his. v. non enim. ff. de V. O.* Sic si casu, ac contingenter major pars Senatorum urbis alicujus esset Clericorum, non idcirco diceretur Senatus Ecclesiasticus. Aliud esset, si Academiae id statutum foret, ut Academicorum pars major, aut æqualis esset Clericorum, tunc enim Ecclesiastica esset Academia, siquidem id non contingenter, sed ex proprio instituto fluere.

Tertia ratio desumitur ex eo, quia erectio, ac fundatio Universitatum est politica, & ad Principes sæculares spectans, qui jus habent erigendi eas in suis regnis, & absque ipsorum Principum facultate erigi non possunt, ut docet D. Thomas in *tract. contra impugnantes Religionem*, Baldus, Bartolus, & alii apud cit. Escobar. Et quidem omnibus penè sæculis, & ubique Principes sæculares Studia generalia erexerunt, ut elucescet ex dicendis infra, ac testatur *sacratissimus Imperator Noster Justinianus in Proëm. ff. §. hac autem tria*, & ibi Bartol. *n. 3.* Quid quod Trident. dum *sess. 22. de reform. c. 8.* concedit Episcopis facultatem visitandi scholas, eam limitat dicendo: *Non tamen, quæ sub Regum immediatâ protectione sunt, sine eorum licentia*, quod sanè ita exceptum videtur, quia Universitates utpote laicæ ad Principum jurisdictionem spectant.

Occurritur Rationibus dubitandi.

7. **P***rima* solvitur per responsionem, quòd Pontificis auctoritas interveniens non faciat Ecclesiasticam Academiam, sed approbando illam prævio examine declaret nihil in ejus studiis, & statutis contineri bonis moribus, aut Religioni contrarium, ita, ut deinde sequente confirmatione studium sit generale non solùm respectu Regni, in quo traditur, sed respectu universæ Ecclesiæ; quem notabilem effectum non Principis, benè tamen Pontificis in omnibus Regnis Christianis potestatem suo modo, ac jurisdictionem habentis auctoritas operatur.

Secunda enervatur dicendo, quòd *tantùm impropria, & abusiva phrasi* Clerici possint nuncupari illi, qui versantur in Universitate, cujus minor pars est Clericorum, cùm cæteroquin omnes cives cujuslibet Urbis Clerici appellari possent ex eo, quòd aliqui cives sint Clerici.

Tertia ratio diluitur inde, quia studiorum finis promiscuus est tam Principi Ecclesiastico, quàm sæculari communis, ut nimirum uterque illum promovere studeat, quatenus plures viri omnibus scientiis imbuantur, quorum sapientiâ Reipublicæ salus, Regnorumque incolumitas stabiliatur, &c. Et quanquàm Theologiæ finis, seu objectum sit supernaturale, ad hoc tamen non attenditur, ut studiosi à jurisdictione sæculari eximantur, quandoquidem non intervenit salus spiritualis, & periculum animarum.

Ut *quarta* dubitandi ratio à paritate Collegiorum desumpta solutionem eò magis accommodam recipiat, sit

8. *Decisio 2da*, quòd Collegia *in duplici classe* consideranda sint; *Alia* quippe *ob pium finem* auctoritate Ecclesiasticâ eriguntur, seu ex instituto habent, quòd major pars

pars debeat esse Clericorum, & hæc quidem Ecclesiastica fatemur; *Alia* verò neque illud ex instituto habent, neque *finis alius, nisi studiorum*, in fundatione eorum est appositus, & hæc *secularia* decernimus, licet redditus Ecclesiastici à Pontifice eis fuerint annexi. Academiae igitur æquiparantur Collegiis non *primi*, sed *secundi generis*.

Aliam resolutionem propositi argumenti affert Escobar *in cit. tractat. cap. 24. num. 350.* sed, ut videtur, parum consequenter ad sua principia.

§. II.

Quinam actus concernant Jurisdictionem Ecclesiasticam, & quinam secularem respectu Academiae?

9. **P**Ræsuppositâ ex priori §. jurisdictione mixtâ in Aca-
demiis, quarum major, aut æqualis pars ex proprio instituto non est Clericorum privilegio fori, & Canonis gaudentium, facile secernimus actus ad jurisdictionem Ecclesiasticam, & secularem pertinentes. Quemadmodum enim id dignoscere licet in cæteris respectu Judicum Ecclesiasticorum, & secularium, cum in unaquaque Republica sint distincta amborum tribunalia, ita etiam de Aca-
demiis, quæ speciem Reipublicæ habent, respectu utriusque jurisdictionis distinctæ, sentiendum est. Unde causæ, quæ vel ratione materiæ, vel ratione personæ ad Judicem Ecclesiasticum absolutè spectant, Ecclesiasticam juris-
dictionem desiderant, & vicissim; In particulari autem, & quid de regimine politico Academiarum sit statuendum, explanat

10. *Decisio prima* adstruens, regimen politicum Academiarum jurisdictionis secularis objectum esse, etiam si mixti sint Clerici cum Laicis,

Ratio

Ratio decidendi;

Quia causæ regiminis politici non respiciunt singulos ut singulos, sed corpus Academiae, quod diversum est à singulis, sicut regimen Reipublicæ, quod ad hujus bonum publicum tendit, etiam extendimus ad Clericos in casu, quo ipsorum specialibus privilegiis, & exemptioni non derogatur. Huic assertioni adstipulatur cum Menochio, Victoria, Medina, Navarro, P. Molina *de jur. & just. tractat. 2. disput. 32. §. Sexta Conclusio*. Hinc ad gubernationem politicam pertinet, formam præscribere; ad quam cathedris providendum, eamque pro varietate temporum mutare consulendo majori utilitati Academia-
rum, &c. &c.

Rationes dubitandi,

II. Quæ se fundant in variis Summorum Pontificum Constitutionibus, & Bullis regimen Academia-
rum politicum concernentibus, refellimus dicendo, quòd à Principibus sæcularibus, & ipsis Academiis variæ quidem Summis Pontificibus Constitutiones propositæ fuerint, non tamen, ut illis vim legis tribuerent Pontifices, sed ut approbarent in punctis, quæ Ecclesiasticos tangebant. Cæterà nihil addiderunt Pontifices in his, quæ ad jurisdictionem Laicalem spectant, nisi approbationem quasi dependentem à voluntate Principis, cujus placito ejusmodi Constitutiones sunt conditæ. Unde porro sequitur

12. *Decisio 2da*, quòd Academiae possint à Principe ex uno in alium locum transferri *regulariter*, aut omnino destrui, *nisi nempe necessariae prorsus essent ad eruditionem Religionis, atque adeò periclitaretur animarum salus*, quo casu excepto liberum est Principi Academiam transferre, aut destruere, si id expediat ad Reipublicæ modera-
men;

men; cùm enim in ejus territorio sita sit, atque ipsius jurisdictioni subiecta, nihil obstat, quò minùs ob causam boni publici id possit. Quam decisionem ita ampliamus, ut, casu, quo transferretur ad alium locum Academia, simul cum illa transferrentur jura, redditus, & bona non solum à Principe concessa, & acquisita ab ipsa, verùm & præstita à Pontificibus, cùm hi concesserint illa bona *in favorem Academiae, non autem loci*, in quo primùm erat erecta.

Idem judicium esto, si fieret unio Academiae unius cum alia, in simili tamen eventu, præcipuè, si absque causa necessaria, vel valdè utili pro solo Principis libitu fieret translatio, vel unio Academiae, requiri Pontificis consensum docet Escobar suprà cit. cum Felino, & Innocent. asserentibus, quòd aliàs jura, & bona à Pontifice concessa ad ipsum redirent. Quod assertum in *unione* Academiae unius cum alia nobis videtur magis perspicuum, cum intentio Pontificum eos redditus applicantium fuerit, ut Academia posset suis sumptibus, non interveniente alterius Academiae adminiculo, satisfacere, ac unum corpus per se ipsam constituere. In *translatione* verò tametsi consultius sit beneplacitum Summi Pontificis expetere, non tamen videmus, cur sint extinguenda jura ab eo concessa, si non postuletur, nisi, quandò Pontifex concessisset Academiae aliqua bona, seu jura intuitu, & favore *loci*, in quo erecta fuit; aliàs enim, si fiat concessio *in favorem illius corporis Academiae*, & ut in ipsa per Magistros, & Doctores studia promoveantur, hoc corpore durante, & eo fine permanente, non est ratio, cur non petito Summi Pontificis beneplacito in *translatione* jura extinguantur. Quòd si destruatur Academia, bona ab ipsa, nullo donante, acquisita Principi adjudicat *laudatus* Escobar cum Bartolo, Abbate, & aliis.

aliis. In casu autem reædificationis inspiciendum ait, num *nova* sit *Academiae erectio*, num tantum *restauratio*, in casu restorationis omnia bona, ac jura, quibus Academia insignita erat, permanere censet, non verò, si sit erectio nova.

§. III.

Exegesis Graduum, seu Honorum Scholasticorum, qui in Academiis conferri solent.

13. **A**B Eruditis Honores Scholastici, seu Promotiones *Gradus* vocantur, quia gradatim, & crescente eruditionis, ac doctrinae negotio conferuntur. Solenne nullo non tempore fuit teste indubitata Historiarum fide præmia tum in Martio, tum in litterario stadio benè merentibus elargiri, unde & Academiae hodie honorum præmia dispensant Studiosis, dum eosdem Gradibus condecorant, quorum *tres* sunt in Facultatibus, nempe *Baccalaureatus*, *Licentiatus*, & *Doctoratus*, seu *Magisterium*, qui tamen Magisterii titulus in *Alma Nostra Julio-Fridericiano-Ducali* solis supremâ Philosophiæ Laureâ insignitis hodie tribuitur. Genesis horum Graduum, & origo inter DD. controversa est. *Magnificus Doctor* Jacobus Middendorpius *decantatissimæ Universitatis Coloniensis olim Pro-Cancellarius famigeratissimus* *Academiarum* lib. 1. pag. 118. 119. &c. genesis Graduum tempora *Solonis* & *Pythagoræ* præcessisse probat, ita tamen, ut necdum certum promotionum extitisse ordinem ac nomina fateatur, & hæc ad tempora *Lotharii Imperatoris Bononiæ, vel Parisiis* felici auspicio orta referre videatur. Disquisitio hinc singulorum Graduum instituenda.

14. *Decisio prima.* Primus Gradus post absolutos, eosque annuos cursus, qui juxta Statuta cujusque Universita-

is in quavis Facultate requiruntur, vocatur *Baccalaureus*, etymologiâ derivatâ à *Bacca Lauri*, quippè in Lauro Baccae sunt illæ pilulæ parvæ, quas ea arbor tanquàm flores germinat, Laurus autem, seu corona laurea remean-
tibus ex arena Victoribus concessa fuit. Inde, quia in flore spes fructûs est, Bacca Lauri concedi assolet in primo gradu Candidatis, de quibus spes concipitur, fore, ut mereantur & Laurum, seu coronam lauream. Ubi, & quando hic Gradus conferatur, cujusvis Academiae statuta, & consuetudo observanda. Impugnat hanc nostram etymologiam Christophorus Besoldus *in dissertat. de studiosis* &c. C. 6. pag. 37. contendens lauream coronam non rectè Studiosis Facultatum attribui, utpotè olim solis Imperatoribus & militibus triumphantibus, ac Poëtis donatam; ubi prætereà insurgit contra Dresserum, & Beatum Rhenanum etymon à *baculo*, & *bacillo* deducentes, & demùm vult eam vocem desumptam à vocabulo gallico *Battalarii*, quod significat *Milites tyrones*, & quia hic Gradus in studio litterario tyrocinium aliorum est, voce paululùm immutatâ, *Baccalaureos* dictos existimat. Hæc controversia cum sit exiguæ utilitatis, refutationem Besoldi sententia vix meretur. Ob eruditionem videatur *cit. Auctor loco cit.*

15. *Decisio secunda.* Secundus Gradus est *Licentiatus*, denominatione petitâ à *Licentia*, quæ in hoc Gradu conceditur promoti, ut quodocunque velit, possit ascendere ad Gradum Doctoris. Quare ad Licentiatus Gradum præcedunt examina rigorosa, & actus litterarii, quibus promovendus ostendat se sufficientem, ac dignum, cui licentia detur assumendi supremum Gradum Doctoratûs, qui non amplius desiderat examen rigorosum, aliôsve actus litterarios, sed collationem Gradûs cum requisitis ceremoniis, & insignibus juxtâ specialia statuta. *Doctor Wilhelmus*
Be-

Beckers in *Synopsi Juris Publici cum Publicistis* plerisque Licentiatos ponit in duplici differentiâ, *quidam* enim sunt Licentiatii promoti, qui solennitate publicâ parùm ab illa, quæ promotionibus Doctorum adhiberi solet, differente, & vel solâ Bireti, vel Pilei impositione exceptâ, titulum Licentiatii nanciscuntur, uti sunt in hac alma Universitate Nostra, quotquot ex *Clementissima Ordinatione Reverendissimi, & Celsissimi S. R. I. Principis, Episcopi Herbipolensis, Franciæ Orientalis Ducis, &c. D. D. JOANNIS PHILIPPI FRANCISCI, pientissimæ memoriæ, Reverendissimi & Celsissimi Principis Nostri FRIDERICI CAROLI, Fratris Germani, in Sede Episcopali, & Throno Ducali Antecessoris penultimi*, hucusque Licentiatii renuntiati sunt, de quorum modò dictis Mecœnatibus Celsissimis teste Europâ in omne ævum deprædicandis inferiùs plura. *Quidam* verò sunt, & dicuntur Licentiatii, qui privatim, & publicè sunt examinati, nec, quantocunque tempore petiêrint sibi Gradum Doctoralem conferri, iterùm examinari debent, fusè de his Lymnæus in *Juris Publici Lib. 8. C. 8. n. 41.*

16. *Decisio tertia.* Tertius Gradus est *Doctoratus*, qui est omnium supremus, ac major, qui in litteris haberi potest, atque adeò majori honore, emolumentis, ac privilegiis insignis. *Magistri, & Doctores* ità nuncupantur, eòquòd doctrinæ suæ testimonium ab Academiis habeant, ità ut ab omnibus consuli queant, eorùmque judicio fidatur, & scientiæ ab eis propositæ excipiantur ab Auditoribus, quasi à docentibus cum approbatione summâ. De quibus ulteriora per Decursum. Porro, an possit quis in una Academia Gradum unum accipere, & alium in alia, videtur dependere à statutis Academicarum desuper inspicendis. *In Alma nostra Wirceburgensi*, qui promotus est Utriusque Juris Licentiatus, & deinde ad Doctoratûs insignia

signia aspirat, eadem regulariter hîc quoque accipere tenetur, id quod de quavis Academia affirmat Besold. *loc. cit.*

§. IV.

De Dignitate, & Potestate Baccalaurei, Licentiati, & Doctoris.

17. **D***ecisio prima.* Baccalaureo vi promotionis conceditur potestas conscendendi Cathedram inferiorem, & publicè legendi, atque adeò solo eo Gradu insignitus potest in Academiis regulariter docere facultatem, in qua Gradum obtinuit, & prætereà esse Advocatus causarum, Judex, & Senator &c. licèt aliquandò requiratur ad aliqua ex his muniis examen novum. Ad hunc Gradum accipiendum nulla ætas determinata est, adeoque in qualibet suppositis supponendis recipi valet.

Sententia Besoldi defendentis, Baccalaureos in casu, quo Statutum ad aliquod officium requirit Graduatos, exclusos censerî, eòquòd Baccalaureatus in numerum Graduum non veniat, teste Chockier *de jurisdict. in exemptos tom. 2. fol. 111.* potest in aliqua Academia esse vera, ubi id specialia Statuta exigunt, ast universaliter sumpta est falsa, námque in pluribus Academiis, &, ùt latè deducit sæpè cit. Escobar, in omnibus Hispanis requiritur, ut sint Graduati illi, qui publicè legunt: atqui publicè legere possunt Baccalaurei, ergò & sunt Graduati. Statuta Academicarum, quandò arcent Baccalaureos, id specialiter exprimere solent.

18. *Decisio secunda.* Licentiatus, tametsi non admitatur, quandò qualitas Doctoratûs quasi pro forma requiritur, ùt docet Riccius *in practica aurea, resolut. 136. & 467.* proximè tamen accedit ad dignitatem Doctoris; &
idcir-

idcirco in *favorabilibus*, & in usu privilegiorum Licentiatos pro Doctoribus haberi docent Alciatus *ad L. 57. de V. S.* Guido *decis. 389. cum cit. Magnifico Middendorpio Academiæ. lib. 1. pag. 134.* Imò Trident. *sess. 24. Cap. 12. de reformat.* æquiparat Doctorem, ac Licentiatum jubendo, ut in omnibus Ecclesiis, ubi fieri poterit, Archidiaconi sint Magistri in Theologia, aut *Doctores, vel Licentiatæ in Jure Canonico.* Hæc tamen æquiparatio non habet locum in *odiosis*, in his enim Licentiatum non venire nomine Doctoris citt. paulò antè DD. cum Besoldo tuentur. Hinc si prohiberetur Doctor à dignitate Senatoria, hæc prohibitio non obstaret, quò minus Licentiatus admitti posset &c.

19. *Decisio tertia.* Doctori, qui etiam Magister dici potest, competit facultas legendi in ea scientia, in qua Doctor est, item competit illi facultas glossandi, interpretandi publicè & privatim. Dignitas Doctoris tanta est, tamque sacra, ut si quis illam cum insignibus propriâ auctoritate usurpare præsumat, is crimen admittat poenâ falsi puniendum, juxtà mentem Anchorani ad *Clement. cum sit nimis, de Magistris &c.* ubi simul annotat qualitates in promovendo ad Doctoratum desiderandas, nempe, quòd *ad minimum debeat esse septendecim annorum, & quinquennii spatio in locis approbatis, ubi jura incorruptè traduntur, studuisse, quòd debeat alios præcedere moribus, facundiâ, & interpretandi subtilitate, quòd debeat esse ex toro legitimo, insigniter doctus, ritè examinatus, approbatus &c.* quæ tamen qualitates hodie, cum in diversis Academiis diversæ requirantur, nec simul possunt adstrui, nec seorsim valent recenferi. Quoad *nuncupationem* nomen Doctoris ad quosvis Jurisperitos extendi solet, qui in Jure nostro teste eodem Anchorano, *decem nominum*, nempe *Antecessorum, Magi-*

Magistrorum, Doctorum, Dominorum, Præceptorum, Sacerdotum Justitiæ, Jurisperitorum, Eminentissimorum Virorum, Patrum Juris, & Celsiorum &c. potissimum sibi prærogativam (ut reliquos titulos *ab ipso Sacratissimo Imperatore Nostro Justiniano passim in corpore Juris Civilis proditos sileamus*) dudum vendicaverunt.

Cum autem in hac decisione tertia, & jam suprâ *Doctorum*, & *Magistrorum* nomina regulariter synonyma admiserimus, breviter etymologiam discutiemus. *Magister* dicitur à *magistrando*, à *monendo*, seu à *monstrando*, ipse enim magistrat, seu regit, monet, ac docet, juxta aliquos *J*Ctos dicitur à voce *magis*, eòquòd *Magister* sit *magis*, seu *major in statione*. Hoc nomen *Magistri* sanè etiam olim erat maximæ dignitatis, ideò *Magistri* intimis Imperatoris consiliis assistebant, prædriam ante Patricios tenebant, quin filiis, ac fratribus, & consanguineis ipsius Imperatoris plausibile hoc nomen *Magistrorum* tanquam *nota characteristica* adjudicata fuit; ut adeò *Camerarius centur. 3. meditat. oper. successivar. cap. 61.* fusiolem hac super hypothesi paraphrasin adornans meritò sit consulendus. In puncto prædriæ sive præcedentiæ, quam inter se habent *Doctores* diversarum Facultatum, scientiarum dignitatem (præscindendo à particularibus *Academiæ* statutis, & observantiâ) attendendam arbitramur. Sic *primum* locum obtinebit *Theologica*, *secundum* *Juridica*, *tertium* *Medica*, *quartum* denique *Philosophica*, & *LL. AA.* Facultas possidebit. Pluribus de præcedentia discurret *Anchoranus ad tit. de Magist. in 6. cum celeberrimo Middendorpio Academ. lib. 1. pag. 132. &c.*

Atque hi *Gradus* prædicti approbati sunt tum à pluribus Pontificibus, quorum privilegia plurima partim clausa in *Corpore Juris*, partim extravagantiæ extant, tum à Con-

à Concilio Tridentino *ubi supra*, & *sess. 22. cap. 2. de reform.* ubi decernit, nullum Sacerdotem sæcularem assumendum esse in Prælatum Ecclesiarum Cathedralium, *qui non antea in Universitate Studiorum Magister, sive Doctor, aut Licentiatus in Sacra Theologia, vel Jure Canonico meritò sit promotus, aut publico alicujus Academiae testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur.* Graduum horum, atque Honorum Scholasticorum incapaces declaramus *infames omnes, quibus dignitatum portæ, arg. C. 86 de R. J. in 6. patere non debent; uti & infideles, hæreticos, excommunicatos, & spurios* (in aliquibus saltem Academiis) prout sentiunt Socinus, Anchoranus cum Bennio, cum quibus, & reliquis DD. hucusque citt. *promotos per saltum non gaudere privilegiis ritè promotorum in hac decisione tertia arg. L. Nemo. C. de advocat. divers. Judicium* sancimus.

§. V.

Proponitur quidditas Doctorum Bullatorum, seu ex privilegio talium, & quid circa illos statutum?

20. **D***ecisio prima.* Bullatos Doctores vocamus, qui ex Bulla, seu rescripto, aut privilegio alicujus Principis Doctoratûs honorem adipiscuntur. Hos longè inferiores esse Doctoribus, qui in Academiis creantur, affirmant Bennius *de privileg. jurisperit. privileg. 10.* Mandosius *super signatura gratiæ, de licentia doctorandi.* Zasius *ad L. 2. ff. de origine juris;* & meritò, nam in Academiis scientiæ experimentum fit per examina rigorosa, adeoque Doctores probantur esse periti, sed Princeps non examinat, at liberali concessione privilegium confert; ergò.

Protestamur hîc, nos non loqui de illis Doctoribus Bullatis, qui præviis examinibus sunt approbati, sed de illis,
C
quibus

quibus illud *Dionysii de Heliodoro*, quem eloquentiæ penitus ignarum *Adrianus Imperator* epistolarum suarum Magistrum instituerat, ironica phrasi accommodare licet: *Potest Caesar pecuniam, & honores tribuere, Rhetorem facere non potest.* Itaque, quid de his statutum, suggeret

21. *Decisio secunda.* Ad tollendos, qui ex frequenti Doctorum Bullatorum creatione irreperant, abusus S. Pius V. Summus Pontifex gravissimam edidit Bullam, quæ incipit: *Quamvis à Sede Apostolica*; ubi abrogata sunt omnia privilegia sic promovendi ad Gradus Licentiatûs, & Magisterii, aut Doctoratûs, concessa cuilibet personæ, aut Collegio, nisi ea privilegia fuerint postmodum revalidata, aut concessa; deinde declaratur promotos hujusmodi non posse uti gradu in ordine ad dignitates, & beneficia Ecclesiastica, insistendo vestigiis Tridentini *locis in §. præcedenti relatis*, quod tantum promotas *in Academiis* personas ad præbendas admittit. In his tamen standum est consuetudini, cum præfata Bulla non sit ubique in usu, & plura Collegia adhuc concedant Gradus, quorum privilegia sunt inspicienda. De Doctoribus, & Magistris Bullatis, qui per Bullam, aut rescriptum Principis Gradum Doctoratûs, aut Magisterii acquirunt, docet Guido *cum cit. Eximio* Middendorpio, quòd illi absolutè non gaudeant privilegiis Doctorum; quomodò autem possit Princeps eos Gradus concedere, latissimè tractat cit. D. Escobar *de Pontificia & Regia jurisdict. cap. 30. à num. 55.*

§. VI.

Quæ privilegia, & immunitates concessæ sint Magistris, & Doctoribus &c.?

SECTIO I.

Aliqua Privilegia recensentur.

22. **C**Um in singulis Academiis dentur privilegia, quibus gaudeant Scholastici, Baccalaurei, Licentiati, Doctores ac Magistri concessa à Pontificibus, & Principibus, quæ in synopsis redigi hîc non possunt, decisiones nostræ in præsentî loquentur de privilegiis, & immunitatibus, quæ in communi concessa sunt prædictis, licet ob desuetudinem, aut negligentiam, aliâmvē causam non omnia observentur; non tamen attingent singula, sed clariora: quandoquidem innumera illa sunt, & solos Doctores Juris Civilis 130. privilegiis gaudere probat Cassanæus *in catalog. gloriæ mundi parte 10. consider. 20.*

23. *Decisio prima.* Doctor, qui publicè alicubi proficitur, ejusdem loci civis esse judicatur, teste Jacobo Bennio *de privilegiis Doctorum part. 1. cap. 6.* atque adeò fruitur cunctis commodis, quæ ex jure civitatis in cæteros cives redundant. Et quamvis nemo rem suam alteri locare cogatur, *arg. L. invitos. C. de locato, &c.* tamen Doctor potest alienam domum conducere etiam invito Domino, si hic illâ non utatur; quæ porrò etiam non est assignanda in loco remoto, sed in pervio, & frequentiori, ut tum à Scholasticis, tum ab aliis commodè consuli queat, *censeri enim debet quasi quoddam civitatis oraculum, ad quod omnes confugere valeant.* Ità cum cit. Bennio, Besold. *in dissert. de studiosis, cap. 9.* Hinc ad studia eò commodiùs excolenda Doctor potest fabrum obstrepentem è vico expellere,

nisi ipse elegerit domum in vico proprio fabrorum, vel nisi ipse faber ante conductionem domûs Doctorem prævenisset, plura de his Menochius *de arbitr. cent. 3. casu 236. cum cit.* Besoldo.

24. *Decisio secunda.* Ità tamen Doctores sunt cives, ut non debeant sentire incommoda, quæ civitatem subsequi solent; unde licet tutela sit munus publicum, quod regulariter omnes subire tenentur, *arg. L. nullus. C. de decurionib. lib. 10.* Doctores tamen, qui docent, ab eo onere sunt immunes juxta mentem cit. Bennii; neque cogi possunt ad personalia munera, v. g. ad onus custodiendi portas tempore belli, agendi excubias, &c. ut sentit Glossa, & DD. *ad L. Medicos. C. de Professor. & Medicis. lib. 10. L. ne quis. & L. sancimus. C. de advoc. divers. judic. cum Harprechto in §. ult. de jure person. num. 55.* Quod privilegium extendit sententia communis ad advocatos causarum, & ad Doctores, qui actu non docent, ut videre est apud Alciatum, Philippum Paschalem, Hunnium, & alios, quos affert Besold. *suprà cit. pag. 103.*

25. *Decisio tertia.* Excusantur rursus Doctores ab onere hospitandi milites, *arg. L. Medicos. citatæ*, quam sententiam ampliat Zasius *in parat. ff. de procurat. num. 35.* ità, ut eosdem DD. immunes etiam pronunciet à solutione collectarum, adhuc tempore belli, quod tamen tenendum *regulariter*, nisi nempe publica necessitas adeò urgeat, ut non aliter Princeps possit reipublicæ suæ providere, nisi Doctores, & privilegiati ad collectarum solutionem concurrant, prout asserit Menochius *suprà cit. casu 379. num. 3. cum Joanne Koppen.*

26. *Decisio quarta.* Nec tenentur Doctores ad solvenda vectigalia, & gabellas, dum libros, aliásque res transferunt ad suæ habitationis, seu studiorum locum. Patet
ex

ex Authentica, Habita. C. ne filius pro patre. Hæc immunitas restringenda est in casu, quo solvenda sunt tributa ordinaria, & onera, quæ fundis inhærent, ut docet Besoldus cit. pag. 104. Qui auctor pariter in *thesaur. pract.* verbo: *Besoldung*/ ob dignitatem scientiæ concessum ait Doctoribus, ut, si post inchoata à se Collegia in medio anni decedant, totius anni stipendium eis debeatur, & transmittatur ad hæredes etiam extraneos. Idem affirmat Bennius, si Doctores in medio anni cum licentia Superioris ab Academia recedant. Quod quidem beneficium speciale est eis à lege concessum, cum per se, aliis nimirum artificibus, non nisi pro rata temporis merces debeatur. *arg. L. Sejo. ff. de annuis legatis.* atque hoc beneficium Doctores participant, si anno necdum elapso cogantur egredi à loco ratione pestis, aut incursus hostilis, quippe & in his circumstantiis totius anni salarium illis debetur, etiam si conducti sint ad docendum, & prælegendum per menses. Non tamen debetur eo casu nisi stipendium annuum, quamvis per plures annos essent conducti, ut advertit cum Jafone Decius *consil. 70.* Porro, si Doctor, cui propter doctrinæ traditionem solvebatur stipendium, senio fractus nequeat eam prosequi, non est privandus stipendio, *Principis enim est providere, ne indigeat in senectute is, qui in officio præclarè gesto consenuit, arg. L. Lucius ff. de evictionib. ibi: Veteranis in præmium assignatis.*

SECTIO II.

*Alia privilegia Doctoribus concessa circa dignitatem,
& nobilitatem discutiuntur.*

27. **D***ecisio prima.* Quòd Doctores in dignitate constituti dicantur, communis DD. est desumpta ex *C. Quantò. 3. de Magistris & ne aliquid &c.* ubi Alexander III. decla-

declarat, quòd is, qui Magistri nomen assumit, *dignitatem assumat*. Quare qui nequeunt in dignitate constitui, *quales sunt servi*, nec possunt Doctorum Gradibus insigniri, uti & *illegitimè nati*, nisi per dispensationem habilitentur. Ità cum Besoldo Cassanæus *in catalog. gloria mundi part. 11. consid. 15.* Qui etiam Artium, & Medicinæ Doctoribus dignitatem adjudicat cum frequentissimis AA. ità, ut, sicut Doctores Jurium, & Advocati, & illi honorariam operam præstare censeantur. Unde contra eos non datur actio locati, sed actio in factum. Vide Zasium *in paratitlis. ff. si mensor fals. mod. dix. n. 5.*

28. *Decisio secunda.* Privilegiis Nobilium gaudere Doctores in Jure, eòquòd scientia nobiliorem faciat, quàm sanguis, docent Guido, Bennius, Halbritter, & alii apud Besold. cit. *pag. 108.* Ostendunt illi fundatam hanc nobilitatem *in Can. nunquàm. distinct. 56. § L. diximus. in fin. ff. de excusat. tutor.*, ubi Ulpianus *¶ Ctus nobilissimus* ratione scientiæ nuncupatur. Quid quod Sacratissimus Imperator Noster Justinianus passim in voluminibus Corporis Juris hanc nobilitatis prærogativam antecessoribus in Jure attribuit, *unicus §. 1. mus de novo Codice faciendo* inspiciatur, ubi tituli Doctorum in Jure, luculentissimæ nobilitatis testiferae, occurrunt. Unde juxtà Salicetum *in L. providendum. C. de postul.* Philippum Paschalem *in tract. de patr. potest. part. 2. cap. 5. à num. 67.* si foemina nobilissima ex Magnatum prosapia nubat Doctori, minimè dicenda est indigno nupsisse. Et, si maritus sub certâ poenâ caveat in testamento, ne conjux nubat alicui indigno suâ familiâ, non erit rea poenæ, si Doctori nubat, quia & in hoc retinetur dignitas, quam uxor ex primo marito acquisiverat. Limitanda tamen hîc decisio, nisi maritus, ut ex ejus voluntate constare debet, respiciat ad nobilitatem etiam ad filios

lios ex secundo marito uxoris transferendam; nam Doctoris nobilitas ratione gradûs est temporalis, & ad filios regulariter non transit. Hanc decisionem ulterioribus argumentis stabiliunt citt. DD. cum Besoldo inter reliqua provocantes *ad constitutionem politicam promulgatam in Comitibus habitis Francofurti 1577.* ubi concessum est Doctoribus privilegium gestandi ornamenta, aureos torques, & annulos, quorum gestatio solis Nobilibus competit. Videantur dicti AA. largiûs hîc discurrentes, cum cit. sæpissimè Alphonso de Escobar *in tract. de Pontificia & Regia jurisdictione, cap. 30. à num. 47.* qui in hoc omnes conveniunt, quòd dicta privilegia nobilitatis & similia concessa sint Doctoribus Gradu insignitis in *Academiis approbatis*; aliqui enim nuncupantur Doctores à Gradibus, nescio, ubi acceptis, nullo præcedente examine, nec solennitate publicâ, & quemadmodum testimonium hujusmodi Graduum in *Academiis* non admittitur, ità nec privilegiorum usum impertiri potest, cum privilegia concessa fuerint intuitu dignitatis Graduum, & excellentiæ in scientia, quæ requisita ex testimonio prædictorum Graduum sufficienter vix suadentur.

SECTIO III.

Exponuntur alia privilegia concessa Doctoribus, Magistris &c. ubi de insignibus, & togâ Doctorum.

29. **Q**Uandoquidem satis expediti juris est, plus fidei in testificationibus adhibendum esse illis, qui in dignitate constituti præminent, quàm aliis è plebe, *arg. L. 3. in princ. ff. de testib. & Novell. 90. cap. 1.* eòquòd dignitas majorem fidei præsumptionem habere censeatur, hinc, quam fidem faciant Doctores, resolvet

30. *Decisio prima.* Doctor, si sit testis, prævalet alteri testi non habenti dignitatem; imò duos Doctores ex una parte testes prævalere tribus ex altera parte contrarium deponentibus, solidè probant Farinacius *quest. 65. n. 114.* Menochius *lib. 2. de arbitrar. cas. 96. n. 9.* quorum assertioni favet textus, & Glossa in *C. in nostra presentia, de testib.* Addit hìc Bennius cit. si instrumentum à tabellione confectum amittatur, & de ejus veritate Doctores depo-
nant, veritatem ac tenorem ejus censi probatum. Idem *cap. 79.* tradit, interpretationem legis dubiæ à Doctoribus factam, donec error inveniat, observandam esse. Insu-
per asserit, Doctori in praxi ritè versato, ac seni, attestan-
ti de consuetudine loci, aut curiæ, in qua existit, seu de
stylo, vel communi opinione, aut de usu loquendi, fidem
habendam esse, donec oppositum probetur. Plura hujus-
modi apud cit. Auctorem deducta habentur.

31. *Decisio secunda.* Quoniam reipublicæ interest, di-
gnitatem Doctorum intactam servari, injuria, si qua Do-
ctori inferatur, pro atroci reputatur, & major sanè, quàm
si alicui de plebe irrogaretur; quin dicitur committere sa-
crilegium (latè acceptum) qui offendit Juris-Consultum,
&, si Doctorem actu profitentem percutiat, lege Juliâ de
vi publica teneri. Videantur Moditius §. *Prudentum re-*
sponsa. dubit. 16. Menochius *lib. cit. cas. 263. n. 17.* Ipsos
verò Doctores propter æs alienum non posse in carcerem
mitti, tenent Fontanella, Paschalis, Tuschus apud Besold.
loco suprâ cit. pag. 131. Hoc tamen privilegium adeò à non-
nullis extenditur, ut sentiant Doctorum facultates non
posse inter creditores à Judice distribui, nisi illi eisdem non
indigeant; sed non assentit Zasius *ad L. miles ff. de re judic.*
& praxis contrarium ostendit. Rursus Doctor de crimine
suspectus præstans fidejussores, quòd judicio se sistat, è car-
cere

cere dimittendus est, ut volunt Interpretes *ad L. Interpretes. Cod. de dignitatibus. lib. 12. § L. 1. ibid. de custod. reor.* Planè non posse in carcerem publicum detrudi Doctores, sed tantum detineri in ædibus, aut loco privato, custodibus adhibitis, docent Farinacius *in practica criminali tit. 4. q. 33. à n. 60.* Pruckman *consil. 2. n. 331.* qui & defendunt Doctores non posse subijci torturæ, ut de crimine suspectos, & legitimis indiciis gravatos, eòquòd fruuntur privilegiis militum, & eorum, qui in dignitate egregia sunt constituti, & torqueri nequeunt. Fusior hìc est Besoldus *loc. cit. à pag. 135.* ubi docet in causis criminalibus, quæ tendunt ad poenam corporis afflictivam, mitius puniendos esse Doctores, quàm plebejos, in quibus omnibus standum judicamus legibus cujusque provinciæ, & territorii &c.

32. *Decisio tertia.* Omnia privilegia Studiosis concessa competunt maximè Doctores, cum munus docendi præstantius sit, quàm exercitium discendi, quod tamen procedit in *favorabilibus*, non in *odiosis*, ut benè monet Anchoranus *in proæmio lib. 6.* Quænam autem privilegia concessa fuerint Doctores in Gallia, refert *Illustris Middelendorpius Academicarum lib. 1. cap. 23. § inibi, § lib. 2.* privilegia concessa in unaquaque Academia ex his omnibus, quas recenset. Quantis verò privilegiis fuerint potiti scientiarum Professores Romæ etiam ab antiquissimis temporibus, idem Auctor insinuat *Academicarum lib. 3. à pag. 597.* & constat ex Suetonio *in vita Julii Cesaris*, ex Julio Solino *in Hist. cap. 2.* Plura etiam privilegia tum Doctores, seu Professoribus, tum Studiosis concessa referuntur in variis utriusque juris textibus in *C. 2. de privileg. in 6. in Clementin. de Magistr. in L. cum filiusfamilias. ff. de reb. Cred. in L. sed § reprobari. §. fin. ibid. de excusat. tutor. in §. item major. Inst. eod. in toto tit. C. de studiis urbis Romæ, & Constantino-*

tinopolit. lib. 11. in Authent. Habita. C. ne filius pro patre, & sæpè alibi. Porro omnibus Doctoribus, qui cathedram perpetuam, seu proprietatis per 20. annos continuos moderati sunt, concessam esse dignitatem Comitum, seu Procerum cum Antonio Gomez docet Cassanæus in catalog. gloriæ mundi parte 10. considerat. 16. cui adstipulatur Bartolus in L. un. C. de Comitibus, & Archiatris sacri Palatii lib. 12

33. *Decisio quarta.* Id etiam est proprium Doctorum, ac Magistrorum &c. ut insignibus decorentur, quibus dignitas Gradûs innuitur. His insignibus in collatione Gradûs ornantur, ubi conceditur ipsis *Epomis, Liber clausus, & apertus, Pileus, & Annulus*, deinde in *Cathedram* ascenditur, *Osculum pacis* impertitur, & in aliquibus Academiis etiam *Zona* suppeditatur. Quæ insignia recenset, & eorum significationem explanat cum Gomez cit. Cassanæus *part. 10. consider. 36.* In hac Alma Universitate Nostra Wirceburgensi, quandò Doctores Facultatum Actibus Academicis assistunt, solùm Superhumerali, seu Epomide, uti & Galero, seu Pileo varii coloris juxtà distinctionem Facultatum utuntur, priùs tamen omnes nigri coloris vestibus amicti. In aliquibus Academiis, uti in *Salmanticensi* Doctores togâ quâdam superinduuntur, & hoc ad mentem Glossæ in C. 6. de privileg. in 6. quæ ait: *Non est pompositate respiciendum, imò ratione defendendum, quòd Doctores togati, variati, & ornati incedant, ut per illa dignitas Doctoratus appareat.* Cassanæus *loc. cit.*

SECTIO IV.

An, & quibus competant privilegia concessa Doctoribus, ac Magistris, & Studiosis?

34. **G**Audere privilegiis Studiosorum Typographos Universitatum, Bibliopolas, Pharmacopolas, Pictores, Lumi-

Illuminatores, Officiales omnes Academiae, cujusmodi sunt Notarius, Pedellus, Cursor, & similes, eòquòd aliquam cum litteris cognationem habeant, aut Academiae illis carere nequeant, docent Matthæus Stephan. de Academiis cap. 7. Bartol. in tractat. de repressal. q. 6. & alii apud Besoldum in dissert. de studiosis. cap. 2. pag. 22. Addunt aliqui cum Gumpelsheimero de exercit. Academ. part 1. sect. 4. n. 10, ejusmodi privilegia etiam prodesse Lanistis, aut Palastricis, vulgò denen Sechtmeisteren/ qui liberalibus exercitiis instruunt Candidatos. Quam favorabilem assertionem Rebuffus in tractat. de privileg. studiosor. n. 166. cum aliis etiam extendit ad famulos, & nuntios Studioforum, inductus argumento L. cum precario. 21. ff. de precario, ibi: cum precario quis rogat, ut ipsi in eo fundo morari liceat, supervacuum est adjici: ipsi, suisque, nam per ipsum, suis quoque permissum uti videtur. Hæc breviter de privilegiis Studioforum, quatenus aliis tanquàm accessorio indulgentur. Disquirere paucis juvat, an privilegia Doctorum uxoribus viduis? an Medicis? an & Licentiatis competant?

35. *Decisio prima.* Uxores Doctorum viduas, quàm diu in viduitate permanent, & honestè vivunt, uti & filios Doctorum, quoad usque cum matre viduâ degunt, aut saltem sub tutelâ sunt, aut curatelâ ab Academico Magistratu constitutâ, gaudere privilegiis Doctorum, quorum sunt capaces, qualia sunt v. g. exemptiones à solutione aliqua, ab onere, & officio &c. plures defendunt apud Besoldum cit. à pag. 28. eòquòd vel ipsa privilegia in suâ concessione id contineant, & radicata sint in hujusmodi personis ex eo tempore, quo Doctores superstites simul cum sua familia illorum beneficio fruebantur. Ut verò clarior sit hæc decisio, supponit

36. *Decisio secunda.* Privilegia concessa Doctoribus in

triplici esse differentia; alia quippe eis conceduntur *ratione dignitatis*, veluti, ne torqueantur ob indicia patrati delicti, ne in carcerem ratione æris alieni detrudantur, &c. Alia *ratione officii, & ministerii docendi*, veluti ne hospites recipere cogantur, ne onera publica subeant, & hujusmodi plura, inter quæ annumeratur privilegium fori. Alia demùm privilegia sunt *personalissima*, qualia sunt, ut utantur insignibus Doctoralibus, & similia, quæ personæ ipsi adhærent. Hæc ultima privilegia non competere uxoribus viduis Doctorum, in aprico est, siquidem nec ipsis viventibus maritis ea competunt uxoribus, ergò multò minùs eisdem mortuis, cum non sint radicata in personis uxorum, nec ulla detur ratio, ob quam eis conveniant. Primi, & secundi generis privilegia competere uxoribus viduis suppositâ limitatione *decisionis primæ* disertè cum Escobar, Horatio Lucio asserit Tiraquellus *de nobilit. cap. 18.* Menochius *cit. casu 379.* cum Rebuffo *de privileg. scholast. privileg. 78.*

Rationes eorum decidendi.

Prima est, quia viventis mariti privilegia uxori communicantur, & cum semel in ea fuerint radicata, his regulariter privanda non est, siquidem in sensu diviso secundarum nuptiarum &c. semper *in æstimatione morali* reputatur persona conjuncta cum marito, unde & vidua nomen uxorium, & dignitatem mariti præmortui retinet, *arg. L. fœminæ. ff. de Senator. L. mulier. C. de dignitat. lib. 12.* adeò, ut ex stupro in personam ejus commisso injuria fieri etiam mortuo viro intelligatur. Glossa in *L. fideicommissum. C. de fideicommiss. & Bartol. ibi.*

Secunda ratio est, quòd aliæ viduæ gaudeant privilegiis suorum conjugum, ergò & viduæ Doctorum, cum
non

non fit ratio dispar. Sic Joan. Bapt. Asinius *tract. de execut. §. 1. cap. 52. à num. penult.* docet, uxores viduas Consiliariorum Parlamenti Galliae, & Advocatorum Camerae Delphinatus, & aliorum Nobilium non teneri contribuere subsidia Delphinatus, quia earum maritis hæc immunitas competebat &c. Fundatur porrò hæc ratio potissimum in *L. quoties 3. C. de privil. scholar. lib. 12.* ubi Zeno Imperator assertum exactè confirmat.

Ratio dubitandi

37. **Q**Uam obmovet Barbosa relatus ab Escobar contendens, privilegia competere Doctoribus jure speciali, ea autem, quæ jure speciali conceduntur, non transgredi personam juxta varios textus jurium, resolvitur dicendo, quòd maritus defunctus semper intelligatur supervivere tempore viduitatis suæ uxoris in honorem antea acti matrimonii, ut adeò etiam censeatur regulariter supervivere in suo ministerio, cum jus ex persona alterius semel quæsitum perpetuò duret, licèt deficient persona, & causa, ex quibus illud oriundum, *arg. L. si post mortem. 10. §. Hi, qui propter alios. L. illud. 4. §. si quis eum. ff. de bonor. possess. contra tabul.*

38. *Decisio tertia.* Num privilegia nobilitatis concessa Doctoribus etiam competant Medicis? controvertunt Auctores. Non competere docet Tiraquellus *in tract. de nobilit. cap. 31. cum* Josia Nölden *eod. tract.* Antonius Faber *in C. lib. 9. tit. 29. definit. 9. §. 10.* asserit, Medicos quidem nobilitatem non nancisci, sed habere immunitatem ex privilegio, excipit tamen Medicos Principis, quos in dignitate constitutos esse admittit. Huic Doctorum judicio an acquiescendum, nostrum non est determinare.

39. *Decisio quarta.* Licentiatò utriusque Juris regulariter competere privilegia Doctoribus indulta, jam suprà

num. 18. aliqua ex parte insinuatum. Facit huc porro Bartolus in *L. Capitalium. §. servi casi. ff. de pœnis.* ubi ostendit, Licentiatum, etsi in rigore non dicatur habere dignitatem, tamen numerandum esse inter eminentes personas, & ob delictum non posse puniri pœnis plebejorum. Quod firmatur ex sententia Cassanæi *part. 10. catalog. glor. mund. considerat. 34.* ubi tuetur, Licentiatum habere dignitatem, sed absque administratione, quæ per Doctoratum acquiritur. Et quidem, licet in actibus viventium sola destinatio non faciat implementum, communiter tamen destinatus ejusdem juris habetur cum eo, ad quod est destinatus, & cum Licentiatus sit ad Doctoris Gradum destinatus, idcirco privilegia & honores cum Doctoribus regulariter communicat. Dubitanti satisfacit ulterius Trident. *suprà num. 18.* allegatum, ubi Doctores, & Licentiatos æquiparat. Hæc doctrina amplianda est ad viduas Licentiatorum, Baccalaureorum &c. exceptis duntaxat his, quæ personalissima sunt, ut de viduis Doctorum *num. 36.* discurrebamus. Notaverit eruditus Lector in præmissis *quatuor Sectionibus*, ubi de privilegiis Doctorum, & aliorum Academicorum obiter tractavimus, nos duntaxat Auctorum opiniones, & fundamenta allegasse, & vix addidisse quidpiam eorum rationibus; id quidem consultum esse nobis visum est, cum enim hæc majori ex parte res sint facti, & jus ipsum commune per jura specialia Regnorum, & Provinciarum aliquandò innovetur, & standum sit privilegiis cujusque Academiae &c. non potest certa, ac fixa regula pro omnibus Academiis, & Universitatibus stabiliri. Quare, quid jure communi constet, quid interpretes sentiant, pro viribus, & temporis angustiis adnotavimus, unde facilis discursus & de privilegiorum substantia, & de personis, quibus competunt. Ad calcem hujus Sectionis profitemur, omnino dignos

dignos esse Academicos, quibus Pontifices, & Principes plurima privilegia impertiantur, cùm tantùm Reipublicæ, Regimini Catholico & Politico expediat, litteras, & disciplinas foveri, sine quibus totus ordo gubernationis inverteretur. Quod præfagis animis ominantes totis retrò sæculis Principes, ac Reipublicæ Academicis ingentes prærogativas, & immunitates adjudicârunt. Unde jure dolet, & luget Excellentissimus Escobar cum omnibus ferè Autoribus, immunitates fartas tectas non servari, quæ uniuscujusque Academiae Professoribus, ac Candidatis sunt concessæ, quarum plures in desuetudinem abiêrunt, vel ob negligentiam usûs, seu exercitii, vel defensionis ipsarum, sive ob violentiam eorum, qui usum impediunt; querela recurret inferiùs.

§. VII.

An expediat assumere Gradus Doctorum, & Magistrorum? ubi aliqua adstruuntur de illis circa nuncupationem, & originem.

40. **I**mpresentiarum nobis non est sermo de Doctoribus in acceptione minùs stricta sumptis, in qua Doctor appellatur, qui aliquam scientiam rectè callet. Sic apud antiquos, & in L. 6. C. de Professorib. & Medicis lib. 10. audiunt legum Doctores, qui eas apprimè nôrunt. Magistrorum quoque nomen in usurpatione latiori genericum est, & sub illo comprehenduntur, quicunque alios erudiunt. Pulchrè hîc cum Mathæo Stephano Thomas Lansius in tractat. de Academiis pag. 71. uti & Joannes Lymnaeus lib. 8. de jure publico cap. 8. à num. 28. Procedit igitur hypothesis de Gradu Doctoratûs, seu Magisterii, qui est Dignitas, Pontificiâ, aut Imperatoriâ, vel Princi-

Principali auctoritate concessa, præviiis accuratis examini-
bus scientiæ, certis solennitatibus distincta, privilegiisque
aucta ad Reipublicæ emolumentum.

41. *Decisio prima.* Quòd Gradus Doctorem ita expli-
catis dispensari merentibus oppidò expediat, nemo nisi
litterarum osor Vatinius negaverit. Sicuti enim boni, &
solertes in quovis munere, & exercitio præmiis juxta exi-
gentiam justitiæ distributivæ afficiendi sunt, & sicut ea præ-
mia appetere, nullo pravo fine, aut affectu intercedente,
nullaque prohibitione obstante licitum est omnibus, ita
viros in scientiis spectabiles Graduum Dignitate insigniri
oportet, eisque licet ejusmodi Gradus appetere, & assu-
mere.

Ratio decidendi ulterior

Fundat se in bono publico Rerumpublicarum, & ip-
sius Ecclesiæ, Cùm enim Respublicæ civiles, & Ecclesia
litteris, ac scientiis muniantur, conducit vel maximè, Gra-
dus Academicos in præmia litterarum dispensari, ut stu-
dia augeantur, ait quippe Tacitus *lib. 11. Annal. cap. 7.*
sublatis studiorum pretiis etiam studia perire ut minùs deco-
ra, de quo & differit Symmachus *lib. epist. 73.* Scimus,
inquit, *bonas artes honore nutriri, atque hoc specimen esse*
florentis Reipublicæ, ubi honor benè merentibus tribuitur,
quod & docuit Tullius *lib. 1. Tusculan. ibi: Honos alit*
artes, omnesque incendimur gloriâ ad studia, & jacent ea
semper, quæ aut negliguntur, aut improbantur, si incita-
menta honestatis scholæ subtrahantur, omnis quoque dili-
gentia, sedulitas, & studium tollentur; ut adeò

Rationes dubitandi,

Quas potissimùm opponit Hæresiarcha Zwinglius *in*
epistola ad Bugenhagium, Sint nullæ, ait modò dictus
Hære-

Hæresiarcha se cum fastidio legere titulos Doctoris, & Professoris Theologiæ, citans dictum Salvatoris *Matth. cap. 23. v. 8. Vos autem nolite vocari Rabbi, unus est enim Magister vester Christus*; sed impudenter hîc suam ille insaniam confirmat, Christus enim solùm præcepit Discipulis, ne arroganter sibi veritatis dogmata imputarent, & in fidei negotiis fidem sibi, ut hominibus, haberi vellent, sed *in ipsum Christum ut veritatis normam, fidei Catholicæ auctorem, Doctorem supremum, & authenticum cuncta revocarent*. Quæ omnia verificantur in Doctoribus, & Magistris Catholicis, nam Gradus litterarii eos probant eruditos, quæ eruditio vero Christi magisterio est innixa. Nec plus probat ejusdem Hæretici argumentum alterum, desumptum ex *Epist. Jacob. cap. 3. v. 1. ibi: Ne estote multi Doctores, scientes, fore, ut gravius judicium accipiatis*, quis enim ignorat, Apostolum solùm rejicere homines temerarios, ac leves, qui censuram in omnes affectant, calumniandi animo, non erudiendi? imò Apostolus non loquitur de Gradibus Doctorum, sed munere & exercitio docendi, quod non improbat secundùm se, sed ut præstitum pravo fine, & absque doctrina sufficienti. Petrus de ferrariis Gradus Doctorum suggillans, mentiendo, *eos Gradus de libertate hominem ad servitutem redigere, cùmque magno sumptu acquirantur, etiam cum anxietate teneri*, non est dignus refutatione, cum pro suo critirio, absque ullo rationis momento id ausus sit effutire.

42. *Decisio secunda.* Indubitata Historiarum fide certum est, omnibus ferè retrò sæculis extitisse Viros scientiâ, & eruditione præclarissimos, qui specialium titulorum prærogativam nanciscebantur, cui hodie Gradus Doctoratûs assimilantur. Apud Hebræos Rabbini loco Doctorum habebantur, & declarabantur sapientes per manuum

E

impo-

mpositionem, teste Heigio *part. 2. question. Juris civilis quest. 11. num. 22.* In urbe quoque Hierosolymitanâ fluere Collegia, quibus præsidebant Doctores, & ex variis Nationibus illuc confluebant; patet ex *actis Apost. cap. 6. v. 9.* ubi ex his Collegiis, seu Synagogis exierunt, qui cum Sancto Stephano super lege disputarent; Rabbinique illi, Scribæ, atque Pharisei è suggestu publicè alios instruebant; unde illud Salvatoris nostri effatum *Matth. 23. v. 2. Super cathedram Moysi sederunt Scribæ, & Pharisei.* Inter Græcos nomen, ac dignitas Magistri, seu Doctoris indulgebatur his, qui scientiis excellebant, & præcipuè illis, qui præerant Scholis inter se diversis, nempe Pythagoræ, Socratis, Platonis, & Aristotelis, de quibus Laërtius apud Walterum *de statu Doctorum cap. 3. §. 7.*

Nec incognita est vox *Doctoris* in ipso sacro Codice. Sic Apostolus *ad Ephes. 4. v. 11.* ait: *Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Evangelistas, alios autem Pastores, & Doctores.* Rursus *1. ad Timoth. cap. 2. v. 7.* *In quo positus sum ego prædicator, & Apostolus (veritatem dico, non mentior) Doctor Gentium in fide, & veritate;* & porro auditur sæpius in novo testamento vox *Rabbi*, seu *Magister*.

43. *Decisio tertia.* Genesin, seu originem creandi Doctores, Zafius apud Walterum cit. refert ad tempora Augusti Cæsaris, cujus sententiæ subscribimus, is siquidem Imperator Juris-Consultis fecit copiam de jure respondendi, quæ potestas non competebat, nisi de Principis auctoritate, & præmisso publicorum gymnasiorum examine; id colligimus ex *L. 2. §. & ut obiter. ff. de orig. jur. L. reddatur. 8. C. de Professor. & Medic. lib. 10.* Cæterà primam, eamque formatam Academiarum institutionem referimus in acceptis Sacratissimo Imperatori nostro Justiniano, qui
Acade-

Academias propiùs ad modernarum Universitatum systema respicientes additis quibusdam titulorum, appellationumque ornamentis fundavit *Beryti, Romæ, & Byzantii*; Ipse enim sancivit in *Constitut. ad antecessores §. 2. nos verò*, appellandos quosdam *Justinianos novos*, alios *Edictales*, quosdam *Papinianistas*, alios *Lytas, & Prolytas*. Porro etiam, ut deducimus ex *L. 2. C. ut dignitatum ordo servetur. lib. 12*. Doctores eo tempore in tres classes dividebantur, alii erant *Regentes*, qui actu docebant, alii *Vacantes*, qui docendi munere functi fuerant, alii demùm *Honorarii*, qui titulum absque doctrinæ administratione honoris causâ acquisiverant.

Apud nos Germanos *Lotharius Saxo Imperator* probabilius circa annum 1135. restituit in integrum jura civilia, Doctores, ac Magistros solennibus ceremoniis creando, quod & laudatissimus hic Imperator præstitit Bononiæ, concedendo Academiae Bononiensi Jus Augustale promovendi Doctores. Hi primùm in Jure civili instituti fuerunt, aliarum paulò post Facultatum Professores in sequelam trahentes, prout testatur *Franciscus Vivius in commun. opinion. verbo, Doctoratus. num. 16*. Mos verò hic promovendi solenniter ad Gradus litterarios *Sebastiano Schröter tom. 2. Histor. Geograph. pag. 145*. videtur desumptus à *Sinis*, apud quos litterarum culturam extitisse jam dudùm antea maximam, atque generalia ad scientias (quæ tamen longè inferiores sunt his, quæ in Europæis Academiis traduntur) studia fuisse fundata, regni illius vastissimi loquuntur Annales.

44. *Decisio quarta.* A Bononiensi Academia ad Parisiensem emanasse morem creandi Doctores, ac Magistros; & in hac Parisiensi *Primum Theologiæ Doctorem* renuntiatum fuisse *Petrum Lombardum*, qui *Magistri Sententiarum*

encomium sibi vendicat, Joannes Gerhard. cum aliis *tom. 6. de ministr. Eccles. §. 136.* eruditè enarrat. Sed, quando prima institutio Doctorum à Summis Pontificibus facta contigerit, necdum satis à *Chronologis, & Publicistis* decifum est, probabilior est eam contigisse *Anno 1151.* ut ostendit Chytræus in *Chronolog. pag. 306.* quo tempore etiam Medicos creatos esse Doctores Pisis, Walterus *suprà cit. cap. 3. §. 10.* demonstrat. Antiquiorem adhuc esse Doctorum institutionem probat Besoldus *in cit. dissert. de studiosis &c. cap. 9.* ab exemplo Ottonis II. Imperatoris, qui circa Annum 974. Doctorem creavit *Consiliarium suum Virum nobilissimum è prosapia de Mangensfeld,* qui veterum Saxonum jura non sinè ingenti industriâ illustrâsse ab eodem Auctore cit. perhibetur. Hæc tamen creatio fuit folius Imperatoriæ Majestatis effectus, siquidem eo tempore probabiliter necdum erecta fuit aliqua Academia formata in Germania, in qua Gradus litterarii dispensarentur, annotante hoc Waltero *cit. cap. 3. in fine.*

§. VIII.

An Magistratibus Academiarum competat Imperium merum?

45. **S**Upponit primò præsens hypothesis divisionem jurisdictionis in genere in jurisdictionem simplicem, & illam, quæ conjuncta est cum imperio. *arg. L. 3 ff. de jurisdiction. L. 1. & ult. ff. de offic. ejus, cui mandat. est jurisdict.* Jurisdictionem simplicem definimus, quòd sit potestas præcisè jus dicendi in causis civilibus absque jussione, coërcitione, & jure exequendi sententiam; Imperium verò est jurisdictionis, quæ principaliter exercetur per jussione, & coërcitionem, estque duplex, aliud merum, aliud mixtum. Merum impe-

imperium est potestas gladii ad animadvertendum in facinorosos. arg. L. 3. ff. de jurisdict. à practicis Jurisdictio alta vocatur, vel Judicium sanguinis, Hohe Obrigkeit / Blut-Gericht. Mixtum, quod à Modernis appellatur Jurisdictio Bassa, vel Vogteja, Nieder-Gerichtbarkeit / Vogtenliche / oder Hof-Marcks-Gerechtigkeit / est imperium conjunctum cum jurisdictione simplici, consistens principaliter vel in iussione, vel in coërcitione, in ordine ad causas civiles dirimendas. Actus meri imperii à P. Molina enumerantur sex: In primo gradu constituit potestatem leges universales ferendi, congregandi Concilia, & Comitia generalia, indicendi, & inferendi bellum, cognoscendi causas remotâ appellatione, imponendi tributa, exigendi vectigalia, cudendi monetas, & agendi ea, quæ Regalium nomine veniunt; atque iste Gradus vocatur Imperium maximum, ac per se solis supremis Principibus competit, quamvis aliqua ex iis per feudum, vel per privilegium soleant etiam concedi inferioribus. In secundo gradu (quem Imperium majus dicit citatus Doctor) ponit potestatem animadvertendi in facinorosos poenâ mortis, mutilationis, aut perpetui carceris, inferendi mortem civilem per maximam capitis diminutionem, quæ olim & jus Civitatis Romanæ, & libertatem tollebat; Et secundum jus Canonicum degradandi Clericum, eumque extradendi brachio sæculari, excommunicandi motu proprio, & non ad instantiam partis læsæ. In tertio gradu subintrat Imperium magnum, cui asserit prælaudatus P. Molina potestatem inferendi mediam capitis diminutionem, quæ jus Civitatis tollit quidem, libertati tamen non officit. Hanc capitis diminutionem olim deportatio, hodie juxta aliquos DD. bannus Imperialis, & condemnatio ad triremes operatur. In quarto gradu adstruit Imperium parvum,

vi cuius licet relegare, subijcere torturæ, &c. non tamen procedere ad mortem, vel mutilationem; quibus poenis relegationis, & torturæ, &c. etiam sacri Canones locum tribuunt. *In quinto gradu venit Imperium minus*, concedens facultatem leniter coërcendi in corpore. *In sexto Imperium minimum*, imponens modicam mulctam pecuniariam; Si tamen mulcta non esset modica, sed gravior commutatâ in eam poenâ corporis ob delictum cæteroquin irrogari solitâ, P. Molina talem mulctam rejicit ad eum gradum meri Imperii, qui poenam corporalem alioquin imponendam dijudicâset exequendo; sed quinque hi gradus justitiæ vindicativæ sunt relinquendi. Actus *Imperii mixti* versantur circa causas civiles, vel criminales quidem, sed civiliter intentatas: Ejus *primum gradum* constituit potestas transferendi Episcopos, uniendi, & dividendi Episcopatus, unam Ecclesiam Cathedralem subijciendi alteri, legitimandi illegitimè natos, restituendi famam infami infamiâ juris, &c. qui actus reservantur per se Supremo Principi. *In secundo gradu* ponitur potestas coërcendi carcere, vel poenâ pecuniariâ principaliter in bonum partis, puniendi leviora delicta v. g. injurias verbales, & reales, &c. Unde constat, *Imperium merum* respicere utilitatem publicam, & *Imperium mixtum* utilitatem privatorum.

46. Supponit 2dò hypothesis, civilem jurisdictionem, mixtûmque Imperium competere Magistratibus Academicis, cùm Academiæ gubernatio absque jurisdictione nequeat executioni mandari; atque hoc ipso, quòd Magistratibus fuerit concessa gubernatio, etiam illud censeatur concessum, sine quo commodè ad illam perveniri non potest. *arg. L. 6. ff. de usu, & habitat. L. 111. ff. de verbor. obligat.*

47. Supponit 3^{tiò} ut certum, Magistratum Academicum Ecclesiasticum non posse aliquem ob delictum damnare capite, aut membri mutilatione, aut supplicio alio, nimiam sanguinis effusionem inducente afficere, idque, ne irregularitatis nota incurratur. Itaque si delinquens supplicia hujusmodi atrocita mereatur, à Judice Ecclesiastico prius requisito, & gratiam pro reo sollicitante regulariter brachio sæculari extraditur. Si verò supplicia delinquenti infligenda irregularitatem non accersant, possunt à Judice Ecclesiastico pro delicti qualitate dictari. Quæstio igitur eò recidit: *An Magistratus Academicarum, si sit Ecclesiasticus, possit in causis criminalibus procedere, & utendo Imperio mero supplicia sibi licita infligere, aut tradere delinquentem juxta dicta sæculari Judici; vel si Magistratus ille sit sæcularis: An pœnam mortis in facinorosum Academiae membrum decernere valeat?*

48. Magistratibus Academicarum competere Imperium merum negare ausi sunt Baldus, Cujacius, Sichardus, Pacius, Lucas de Penna, Richter cum Donello, & Vultejo, &c.

Sequentibus argumentis, ut putabant, convicti.

Arguunt illi primò in *Authent. Habitâ. C. ne filius pro patre*, quam pro se affirmantes, & contrariæ sententiæ Doctores citant, non concedi Imperium merum à Fridrico Ænobarbâ Imperatore, sed tantum jurisdictionem simplicem, quæ opponitur Imperio mero, & jure communi delinquens in loco delicti conveniri debet, cum reatus omnem excludat honorem, & frustra leges invocet, qui contra eas delinquit. Quod confirmant, quia jurisdictio in dicta Authentica concessa tantum est ad lites, & negotia.

Arguunt

Arguunt 2dò: Non major jurisdictio, sed æqualis, conceditur Magistratui Academico, quàm Episcopo; atqui *in cit Authent.* Episcopo merum Imperium non competit, utpotè qui debet à sanguine, & ultimo supplicio abstinere, ergò nec competit Magistratui Academico.

Arguunt 3tiò ex inconvenienti, quia, si delinquentes studiosi non possent puniri à Judice ordinario loci, tuti, & immunes redderentur à poena in perniciem Reipublicæ.

Arguunt 4tò in generali jurisdictionis concessione non comprehenditur Imperium merum *arg. L. 1. ff. de offic. ejus, cui mandat. est jurisdict.* & cùm forum privilegiatum conceditur, non extenditur ad causas criminales *arg. L. 1. C. ubi. Senatores, vel Clariss.* ergò licet Magistratui Academico concedatur generalis jurisdictio, & studiosis forum privilegiatum, non extenditur ad causas criminales.

Arguunt 5tò. Magistratus Academici non habent territorium, in quo neque lictores, & alia, per quæ exequantur merum Imperium, ergò non habent illud.

Arguunt 6tò. Aliqui Principes, dum erigunt Academias, concedunt jure privilegii Magistratibus merum Imperium, ergò jure communi illud non habent, frustra nea námque esset ea concessio gratiosa, si jure communi id Imperium competeret.

His tamen argumentis non obstantibus

49. **D***Ecisio* affirmat de jure communi Imperium merum competere Magistratibus Academicis. Ita Glossa *in Authen.. Habitâ. v. Si litem.* cum Clarissimo Alphonso *de Escobar locis hucusque citt.* R. P Vito Pichler, Bartolo, Claro, & teste Ummio; quem allegat P. Pichler *cit. commune DD.* votum, ac notissima Germaniæ consuetudo.

Ratio.

Rationes decidendi.

Prima, eaque principalis petitur ex textu *Authent. cit. Habitâ. C. ne filius pro patre*, qui sic habet: *Decernimus, ut nullus de cætero tam audax inveniatur, qui aliquam Scholaribus injuriam inferre præsumat, nec ob alterius cujuscunque provincie delictum, sive debitum, aliquod damnum eis inferat..... veruntamen si litem quispiam super aliquo negotio movere voluerit &c.* ubi notanda verba, *delictum, & debitum*, debitum causas civiles, delictum criminales indigitat; ergò. Rursus per *litem* generaliter venire solet causa tam civilis, quàm criminalis, uti & per *negotium*. arg. *L. 20. ff. de accusat. L. 5. C. de jurisdict. omn. Jud.* Jam sic: Incit. *Auth. Magistratui Academico conceditur jurisdictio in Studiosos quoad delicta, & debita simpliciter ac illimitatè*; ergò data censetur omnis jurisdictionis species, non modò in civilibus, sed etiam in criminalibus, cum genus complectatur omnes suas species; ergò etiam merum imperium, utpotè quod est species jurisdictionis, & ut in num. 45. audivimus, vocatur *Jurisdictio alta*.

Ratio secunda. Privilegium & beneficium Principis latissimè est interpretandum. arg. *L. 3. ff. de constit. Princ.* præsertim in corpore juris clausum, quale est istud, ergò non est restringendum ad civilia tantum negotia, sed extendendum ad causas criminales etiam majores.

Ratio tertia. *Imperator Fridericus in auth. cit* ademit aliis Judicibus potestatem judicandi Studiosos in causis civilibus, & debitis pecuniariis; ergò à fortiori ademisse censeferi quoque debet potestatem in causis criminalibus, ubi agitur de honore, vita, & sanguine, per *L. ult. Cod. de Agentib. in rebus*: ubi redditur hæc ratio: *Absurdum est enim, ut in ejus salutem vel existimationem valeat quisquam*

quam proferre sententiam, cujus de nulla re possit pecuniaria judicare. Cui nimirum non licet, quod minus, nec licebit, quod majus est in eodem ordine, *arg. L. 7. §. fin. ibid. de doli mali, & metus except. & C. cum illorum. de sentent. excommunic.* atqui per dict. *authent.* aliis Judicibus nihil permittitur in Studiosos circa causas civiles; ergò neque circa criminales majores.

Accedit ratio congruentiæ; si enim in criminalibus Studiosorum causis jurisdictio resideret penès alium Judicem, quàm Magistratum Academicum, metuendum foret, ne Candidati nimium vexarentur, indèque studiorum decresceret frequentia *contra mentem Imperatorum & Principum.* Plures rationes allegat pro imperio mero Universitatibus stabiliendo Joannes Frischen *ad cit. auth. Habitâ. C. ne filius pro patre.* ubi pag. 112. & seqq. nervosè hâc super materiâ discurret.

Satisfit adversantium Doctorum Argumentis.

50. **A**rgumentum primum ruit ex ratione prima nostræ decisionis, per verba, *delictum, & si litem.*

Secundum enervatur per dicta num. 47. ubi asseruimus, Judicem Ecclesiasticum habere merum imperium, sed illius executionem debere Judici sæculari committere; porrò Episcopo competere imperium merum, probant *C. in Archiepiscopatu de raptorib. C. fin. ne Clerici, vel Monachi &c. in 6.*

Ad tertium negatur suppositum, Studiosos delinquentes fore immunes, cum sanè sint puniendi, sed à *Judice suo*, quod si absit, poterunt à *Judice loci* comprehendi, & ad *Judicem suum* remitti, ubi nulla reipublicæ perniciēs imminet.

Ad argumentum quartum respondetur primò, illud probare nimium, adeoque nihil, nam probaret etiam forum privi-

privilegiatum Clericorum non protrahi ad causas criminales, & prætereà ferè nullum esse Judicem ordinarium, cui competat merum imperium, cum ordinariè concedi soleat illis jurisdictio sub eâ formâ generali. Respondetur 2dò. *N. ant. Cit. illa lex prima* loquitur tantùm de jurisdictione *mandatâ seu delegatâ*, non de *ordinariâ*, qualis tamen est jurisdictio Academiae etiam juxtâ Adversarios. De jurisdictione *ordinaria* procedit *L. 7. §. 2. & L. 8. ff. de officio Procons.* ubi eo ipso imperium merum dicitur ei concessum, cui plenissima jurisdictio, nempè *sine limitatione*, est concessa, ut in nostro casu. *Ad L. 1. C. ubi Senatores, vel Clarissimi &c.* allegatam respondetur, quòd nihil probet aliud, nisi, quòd neque clarissimâ dignitate fulgentes exempti sint, quò minus in loco delicti conveniri possint, adeoque *delictum quidem adimit honorem, & privilegium delinquenti, non verò Magistratui aliàs competenti jurisdictionem in delinquentem.*

Ad quintum argumentum resolvitur iterùm negando suppositum, quòd subjectum meri Imperii sit *territorium*, illud enim est *persona Magistratus*, respectu cujus sufficit, dari subditos, in quos possit merum imperium exercere; nec jurisdictio sequitur territorium; unde non sequitur: Academia est in territorio hujus civitatis; ergò est sub jurisdictione hujus civitatis. Quin merum imperium potiùs consistit in potestate cognoscendi, condemnandi, & jubendi, ut Magistratus alius exequatur sententias, quàm in nudo exequendi actu. *text. & gloss. in L. 8. C. de Episcopali audientiâ.* Deinde Princeps Academiae in territorio sitæ indulgens jus gladii etiam indulgere censetur necessaria ad executionem, ut adeò defectus lictoris & carnificis nihil omninò evincat, cum in plurimis locis non existat lictor, aut carnifex, ubi tamen Magistratus merum imperium exercent.

Ad argumentum sextum observamus concessionem meri imperii jure privilegii non denotare, eam non extare in jure communi, sed esse admissionem, & confirmationem ejus juris, & significare, non coarctari concessionem in eo factam, ut solidè cit. Joannes Frischen pag. 248.

§ 1. Doctrinam hucusque de mero imperio Universitatibus competenti stabilitam vel maximè confirmat Alma Nostra Wirceburg., quæ imperium merum de jure communi concessum à FRIDERICO CAROLO, Reverendissimo, & Celsissimo S. R. I. Principe, Episcopo Bambergensi, & Wirceburgensi &c. &c. Restauratore Suo Clementissimo, atque Gloriosissimo, Mecænate litterarum, prout orbis novit, Consummatissimo, denuò sibi confirmatum gratissimis semper obsequiis profitebitur, & nos profitebimur deinceps.

§. IX.

An Judices Academiæ sint ordinarii, an delegati ?

§ 2. **I**nter Judicem ordinarium, & delegatum quinque potissimùm juxta DD. differentiæ occurrunt. *Prima*, quòd Judex ordinarius jurisdictionem habeat à *Lege*, delegatus verò *ab homine regulariter*. *Secunda*, quòd jurisdictione ordinarii sequatur non personam, sed officium, & ordinarius agat nomine proprio, non alieno; ast jurisdictione delegati sequitur personam, & agit ille nomine alieno, ejus scilicet, qui delegavit. *Tertia*, quòd Judex ordinarius habeat territorium assignatum, ac circa illius personas Universitates causarum, quæ omnia delegato *regulariter* non competunt, utpote qui unam, alteramve causam habet cum personis, ac in loco præfixo, nec potest in illa speciali jurisdictione transgredi fines mandati. *Quarta est*, quòd Judex

dex ordinarius possit delegare causas aliquas, aut partem jurisdictionis. *arg. L. more majorum §. ff. de jurisdic. omn. judic. L. solet prætor 26. ff. eodem.* Econtra delegatus nequit regulariter suam jurisdictionem alteri subdelegare, nisi sit *delegatus Pontificis, aut Principis Supremi*, quorum delegatis concessum est id privilegio speciali per *C. Pastoralis de offic. Jud. deleg C. cum causam. §. ult. de appellat. & per L. à Judice. C. de judiciis.* Quinta demùm est, quòd jurisdictio Judicis ordinarii non exspiret morte concedentis, cùm detur *officio*, non *personæ*, officium autem sine Judice manere non debet, etiam mortuo concedente, sed jurisdictio delegati, si res adhuc sit integra, cessat, mortuo concedente, cum hujus nomine delegatus agat. Ità passim Doctores. His præmissis plana est

53. *Decisio*, quòd Magistratus Academiarum constituent *Judices ordinarios*, ex ratione, quia illi habent jurisdictionem *vel à Pontifice, vel à supremo Principe, aut ab utroque simul, seu à lege per illos suis sanctionibus stabilita*, non secùs, ac alii omnes Judices ordinarii; atque ea jurisdictio sequitur officium, aguntque nomine proprio, habentque suo sensu territorium assignatum juxta Don Alphonsum de Escobar. *cit. de Pontificia & Regia jurisdictione c. 9.* nempe Academias, & item personas, omnes nimirùm, quæ ad Academias spectant, & simul universitatem causarum sive civilium, sive criminalium, & delegare possunt causas aliquas, ac jurisdictionis sue partem, nec eorum jurisdictio exspirat morte Pontificum, aut Principum, aut cujusvis alterius Judicis ordinarii; ergò quintuplici notione Judicum ordinariorum à Jure, & ab Auctoribus, & à consuetudine, ac praxi præfixâ insigniuntur, ergò gaudent jurisdictione ordinariâ.

§. X.

Quid sint , & quam jurisdictionem habeant Conservatores Universitatum?

54. **D***ecisio prima.* Conservatores Academiarum sunt Judices à Supremo Principe designati ad hoc, ut curent privilegia, & statuta Academiarum facta teſta ſervari, procedantque contra quoscunque, qui eis contravenire, eâve labefactare tentaverint. Horum potestas, ac jurisdictio valdè affinis est potestati executorum Judicum Academiarum, qui ad hoc destinari solent, ut faciant, prædicta privilegia, ac statuta in executionem redigi.

Unde in aliquibus saltem Academiis in una, eadèmq; persona concurrit munus Conservatoris, & Executoris; quod ex statutis, ac privilegiorum serie discendum. Alphonsus Escobar *ubi suprâ cap. 10. à num. 2.* cum quo est

55. *Decisio secunda:* Quòd nempè jurisdictio Judicum Conservatorum non sit ordinaria; sed regulariter delegata, ex ratione, quia ea jurisdictio delegata dicitur, quæ jurisditioni ordinariæ additur, & circa rem, quam aliàs Judex exequi non posset, *arg. L. & si prator. 3. ff. de offic. ejus, cui mandat. est jurisdictio;* Atqui sic est circa jurisdictionem Conservatorum; ergò. Deinde in litterarum conservatoriarum concessione plerumque ly *Auctoritate nostrâ* additur, quæ vox inducit jurisdictionem delegatam, *per C. cum aliquibus, de rescript. in 6.* Et sanè regulariter Conservatores dicuntur delegari, *arg. C. 1. junctâ rubricâ de officio delegati;* ut benè cum cit. Escobar explicat Emmanuel Rodriguez. *tom. 1. quest. regular. q. 64. art. 1.* De Conservatoribus Almæ Nostræ Wirceburgens.

burgens. uti & de omni Magistratu Academico, quem cum Capite suo, scilicet Rectore Magnifico Doctores, & Magistri quatuor Facultatum constituunt, inferius mentio recurret.

§. XI.

Num Iudices Academiarum privativam, vel cumulativam jurisdictionem habeant? & an mixti sint, vel tantum meri statutorum Executores?

56. **N**Otant DD. tunc dari jurisdictionem cumulativam, quando Iudex specialis quidem ad causam assignatur, non tamen derogando jurisdictionis judicis generalis respectu personarum, aut territorii; Privativam verò tunc, quando derogatur cuilibet aliorum jurisdictioni.

57. *Decisio prima* asserit Iudicibus Academiarum jurisdictionem privativam; & hoc tanquam certum supponit ex suprà dictis ad *Authent. Habitâ C. ne filius pro Patre*. Patet ulterius ex privilegiis complurium Universitatum. Sic allegat Escobar *Hispanam Salmanticensem*, ubi Rector, & scholæ Magister, in suis quilibet causis jurisdictionem obtinet privativam, &c.

58. *Decisio secunda*. Neque Iudices Academiarum sunt meri executores statutorum, is siquidem nudus executor est, cui nuda sententiæ executio committitur, & penè nudum factum, arg. *L. Executorem. L. si ut proponis. C. de execution. rei judicat.* ita, ut nulla ei cognitio causæ, neque jurisdictio concedatur, per *C. Pastoralis. §. quia verò de offic. deleg.* Atqui dicti Academiarum Iudices habent cognitionem, ac definitionem causæ, & simul executionem, ergò sunt mixti, ergò non tantum meri statutorum executores, cum illis non nuda executio committatur,

tur, sed jurisdictio in subditos plena ad curandam statutorum observantiam omnimodè.

§. XII.

An, & ad quem à Judicibus Academicarum possit appellari?

59. **S**upponit hìc proposita quæstio *primò*, quòd appellatio sit provocatio ab inferiore ad superiorem Judicem ratione gravaminis per sententiam illati, ritè, & gradatim facta; item quòd sit remedium institutum quoad substantiam à jure naturæ ad defensionem innocentia, non iniquitatis *per C. cum speciali, de appellat.* Unde in causa notoria ob rei confessionem, aut aliam notoreitatis viam, & à sententia lata contra absentem contumacem appellatio non sustinenda. *arg. L. 1. C. Quorum appellat. non recipiuntur.*

60. Supponit *secundò*, quòd appellatio *alia sit judicialis*, quæ fit ab actibus judicialibus, nempè à sententia vel definitiva, vel interlocutoria (supposito, quòd hæc habeat vim definitivæ, aut damnum inferat non reparabile) vel à jussu Judicis, nimis brevem terminum ad comparandum v. g. assignantis, & à gravamine, quod quis à Judice sibi illatum existimat, &c. *Alia extrajudicialis*, quæ fit ab actibus extrajudicialibus, quibus aliquis se vel jam gravatum queritur, vel probabiliter gravandum timet, sive dein gravamen inferatur, vel timeatur à parte adversa, sive à Judice extra judicium. Prior appellatio dicitur *propriè*, posterior *impropriè* talis.

61. Supponit *tertiò*, quòd fatale, seu tempus interponendæ appellationis apud Judicem, à quo fit hodie decendum continuum à die illati gravaminis, & cogniti. *arg. C. 15.*

C. 15. de sent. & re jud. C. 8. de appellat. in 6. Novell. 23. cap. 1. authent. hodie C. de appellat. Aliàs quippè sententia transit in rem judicatam, nisi contra *jus Constitutionis lata*, aut certò de illius iniquitate constet. Appellatio judicialis rationabili causæ innitens hunc notabilem effectum operatur, ut suspendat jurisdictionem *Judicis à quo* circa eandem causam *arg. C. si à Judice de appell. in 6.* Ita, ut nihil innovetur eâ pendente, nec mandetur executioni sententia, *L. unic. ff. Nihil novari appellat. interpos.* atque hic effectus in jure nostro *suspensivus* dicitur, quem comitatur regulariter *devolutivus*, consistens in hoc, quòd per appellationem tota causa, ejusque cognitio cum omnibus accessoriis devolvatur ad Judicem superiorem, sive *ad Quem*, ita, ut possit priorem sententiam vel confirmare ut justam, vel reformare ut iniquam, prout invenerit, imò novam omninò concipere, & pronuntiare. *arg. C. 55. 59. de appellat.*

62. Supponit *quartò*, quòd fatale, seu tempus petendi Apostolos hodie sint triginta dies spectato jure communi, intra quos à die latæ, & cognitæ sententiæ appellans eos petere debet à *Judice à Quo*, ad *Judicem ad Quem* dirigendos instanter, & sæpiùs, aliàs nàmque censetur appellatio *deserta*, per *C. 6. in 6. Clement. 2. L. 24. C. de appellat.* In appellatione extrajudiciali si sit Judex, qui Apostolos dare possit, etiam sunt petendi; Glossa in *C. 1. de appell. in 6. V. vel extra*; ubi cognitâ veritate causæ à superiore Judice rescinduntur acta prioris Judicis per *C. non non solum C. Romana. de appellat. in 6.* His præsuppositis est

63. *Decisio* à Judicibus Academiæ regulariter appellari posse, tum appellatione judiciali, tum extrajudiciali, ex ratione, quia appellatio est remedium institutum in

defensionem innocentiae, ergò non est, cur litigantes in tribunalibus Judicum Academicorum, vel ab eis aliquo gravamine onerati non gaudeant eo remedio, si velint. Sed ad quem Judicem pertineat appellatio, fixa regula tradi non potest, cum diversi sint Judices pro Academia-
rum diversitate, alii Ecclesiastici, alii saeculares. Viden-
dum igitur, quis sit Judex superior competens respectu
appellantium, & ad illum facienda est appellatio.

§. XIII.

*Quo pacto Academia, & Collegia in suis causis
munus actoris, & rei obeant?*

64. **S**upponit quaestio, Academiis, ac Collegiis Studiofo-
rum aptanda ea, quæ communia sunt cuilibet gen-
tium Universitati, ut nempe possint *procuratores* ad causas
suas constituere, seu *negotiorum gestores* cum potestate in-
tentandi, & movendi actiones; quibus si tribuatur *libe-
ra*, & *generalis administratio*, seu *mandatum*, poterunt
omnia negotia gerere, licet hæc requirant mandatum spe-
ciale, hoc enim regulariter mandato cum libera tacite in-
esse videtur *juxta mentem DD. in L. ult. ff. quod cujus-
que univers. nomine*, Baldi in L. 30. C. de decurion. lib. 10.
Gloss. in L. mandato generali ff. de procurator. Unde etiam,
si ejusmodi procuratores super re dubia & litigiosa tran-
sigent, transactio tenet, dummodò inita sit *bonâ fide*, &
non ambitiosè; ambitiosa enim pacta, quæ continent do-
nationem, seu juris, aut debiti liquidi remissionem, face-
re prohibentur *per L. ambitiosa ff. de decret. ab ord. fa-
ciend.*

65. *Decisio prima.* Possunt igitur Academiae, & Col-
legia esse actores, & rei, seu agere, & conveniri, *per L.*
1. &

1. *§ seqq. ff. quod cujusque Universit. nom. L. Procuratores C. de decurionib. lib. 10.* Non tamen per se, sed per suos Procuratores, per quos ipsæ communitates repræsentantur. *arg. L. 8. ff. de pollicitationib. L. 27. junctâ glossâ ff. ad SC. Trebell. L. 10. §. qui manumittitur ff. de in jus vocando.* Quin Academiæ non tantum possunt constituere procuratores, sive negotiorum gestores, verum etiam, ut constituent, coactioni locus est, ad hoc, ut conveniantur, & ut creditores contra illas agant, *per L. 4. ff. de fideicommissar. libertat.* Quælibet enim Universitas æquiparatur pupillo, *per L. 3. C. de jure Reipublicæ, lib. 11.* Quare sicut actor debet petere, ut pupillo constituatur tutor, minori curator, aut defensor, sic etiam urgere debet, ut Universitati procurator constituatur; alias ei imputabitur *arg. L. 1. C. de jur. Reipubl. lib. 11.* Quod porrò ampliatur in casu, ubi nullus procurator est ab Universitate constitutus, in tali enim hypothese admittitur ad ejus defensionem quilibet etiam extraneus, cum *cautione de rato, seu cautionem faciens de judicato solvendo*, nam per cautionem firmatur persona, de cujus mandato dubitatur *arg. L. 6. §. actor Universitatis ff. quod cujusque Universit. nom. L. 9. junctâ glossâ ff. rem ratam haberi.* Quam tamen cautionem præstare non tenetur procurator constitutus à Republicâ, Academiâ, seu Collegio, ut docet Jason. *in L. 4. ff. de re judicat. num. 19.* Ratio autem, cur ad defensionem Universitatum etiam extraneus admittatur, est, quia jura volunt, ut cujusvis Reipublicæ, & Universitatis sit melior conditio, utpote quarum interest, plurimos ad causas suas defendendas habere *arg. L. 4. ff. de novi operis nuntiat. § L. 1. §. ult. ff. quod cujusque Universit. nom.*

66. *Decisio secunda.* Ut autem subsistat procuratoris ad causas constitutio, requirimus, ut Universitas, seu Collegium ad concedendam potestatem, seu administrationem convocetur mandato superioris, *per L. observare C. de decurionib, lib. 10.* Casu, quo autem Superior non esset, Seniori imputamus provinciam convocandi, ut sentiunt DD. in *L. 3. ff. quod cujusque universit. nom.* Quot autem ex Universitate sufficiant ad procuratorem constituendum, uti & ad alias ordinationes stabiliendas, & an major pars suffragiorum debeat intelligi de majori parte Canonice sumpta, standum arbitramur consuetudini, & statutis ipsarum Universitatum, & Collegiorum. Quid de jure communi tenendum, explicat Loffæus *de jure Universitat. part. 2. cap. 1. à num. 21.*

67. *Decisio tertia.* Distinguendum hic inter Syndicum, actorem, & procuratorem à quavis Universitate constitutos. *Syndicus* enim constituitur tam ad negotia, quam judicia, ad lites præsentēs, & futuras, habens mandatum generale cum libera administratione; *Actor* verò designatur ad lites præsentēs, & potest non solum ab ipsa Universitate, sed ab hujus administratoribus constitui, sicut potest à tutore, vel curatore. DD. in *L. Neque. C. de procurator.* *Procurator* autem in effectu hic idem est, ac *Syndicus*; & potius solet intervenire distinctio in forma constituendi, quam in ipsis; & licet procurator videatur esse nomen ejus, qui causas personæ privatæ defendit, tamen etiam ei competit, causas agere Universitatis, cum hujus causæ eo ordine tractentur, quo causæ privatorum. An autem possit *Syndicus*, actor, seu procurator post litem contestatam revocari, & utrum ipsi queant cessare ab officio, vel cogi, ut persequantur? Item quo pacto constituendus sit actor, vel procurator, quando Universitas,

fitas,

fitas, vel Collegium agere tentant adversus suum Superiorem? cit. Loffæus à num. 55. resolvit.

68. *Decisio quarta.* Qualiter ad judicium sit citanda quævis Universitas, inter Auctores disceptatur. Non est dubium, sufficere, si ipsa citetur, *dum in suo confesso, aut Concilio est congregata*; Sufficere etiam citari Syndicum, aut procuratorem, tenent Baldus in *L. 6. C. de remission. pignor.* & in *L. 1. §. omnibus ff. quod cujusque Universit. nom.* Guido & alii contra Bartol. & Socinum. Consultatur rursus Loffæus *de jure Universit. part. 2 cap. 1. à num. 63.* Debet prætereà Universitas conveniri coram Judice proprio, ita, ut si Judex sit Ecclesiasticus, coram eo, & non alio convenienda sit, & vicissim. Si verò non detur Judex proprius alicujus Academiae, vel Collegii, sed ordinarius sit Judex territorialis, videndum, an major numerus Clericorum sit, nec ne? si sit major, convenienda est Academia, seu Collegium coram judice Ecclesiastico; si verò major sit numerus Laicorum, coram Judice sæculari, scilicet, *quandò universim conveniuntur*; nam, cum singuli vocantur ad Judicium, coram Judice singulorum, juxta ipsorum qualitatem causæ sunt peragenda. *Repetenda hic doctrina §. primi, ubi disquisivimus, an Academiae sint Ecclesiasticae, an seculares?*

69. *Decisio quinta.* In progressu Judicii respectu Academicarum, si causa sit civilis, procurator in libellis, seu instrumentis, nomine Universitatis, illud præfigendo, agere debet, ne proprio nomine agere dicatur; si verò causa sit criminalis, proprio nomine concipere debet libellum, ut docent Maranta in *sua practica in 4. p. princ. distinct. 11. fol. 296. num 7.* Baldus in *L. 1. ff. quod cujusque Universit. nomine &c.* Rursus de jure communi in causis cujusvis Universitatis per Syndicum, aut Procuratorem præstandum

dum est juramentum calumniæ, quippe in hoc pariter se habent causæ Universitatum, & privatorum *arg. L. 2. §. hoc etiam C. de jurejurand. propter calumniam dando, junctâ Glossâ in verbo, plurima.* Juramenti autem forma præstari ita debet, ut *juretur in animam constituentium, non in animam Universitatis, hæc enim caret animâ, cum Universitatis nomina sint juris, non personarum.* Quòd si Universitas citata esset contumax, contra eam procedi posset, uti contra privatos. Quandò autem contumax censenda sit, & quis modus servandus sit in procedendo contra contumaciam ipsius, agit cum pluribus Loffæus cit. à num. 70.

70. *Decisio sexta.* An in causis Academiae, seu Collegii, admittendi sint ad testificandum illi ipsi, qui sunt de eadem Academia, vel Collegio? *Distinguunt DD. vel enim causæ sunt ita comparatæ, ut nequeant per alios testes probari, v. g. Electiones, & alia, quæ intrâ ipsam communitatem peraguntur, & tunc idonei sunt testes de ipsa Universitate arg. L. consensu. C. de repudiis; vel causæ probari queunt tum per ipsos de Universitate, tum per alios, & subdistinguunt: si negotium præcipuè tendat ad honorem, & commodum ipsius Universitatis, potest quilibet de illa deponere in eo, debitum quippe Universitati non est debitum singulis, atque adeò non est causa propria singulorum, per L. Sicut. §. 1. ff. quod cujusque Universitatis nomine. Si verò negotium principaliter pro objecto haberet commodum singulorum de Universitate, & sic negant idoneos testes esse, cum sit causa propria, v. g. si controverteretur: an singuli de Universitate possent præcidere ligna ex nemore Universitatis, vel ad illius pascua suos greges mittere, &c.* Porro tamen, an plus sit deferendum in causis pertinentibus ad commodum Universitatis testibus de ipsa in favorem illius testificantibus, quàm aliis contra ipsam deponentibus

tibus

tibus, disputant Jason in *L. 10. ff. de injus vocando*. Mascardus de probat. conc. 318. cum aliis, qui consulantur.

71. *Decisio septima.* Pariter expediti juris est, quòd Universitas possit compromittere, quod compromissum etiam validum est, casu, quo plures de Universitate, qui compromiserant, deficiunt; Universitas siquidem non mutatur, sed manet una, eadèmq. Bartol. in *L. quod in rer. §. Et sinavem. ff. de legat. 1.*

Circa ultimum actum judicii, qui est sententia, observamus, sententiam definitivam latam contra Universitatem indefensam esse ipso jure nullam, sicut est contra minorem, & pupillum, per *L. 1. C. de jure reipub. lib. 11.* Interlocutoriam autem regulariter subsistere per *L. 1. §. quibus. L. civitates. ff. quod cujusque Univers. nom.* Si autem sit læsa Universitas, debet restitui, arg. *L. rempublicam. C. de jure reipub. lib. 11.* Denique circa executionem sententiæ advertimus, eam non posse fieri contra Procuratorem Academiæ, nec contra singulos de illa, sed contra ipsam Universitatem. De qua plura Lossæus cit. à num. 88.

§. XIV.

Quæ bona possint habere Academia, & Collegia, & quos contractus inire? item an possint ex delicto, vel quasi obligari?

72. *Decisio prima.* Certum est, Academies, & Collegia posse habere bona, redditus annuos, & res in communi, sicut quælibet persona singularis potest habere bona propria, & sicut possunt respublicæ, & quævis Universitas etiam non Studiosorum; & prætereà ad sumptus necessarios pecuniam in ærario, per *L. 1. §. quibus autem. & §. ult. ff. quod cujusq. Univers. nom.* Considerantur autem ea bona

bona in duplici potissimum differentia. *Alia* sunt, quibus moderatè uti possunt singuli de Universitatibus, aut Collegiis, ut pascua, nemora, ubi ligna cadere, venari, piscari, aut greges pascere vel omni tempore anni, vel aliquo tantum licet. *Alia* sunt, quæ tantum respiciunt ipsas Academias, & Collegia in communi, ut inde sumptus communes nascantur, stipendia solvantur, & Collegiis suppeditentur necessaria, quin singulis sit liber eorum usus. Glossa in *L. 7. §. 1. §. non debetur. ff. quod cujusque Univers.* & Bartol. in *L. 20. §. 1. ff. si servitus vendicetur.*

73. *Decisio secunda.* Valent quoque Academiae, & Collegia contractus celebrare tum per suos Procuratores, tum per ipsam communitatem ad id convocatam partim cum aliis, partim cum ipsis in singulari, qui ejusdem Academiae, aut Collegii membra sunt. Est communis DD. apud Jasonem in *L. 1. ff. ad SC. Trebell.* Inde potest Academia obligari, cum enim vicem personæ sustineat, consensûs ab ea in contractibus ponendi facultatem nemo in dubium vocat. Nequit tamen obligare bona singularium personarum ex eadem communitate, nisi consentiant, imò ipsis consentientibus successores non remanent regulariter obligati, quippe, ut propria bona obligationi, & contractui subiecta sint, consensus requiritur, qui *nomine supervenientium* nequit præstari ab his, qui præsentibus existunt. Ità P. Molina, Rebuffus, Lessius &c. Ex contractu mutui obligatur Academia, seu Collegium, sicut Civitas, & Ecclesia, *arg. L. Civitas. ff. si certum petatur. Auth. hoc jus porrectum. C. de SS. Eccles.* Hinc, si præsentibus communitate pecunia mutuò accipiatur ab ejus Syndico, aut Procuratore, vel Oeconomo, non incumbit probatio mutuum danti, quòd nempe ea pecunia versa fuerit in utilitatem Academiae, aut Collegii, hoc enim præsumitur, sicut, cum datur mutuò pecunia

nia

nia Ecclesiæ præsentē Prælato, & Capitulo. Glossa *in prædict. Authent. hoc jus, circa fin.* Idem est, si pecunia mutuò accipiatur à Syndico, vel Procuratore habente mandatum speciale, & ad certam causam, imò, etsi non sit ad certam causam, sed ad pecuniam mutuò accipiendam in genere, non tenetur mutuans probare eam utilitatem, cum ex eo mandato justè præsumatur, nec debeat ille decipi, cum mandato confidat, *arg. L. qui habeat. ff. de institor act. L. 1. §. ubi autem. L. fin. ff. de exercit. actione.* Quòd si Administrator Academiæ, aut Collegii non habeat speciale mandatum ad accipiendam mutuò pecuniam, & accipiat, obligatur Academia, si in ejus utilitatem versa est pecunia, secùs aliter; sicut non obligantur *Ecclesia, Minor, aut Pupillus*, si pecunia recipiatur mutuò à tutore, Curatore, aut Oeconomo, cum in eorum non convertitur utilitatem, *juxta cit. Auth. hoc jus porrectum.* Quare Administrator, si non probet se vertisse pecuniam in commodum Academiæ, potest conveniri in judicio, ut solvat, & quidem, si non probet se legitimum esse administratorem, aut mandatum habuisse, tenebitur *de dolo. arg. L. quidam debitor. L. si legatarius. ff. de dolo malo.* si autem sit legitimus administrator, non tamen probet, pecuniam se convertisse in Academiæ utilitatem, poterit conveniri *condictione causâ datâ causâ non secutâ*, ut patet *ex toto titulo ff. de condictione caus. dat. caus. non secut.*

74. *Decisio tertia.* Circa alienationem bonorum mobilium, & immobilium, in jure nostro iterùm expeditum, quòd possit respublica vel per se, vel per Syndicum mandato speciali instructum hujusmodi contractum celebrare, dummodò alienatio in majus commodum, atque utilitatem ipsius redundet; cum *rei suæ quilibet sit moderator & arbiter. L. in re mandatâ. C. mandati*; ergò idem asserendum de alienatione bonorum Academiæ, aut Collegii, nisi bona

H
sint

sint Ecclesiastica, aut Ecclesiasticis annexa, & à Pontificibus alienari prohibita. A fortiori poterit Academia, vel Collegium per se, vel per Administratorem locare prædia, domos, aut alia jura, ut ex eorum redditibus communi necessitati subveniatur, *arg. L. 2. C. de prædiis Decurion. lib. 10.* In hac locatione conductores regulariter idoneos fidejussores præstare tenentur, adeò, ut si administratores absque fidejussoribus locare præsumant, & conductores non sint solvendo, ipsi teneantur ad compensationem damni pro tempore in contractu locati expresse, *arg. L. 4. §. 1. & L. ult. §. 3. ff. de administrat. rer. ad civit. pertinent.*

75. *Decisio quarta.* Ex bonis Academiæ, sive Collegiorum regulariter nequeunt administratores facere donationes, erunt enim vel ipso jure nullæ, vel saltem rescissioni obnoxie; donare tamen possunt ipsæ Academiæ, cum juxta *L. 21. C. mandati. cit. quilibet sit rei sue moderator, & arbiter*; quod maximè procedit, si causa ejusmodi donationi remuneratoria subfit; licet enim tutor, vel curator nequeant ex bonis pupilli, & minoris donare, per *L. pactum Curatoris. C. de pactis*, possunt tamen donare ex causa remunerationis, per *L. cum plures. §. penult. L. tutor. ff. de administr. tutor.* Unde id etiam poterit quælibet Universitas, quæ pupillo comparatur, & qui eam regunt, quasi tutores, vel curatores habendi sunt. Cæterum prout Academiæ, & Collegia possunt donare, ita donationes ipsis factæ robur firmitatis obtinent, sicut, quæ in rem publicam fiunt, *arg. L. hoc jure utimur. ff. de donat. L. fin. C. de SS. Ecclesiis*, id quod etiam regulariter intelligendum de pollicitationibus suadet sæpè cit. Loffæus *de jure Universit. part. 3. cap. 12. à num, 4.*

76. *Decisio quinta.* Competit prætereà Academiis, & Collegiis modus ille acquirendi celeberrimus, nempe præscriptio, circa res commercio humano non exemptas, &
aliàs

aliàs ufucapioni obnoxias. Ratio, quia quælibet Universitas hominum est persona ficta, dominium habens, quod non est penès singulos; potest possidere, & usumfructum habere, *L. ususfructus. ff. de stipulat. servor.* ergò & præscribere, cum præscriptio partialiter fundetur in possessione. De quo latissimè *DD. in utroque Jure, tit. de præscript.* vide cum Zoësio, Manzio, Gletle PP. Schmalzgrueber, Pichler *tit. cit.* Cum autem juxtà *C. fin. de præscript.* essentialia constitutiva omnis præscriptionis sint *titulus à jure approbatus, & bona fides*, observamus, quòd, si à principio aliqui de Universitate haberent scientiam rei alienæ (etiam si postea alii successores bonam fidem haberent) juxtà Hieronymum de Monte plurimos suæ sententiæ patronos allegantem in *tract. de finib. regund. cap. 72.* non daretur præscriptio, quia communitas censetur semper eadem, & mala fides continuata judicatur. Limitat sententiam cit. Auctor: *nisi centum jam anni transierint à possessionis principio*, cum eo tempore judicandum sit, omnes eos de Universitate decessisse, adeoque incipere ex tunc bonâ fide præscriptionis tempus.

77. *Decisio sexta.* Quemadmodum autem Academiae præscriptionis capaces existunt, ità ipsæ quoque res Universitatum ab aliis præscribi possunt, *arg. L. ult. C. de SS. Eccles. L. omnes. C. de præscript. 30. vel 40. annorum. L. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de damno infecto.* Ratio, quia res Universitatum certâ formâ, & solennitatibus adhibitis alienari possunt, ergò etiam præscribi. Nec obstat argumentum desumptum à bonis minorum, quibus Universitates æquiparantur, & quæ communiter non substant alienationi; nam hujusmodi etiam bona possunt in aliquibus eventibus alienari, licet certæ solennitates requirantur. Porro publicæ res præscribi quidem non possunt, *arg. L. præscriptio. C. de operib. public. L. 2. ff. de via publica. L. 9. L. ult.*

ult. de usucapion. sed hæ leges loquuntur de rebus, quæ in usu publico sunt, ut *via, platea, theatrum* &c. nostra verò decisio de aliis bonis Universitatum procedit. Quoad tempus requisitum ad præscriptionem bonorum cujuslibet Universitatis inspiciendæ sunt *LL. 1. 3. & 4. C. de præscript. 30. vel 40. annorum.* ubi Imperator Theodosius 30. annorum spatium designat, Anastasius verò *quadraginta.*

78. *Decisio septima.* Administratores Academiarum tenentur ad reddendam rationem fructuum, & reddituum, quorum administrationem gerunt, atque, ut id præstent, libros dati, & accepti apud se habeant, necesse est. Unde si ipsorum culpâ damnum Academiis, seu Collegiis inferatur, ad id compensandum tenentur, & ipsis compensare non valentibus fidejussores obligantur. Quòd si per dolum quidquam peragant, de dolo tenebuntur; imò etiam de culpa lata, & levi, sed regulariter non de levissima, & casu fortuito, aut de eo, quod vitio naturali in bonis accidit. Regulam fixam hîc tradunt *DD. sæpiùs allegati*, quæ tamen limitanda: *quòd nempe toties Administratores liberentur à dolo, culpâ latâ, & levi, quoties id præstant, quòd quilibet bonus Paterfamilias in bonis suis administrandis præstaret.* Ulteriùs de ratione reddenda ab Administratoribus, vel coram Academiâ, & Collegio in suo confessu congregatis, vel coram aliquibus de Academia, vel Collegio deputatis fusiores sunt cum cit. *Loffæo* expositores ad *tit. ff. de administrat. rer. ad civitat. pertinent.*

79. *Decisio octava.* An quævis Universitas, seu Collegium sive Studiosorum, sive aliorum quorumcunque possit verè & propriè delinquere, & ex delicto obligari? non est satis expeditum inter *DD. Covarruvias lib. 2. variar. resolut. cap. 8. num. 9.* cum Bartolo, Claro, Baldo, & *Loffæo* citato affirmant nobiscum.

Ex his motivis,

Quia imprimis Universitas potest metum incutere. *L. metum. §. animadvertendum. & ibi Glossa. ff. quod metûs caus.* atqui incussio metûs secum trahit delictum, *tot. tit. ff. & C. quod metûs caus.* ergò. Deinde Universitas, sicut & Civitas potest puniri. *L. ususfructus. ff. quib. mod. ususfructus amitt.* ergò & potest delinquere, cum non sit poena, ubi non est delictum. *L. Sancimus, & tot. tit. C. de pœnis.* Rursum Universitas ex hætenus dictis obligari valet ex contractu, ergò etiam ex delicto, licet enim argumentari ex contractibus ad delicta, & è converso. *arg. L. omnem. & ibi Glossa ff. de judiciis.* Quin in jure nostro reperiuntur poenæ latæ contra communitates, ex quibus luculenter deducimus illas posse delicta committere, Ità in *Auth. item quæcunque communitas. C. de Episcop. & Cleric. cap. 1. §. si quis verò, de pace tenenda, & juramento firmando. C. Romana. §. in Universitate. de sent. Excommun. in 6.*

Rationes has decidendi non evertunt rationes dubitandi.

80. **Q**Uarum prima est fundata juxta Adversarios in *L. sed ex dolo 15. §. 1. ff. de dolo malo*, ubi Iustus Ulpianus decidit contra Municipium non dari actionem de dolo, ergò, inferunt, ideò, quia Communitas delinquere non potest. Sed respondetur, ideò *in cit. L.* non dari actionem de dolo contra Municipium, quia ibi supponitur, Municipium non habere administrationem suorum bonorum, sed ea esse penes administratores privatos, cessante autem administratione, & contractibus, ex natura rei non potest Municipium agere quidquam dolo malo, utpote qui tantum in administratione, & contractibus intervenit. Itaque *si dolus ab administratoribus committatur,*

tur, ipsi de dolo tenentur, nisi res dolo obtenta ad Universitatem pervenerit.

Secundam rationem suam petunt ab Auctoritate Gothofredi, qui *in cit. antea Legem* ait : *Universitatem esse nomen juris, intellectuque, & animo carere, & vel ideò delinquere non posse.* Ast & hoc argumentum nihil probat: ex eo enim pariter contendì posset, Universitatem non esse habilem ad contractus celebrandos, quod tamen jam suprà asseruimus; Deinde pariter ex dictis Universitas sustinet personam fictam, adeò, ut non sit radix obligationem tum ex contractibus, tum ex delictis infirmans. Hac super materia tractat plura Mynsingerus *observat. 78. centur. 4.* cum Gailio *de pace publica lib. 2. cap. 9.*

81. *Decisio nona.* Ut tamen Universitas obligetur ex delicto, requirimus, ut Universitas *congregata* delictum committat ex deliberatione coëtus congregati, aliàs enim, licèt singuli de Universitate, ut privatae personae sunt, delictum committerent, illud non esse imputandum Universitati reduplicativè sumptae, cum communi censet Covarruv. *cit. cum glossa in L. aliud. §. refertur ff. de R. J.* Unde, si Universitas in aliquos coëtus dividatur, & unus ex illis delictum committeret, non obligatur ex delicto Universitas, sed ille coëtus, cum aliàs insontes, & innocentes poenas luerent immeritas, quod iniquum est, *arg. L. Sancimus. C. de pœnis.* Quare etsi ex deliberatione totius Universitatis congregatae patraretur delictum, uno, alteròve reclamante, ac protestante, is postea hac exceptione posset à punitione defendi. Tale delictum verò si non sit *momentaneum*, sed *tractum successivum* requirens, v. g. *rebellio continuata, jurisdictio usurpata, &c.* non est opus probare contra Universitatem, cum propter tolerantiam censeatur illa delictum approbare, & intentio, ac ani-

animus declaretur evidentiùs factis, quàm verbis; Unde etiam ex ratihabitione secuta post delictum judicabitur Universitas delinquere, siquidem ratihabitio etiam in delictis mandato comparatur. *arg. L. fin. C. ad SC. Macedonianum; § ratihabitio non solum verbo, sed facto præstari potest, imò plus est aliquid præstare facto, quàm verbo L. Paulus respondet, ff. rem ratam haberi. L. de quibus, in fin. ff. de legib. C. dilecti. de appellationib. §c.* De pœna Academiis, aut Collegiis delinquentibus irroganda dum porrò cum Julio Claro Loffæus *de jure Universitat. p. 4. c. 1. num. 27.* differit, juxta delicti qualitatem decernit punitionem in eos, qui in coetu consensere in delictum, aut suâ ratihabitione, vel mandato approbârunt, & si delictum sit atrocius, v. g. *crimen lese Majestatis, §c.* in pœnam Academias, vel Collegia penitus extinguere posse affirmat.

82. *Decisio 10.* Præter delicta, quæ ab ipsa Universitate, aut Collegio committi possunt, sunt alia quasi delicta, ea nempe, quæ in territorio ipsius Universitatis, vel Collegii patrantur. Enimverò si Universitas teneatur ea delicta prohibere, & possit, obligatur ad damnum, si non prohibeat, *argumento textus in §. 2. § penult. Instit. de obligat. quæ ex quasi delicto §c. ubi is, ex cujus cænaculo, seu edibus, in quibus habitat, aliquid est projectum, vel effusum, quod alicui nocuit, obligatur quasi ex delicto, cum illud præcavere teneatur.* Aliud decernimus, si delictum proveniat ex culpa alterius, ubi non potest culpa in admittendo, & committendo imputari Universitati, ut benè notat Loffæus cit. *à num. 16.* qui & pœnam ob quasi delicta Universitatibus infligendam examinat *cum plurimis DD. à se citatis*, qui bonorum successiones Academiis, & Collegiis, & facultatem introducendi

di consuetudinem , ac statuta condendi præterea adjudicant , certis tamen limitationibus appositis.

§. XV.

An Academia, & Collegia teneantur solvere gabellas ex contractibus, quos celebrant, & an possint imponere collectam solvendam à singulis Academicis?

83. **D***Ecisio prima* insistit distinctioni jam suprà appositæ inter Academias, & Collegia sæcularia, & Ecclesiastica; si enim Academiae, & Collegia sint Ecclesiastica, non debent solvere gabellas ex contractibus à se celebratis, aut celebrandis, cum ab hoc munere immunes sint Ecclesiastici; nisi illis ex Pontificis speciali concessione, urgentissima ex causa præstita hoc gravamen aliquandò imponatur. Si autem Academiae, & Collegia sint sæcularia, & aliundè in finem pium non erecta, ac exemptionem à Principe non habeant, tenentur regulariter solvere gabellas ex contractibus celebratis, cum non appareat ratio, ob quam ab ejusmodi solutione excusentur. Esco-
bar cum plurimis *loc. cit. cap. 22. à num. 103.* Qui tamen illud certum judicat, immunitates omnes, & privilegia concessa Professoribus scientiarum, & studiosis ratione muneris studiosorum extendenda esse ad ipsum Corpus Academiae, quamvis non exprimatur, adest namque ratio idenditatis, & illud Philosophorum axioma obtinet: *Propter quod unumquodque tale, illud magis tale.* Nempè propter Academiam, studiorum matrem, conceduntur ea privilegia Professoribus, ac studiosis; ergò multò magis ipsi Academiae concessa debent censerì. Unde cum concedatur studiosis immunitas à solvendis vectigalibus, eadem quoque immunitas Academicis adjudicanda est, uti & re-
liqua

liqua privilegia in *L. Medicos C. de Professoribus & Medicis lib. 10. & in L. ult. §. final. ff. de munerib. & honorib. &c.* Dolet hîc vehementer *præfatus Auctor* cum frequentissimis *DD.* quòd adeò crebra Academiarum, & studiosorum privilegia in desuetudinem abiêrint, præcipuè, quia id maximè Fundatoribus cordi fuit, ut studiosi, & Academici pluribus immunitatibus realibus, ac personalibus uterentur, quatenùs aliquod præmium laborum præclarissimorum haberent, atque expeditiùs, commodiùs absque tantis sumptibus litterarum studia prosequerentur. In quo puncto sanè plures, & diversos culpæ cooperatos fuisse advertit, tum ob vim exigentium tributa, tum ob incuriam eorum, qui observantiam privilegiorum ex demandata sibi provincia debuissent sartam tectam defendere, & omni industria curare. Et cùm ea revocata non fuerint, sed quasi violenter suspensa, Academiae ipsæ tenentur omnia & singula sua privilegia quasi ex oblivionis, & violentiæ carceribus extrahere, ut illæsa servantur. Hæc quærela Doctoris Escobar.

84. *Decisio secunda.* Sicut ad aliquod opus publicum solet imponi ab habente potestatem collecta solvenda à singulis personis alicujus loci, territorii, aut provinciæ, sic in præsentî ejusmodi collectam imponere posse Academiam, seu Concilium, vel Senatum Academicum ad aliquam ipsius publicam necessitatem, aut opus omnibus conveniens, & utile, cum communi affirmamus. Ratio, quia Universitates æquiparantur Reipublicæ *per L. 1. §. quibus ff. quod cujusq. Univ. nom.* Unde quod cautum est Legibus municipalibus cujusque Regni circa potestatem Reipublicæ in impositione collectarum respectu suorum civium, id observandum quoque in Academiis respectu studiosorum. *Ita cit. sæpissimè Alphonsus de Escobar.* Pro-

I
incri-

inſcriptione Candidatorum in Matricula Uniuerſitatis deſignata eſt, *uti in Uniuerſitatibus aliis, ita in Noſtra quoque Wirceburgenſi*, exigua pecuniæ ſumma, quæ non eſt collecta, ſed ſtipendium officialium, aut emolumentum qualecunque Reſtori deſignatum; ſicut & ſumma, quæ perſolvitur pro graduum acceptione, eſt ſtipendium, & emolumentum ipſius Corporis Academici, tum ſingulorum, qui ad eos gradus concurrunt, & quibus jam eſt deſtinata ſumma perſolvenda juxta cujuſque Uniuerſitatis ſtatuta, vel conſuetudinem; quippè juxta Academiarum diverſitates variatur ſumma prædicta, & communiter plus penditur in Academiis celebrioribus, cùm æſtimabiliſſior ſit honos Graduum in eis acceptorum, quàm in aliis non adeò illuſtribus; id quod experientia ſatis manifeſtat.

§. XVI.

*An Academiæ gaudeant beneficio reſtitutionis
in integrum?*

85. **A**ffirmativa Decifio eſt tenenda cum Panormitano C. 1. de in integrum reſtit. Bartolo, & aliis, quos referunt, & ſequuntur Maranta de ordin. judicial. p. 6. cap. ſecundus actus. num 85. & 87. P. Leſſius de J. & J. lib. 2. cap. 17. dub. 9. num. 76. Cùm enim hæ Communitates multos habeant minores, & quaſi ex illis magna ex parte componantur, beneficium reſtitutionis in integrum conceſſum Minoribus, ad eas quoque extendendum eſt. Ut autem hæc Decifio ſit clarior, breviter nonnulla ſupponenda ſunt: quòd nempè reſtituere ſit reducere aliquem in ſtatum priſtinum, in quo erat antelæſionem, juxta unanimem DD. Quòd deinde beneficium reſtitutionis ſit re-
medium

medium extraordinarium juris ; Prætor enim naturali æquitate motus, cognitâ causâ subvenit læsis, aut deceptis, eos in integrum restituendo, *L. 1. ff. de in integrum restitut.* Undè, si de jure aliqua alia actio competat læso, ad hoc remedium utpote extraordinarium confugere regulariter non potest *L. in causa ff. de Minoribus 25. annis.* Et si prætereà læsio modica sit, etiam non datur hoc beneficium, tum, quia extraordinarium, tum quia modicum non curat prætor. Igitur si læsio sit enormis, quamvis infra dimidium justî pretii, gaudent Academia eo beneficio restitutionis, non secus ac Minores, & Reipublicæ; v. g. si ex contractu emptionis venditionis debita cum solennitate instituto, Academia læsa fuerit, quia emit justo pluris, aut vendidit rem minoris justo, restituenda veniet, reducendo ad æqualitatem pretii contractûs ; Quodsi læsio inde provenit, quia non expediebat ei emptio, aut venditio, rescindetur contractus, & dabitur ei *actio adversus possessionem* ; Hoc enim respectu minoris, cui assimilatur Academia, contingit per *L. 1. §. interdum ff. de Minoribus.* Et docent communiter Interpretes cum Panormitano, & Antonio Gomez. *lib. 2. variarum resolut. cap. 14. num. 7.* Quodsi porrò Academia læsa sit ob negligentiam procuratoris, v. g. non producentis in judicio probationes necessarias, dictum beneficium ei non est denegandum, uti neque negatur in simili casu Minoribus per *L. etiam C. si tutor, vel curator, &c.* Rursus si Academia adiit hæreditatem minùs lucrosam, aut repudiavit legatum, vel hæreditatem sibi utilem, assertioni nostræ locus erit, siquidem in posita hypothese restitutio iterùm conceditur Minoribus per *L. ait prætor ff. de Minorib.* Ex qua deducitur non solum in damno, verùm etiam in lucro cessante restituendum esse Minorem,

norem, licet juxta mentem P. Molinæ *tom. 2. de J. & J. Disput. 573. §. illud verò.* discrimen intercedat inter restitutionem damni accepti, & restitutionem lucri cessantis; prior enim generalior est, ac plenior, hæc posterior autem non conceditur regulariter, nisi res, v. g. hæreditas repudiata, adhuc sit integra, secus si jam sit distracta ab hærede substituto. Cæterà *L. ult. C. de temporib. in integrum restitution.* declarat restitutionem in integrum ex quacunque causa petendam esse intra quadrienni spatium; sed quamvis hoc spatium inchoetur ab ætate legitima, five à completo vigesimo quinto ætatis anno, ut observat *communis DD.* tamen in restitutione Academia- rum inchoatur à tempore factæ læsionis, cum juxta sæpè dicta æquiparetur Reipublicæ, aut Ecclesiæ, respectu qua- rum ab eo tempore, nempe læsionis, quadriennii spatium incipit computari, *per C. 1. de in integrum restitution. in 6.* Insinuant hîc cum Panormitano, PP. Laymann, & Molina *loco cit. Disputat. 574.* etiam post elapsum qua- driennium, *justâ causâ id exigente*, restitutionem peti posse, & concedi Reipublicæ, & Ecclesiæ, quod pariter omninò de Academiis observandum est. Justam autem causam existimant *DD.* si læsio sit valdè enormis juxta boni viri arbitrium, aut si interveniat ignorantia inculpa- bilis, aut aliud justum impedimentum, quò minùs resti- tutio in integrum peti potuerit, quandoquidem legitimè impedito non transit, nec finitur tempus jure definitum, *argum. textûs C. 1. & 2. de in integrum restitution. in 6.* ubi non admittitur petitio restitutionis in integrum, ela- pso quadriennii spatio, si intra illud negligenter fuerit omis- sa, ergò è contrario admittenda est, si non fuerit omissa negligenter, &c.

§. XVII.

Quid in puncto Proëdria, seu Præcedentia in ordine sedendi observandum sit in Academiis, & Collegiis?

86. **S**upponit quæstio sermonem esse de actibus publicis, in quibus Academici, aut Togati concurrunt, & etiam de illis actibus, qui, etsi non publicè habeantur, fiunt tamen per modum Academiæ, aut Collegii, congregato Concilio Academico, aut Communitatis. Et ut res pateat dilucidè, supponit ulteriùs, non esse idem Concilium Academicum, & Academiam, nam Senatus, seu Concilium Academicum solùm importat viros determinatos, aliquâ dignitate, aut munere speciali in Academia fungentes, penes quos est gubernatio politica Universitatis, & negotiorum ad illam spectantium tractatio. Academia autem latius se pandit, cùm includat & omnes prædictos, & prætereà Togatos, Professores, & studiosos scientiarum, aliòsque Ministros, ac Officiales Academiæ obsequiis specialiter incumbentes. Sicut non est idem Civitas, & Senatus, seu Concilium Civitatis, hoc enim continet duntaxat Caput Civitatis, & Senatores, vel alios similes, quibus Civitatis regimen circa occurrentia, ac necessaria incumbit, Civitas autem & illos, & cæteros omnes cives comprehendit.

87. *Decisio prima.* In puncto proëdriæ propositæ Escobar *cit. tractat. de Pontificia, & Regia jurisdictione cap. 24. §. 2. à num. III.* aliquas regulas tradit, quibus in præcedentiis Sessionum debeat stari; sed reipsâ, & practicè sola prima ab eo Doctore præfixa est præcipua, adeoque tenenda, *nempè inspiciendam esse consuetudinem cujusque Universitatis, & statuta, eisque standum.* Etenim nulla est Communitas Ecclesiastica, aut sæcularis, in qua consuetudo,

tudo, aut statutum non detur ordinis præcedentiæ, tum inter ipsos, qui ex gremio illius sunt, tum inter eos, & alios, qui fortè adveniunt, & non sunt de gremio. Quare huic consuetudini, seu statuto, si detur, omninò acquiescendum est; licèt enim speculativè subinde ordo non satis aptus videatur, practicè tamen non mutabitur, quamquam rationes quælibet adversùs illum expendantur, cùm prævaleat consuetudo longæva. Inspiciendi tamen sunt actus, ex quibus consuetudo probari intenditur, an scilicet fuerint meræ facultatis, & Urbanitatis, an debitæ subjectionis, ita, ut utraque pars animum præseferat præeminentiæ constituendæ, aut aliqua transactio, vel pactum intervenerit. *In primo casu* actus non probant consuetudinem, cùm non detur præscriptio actuum meræ facultatis, benè tamen *in secundo*.

88. *Decisio secunda.* Quòd si dignitati non sit annexa præcedentia, antiquitati consulitur in plerisque Academiis, & antiquior præcedit, quod idem contingere in Conciliis Episcoporum advertit Ferdinandus de Mendoza *ad Concilium Illiberitanum cap. 10.* Item rursùs attendendum est, ubi actus fiant, quippe ea Communitas, cujus actus sunt proprii, debet præcedere cuivis alteri Communitati. Unde si in Ecclesia matrice concurreret Collegium, vel Academia ad actum, cui ut proprio adest Ecclesia, hæc sanè præferenda est, & econtrà, si Ecclesia assisteret actui, cui ut proprio interest Academia, hæc quoque potitur prærogativâ, nisi de consuetudine aliud observetur, quæ idcirco exploranda.

89. *Decisio tertia.* In memorata sæpiùs Alma Universitate Nostra Julio - Fridericiano - Ducali Wirceburgensi in actibus publicis Academiæ propriis proëdria hoc modo est instituta: *Primum locum occupat* Almæ Universitatis Rector

etor Magnus ; *Secundum* quatuor Facultatum Decani & Professores, Ss. Theologiæ, Juris utriusque, & Medicinæ Doctores, atque AA. LL. & Philosophiæ Magistri, quos excipiunt Licentiati, Baccalaurei, &c. Spatium reliquum tenent quatuor Facultatum Auditores cum Artium Candidatis, & cæteris, qui Actuum Academicorum solennitati interesse solent, Porro ad finem hujus §. Excellentissimus Escobar *lib. cit. cap. 46. à num. 7.* resolvit quæstionem : An Senatus Academicus possit multas, & pœnas infligere? affirmat, si Rector, vel Magistratus adsit, & simul cum Senatu Academico pœnam decernat, variis assertionibus allatis, quæ apud ipsum *loc. cit.* reperiuntur. Restarent in prima hac Disputationis nostræ parte plures adhuc quæstiones cum allegatis hucusque Auctoribus discutientiæ *de Scholasticis, ipsorum exemptione, obligatione, &c. &c.* Sed cum per decursum passim de illis mentio facta, & ulteriorem exegefin temporis nobis præfixi angustia non patiantur, *citatos Doctores* ad acquirendam notitiam accuratiorẽ hâc super materiâ consulere eruditus Lector non tergiversabitur.

DISPUTATIONIS

PARS II.

*De Academiis Orbis Terrarum, & præcipuè Europæ
in specie.*

I. **C**um præmiserimus ea, quæ Academiis in genere communia sunt, dispiciendum modò in specie, quibus Universitatibus hætenùs dicta accommodanda sint. Fuerunt autem in orbe terrarum olim multæ, hodie verò in Europa nostra Mundi Dominâ Universitates frequentissimæ auctoritate Summorum Pontificum, Religiosissimorum (ut verbis Tridentini suprâ allegati utamur) Imperatorum, Regum, & Principum erectæ, quas Academicâ sanè hypotyposi, cæque accuratissimâ in octo libris Academiarum celebrium universi terrarum orbis enumerat *Excellentissimus* Jacobus Middendorpius *SS. Theologiæ, & Utriusque Juris Doctor*, olim (ut jam *audivimus*) *Celeberrimæ Universitatis Coloniensis Pro-Cancellarius dignissimus*. Prærogativam huic Doctori in puncto hujus materiæ adjudicant Eruditi quilibet, ut adeò illius vestigiis hîc insistere consultum nobis visum fuerit. Ordimur verò, & paulò altiùs originem repetentes observamus, ideam quandam Academiarum Mundo nascenti, & Proto-Parenti nostro Adæ coævam extitisse, siquidem is generis humani Genearcha scientiarum saltem principia, seu rudimenta sibi divinitùs indita juxta communem tradidit filiis, & nepotibus, à quibus ad posteros propagata. Quin *Thalmudici*, quibus videtur assentiri Genebrardus, tenent, ab Adamo compositos fuisse Psalmos, unde non
homi.

hominum magis, quàm Poëseos pater dicendus. Ab aliis porrò ante terrarum eluvionem sacris Hymnis, Canticis, & Psalmis Dei laudes, victorias, & res prosperè gestas fuisse celebratas, docet Huetius *in demonstrat. Evangelic.* Inventionem litterarum Setho adscribunt aliqui, quod dubio procul certissimum foret, si verificaretur id, quod quidam ex gravissimis PP. tradidère: Scriptum scilicet ab Enocho librum, quem apud Æthiopes asservari scribit Genebradus. Hæc Idea *Antediluviana ab Anno Mundi primo usque ad Annum 1656. Postdiluviana* respicit imprimis *ab Anno 1657. ad Annum 2039.* tempora Noëmi, qui scientias ante diluvium haustas filiis, & Nepotibus inculcavit. Inde post divisionem orbis terrarum *Chaldaei* coeli, syderumque spectatores cælestium motus, & effectus notare inceperunt *1900. annis ante Alexandrum Magnum, teste Simplicio in Aristotelem, & Mesraim Chami* filius primus docuit *Ægyptios; Babylonii verò, Assyrii, & Chaldaei* primò Philosophiam, ut Aristoteles, & Laërtius sentiunt, professi sunt; & Plato asserit, quòd *Atothis, sive Theuth* primus numeros invenerit. Ab Anno 2039. ad 2300. præcipuè floruit *Ur Chaldaeorum Abrahami Patria, Academia* syderum scientiâ nobilis 2101. ita, ut prætereà nonnulli doceant, *Ægyptiis* traditam ab *Abrahamo* Astrologiam, atque ut hanc doctrinam stabiliat, scribit apud Eusebium Artapanus, *Abrahamum* annos 20. mansisse in Ægypto; supposititium tamen libellum, qui dictus *Jesitra*, & ab Hebræis sub *Abrahami* nomine ostentari solet, censet Genebrardus. *Seculo autem 23. juxta Abulensem, & Lyranum in cap. 25. Geneleos Heber* publicus rerum divinarum Magister extitit, & sacra dogmata promulgavit. Annus Mundi 2300. ad 2500. varia quoque scientiarum emporia habuit; in hac enim serie *Druidas* floruisse in Gallia, frequentes tuentur, sed &

Abulensis refert, *Joseph* in *Ægypto* *Mercurialium Virorum* *Mecoenatem*, & veræ sapientiæ *Magistrum* hoc ævo floruisse. Celebris etiam fuit *Theman* urbs *Idumæa* *Jobo* florente, & à studiis litterarum oppidò commendata, uti & commendati fuerunt *Prometheus*, & *Atlas* à cultu *Astrologiæ*. Circà finem hujus Periodi *Moyſes* futurus *Israëli- tarum Dux*, & *Prophetarum Princeps* *Ægyptiorum* litteris excolitur, distinguuntur *Chaldaei Astronomi* in *Orchenos*, & *Borsipenos*. Ab Anno 2500. ad 2600. tota doctrinarum gloria erat adhuc apud *Chaldaeos*, *Ægyptios*, & *Indos*, *Mercurius II.* sive *Hermes Ægyptius Trismegistus*, quia *Rex*, *Sacerdos*, *Philosophus*, collegit doctrinæ monumenta, quæ *Mercurius I.* jusserat describi, vulgavitque primus. Supposititii tamen iterum sunt libri *Pemandra*, & *Asclepii* nominibus inscripti. *Endymion* pastor in *Caryæ* monte *Latmo* ob *Lunæ* cursum diligentius observatum ejus amator dictus à Poëtis. Ab Anno 2600. ad 2700. *Cariath Sepher*, h. e. *Civitas litterarum*, *Academia Palæstinæ* ante tempora *Othonielis Judicis* viguit, & *Arithmeticæ* inventum *Phœnicibus* tribui consuevit, quia mortalium primi mercaturam exercuisse hoc ævo censentur, videtur tamen ejus inventio plurimis Doctores vetustior. Ab Anno 2700. ad 2800. *Mercurius Ægyptius V.* hujus nominis à *Cicerone*, & *Lactantio* litteratorum *Mecoenas* deprædicatur, & *Antandri* in urbe sub *Idâ Phrygiæ* monte litterarum *Academiam* fuisse testatur *Athenæus*. Ab Anno 2800. ad 2900. *Ænigmatis* proponendis, & solvendis hujus ævi *Sapientes* exercebantur, prout liquet ex *Samsonis* *Historia*, & *Oedipodis Sphingis ænigma solventis* fabulâ. Perseveravit idem sapientiæ experimentum ad *Æsopi* fabulatoris tempora, uti è *Sabæ Regina Salomonem* adeuntis historiâ, & ejusdem *Æsopi* vitâ haud difficulter licet agnoscere. Ab Anno 2900.

ad

ad 3000. Najoth, hoc est, ut interpres *Chaldeus* ait: *domus doctrinae*, sedes erat *Prophetae Samuelis* in urbe, sive agro *Ramatha*, ubi Hebræos adolescentes juxta *Abulensem*, & *Serarium* sacris litteris imbuebat. *Abelam* etiam Palæstinae Academiam pronuntiat *profundissimus Scripturae interpres* R. P. Cornelius à Lapide cum aliis DD. in *Cap. 20. Lib. 2. Regum*. *Ab Anno 3000. ad 3100.* meminit *Josephus Antiquitat. Lib. 8. Cap. 2.* quod *Calcol*, & *Derda* sapientiæ, & Philosophiæ laude præprimis excelluerint, quo tempore *Regum*, & *Philosophorum* sapientissimus *Salomon*, *Proverbiorum*, *Ecclesiastis*, & aliorum, qui periêre, librorum *Scriptor* in *Academia*, quam *Hierosolymis* munificentissimè fundaverat, bonas artes professus fuit, uti affirmat *Pineda de rebus Salomonis*, qui insuper notat damnatum librum, qui *Clavicula* dicitur, falsò illi tribui. Sub idem ferè tempus Græci in *Ægyptum* peregrinantes doctrinarum studia ad suos reportavêre, quæ tamen fabulis corrupta ab illis, inter quos *Homerus* numerandus. *Ab Anno 3100. ad 3200.* omnis posthac *Theogonia*, & *Philosophia* Græcorum ab *Homeri*, & *Hesiodi* fontibus fluxit; qui ab Hebræis, & *Ægyptiis* accepta fabulis, & commentis poëticis involuta posteris tradidêre, eosque sequentium sæculorum *Scriptores* imitati, omnia plusquam cimmeriis tenebris obduxerunt. Videri hâc de re possunt *Huetius cit. in demonstrat. Evang. tom. 1. proposit. 2. Cap. 2.* & *Pineda de rebus Salomonis*. *Ab Anno 3200. ad 3300.* *Abaris* Philosophus, an Magus dubium, è *Scythia*, de cujus prodigiosa sagitta mira *Veteres* prodidêre, *Athenas* à suis legatus Græciam lustrat, & cultam hoc ævo *Astronomiam* probat consignata litteris *Eclipsis Solis 24. Junii Anno 3263.* *Ab Anno 3300. ad 3400.* *Sibylla Erythraea* sapientiæ famâ nobilis cum *Hero-phila* *Sibyllâ Samiâ* extitit, & in *Numa Pompilio Romano-*

rum Rege Philosophiæ quædam rudimenta apparuerunt. Docent aliqui *Pythagoricum* eum fuisse, ast erroris arguuntur ab aliis, qui *Pythagoram* duobus sæculis post *Numam* floruisse scribunt. Porro *Numæ* libri Anno U. C. 573. reperi, & à Prætores lecti, damnatique, & in publico foro exustisunt. Ab Anno 3400. ad 3500. *Holda* Prophetissa sapientiâ insignis scholas Hierosolymis moderabatur, ut ait *Genebrardus* cit. quo tempore quoque inclarescebant septem Sapientes in Græcia, *Thales*, *Solon*, *Periander*, *Cleobulus*, *Chilon*, *Bias*, *Pittacus*, & moralem Philosophiam *Æsopus* per fabulas tradebat, dum interea etiam *Thales Milesius* ab Ægyptiis doctus *Jonica* Philosophiæ genus instituit. Quæ Philosophia deinde Massiliâ conditâ, & apertis Alpibus ad Gallos, & Britannos accessit, *Druidis* illam tradentibus. Ab Anno 3500. ad 3600. *Anaximander* Zodiaci reparator *Xenophanes Eleaticæ* Sectæ parens, *Pythagoras Samius Staticæ* Philosophiæ conditor, *Cleostratus* duodecim in Zodiaco Signa notavit; *Heraclitus*, *Democritus*, *Philolaus Crotoniata*, qui terram circa solem circumvolvi primus docuit, *Diagoras*, *Harpatus*, qui Cyclum Luni-Solarem instituit.

Parmenides Eleatas Dialecticæ inventor primus terram rotundam in omnium orbium centro statuit; & *Anaxagoras Clazomenius* ex Asia scholam transtulit Athenas, ubi *Socratem*, *Euripidem*, & *Periclem* docuit. Ab Anno 3600. ad 3700. *Socrates* moralem Philosophiam & coelo à *Cicerone* devocasse dicitur, cui Socrati coævus *Melissus Physicus*, *Empedocles Agrigentinus*, quibus viventibus *Meton Enneadecateridem* publicavit 3621. & *Leucippus Atomorum* inventor cum *Democrito Abderitâ*. Superavit hos omnes hoc tempore eruditissimus *Plato*, veteris *Academiæ* institutor, quem hoc ævo comitantur *Euclides Megaren-*

garensis auctor *Sectæ contentiosæ*, *Antisthenes Cynicus Architas Tarentinus*, *Aristippus*, à quo *Sectæ Cyrenaica*, *Eudoxus Gnidius*, *Lysis Pythagoricus*, cujus aurea carmina sub *Pythagoræo* nomine circumferuntur. *Ab Anno 3700. ad 3800.* famosissimi fuere Philosophi *Aristoteles Peripateticorum Princeps*, *Phedon Eliensis Eliacæ Sectæ conditor*, *Speusippus Platonis nepos*, ejusque in Academia successor, *Xenocrates Speusippi successor*, *Philippus Metonensis*, *Calipus Cyzicenus auctor Periodi*, *Anaxarchus Abderita*, *Diogenes Cynicus*, *Crates Thebanus*, *Theophrastus* Philosophiam *Aristotelis* exornans, *Epicurus* (quem *Emmanuelis Thesauri Philosophia Moralis* nuper ex *Idiomate Italo* in *Latinum* translata à *Prænobili, Clarissimo, & Consultissimo Viro, ac Domino Philippo Adamo Ulrich, J. U. Doctore*, in *alma nostra Universitate Wirceburgensi Codicis Professore Publico, & Ordinario, Facultatis Juridicæ Seniore &c. lib. 2. cap. 3. pag. 47. 48.* contra non vulgares personas, quas hallucinari dicit, maximoperè commendat) item famosi fuerunt *Zeno Cythicus Stoicorum Parens*, *Strabo Theophrasti successor*, quo cathedram regente *Aristotelis Libri Attali II.* metu libros undique colligentis condebantur à *Neleo Sceptio*, & diu latebant. *Ab anno 3800. ad 3900.* *Jesus Sirachi filius Ecclesiasticum ex Ethicis Salomonis libris* juxta probabiliorem concinnavit, & *Berosus Chaldaus Astron.* *Aristarchus Samius*, *Archimedes Syracusanus*, *Apollonius Pergæus Mathematici Nobilissimi scholis distinctis præfecti erant*; *Cleanthes* quoque *Stoici Zenonis*, *Lyro*, seu *Glyco Stratonis Peripatetici auditor* cum discipulis suis acriter disputabant, inter illos *Athenodorus Solensis*, *Isterius*, *Hermippus Smyrnensis*, *Lacydes novæ Academiæ Auctor*, *Chrysippus*, &c. His ævo hoc se adjungit *Euclides Geometra* sub *Ptolomeo Lagi* malè à quibusdam

busdam cum *Megarensi* confusus. Ab anno 3900. ad 4000. Cathedras tenebant *Arcefilas* Auctor Academ. II. *Pyrrho Sceptius*, à quo *Sceptici*, seu *Pyrrhonii*, quibus omnia incerta, *Hipparchus*, & *Geminus Astron.* *Aristobulus Philos.* *Hebraeus*, *Carneades*, *Cyrenf.* à quo Academ. III. *Ctesibius pneumaticus*, *Hiero Mechanicus*, *Philo*, & *Charmides* Academ. IV. *Antiochus Philonis* auditor Academ. V. Conditores, *Diogenes Stoicus*, *Philo laudatus*, & *Dionysius Magnesius Ciceronis Magistri*, ac denique *Crotolaus peripatet.* *Zeno Epicureus*, quem *Cicero* laudat. Hâc ipsâ mundi ærâ refert *Strabo lib. 14.* quòd *Tarsus* in *Cilicia* nobile litterarum emporium extiterit. Advertimus hîc, quòd captis per *Syllam Athenis Aristotelis*, & *Theophrasti* libri ex Bibliotheca *Apellicontis* Romam delati fuerint teste *Plutarcho*, unde *Aristotelica* Secta, quæ per tria sæcula aruerat, *Andronico primo Aristotelis scholiastæ* annitente revirescere cœpit. Ab anno 4000. ad 4053. Eminentissimum scientiarum Gradum conscendebat *Magnus ille Marcus Tullius Cicero*, & *M. Terentius Varro* Romanorum ante se omnium doctissimi, quos in serie sequuntur *C. Nigidius Figulus*, *Anaxylides Laryssæus Pythagorici*, & magicæ artis suspecti, *Andronicus Rhodius*, *Jason Stoicus*, *Theodorus Tripolites Philosophi*, & *Sosigenes Astronomus*, cujus præcipuè operâ *Julius Caesar* Calendarium instauravit &c. *Jurisprudentia* quoque, & *Medicina* post diluvium usque ad CHRISTUM SALVATOREM NOSTRUM præclarissimè exculta fuit. Sic ab anno 1657. ad 2039. *Zundavastavu* per vetustum Legum Persicarum Codicem, qui ab *Eusebio Persicarum rerum collectio* nuncupatur, *Zoroastri* à Deo datum Hebræorum gloriam æmulantes *Persæ* finxerunt. *Medicina* inventa est à *Tosorthro* Ægypti Rege, quem *Æsculapium* dixêre, qui & libros Anatomicos scripsisse fertur à pluri-

plurimis DD. Ab anno 2039. ad 2300. prima Lex Abrahamo data à Deo circumcisionem illi, & posteris imperante 2125. ubi & Phoroneus primus in Græcia Leges condebat, vagos, ac dispersos homines in unum cogens, & mœnibus sepiens, quod tamen negat Josephus in Dissertat. adversus Appionem, docens Græcorum omnes Legislatores præ Moyse recentes esse. Ab anno 2300. ad 2500. Medicinæ repertorem Apim Ægyptium plurimi agnoscunt, & cum Apis imagini symbolum Solis inesset, Æsculapium suum, quem Græci Medicinæ parentem prædicant, Apollinis filium dixere. Quin & in Josephi Patriarchæ familia fuisse servos Medicos sacrae litteræ testantur Genes. 50. Ab anno 2500. ad 2600. in monte Sinai Leges à Deo acceptæ Hebræis per Moysen datæ, quo eodem prorsus anno 2545. Moyse Syne-drion instituente Athenis Areopagus juxta Salianum est institutus. Ab anno 2600. ad 2700. vetustissimum Codicem Chaster Religionis dogmata complexum à Deo traditum Bremavio Patriarchæ Indi fabulantur. Et hâc ætate Minos Creten-sibus, Rhadamantus Lyciis jura severissima tradebant; his ferè Coævus Melampus Archivus Medicus. Ab anno 2700. ad 2800. Mercurius Ægyptiorum Legislator, ut profitetur Cicero de Natura Deorum, floruit, & Indi à Baccho domiti, mansuetiorum Legum cultu imbuti sunt teste Arriano de Gestis Alexandri. Strabo etiam lib. 8. decidit, quod Acrisius Argivorum Rex Amphyctiones gravissimum Græciæ consilium instituerit, quod primo ex septem, postea ex decem Græciæ Civitatibus constitit. Ab anno 2800. ad 2900. Atheniensibus à Theseo leges datas Plutarchus docet in vita ejusdem. Celebris fuit Chiron Medicus Panacæa inventor, & Achillis præceptor cum Æsculapio discipulo suo apud Græcos Medicorum decantatissimo, cujus

cujus filii *Machaon*, & *Podalyrius* artis Medicæ hæredes *belli Trojani* temporibus præclarissimam sibi famam comparaverunt. *Ab Anno 2900. ad 3000. Italus Telegoni* filius leges *Oenotriis* tulit, & *Predicus Æsculapii* discipulus Medicinam instituit, à cujus Secta *Jatraplitæ*, quorum operâ Medici in ungendis corporibus utebantur. *Ab Anno 3000. ad 3100.* suspexit orbis celeberrimum *Salomonis* judicium inter foeminas de filio contendentes, sub cujus sapientissimi Regis regimine Medicos floruisse docet ejusdem documentum de honore Medicis habendo apud *Ecclesiasticum Cap. 38.* *Salomonem* ipsum medica scripsisse perhibent *Josephus*, & alii, inter ea censendi libri de virtutibus plantarum, quas posteris naturæ scrutator egregius aperuit. *Ab Anno 3100. ad 3200. Lycurgus Charilai* nepotis tutor integerrimus, & Spartanorum legislator, 3170. ad temperandum solutum Regum Imperium *Synedrion 28. Seniorum* addidit. Magno etiam hoc ævo in honore fuisse Medicos, palam facit exemplum Regis *Ase*, qui in Medicorum arte plus, quàm in divina ope, spei posuisse legitur *Paralipom. 2.* *Ab Anno 3200. ad 3300. Ephori* Spartæ instituti à *Theopompo Rege 3294.* Erant autem Ephori apud Lacedæmonios, quales apud Romanos Tribuni plebis; item Medicos magnoperè ab Hebræis cultos *Isaiâ* vaticinante colligere licet *ex cap. 3. Prophet.* *Ab Anno 3300. ad 3400. Zeleucus* legislator severissimus paulò post *Locros* conditos leges eis tulit, uti & *Draco* sub initium sæculi sequentis non tam atramento, quàm sanguine jura scribebat. *Ab Anno 3400. ad 3500. Solon* abrogatis *Draconis* legibus commodiores Atheniensibus tulit, 3460. *Herophilus Medicus* *Phalaridem* tyrannum sanitati restituit testibus *Cicerone*, *Plinio*, & *Plutarcho*, &c. *Ab anno 3500. ad 3600. P. Papyrius* collegit jus Romanum, quod ab eo *Papyrianum* est appellatum,

tum, *Zamolxis Pythagoræ* auditor *Leges* dedit *Getis*, & *Confutius Sinis* 3562. *Acron* præterea *Agrigentinus* Medicinæ *Empyricæ* parens, & *Herodicus Hippocratis* Magister mundo sese deprædicandos exhibuere. Ab anno 3600. ad 3700. *Charondas Thurinis*, *Archita Tarentinis*, *Parmenides Eleatibus*, *Eudoxus Gnidiis* jura describebant, & *Romani decemviri* *Leges* à Græciæ Civitatibus acceptas in duodecim tabulis descriptas proponebant interpretante eas *Hermodoro exule Ephesio*, cui penè coætanei *Hippocrates* Medicorum Princeps, *Crito Cosmetices* inventor, &c. Ab anno 3700. ad 3800. *Appius Claudius Cæcus* Juris Consultissimus, post quem *Tiberius Coruncanus* primus jus civile Romæ professus fuit, *Thessalus* verò, & *Draco filii*, *Polybus gener*, *Dexippus Cous Hippocratis* discipulus *Nicias Pyrrhi Regis*, *Philippus Acarnan Alexandri Magni* Medici extiterunt. Ab anno 3800. ad 3900. Illustres fuere *Sextus Ælius Patus* ab *Ennio* laudatus, à quo jus *Ælianum*, *Cato Censorius*, *M. Cato ejusdem filius*, & *Scipio Nasica* Jurisperitissimi, item *Archagatus* primus è Græcia Romæ Medicinam professus anno 3975. Ab anno 3900. ad 4000. oracula juris deprædicabantur *M. Manilius*, *Mutius Scævola*, *Junius Brutus*, *Martius Figulus*, *Aufidius*, *Antistius Labeo senior*, &c. quorum famosa in jure nostro nomina. *Nicander Colophonius*, *Asclepiades*, qui neglectâ *Hippocratis* medendi ratione novam condidit, cum *Mithridate* Rege Ponti, cujus medicos libros *Pompejus* latinè verti mandavit, excelluerunt. Ab anno 4000. ad 4053. *Q. Ælius Tubero*, *Servius Sulpitius*, *Antistius Labeo junior* Jurisperitorum Principes audiebant, uti & *Themison Laodicens* *Asclepiadis* sectam mutans, & *Artorius Augusti Medicus* cum *Dioscoride* pari prærogativâ eminebant. Plura de Historicis sacris, ac profanis, & litteris humaniori-

L

bus

bus à diluvio usque ad Christum natum *Huetius*, *Salianus*, *Pineda*, & præprimis *Excellentissimus Scripturæ Interpres P. Cornelius à lapide*, cujus Tomi hoc super tractatu utiliter inspiciuntur. His præmissis breviter de Academiis orbis nunc infidelis differendum est, in specie de famosioribus.

§. I.

De Synagogis Hebræorum, earumque Præfecto, atque Professoribus, & Institutione juventutis.

2. **D***Ecisio prima.* Cum *Moyse* Prophetarum Princeps sacris Judæorum rempublicam Legibus in Pentateucho expressis stabilivisset, publica etiam Gymnasia, quæ Synagogæ dicebantur, erexit, ut Leges publicè docerentur, earumque Professoribus Ordinariis secretiora quædam mysteria reliquit, ut longè rectius, atque sincerius, quem vulgò opinabantur, interpretari possent. Quæ si fideliter conservarent, maximis præmiis, sin revelarent, gravissimis poenis afficiebantur. Synagogæ verò Præfectus dictus *Archisynagogus*, reliqui Professores *Rabbini*, & *Magistri*, aut etiam *Scribæ*, & *Legis Doctores*, tum quia scriptam Legem interpretabantur, tum etiam, quia singula eorum verba à quibusdam conscribebantur, & de Lege interrogati respondebant. Hi Legis Doctores postquam nimium sibi auctoritatis arrogassent, & singuli doctiores, sanctioresque reliquis haberi vellent, in tres potissimum Sectas divisi abiērunt, quorum nonnulli *Pharisei*, nonnulli *Sadducei*, reliqui verò *Essai* cognominabantur; Hi postremi cum nec effrœnatam *Sadduceorum* licentiam,

centiam, nec *Phariseorum* hypocrisin ferre possent, peculiare scholas ad lacum Asphaltitem instituere, ubi præter Leges sacras alias quoque liberales artes professi sunt, præsertim eam Philosophiæ partem, quam *Ethicam* appellamus.

3. *Decisio secunda.* Magistri Judæorum, seu Rabbini, teste S. Augustino *lib. 18. de Civitate Dei* Professionem suam, nisi bellorum tempore impedirentur, diligentissimè curabant; Quare Josephus *lib. 1. contra Appionem: Circa educationem*, inquit, *juventutis assiduè laboramus, Legum custodiam, & traditionem pietatis vitæ totius necessarium opus judicamus.* Rursus *lib. 2. Moyses jussit pueros litteris erudiri propter Leges, & nosse progenitorum actiones, ut actus eorum imitentur, & cum Legibus educati neque transgrediantur, neque ignorationis cogitationem habere judicentur.* Unde Professores Hebræi à discipulis suis liberaliter alebantur, stipendiis sanè largissimis in illos collatis, quem utinam liberalitatis morem, & debitam Professoribus, &c. gratitudinem etiamnum moderni sæculi genius observaret, certè longè aliter, atque nunc experimur (verba sunt *Excellentissimi Middendorpii sæpissimè citati*) in *Academiis* bonarum artium studia flourerent. Idem eruditissimus Doctor modò allegatus hanc materiam de Synagogis in genere percurrente tempora Moysis, Josuè, Phinees, Heli Sacerdotis, Samuelis Propheta, Davidis Regis, Achia Propheta, Elia, Elisai, Joadæ Pontificis, &c. & post captivitatem Babylonicam Esdræ, &c. solidissimè examinat *Academ. lib. 2do* deducens quæstiones de libris Talmudicis, Judiciis veterum Judæorum, & de Judicibus, atque Scribis, &c. qui hinc adeundus.

§. II.

De Hierosolymitana Synagoga, ejusque Bibliotheca.

4. **S**upponimus hîc ex sacris litteris, & *Cornelio à lapide* originem, situm, florem, & ruinam Hierosolymæ, ubi operatus est salutem nostram *Salvator optimus*, *Auctor fidei nostræ*, in quem *cum Apostolo* respicimus viatores omnes, tendentes ad Sancta Sanctorum, Patriam illam nempe Hierosolymam coelestem, quam *in sensu mystico Discipulus ille*, quem diligebat *JESUS*, qui & recubuit *super pectus ejus in Cœna illa magna* (ubi stupendum supra omnia miraculum, Sacrificium omnium sanctissimum verè propitiatorium pro vivis, & defunctis fuit institutum) vidit de cœlo descendere, ut ex Ecclesia militante nos in tabernaculum illud Altissimi, Ecclesiam nempe triumphantem transferret, si non immediatè, saltem mediatè ex Ecclesia purgante. Patet jam inde à temporibus *Melchisedechi*, & *Abrahæ* sua Hierosolymæ prærogativa, quanquàm hoc præcisè nomine necdum insignita fuerit. De quo *sacer Codex*, & *Historia Imperatorum Vespasiani*, & *Tit* plura &c.

5. *Decisio prima.* Hierosolyma veræ Religionis, & sacrarum Legum inventrix, & custos, optimarumque artium parens, & doctissimorum virorum procreatrix non immeritò à veteribus appellatur (quod encomium *Regi Davidi*, & ejusdem filio *Salomoni Regum sapientissimo* in acceptis debuit) Ad hujus Synagogam velut supremam totius sapientiæ arcem ex omnibus provinciis confluebant Judæi, & difficiliore de Lege controversias ad Hierosolymitanos Doctores referebant, ubi singulæ etiam Nationes privata Collegia habuisse certum est; disputârunt enim

enim cum *Stephano* Proto-Martyre quidam de *Synagoga Libertinorum, Cyrenensium, Alexandrinorum, &c.* quibus omnibus *Salvator noster* duodennis juxta *SS. PP.* partim arduas quæstiones proponendo, partim difficiliora sacrae Scripturae loca interpretando, divino suo eloquio satisfecit. Perhibet etiam *Josephus lib. 11. Antiquitatum Judaicarum*, quòd *Alexander Magnus* contra *Darium Persarum Regem* in arenam descensurus à *Legisperitis Hierosolymitanis*, quòd *Græcorum Rex* in *Asia* dominaturus esset, edoctus *Synagogam* eorum plurimis privilegiis condecoraverit; id quod præter alios etiam *Eusebius* fatetur.

6. *Decisio secunda.* Famosissima etiam fuit *Bibliotheca Hierosolymitana*, eòquòd *Pentateuchus Moysis* cum libris *Josué, Judicum, Ruth, Regum, & cæteris voluminibus Testamentum vetus constituentibus*, ibi asservatus fuerit. Adauxit numerum post *Captivitatem Babyloniam* *Propheta Esdras*, qui solus ducentos & quatuor libros dictavit, & post ipsum plurimi *Legis Doctores*, quos cum aliis recenset *P. Cornelius à lapide*, Volumina accumulârunt, ita, ut à tempore *Salomonis, Esdrae*, Bibliotheca fuerit penè immensa, quod orbi litterato *Historiam Biblicam* inspicienti, & *Chronotaxin* illorum temporum examinanti abundè constat. Quòd verò tam diligenter illos libros in *Synagoga* conservârint *Judæi*, non absque singulari *Providentia divini Numinis* factum esse affirmat *Justinus*, ne *Christiani* eos proferentes, quasi supposititii essent, ansam calumniandi maledicis præberent. Ità omnes *SS. Patres.*

§. III.

De Antiochena, & Ephesina Synagogis.

7. **D**ecisio prima. *Antiochia*, inquit *Magnus ille Tullius pro Archia Poëta*, nobilis & celebris quondam urbs, &

& copiosa eruditissimis hominibus , liberalissimisque artibus affluebat. Quippè præter florentissimam Judæorum Synagogam , celeberrimum quoque Philosophorum gymnasium ostentabat , quod & *Pompejus* , Auctore *Eutropio* , post bellum *Mithridaticum* insignibus privilegiis condecoravit. Quomodò autem veram Philosophiam perceperint *Antiocheni* attributâ illis Christiani tituli prærogativâ , *Evangelista Lucas actorum cap. 11.* eleganter edisserit. In hac Academia *Lucianus Samosatensis Jurisprudentiam* , *Ulpianus* verò præstantissimus *Rhetoricen* edocuit ; & *Libanius* Sophista publicus eloquentiæ Professor *Magnum illum Basilium* , *Gregorium Nazianzenum* , & *Crysothorum* erudivit , cui muneri diu antea præerat famosissimus ille *Adamantius Origenes à Mammæa Alexandri Imperatoris Matre ex Ægypto Antiochiam* evocatus , uti & *Malchion* ille , qui contra *Paulum Samosatensem* publicè , privatimque differuit. *Adrianus* propter urbis hujusce auctoritatem amplissimum *Traiano* Patri templum exstruxerat , quod *Julianus* in usum rei litterariæ in Bibliothecam mutavit , quam tamen *Jovinianus* jussu Imperiali iterum extinxit.

8. *Decisio secunda.* Ephesi quoque præter doctissimos Hebræorum Rabbinos omnium artium , atque linguarum peritissimi Viri olim floruerunt , ut apud *Justinum Philosophum* , & *Martyrem* in Dialogo contra *Tryphonem* Judæum videre est ; ut adeò mirum non sit , quòd *Gentium Doctor* tam arduas & perplexas quæstiones , de divina nimirum *hypothesi* , Angelorum , & Spirituum naturâ apud *Ephesios* resolverit , *actorum 19.* quas nonnisi vel divinarum Legum peritiâ , vel Philosophorum assertis imbuti intelligere eo præsertim tempore potuissent. Quantâ veneratione *Dianam* coluerint , *Evangelista Lucas* testatur

in actis Apostolorum, unde fanum ab *Ephesiis* in honorem hujus Deæ fictitiæ exstructum inter mundi Miracula ab Architectis numeratum, & ab *Herostrato* incendiario nominis immortalitatem ambiente exustum. In Academia hac *Philoxenus Poëta Lyricus*, & *Phormio Philosophus Peripateticus* professi sunt eo tempore, quo *Hannibal Carthaginensium Imperator à Romanis* detriumphatus apud *Antiochum Regem* exul degebat, *Philostratus* refert, *Apolonium Tyanaum* ex India reversum Ephesi floruisse, & pestem prædicere, atque extinguere per eruditionem potuisse, &c. videatur *Eusebius lib. contra Hieroclem*.

§. IV.

*De Cæsariensi, Nicomediensi, & Tarsensi
Synagogis.*

2. **D***Ecisio prima.* Cùm Cæsaream nobilem Palæstinæ Civitatem Judæi, & gentes promiscuè incoluerint, gravissima sæpè dissidia tum inter Cives, tum Professores ipsos, ac Synagogæ, & Gymnasiorum discipulos gliscere cœperunt, ut adeò eam ob causam alii aliorum in litterarum progressu felicitatem, & gloriam æmulati fuerint, non tantùm suis Civibus proëdriam, sed sibi quoque apud gloriosissimos Romanorum Imperatores benevolentiam comparaturi, à quibus tandem ab onere tutelæ, atque curatelæ, & omnium munerum publicorum nacti sunt immunitatem. *patet ex toto tit. ff. de excusationib.* Hic *Magnus ille Origenes Theologorum, & Philosophorum apex* sacras litteras publicè interpretatus est, & quæ summâ industriâ præmeditatus fuerat, Notariis, ut aliorum Professorum imperitiam adjuvaret, Cæsareæ primus dictare cœpit,

cœpit, & varios ad sacras litteras Commentarios reliquit, quos fusè recenset *Nicephorus lib. 5. cap. 19.* Tanti Doctoris in prædicta Academia profitentis disciplina multos, eósque eruditissimos Viros orbi suspiciendos proposuit, inter quos *celeberrimus ille Gregorius Ponticus* ex Philosopho Christianus, ex Juris-Consulto Theologus emi-
nuit. Huic *Theodorum* quoque, & *Anthenodorum* fratres variarum scientiarum encomiis Illustrissimos accenset cum *Nicephoro Volaterranus.* Instituit etiam hic *Pamphilus Presbyter* Divinæ, & Christianæ Philosophiæ scholam, ex cujus doctis recessibus maximi Theologi, & fidei Catholicæ propugnatores prodiêrunt. Ulteriùs *Universitas Casariensis* instructissimam Bibliothecam habuit, sibi, ne quid in studio litterario desideraretur, adjectam à *Julio Africano subtilissimo Philosopho, Clarissimo Historico, & gravissimo Theologo*; quam Pamphilus, & Eusebius ita locupletârunt, ut nulla tunc in universo terrarum orbe celebrior extiterit. Hanc enim *D. Hieronymus* in locis difficilioribus consulere, & ad castigatissimorum exemplarium veritatem veteris Testamenti Volumina emendare affolebat.

10. *Decisio secunda.* Ex quo *Nicomedia in Bythi-
nia* in eum splendorem, & magnificentiam excreverat, ut Romanorum Imperatores ibi crebrò versarentur, & doctissimos insuper Episcopos haberet, liberales quoque artes, Græcæ, Latinæque litteræ ibi sedem fixerunt; *Con-
stans* quippe Imperator *Constantino* filio paternâ sollicitu-
dine prospecturus eum *Nicodemiam* misit Auctore *Nicephoro* erudiendum; & *Constantius* illuc destinavit *Julianum* Con-
stantinopoli evocatum, ut (quia propter compositos mo-
res, & acerrimum ingenium, singularémque eruditionem Imperio administrando natus à populo proclamabatur)
Nicome-

Nicomedia citra periculum, ut quidem Imperator opinabatur, philosophari addisceret. Sed quantoperè hæc spes *Constantium* deluserit, execrabilis illa *Juliani* apostasia, quam hodièque Ecclesia non sine horrore, & lachrymis recolit, ac damnat, paulò post manifestavit. In Academia Nicomediensi præter cæteros omnium ferè Artium Professores *facundissimus ille Christianorum Tullius Firmianus Lactantius* eloquentiam docuit, duorum Sophistarum nequissimorum Triumphator Magnificus, utpote quos geminos Molossos contra fidem Catholicam latrantes penitus compescuit.

II. *Decisio tertia.* *Tarsensis* Synagoga, ait Strabo *lib. 14. Geograph.* tanto studio Philosophiam, & reliquas disciplinas excoluit, ut *Athenas*, & *Alexandriam* superaret, & si quis alius locus dici potest, ubi scholasticæ exercitationes commendabantur. Et sanè, si hæ, & reliquæ prærogativæ *Tarsum Ciliciæ Metropolim* non redderent illustrem, illustris ex eo solo redderetur, quòd *Vas illud Electionis, Doctorem Gentium, Apostolum Paulum* humanarum, & divinarum scientiarum Candidatum, ab *Eximio illo Gamaliele Legis Doctore* in Synagoga instructum habuerit. Unde etiam hic locus ab omnibus honorandus.

§. V.

De celebrioribus Ægypti Gymnasiis, ac imprimis de Alexandrino.

12. *Decisio prima.* In præmissis nostris jam aliqua de Ægypti Academiis prælibata, igitur hypothesein statim adornabimus de Gymnasio *Alexandrino.* *Alexandria* autem omnium liberalium Artium Mater, & genui-

na Nutrix tres principalioreſ ſcholas pandebat , *Muſæum* , *Serapium* , & *Iſéum* denominatione ſumptâ à *Muſis* , *Serapi* , & *Iſide*. In *Muſæo* Sacerdotes præfecti , & bonarum Artium ſtudioſi juvenes ad neceſſarios Reipublicæ uſus liberaliter teſte *Volaterrano* ſuſtentabantur ; *Serapium* verò cum *Iſéo* elegantiffimæ ſtructuræ gymnaſium erat , porticus oſtentans ſtadio majores , & forum judiciale , Lucòsque ampliffimos. *Peripatetica* quoque Sectæ Philoſophi peculiarem hîc ſcholam erexiſſe *Euſebio lib. 7. cap. 32.* videntur , quod & de *Platonicis* narrat *Socrates*. Tandem efflorefcente verâ ſapientiâ , & Religione Chriſtiana per *S. Marcum Evangeliftam* illatâ ruentibus idolis , & admirantibus ſplendorem veritatis Philoſophis *Alexandria* , antea Magiſtra errorum , & ſuperſtitionum , Alumna , & Cultrix veræ fidei , atque pulcherrima univerſæ doctrinæ officina à *Baſilio Magno* nuncupari meruit. Hæc Academia præter *Heraclam* , *Dionyſium* , *Malchionem* *Didymum* , *Athanaſium* , *Hieronimum* , & cæteros innumeros etiam Profeſſorem ſuſpexit *Origenem* prodigium illud ingeniorum , de quo jam ſupra , & de illius Diſcipulis Viris per omnem Eccleſiam decantatiſſimis cit. ſæpè *Nicephorus lib. 5to & 6to* concinnâ fanè hypotypoſi ſermocinatur.

13. *Deciſio ſecunda.* Sed & florentiſſimam *Alexandriæ* Synagogam Judæi tenebant , ut aſſerit *Hegesippus lib. 5. cap. ult. belli Judaici*. Quippe *Alexander Magnus* Judæis , quorum ope *Ægyptum* devicerat , gratificaturus urbem à ſe recenter conditam Judæis , & gentibus promiſcuè inhabitandam tradidit ; ut uterque populus ſuam Religionem , ſtudia , & mores retineret. De Bibliotheca Alexandrina fuſiſſimi ſunt antiquiores Hiſtoriographi , quos ſequitur *Strabo* inquiens : *Ariſtoteles primus omnium , quantum nobis quidem conſtat , libros colligens Ægyptiorum Reges Bi-*
bliothecæ

bliotheca ordinem docuit, qui & ingentem librorum numerum comparaverunt; Inter eos Reges præcipuus Ptolomæus Philadelphus, qui cum copiosissimam pecuniæ summam expendens ab omnibus Regibus, atque Principibus, præsertim ab Atheniensibus, & Rhodiis Philosophorum, Rhetorum, Historicorum, & Poëtarum Volumina accepisset, animum quoque adjecit ad sacratiores divinarum litterarum paginas; unde geminam Epistolam Ptolomæus ad Eleazarum Pontificem dedit, primò, ut libros, deinde, ut interpretes mitteret, cui petitioni etiam à Pontifice factum satis, probat Justinus Martyr ad Antoninum Pium, & S. Augustinus lib. 8. cap. 42. de Civitate Dei, &c. Hæc tamen Bibliotheca à Julio Cesare, detriumphato Pompejo, ferali incendio exusta, tristi strage fuit consépulta.

§. VI.

De Memphitico, Heliopolitano, Canopensi Gymnasiis.

14. **D***Ecisio prima. Memphis non modò propter Religionem, cultumque Deorum, & Regum sepulturam spectabilis, verum etiam à sapientiæ studio præclarissimam commendationem olim sortita fuit. Creditur in hac urbe Patriarcha Abraham è Mesopotamia in Ægyptum profectus habitasse, & variarum Artium documenta importasse, quæ Vates Memphitici (sic Professores appellati) tantâ superstitione coluisse perhibentur, ut ex rerum naturalium observatione, & Astrorum cursu etiam futura se Regibus prædicturos sponderent. Unde, si subinde casu quodam eorum conjecturis eventus responderet, à potentissimis Regibus, & amplissimis Rebuspublicis illos*

consuli frequenter contingebat; sicut & *Milesii* multa præclara responsa de *Darii Regis interitu*, & *Alexandri Magni divino ortu*, atque *victoriis* dedisse gloriabantur. Adi hic *Joann. Bobemum de Gentium ritibus lib. 1. cap. 5.*

15. *Decisio secunda.* *Heliopoli* etiam Urbe clarissimâ omne disciplinarum genus præstantissimi Viri quondam tradiderunt; præter amplissimas enim domos (in quibus Sacerdotes, homines Philosophiæ, & Astronomiæ additissimi morabantur) Philosophorum insuper Græcorum habitationes se vidisse scribit *Strabo*, ad cujus mentem *Heliopolitani* Cives omnium Ægyptiorum doctissimi & habebantur vulgò, & erant reipsâ; fuerunt enim aut ipsi Judæi, qui cum *Onia Sacerdote Regem Antiochum* metuentes ad *Ptolomæum Epiphanem* asyli causâ confugerant, aut eorum Successores, & Discipuli. Hic *Dionysius Areopagita* eo tempore bonis Artibus occupatus erat, quando propter mortem *Salvatoris Nostri* Sol obscuratus, & tenebræ factæ sunt super universum orbem terrarum, quod ipse refert in *Epistola 7. ad Polycarpum.*

16. *Decisio tertia.* *Canopi*, ait *Ruffinus lib. 2. Historie Eccles. cap. 26.* Sub prætextu Sacerdotalium litterarum (ita appellant antiquas Ægyptiorum litteras) magicarum Artium erat penè publica schola. Quem locum velut fontem, atque originem dæmonum in tantum venerabantur pagani, ut multò ibi major celebritas, quàm *Alexandria* haberetur. Causam hujus tanti, tamque extremè superstitiosi cultûs *DD.* deducunt ex eo, quòd *Chaldaeorum Deum*, scilicet *Ignem Hydria fictilis Canopensis Sacerdotis fraude eleborata* resolutâ, & depluâ cerâ extinxisset.

§. VII.

*De Gymnasiis Babyloniorum, ubi & de Secta
Professorum, & Auctoritate.*

17. **D***ecisio prima.* Quòd non minori industriâ *Babylonii*, & *Assyrii* scientias statim à diluvio tractare cœperint, quàm *Ægyptii*, & in perscrutanda rerum divinarum, & humanarum indole egregiè, utilitèrque desudârint, evincit sat supèrque *in lib. de migratione Abrahami*, *Philo Judeus*, qui eos *Artem Astronomicam*, & *Genethliacam* præ cæteris Nationibus elaborâsse affirmat, dum terrena sublimibus, & sublimia terrestribus invicem aptabant, & velut Musicâ quâdam ratione ostendebant pulcherrimum concentum rerum omnium per istos universi partium affectus mutuos disjunctarum quidem locis, sed cognatione non item. Florentibus ità liberalium Artium, præsertim Mathematicarum studiis *Ninus Semiramidos Regina filius* (qui aliàs *Sameis Nanius* audit) quòd Religiosus, & doctus erat, fana Deorum ornavit, & eruditorum hominum scholas liberaliter auxit, nova quædam Gymnasia introducendo.

18. *Decisio secunda.* *Babyloniorum*, & *Assyriorum Doctores Chaldaei* dicebantur, qui, sicuti cœlum ipsum, quod inter reliquas creaturas præeminet, Regem sensibilibum agnoverunt, ita rerum coelestium scientiam, cujus studiosissimi Professores erant, Reginam, & Dominam scientiarum propter excellentiam *Auctore Philone* indigitabant. Hi Doctores in varias Sectas discissi abibant; quidam ad cultum Deorum deputati per totius vitæ decursum philosophabantur; quidam docebant, mundum nec principium habere, nec interitum, & corpora coelestia lege quâdam,

atque iudicio ita moveri, ut suo cursu tam bona, quàm mala singulis ominarentur. Unde tantæ auctoritatis fuêre, ut ipsis Regibus quodammodò imperare viderentur, qui eos à Diis immortalibus & bona impetrare, & à Republica avertere mala iudicabant. Somniorum prætereà interpretes agebant, ut abundè testatur somnium *Nabuchodonosoris cap. 2. Danielis*, qui illud in grandi Statua quatuor Monarchiarum indice interpretans Præfecturam, atque Magisterium super omnes Sapientes, Ariolos, & Magos obtinuit cum *Anania, Misæle, & Azaria* sociis suis, ut adeò Judæorum captivitas, & miseria, Babyloniorum maxima felicitas esset, utpote à quibus sinceram Religionem, & veram Philosophiam didicêre. Porro, *Democritum Abderiten, & Pythagoram* Mathematicarum Artium studio Babyloniam petiisse post *Strabonem, & Valerium, Clementis lib. 1. Strom.* constans sententia est. Videatur hîc *Joann. Bohemus cit. lib. 2. de moribus Gentium, cap. 3.*

§. VIII.

De Academiis Phœnicia, Persia, Æthiopia, & India.

19. **D***Ecisio prima.* Tres potissimùm Universitates in Phœnicia (cujus incolæ ab ingenio, & eruditione mirificè ab Historiographis commendantur) reperire datur, *Berytensem* nimirum, *Sidonensem, & Dabiritensem.* *Berytus*, sive *Barutus*, clarissima Phœnicia Urbs, optimarum artium studio præ cæteris olim excellebat. Imperator enim noster *pulcherrimam Civitatem, & legum nutricem* meritò appellari fatetur in variis juris textibus, & gloriosissimi Romanorum Imperatores propter Artium liberalium exercitium *Metropolitano nomine, & dignitate* eam insignire

insignire dignati fuerunt. Ut autem jus civile Romanorum publicè ibidem doceretur, Auctore *Bartolo* Principum auctoritas indulset, quod ut normâ accuratiori traderetur, privilegia insignia adjecerunt *Imperatores Diocletianus, & Maximinus*, quorum rescriptum ad *Berytensis Academiae* Studiosos extat in *L. 1. C. qui atate, vel professione se excusant, lib. 10. Teste §. 2. L. unica de emendatione Cod. Dorotheus Vir Magnificus, & Quæstor, Anatolius illustris*, quorum operâ Imperator in emendando Codice usus est, *Barutenses Legum Doctores* fuere, quibus accenseri meretur *Gregorius Ponticus Neo-Cæsariensis fctus*. *Apollinaris senior* hic Grammaticam docuit relinquens filium *Hæresiarcham Apollinarem Rhetorices Professore*m. Veram Christianam Philosophiam *Berytenses* docuit *Apostolorum Princeps*, confirmavit ipsius *Discipulus Clemens post S. Linum* in Sede Apostolica successor. De fatiis, & ruina hujus nobilissimæ Academiae sub *Constantio* Imperatore *Cedrenus*, sub *Justiniano* *Agathias* non sine lamentis discurrunt.

20. *Decisio secunda*. *Sidonii* multarum Artium Magistri, atque Astronomiæ, & Arithmetices eruditissimi Antecessores, reliquarumque Philosophiæ partium Doctores eximii passim salutabantur; quippe antiquum illud de atomis systema (si *Possidonio* fides) inventum *Moschi* est *Doctores Sidonii*, qui ante excidium Trojanum claruisse perhibetur. Inde *Beotus*, quocum *peripateticè* philosophatus est *Strabo*, & *Diodorus* ejus frater cum frequentissimis aliis Doctoribus egressi sunt in lucem orbis eruditi. Quin Scriptores notant, Professores, atque Studiosos, quotquot *Berytensis Academiae* strages non involverat, *Sidonem* vicinam Urbem petiisse. Prætereà etiam *Dabiritis* Urbs Phœniciæ haud procul ab *Hebro* publicum olim jactabat

jaſtabat Gymnaſium , quod omnes Academies antiquitate antecelluiſſe contendit *Annius in Xenophontem* ; quare ſacer Codex *Dabiritem* Civitatem litterarum appellat, *Jofue 15. Judicum 1.*

21. *Deciſio tertia.* In Perſas bonas Artes à *Sacis*, aut *Cimmeriis* derivatas eſſe, *Sacea* eorum Feſta inſinuant, tam antiqua, ut origo ignoretur. Doctores Perſarum, dicti Magi diligentiffimi naturæ ſcrutatotes per otium res divinas contemplati Diſcipulos ſuos iisdem initiabant myſteriis, Auctore *Philone*. Exiſtimatio illorum tanta, ut Regibus conſilii capiendi gratiâ aſſisterent ; & nemini niſi priùs Magorum diſciplinâ imbuto Regni habenæ permittebantur. Gymnaſiorum ſuorum Præfectum Perſæ *Archi-Magum* appellare ſolenne habebant, id quod ex Hiſtoria Eccleſiaſtica *Zozomeni* non obſcurè deducitur. Docet *Valerius lib. 8. cap. 7.* quòd *Pythagoras ex Ægypto in Perſiam* profectus Magorum exactiſſimæ prudentiæ ſe formandum tradiderit, à quibus ſyderum motus, curſusque ſtellarum, & uniuſcujuſque rei proprietatem docili animo *juxta cit. Auctorem* ſulcepit. In *Perſia* non tantum *Suſis* inſtructiſſima Bibliotheca proſtabat, ſed in Urbis quoque *Ecbatane* Bibliothecâ Diarium, ſive Regum Perſarum Annales aſſervabantur, ut colligitur ex libris *Eſther*, & *Eſdra*. Locus doctrinarum celebris ſchola *Perſicæ Edessa* habebatur, ubi primi *Simon*, & *Judas Apoſtoli* fidem Catholicam promulgârunt.

22. *Deciſio quarta.* Neque ſua Æthiopibus prærogativa deeſt, utpote qui liberalium Artium adeò Studioſi extitiſſe feruntur, ut litteras ipſas ex *Æthiopia* translatas ad *Ægyptios* aliqui DD. affirmant, inter hos *Lucianus Samofatenſis*, qui Æthiopes reliquos homines ſapientiâ antecellere, & *Aſtrologiæ* notitiam univerſo orbi monſtrâſſe evincere

evincere conatur, ratione desumptâ à regionis opportunitate, quam cum Philosophis de globo terraqueo differentibus fusè examinat. Doctores *Æthiopum Balsamati*, & *Tengnati* audiunt, apud illos potissimum, qui *Ægypto* viciniore *Abyssini* dicuntur. De potentissimo *Abyssinorum* Principe (quem vulgò *Joannem Presbyterum* vocant) Geographi multa. Nos hic notamus, *Abyssinis* in summa veneratione esse *D. Thomam Apostolum* cognomento *Didymum*, & instructissimam Imperatori servire Bibliothecam, in qua præter cætera vetustissimorum Scriptorum monumenta *Liber Enoch* (de quo in præmissis) hætenus fideliter conservatur, ut cum *cit. Genebrardo* plurimi tuentur.

23. *Decisio quinta.* *Apollonius* teste *Volaterrano* dicere solebat, Indos multò acutiores esse *Æthiopibus*, eòquòd in aëre puriore versarentur; & veriora de Diis, rerumque natura statuere, quia propiùs apud Deos habitarent. Sapientes Indorum *Gymnosophistæ* dicti, quoniam non in Urbibus, quas India nobilissimas, florentissimásque numerat, sed in solitudinum recessibus vagi, nudique philosophabantur. Futuras siccitates, ventos, pluvias, & variorum morborum genera Regibus prædicturi, ab ortu Solis usque ad occasum, fixis oculis corpora coelestia intuebantur tenentes, hunc mundum corruptibilem esse, & sphaericæ figuræ, atque à Deo gubernari. Refert *Clemens Alexandrinus lib. 6. Stromat.* quòd *Alexander Magnus* victricia per Indiam arma circumferens decem *Gymnosophistas* ad decem difficillimas quæstiones respondere coëgerit, quas tantâ dexteritate, ingeniique felicitate resolverunt, ut ipsi *Alexandro Magni Aristotelis Stagyrîtæ Discipulo* cumulatissimè satisfecerint, Græcorumque Philosophos in exercitu præsentis sapientiæ suæ admiratores habuerint. Plura hic *Excellentissimus Middendorpius* sæpè citatus.

§. IX.

DE ACADEMIIS AFRICÆ,

In specie

De Carthaginensi, & Cyrenensi.

24. **D***ecisio prima.* Africa nullo non tempore novarum, earumque mirabilium rerum, maximorumque ingeniorum, & Virorum eruditissimorum prodigiosa mater fuit. Sic si primitivæ Ecclesiæ Historiam inspiciamus, præter frequentissimos Doctores alios omni artium, & disciplinarum genere excultissimos, occurrent miracula illa ingeniorum, *Tertullianus, Cyprianus, Aurelius Augustinus, Optatus Milevitanus*, & cæteri, quos Africa genuit. Philosophiam suam *Africani à Phœnicibus* accepisse videntur, quorum litteris, & linguâ utuntur, etsi non nihil corruptiori, ut meminit *D. Hieronymus* in epistola quadam ad *Paulam, & Eustochium*.

25. *Decisio secunda.* *Carthago* sanè omnia, quibus in orbe terrarum Reipublicæ disciplina sustentatur, in se olim continebat; illic enim artium liberalium emporia, illic Philosophorum Cathedræ, linguarum denique, & morum gymnasia conspiciebantur. *Carthaginem* Africæ Provinciæ venerabilem Magistram, Musam cœlestem, Camænamque Togatorum appellatam fuisse notat *Rhodoginus lib. 18. cap. 38.* Veram Christianam sapientiam hausit à *S. Crescente Apostolorum Principis Discipulo.* Inde *Tertullianus* ille famigeratissimus Scriptor in Carthaginensi Academia professus est, uti & gloriosissimus Martyr *Cyprianus*, qui, antequàm Christianæ Religioni se associaret, Rhetoricam ibi docuit, *Sanctus etiam Augustinus incomparabilis*

lis ille Ecclesiae Doctor jactis utcunque ad *Medauros* bonarum artium fundamentis *Carthaginem* à Patre studiorum causâ missus est, atque summo labore, & incredibili industriâ tantos, tamque stupendos progressus fecit, ut omnes coætanos suos supergressus *Categorias Aristotelis* sine præceptore addiscens, Rhetoricam quoque benè, ornatèque dicendi artem publicè profiteretur, quod ipse S. Doctor *in lib. 4. Confessionum suarum*, & alibi passim ingenuè fatetur.

26. *Decisio tertia.* Florentissima Universitas *Cyrenensis* doctissimos in omni litteratura Philosophos erudit. Ibi *Cratippus Socraticus Cyrenaica Philosophiae Auctor*, & *Princeps* cum *Areta filia*, & *Aristippo nepote*, ibi *Carneades Academicorum* ferè primipilus cum plurimis floruit. Hujus Academiae Candidati præprimis apud *Ciceronem* præconia nacti sunt semper perennatura, quos successu temporis Christianam Theologiam docuit *Marcus Evangelista*, deinde *Simon Zelotes*, & *S. Lucius*.

§. X.

DE ACADEMIIS GRÆCIÆ,

Præcipuè

Atheniensi, Lacedæmiorum, Constantinopolitana, Corinthiorum, Rhodiorum, Cretensi, &c.

27. *Decisio prima.* Græcos bonarum artium doctrinam ab *Hebraeis*, & *Ægyptiis* hausisse, jam suprà in præmissis assertum est, breviter hìc dispiciendæ sunt illorum Academiae, quarum uti gloria vix non in omnium Historiographorum mente, & ore etiamnum vivit; ita mediante compendiosâ quâdam anacepholæosi illas adumbra-
bimus.

bimus. De *Atheniensi Academia* pleni sunt omnes libri, ita, ut fusiori nobis hic Paraphrasi opus non sit; unicum *Philonem* audiamus, *Quod*, inquit ille, *pupilla est in oculo, quod in animo ratio, hoc Athenæ erant in Græcia*. In decantatissima hac urbe præcipua fuere Philosophorum gymnasia, *Academia*, *Lycæum*, & *Stoa*, quibus accedebant *Collegia privata*, ut ostendit Gellius *lib. 18. noct. atticar. cap. 2. Rhetoricam* hujus tantæ Universitatis commendat Cicero in *Bruto*, & de *claris Oratoribus*, inquires, Græcorum Oratorum fuisse præstantissimos *Athenienses*, eorumque Principem facile extitisse *Demosthenem*, ut adeo *atticè dicere fuerit optimè dicere*. Porro certum est, omnes omnino artes liberales *Athenis* sedem fixisse vel maximè formatam, qualem vix antea Genius mundi litteratus suspexit. De *Physiologia Archelaus Anaxagoræ* Discipulus ibi primus discurrere exorsus. De *Theologia circa cultum Deorum* præsertim *Minervæ* tractabantur varia, ita, ut ignoto Deo aram dedicare ausi à *Doctore Gentium* in *Areopago* constituto *Athenienses* instructi demùm ad *Veri Numinis* agnitionem pervenerint, *Actorum cap. 17.* De *Jurisprudentia, Legibus, & Judiciorum ordine ab Atheniensibus observato* non est controversia, prout in præmissis attigimus; ad *Leges* has provocat ipse Imperator noster Justinianus in *§. 10. Instit. de J. N. G. & C.* *Medicina, Poësis, Mathesis, præsertim Musica* cum reliquis scientiis supremum hic gradum conscenderunt, quemadmodum *Historica veritas* abundè demonstrat; videatur *Aulus Gellius cit.* cum plurimis Auctoribus.

28. *Decisio secunda.* Quanquàm veteres *Lacedæmonii* ingenuarum artium doctrinam ita neglexerint, ut *Isocrates* nec litteras eosdem discere, nec monumenta Scriptorum vel leviter attingere multùm curasse perhibeat; cum
studium

studium eorum esset rectè vivere, Magistratui parere, prælio aut vincere, aut honestè mori; Successu temporis tamen, ut intentionis suæ metam eò certius assequerentur, optimarum artium scholas introduxerunt. Unde & Pythagoras ille Samius ex Ægypto, & Persia reversus Lacedæmonios studiorum causâ adiit; Et Phocion Atheniensis, cum filii sui intemperantiam disciplinæ domesticæ fræno cohibere non posset, ad eosdem Lacedæmonios transmitit instituendum à Sophistis, & Præfeto scholarum, qui Hipparchus nuncupabatur. Lycurgo Imperii administratori Jurisprudentiam suam non scriptam Lacedæmonii in acceptis debent, cujus iterùm fit mentio in §. 10. Inst. de J. N. G. & C. citato.

29. *Decisio tertia.* Constantinopolis à sacratissimo, & gloriosissimo Imperatore Constantino Magno condita est, & denominata, quam Imperator noster Justinianus in L. Deo Auctore. C. de veteri jur. enucl. novam Romam, Deo propitio melioribus, quàm veterem exstructam esse auguriis arbitratur; Sicut enim Romam veterem aliqui totius orbis epitomen, ità Constantinopolim Romam novam τὴν νέαν πόλιν vocare phrasi hyperbolicâ non dubitarunt. Theodosius Imperator in L. unic. C. de studiis Urbis Romæ, & Constantinopolitane, Oratores quidem, inquit, habeat auditorium nostrum tres numero, Grammaticos verò decem, in his etiam, qui facundiâ gravitatis pollere noscuntur, quinque numero sint Sophistæ, & Grammatici æquè decem. Et quoniam non in his artibus tantum adolescentiam gloriosam optamus institui; profundioris quoque scientiæ, atque doctrinæ memoratis Magistris sociamus Auctores. Unum igitur adjungi cæteris volumus, qui Philosophiæ arcana rimetur; duos quoque, qui juris, ac legum voluntates pandant; Ita, ut unicuique loca specialiter deputata assignentur,

gnentur, ne discipuli sibi invicem possint obstrepere, vel Magistri; neve linguarum confusio permixta, vel vocum, aures quorundam, aut mentes à studio litterarum avertat. Valentin. verò Imperator in L. unica C. de Professoribus, qui in Urbe Constantinopolitana docentes ex lege meruerunt comitivam, Grammaticos, ait, tam Græcos, quàm Latinos, Sophistas, & Jurisperitos in hac Regia Urbe professionem suam exercentes, & inter statutos connumeratos, si laudabilem in se bonis moribus vitam esse monstraverint, si docendi peritiam, facundiam dicendi, interpretandique subtilitatem, & copiam differendi se habere patefecerint, & cœtu amplissimo judicante digni fuerint existimati, cum ad viginti annos observatione jugi, & sedulo docendi labore pervenerint, placuit honorari, & his, qui sunt ex vicaria dignitate, connumerari. Ex quibus, & reliquis LL. à DD. citari solitis fati eruere licet, in quantum splendorem studia generalia Constantinopoli fuerint evocata, ut ipsam quodammodò Romam veterem litterarum gloriâ visa sint exsuperare. Ante tempora Constantini Magni Constantinopolis, dum adhuc Byzantium dicebatur, vix dederit liberalibus Musis locum, ob colonias hominum barbarorum ibidem nidulantium. Bibliotheca Constantinopoli occurrebat amplissima, præsertim ad templum S. Sophiæ, ubi decem myriades librorum continebantur, unde non modicam Historiæ suæ Ecclesiasticæ lucem affulxisse, fatetur Nicephorus lib. 1. cap. 1. Quidquod Theodosius Imperator sacrorum librorum invicem congerendorum tam studiosus fuisse legitur, ut Ptolomæum Philadelphum Ægypti Regem devicerit; multa siquidem SS. PP. monumenta propriâ manu describens in Bibliotheca reposuit, Auctore Nicephoro cit. lib. 14. cap. 3.

30 Decisio quarta. Corinthus amplissima, & opulentissima

tissima Civitas fuit, inquit *Strabo*, five viros ad Rempub-
blicam gubernandam vel maximè idoneos, five bonas ar-
tes circumspiciamus. Exstructa perhibetur à *Sisypho Æoli*
filio Moysis anno 18. Instaurata, & denominata à *Corintho*
Jovis filio. Indicat *Lucianus* in dialogis mortuorum *Co-*
rinthiorum ἀγώνιον non minùs celebre gymnasium, quàm
Lycaum Atheniense fuisse, introducit citatus *Lucianus*
Diogenem, qui *Menippo* per *Pollucem* renuntiare jubet,
ut *Philosophos in Cranio videre quidem desinat*, sed potius
hortetur, quatenùs à nugis, & syllogismis cornutis absti-
neant.

Huc fertur profectus *Alexander Magnus*, ut *Dioge-*
nem audiret. Prætereà clarissimos Corinthi Philosophos,
& celeberrimum litterarum gymnasium extitisse *Apostolus*
Paulus 1mâ ad Corinth. perspicuè declarat; Philosophi il-
li & animarum immortalitatem, & carnis resurrectionem
pernegando, Apostolum ut indoctum, ac barbarum fasti-
diebant; quibus omnibus spiritu verè Apostolico respon-
dit: *Scriptum est, inquiens, perdam sapientiam Sapien-*
tium, & prudentiam Prudentium reprobabo; ubi Sapiens? ubi
Scriba? ubi Inquisitor hujus seculi? Judei signa querunt,
Græci sapientiam desiderant; sed infatuavit Deus sapien-
tiam hujus mundi, &c. Adeò nimirum Græcia Sol, & Sal
Gentium olim optimarum artium exercitio florentissima
ostentabatur orbi terrarum, ità, ut omnes Nationes tan-
quàm inferiores despiceret Laureato vertice, eruditam
omnium Gentium juventutem gremio suo concludens,
quàm diu videlicet saluberrimum *Isocratis* ad virtutes, & con-
cordiam exstimulantis consilium altâ mente repositum ha-
buit: Nunc certè omnis Græciæ gloria, omnis eruditio,
& auctoritas eousque evanuit, ut nec ipsa quidem Græcia
in Græcia, ubi nunc est, extitisse videatur.

31. *Decisio 5ta.* *Rhodus Urbs* nobilissima, unde toti Insulæ nomen impositum, gymnasium aperuit propter incredibilem loci opportunitatem, & auctoritatem propriam celeberrimum, ubi omnes scientiæ tam accuratâ, solidâque methodo pertractabantur, ut vel invictissimi Romanorum Imperatores præclarissimos hujus Academiæ Professores audire, eorûmque dicta velut oracula excipere non dubitârint. Sic *Pompejus Magnus* ex *Asia* reversus inaudiens eruditissimos *Antecessorum* discursus singulis Doctõribus auri talentum obtulit; & cum *Possidonium* quoque *Stoicum* non habitâ gravissimæ infirmitatis ratione de hoc ipso: *Nihil esse bonum, nisi quod honestum esset*, copiosè disputantem coràm admiratus esset, fasces sapientissimo Philosopho submisit is, cui se Oriens, Occidensque submiserat. *Tiberius Imperator* etiam Rhodi salubritate delectatus circa scholas, & auditoria Professorum tam assiduus fuit, ut à plerisque propterea reprehenderetur, intereà tamen semper *Trasyllo insigni Matheseos Professore* addictissimus. Ex quibus facilis conjectura, quàm Augustus *Academiæ Rhodiensis* honos, quàm singularis gloria omnium, etiam extraneorum, animos sibi demeruerit. Ibi partim professi, partim eruditi sunt *Panætius, Stratocles, Andronicus Peripateticus, Leonidas Stoicus, Eudemius, Pisander, Simias Grammaticus, Dionysius Thrax, & Apollonius*, cujus de *Argonautis* labor ubique celebrabatur. Porro *Lex Rhodia de jactu prodita in lib. 14. ff. tit. 2do* eximium huic Universitati confert ornamentum, quod & contulit Bibliotheca insigniter locuples, ex qua *Ptolomæo Philadelpho* Volumina plura esse transmissa suprà observavimus.

32. *Decisio sexta.* *Rhodiam Academiam* sequitur *Cretensis* nobilis æquè, ac celebris; *Ephorus* enim in lib.
de

de Republ. Europæ asserit , Cretensium Rempublicam à doctissimis Viris optimis Legibus ità institutam fuisse, ut pleræque Græcorum Civitates œconomica illius fundamenta, & disciplinam patriam imitarentur , cujus Leges à *Rhadamantho* , & *Minoe* clarissimis, & vetustissimis *Juris - Consultis* præscriptæ fuerunt. Ad acquirendam harum Constitutionum notitiam *Pythagoras Cretam* adiit , & *Lycurgus Lacedæmoniorum Legislator* divini , humanique juris prudentiam in *Cretensi gymnasio* à *Thaleta Musico* , & *Juris - Consulto* perceptam , postea *Lacedæmoniis* suis accommodasse videtur *Luciano Samosatensi* in dialogo de *gymnasiis*. Leges has tanti habuit *Plato* , ut plures suis libris de *Legibus* infereret. Quæ tamen à *Metello* , postquam *Insulam Cretam* Imperio Romano adjecit, abrogatæ sunt , & Romanæ illarum loco introductæ. Veram Christianam Jurisprudentiam *Cretenses* docuit *Apostolus Paulus* , relinquens ibi *Titum Episcopum* , ut summam illis eruditionem communicaret, & in reliquis totius Insulæ Civitatibus veros Doctores ordinaret.

33. Atque hæc succinctâ hypotyposi de Academiis, & Universitatibus Orientis famosioribus attulisse sufficiat; Illarum Academiarum gloria quemadmodum vastissimo totius orbis theatro olim spectabatur, ità ut genuina scientiarum origo illis tantum locis à Deo Auctore naturæ indita fuisse quibusdam visa fuerit, sic è contrà hodie ibidem omnes Musæ liberaliores exules, & proscriptæ vagantur, locum ignorantiae crassæ, & supinæ (quam fatalis Lunæ Ottomanicæ Eclypsis induxit) non sine lachrymis relinquentes. Exules Musas fugata è Cathedris, ubi veræ fidei dogmata explanabat, Religio insequitur immenso luctu dam-nans execranda *Alcorani* mendacia, quæ emissarius diaboli, & præcursor Anti - Christi, Pseudo - Propheta Mahometh

O

sequa-

sequacibus ibi suis inculcat, ut adeò nonnisi abominatio desolationis in locis antea tam sacris, nunc verò tanto squallore profanatis occurrat. Ab Academiis orbis potissima ex parte hodie infidelis transgredimur ad Universitates orbis fidelis, sive *Europa* tot Augustissimorum Imperatorum, Regumque potentissimorum Parentis felicissimæ, omnium scientiarum, quotquot vel unquam orbis suspexit, Præsidis longè foecundissimæ. Indicem Geographicum Academicarum totius *Europæ* juxta ordinem Alphabeticum Historiæ suæ Ecclesiasticæ in dialogos digestæ præfixit *R. P. Hyacinthus Amat de Graveson, sacra Facultatis Parisiensis Doctor, & Collegii Casanatensis Theologus, Ordinis FF. Predicatorum*; sed *Vir gravissimus* non ægrè feret, si Indicem hunc accusemus tanquam mancum, dum enim de Germaniæ Academiis agit, *decantatissimam nostram Wirceburgensem*, nescio quâ mentis distractione suspensus omisit, in fine tamen vel minima Athenæa recensens, ut vel ideò Catonem mereatur Censorem, qui eidem Romæ esistenti hoc objiciat. Accuratiores est *Excellentissimus Jacobus Middendorpius, cum Eximio Patre Andrea Mendo Lucronensi, è Soc. JESU, in Provincia Castellana, Regio Concionatore, supremi S. Inquisitionis Senatûs Censore, & olim in Collegio Salmantino Theologia scholasticæ Professore, ac sacra Scripturæ Interprete*, qui ultimus Auctor elegantissimum opus quatuor Libris constans de jure Academico conscripsit, & *Juris Publici fecit in Hispania 1654. cui (cùm vix parem in simili materia Doctorem reperire licuerit) uti & citato Middendorpio qualemcunque hunc Tractatum nostrum in acceptis nos debere in perennem Tantorum Virorum memoriam coram Eruditis quibuslibet confitemur, non metuentes iniquum Zoili, aut Momi idiotæ dentem, si tanta pro nobis militet auctoritas.* Ad Præclarissimos
hos

hos Duces nostros veluti *Pharon* quandam nobis facem præferentem in ulterioris Operis decursu respiciemus.

§. XI.

DE ACADEMIIS EUROPÆ.

SECTIO I.

*Quenam sint Academiae in Italia, & Sicilia?
ubi aliqua de illis attinguntur.*

34. **D***Ecisio prima. Romanae Academiae* hîc Primatum adjudicamus tum in reverentiam Sedis Apostolicæ, tum in honorem antiquitatis, cùm septingentis annis *ante Salvatoris Nostri Nativitatem* constet fuisse Romæ celebrem Academiam, ad quam sæpè ipsi Imperatores concurrebant, ut Oratores, Historiographos, & Poëtas audirent, & disceptationibus super diversis materiis interessent. Ante tempora *Divi Hieronymi* conspiciebantur adhuc insignia gymnasia, ut ipse locupletissimus testis est *cap. 11. Regula Monachorum*. Postmodum cùm *D. Gregorius Magnus Christi in terris Vicarius* esset, & per Nuntios, ac Verbi divini Præcones ab ipso missos Anglia veram *Christi* fidem suscepisset, schola publica pro Anglis Romæ fuit instituta, ad quam non modò privati Viri ex Anglis, sed Reges ipsi Religionis Catholicæ colendæ, & perfectiùs addiscendæ causâ confluebant, ut videre est apud *Polydorum Virgilium lib. 4. Histor. Anglican.* Quòd si priora Urbis conditæ Chronica repetamus, quis ignorat Romam, sicut Dominam Gentium, ità olim fuisse amplissimum litterarum theatrum? Ibi *Rhetores, Oratores, Poëtae,*

Poëtae, Philosophi, & Religionis vana, & superstitiosa Magistri maximè floruerunt, & suis scriptis, ac libris, quos præ manibus habemus, æternum sibi nomen compararunt; Qui redigi in numerum non possunt, cùm infinita penè eorum sit multitudo. Latè differit *Middendorpius cit. Academ. lib. 3.* in qua orbis regione priùs scientiæ fuerint traditæ? Et probat primùm in *Judea*, deinde in *Græcia*, & postmodum in *Italia*, ut jam suprà aliquatiter insinuavimus. Rursus Theologiam Romanorum, seu Commenta, quæ de Diis suis circumferebant, exponit, de Ministris sacrorum, eorūque diversitate pertractat; Romanorum Jurisprudentiam explicat, disputans insuper de qualibet scientia in Urbem Romanam introducta, & de Professoribus, quorum series apud *cit. Auctorem loc. cit.* habetur. Academiam, & litterarum exercitia *Roma* instaurarunt *Eugenius IV.* (qui alias etiam in orbe fovit, & restituit Academies) *Nicolaus V.* & *Leo X.* ut affirmant *Onuphrius in vita Leonis X. Platina* ibidem, & in *vita Eugenii IV.* quod & præstitit *Alexander VI.* qui insigniter dotavit prædictam Academiam, in qua omnes scholastici gradus, & honores conferuntur, *Theologiae, Jurisprudentiæ, Medicinæ, & Philosophiæ*; Artibus prætereà, ac linguis ibi Cathedræ sunt destinatæ. Vocatur *Sapientia* Academia Romana, quod nomen inde desumptum credit *Eximius P. Andreas Mendo*, quia *Claudius Imperator* gymnasium instituit teste *Volaterrano lib. 12. Geograph.* in quo Historiæ ab ipso editæ quotannis recitabantur, & id deinceps Collegium *Sapientiæ* audiit, unde nomen *Sapientiæ* inditum fuisse Academiæ Romanæ, ratio congruentiæ suadet. Porro veræ Sapientiæ Athenæa in Universitate Romana ubique patere, evincit concursus omnium Nationum illuc sese ex ultimis mundi angulis recipientium, id quod singulis innotescit.

35. *Decisio secunda.* Ab Academia Romana prima est *Bononiensis* in Italia Universitas sanè antiquissima, ac celeberrima, utpotè quam *Theodosius Imperator* erexit, & cum duo fuerint *Theodosii*, satis certum nobis videtur, *Theodosium seniore* fuisse erectorem, siquidem *Theodosius junior* adiit Imperium anno 425. Extat autem privilegium *Theodosii*, quo plures immunitates Academicis Bononiensibus elargitur, datum anno 423. die 9. *Maji*, ut adeò evidens sequela sit, hoc privilegium non potuisse à *Theodosio junior* expediri utpote eodem anno necdum imperante. Id quod non advertit *Middendorpius* *Academiarum lib. 4. à fol. 3.* ubi hoc privilegium à *Theodosio juniore* concessum affirmat. Extollitur *Bononiensis Academia* insignibus planè encomiis in *Glossa Proœmii libr. decretalium*, & in *Gloss. in L. fin. C. de testamentis*; uti & à *Petro Anchorano* in *Proœm. lib. 6. decretal. ac Hieronym. Ossorio lib. 1. de gloria*. Dictam Academiam plures Summi Pontifices privilegiis exornârunt, & redditibus locupletârunt; quibus omnibus novum incrementum adjecit *Carolus V. Augustissimus, & Sacratissimus Imperator*, dum *Bononiæ* à Pontifice coronâ aureâ redimitus fuit. Effloruere semper in hac universitate omnia litterarum studia, ibique litterariis exercitationibus imbuti fuere Viri quàm plurimi, quos præclarissimis dotibus instructos deinde ad Pontificatum assumptos, & ad alias dignitates supremas evectos orbis terrarum venerabatur. Alumni hujus Academiae inter alios recensentur *Joannes Andreas, Azo, Bartolus, Jason, Accursius, Marius Socinus, & Salicetus* de jure utroque optimè meriti, & Commentatores amplissimi. Quæ præconia singula si desiderarentur, id unum sufficeret, quòd huic Universitati *Gregorius IX. libros quinque Decretalium, Bonifacius VIII. librum sextum, & Joannes XXII. Con-*

stitutiones Clementinas inscripserit, ubi jam prius Gratianus Monachus Benedictinus decretum suum ex SS. litteris, SS. PP. dictis, variis Summorum Pontificum responsis, & Conciliorum tum generalium, tum particularium decretis, & jure etiam civili congesserat, illudque, quia ad conciliandos textus contrarios suam quandoque sententiam adjecit, concordiam discordantium Canonum appellaverat, &c. Referta est hæc Academia Bononiensis, & Bibliothecis publicis ad usum studiorum destinatis, & variarum Nationum clarissimis Collegiis, de quibus Covarruv. lib. 3. variar. resolut. cap. 1.

36. *Decisio tertia.* Parem ferè laudem merentur Universitates Ferrariensis, Florentina, Mediolanensis, & Neapolitana in Italia. Ferrariensis instituta ab Alberto Ferrariæ Principe anno 1316. confirmata fuit à Bonifacio VIII. & postmodum aucta à Principibus Estensibus. Eam commendat cum Raphaële Volaterrano Aretinus in Proëm. Institut. Imperial. qui præter sapientissimos alios Professores, nempe Felinum Sandæum, Andreæ Alciatum, Guarinum Veronensem, Theodorum Gaza, Nicolaum Leonicum, Rudolphum Agricola, & Joannem Cochleum, &c. ibidem celeberrimus Antecessor eminebat.

Florentina coepta à Cosmo Mediceo, aucta à Nepote Laurentio Mediceo (qui & ibi insignem Bibliothecam Medicæam ad Divi Marci Coenobium instruxit ampliatam deinde à Clemente VII. ejusdem familiæ) & demum anno 1571. à Cosmo Mediceo Duce Magno Tuscorum penitus perfecta fuit. Celebres nunquam non Alumnos hæc Academia ostentavit; Inter illos Paulus Jovius, Marsilius Ficinus, Joannes Picus Mirandulanus, & Petrus de Imola, &c. Eam prædicat cum Volaterrano cit. lib. 5. Geograph. Joannes Reuchlin. lib. 1. de arte cabalistica; Et nos
non

non possumus non deprædicare, cùm erudiverit SANCTISSIMUM DOMINUM NOSTRUM, DOMINUM CLEMENTEM DIVINA PROVIDENTIA PAPAM XII. CUI NUNC TANQUAM PASTORI OECUMENICO DOMINICI GREGIS CURA PER TOTAM ECCLESIAM CATHOLICAM DESUPER COMMISSA EST.

Mediolanensis Academia jam inde à primis temporibus decantata orbi innotuit. Ibi *Virgilius Poëtarum Princeps* litterarum Candidatus excellebat; Ibi *S. Augustinus* Eloquentiæ Professor Rhetoricam docuit; Ibi denique nobilissimum scientiarum Theatrum reſeratum est, ita, ut Pius IV. qui è Collegio fuerat *Doctorem Mediolanensem*, concesserit, quatenus ex eo Collegio semper unus esset sacrae Rotæ Auditor, & Advocatus Consistorialis. Promovit, ac restituit scientiarum disciplinam in hac Academia *Antonius Majoragius*, ut notat *Petrus Ayroldus* in præfat. ad *Commentarium ipsius Majoragii ad partitiones Oratorias Ciceronis*. Cum citato *Ayroldo* hinc nominis immortalitatem consecuti sunt Viri præstantissimi, *Hermolaus Barbarus*, *Franciscus Philelphus*, *Georgius Merula*, *Calius Rhodoginus*, *Hieronymus Cardanus*, & alii. Vide *Middendorp. cit. Academ. lib. 4. fol. 34.*

Neapolitana fundata est à *Friderico II. Imperatore*, à *Roberto Rege* post centum annos instaurata, & post alios ferè centum ab *Alphonso Aragoniæ Rege*, cùm nonnihil collapsa esset, restituta. In hac quoque Academia olim litterarum sedes erat; Ibi vitam degisse tradunt *Virgilium*, *T. Livium Patavinum*, *Horatium*, *Claudianum*, & denique *Franciscum Petrarcham*, *Laurentium Vallam*, *Porcellinum Romanum*, *Nicolaum Saguntinum*, aliosque quàm plures. Unicus sanè pro extollendis scholis *Neapolitanis* sufficit *Doctor Angelicus*, *Divus Thomas Aquinas*, sanctitatis prodigium, sapientiæ miraculum.

37. *Decisio quarta.* Italiam porrò commendant Academiae, *Papiensis, seu Ticinensis, Patavina, Perusina, Pisana, Salernitana, Senensis, & Veneta.*

Papiensis, seu Ticinensis Fundatorem agnoscit *Carolus Magnus*, à quo paulò post *Parisiensem* erecta fuit. Hujus Academiae meminit *Rochus de Curte* in *Epistola ad Joannem Sylvanum*. Professores Jurisprudentiae hìc extitère *Baldus, Menochius, & Praepositus Mediolanensis* prae-ter alios scientiâ conspicuos. Restaurationem in acceptis debet hæc Academia *Carolo V. Augustissimo Imperatori.*

Patavinam Academiam etiam *Caroli Magni* liberalitate Imperatoriâ exstructam ad annum *Christi Salvatoris 791.* tuetur *P. Andreas Mendo cit.* licèt alii cum *P. Hyacintho de Graveson* asserant à *Friderico II.* fundatam. Hujus Academiae mentionem faciunt *Sabarellus ad Clement. dudum, de sepultur. Blondus* in descriptione *Marchiae Tarvisinae.* Gaudet privilegiis iisdem, quibus *Bononiensis*, teste *Anchorano in C. cum de diversis, de privileg. in 6.* Eximios scientiarum Professores alebat, *Bartholomæum Salicetum, Paulum Castrensem, Joannem Campegium, Marsilium, Galeatium,* aliòsque, quorum *Blondus* meminit. Eas illustrasse scholas *Sanctum Antonium Paduanum*, insigne quidem est ipsarum monumentum. Peculiarem de hac Academia Tractatum edidit *Antonius Riccobonus*, ubi Pontificum Confirmationes, & privilegia allegat.

Perusina, cujus exordium referimus ad annum 1290. iisdem privilegiis condecorata est, quæ concessa sunt Academiae *Constantinopolitanae* in *L. unic. C. de Professorib. qui in Urbe Constantinopolit. &c. lib. 12.* prout docet ad eam Legem *Bartolus* alia adhuc privilegia *Perusinae* adstruens. Hìc suspiciebantur *Petrus de Assisio, Benedictus Capra, Philippus Francus, Cynus Pistoriensis* praeceptor *Bartoli,*
quin

quin ipse *Bartolus* hic defunctus, & in Coenobio Divi Francisci sepultus est. Legatur ipse in *L. quidam cum filium ff. de verborum oblig. § in 30. questionib. quest. 3. § 7.* *Middendorpius* ubi suprâ fol. 71. *Clemens V.* hujus Universitatis emolumento teste *Graveson* oppidò studebat.

Pisana instituta à *Radano*, *Alcuino*, & *Claudio* anno 1339. Deinde aliquantisper deficiens resuscitata fuit à *Cosmo Mediceo Duce Florentino* anno 1542. In ea versati sunt *Eugenius III.* & *Reynerus*, Professoresque agebant *Philippus Decius*, *Franciscus Aretinus*, & *Felinus Sandeus*. Memoriâ hic illud dignissimum, quòd *Aldus Manutius* huic Academiae testamento legaverit octoginta milia librorum, cujus præclarissimi legati meminere *Franciscus Scotus* in *Itinerario Italiae*, *Jason* in *L. quidam cum filium ff. de verbor. oblig. Anchoranus ad Clementin. de Magistris*, &c.

Salernitana, quæ, ut ait *P. Mendo*, jam propè pristinum splendorem amisit, studiis præsertim Medicinæ excellens reliquarum omnium scientiarum Doctores habuit. In ea famam perennem obtinuerunt *Robertus Maranta*, *Bernardinus Trevisanus*, & *Constantinus Afer*. De illâ agit fusiùs *Joannes Cajus* lib. 1. de antiquitate Academiae Cantabrigiens. Fundatorem hujus Academiae *Graveson* *Fridericum II. Imperatorem* insinuat.

Senensis antiquitùs erecta, & à Civibus renovata fuit anno 1387. Hic in studiis educati *Pius II.* *Julius III.* & *Marcellus II.* Hic docuere ante Pontificatum *Nicolaus V. Abbas Panormitanus*, *Paulus Castrensis*, *Socinus*, *Decius*, *Hugo Senensis*, *Franciscus Philelphus*, &c. cum *Sabarello*, qui Cardinalis vocatur. Hujus Academiae præconia recenset *Münsterus* lib. 2. *Cosmograph.* *Anchoranus ad C. fin. Ne Clerici, vel Monachi.* &c. & *ad Clement. dudum, de sepultur.*

De *Venetæ Academiæ* genesi, & progressu latè tractat *Petrus Mosellanus* in oratione de trium linguarum cognitione paranda. Ex doctissimis hujus Academiæ recessibus prodiêrunt *Aldus*, *Hermolaus Barbarus*, *Joannes Ravennas*, *Antonius Mancinellus*, *Paulus Manutius*, *Petrus Bembus*, aliique plurimi. *Cardinalis Bessarion* adornavit Venetiis Bibliothecam triginta millibus aureorum emptam, quæ etiamnum novis accessionibus ampliatur.

38. *Decisio quinta.* Ulteriore Academiarum in Italia numerum constituunt

Bergamensis jam celebris 1355. ibi litterarum studiis præerat *Albericus de Rosado*, & eam laudat *Leander* apud *Middendorpium*, ubi suprâ fol. 86.

Mantuana, ubi scientiis præsidebant *Marius Philelphus*, & *Victorinus*. Ejus mentionem faciunt *Blondus*, & *Volaterranus* apud eundem *Middendorpium* pag. 88.

Mutinensis, quam *Azo* ibidem jurisprudentiam professus extollit ad L. unic. C. de studiis liberalibus Urbis Romæ, & *Constantinop.* lib. 11.

Parmensis, quam litterarum copiâ abundantem nuncupat *Middendorpius* cit. fol. 90.

Placentina, quam idem Auctor pag. 91. ostendit Viris doctissimis, litterarumque, & artium studiis florere.

Taurinensis, in qua scientias tradiderunt *Erasmus Roterodamus*, *Joannes de Crassis*, & *Jacobinus de S. Gregorio*, qui consulendus in tractat. de feudis in Proœmio. Hanc Academiam nuperrimè restauravit *Victor Amadæus Dux Sabaudia*, & *Rex Sardinia*, accitisque Doctissimis Artium, & Scientiarum Professoribus teste *Graveson* maximè illustravit.

Montis-Regalis, ubi Professorali dignitate eminebat notissimus ille in foro juridico *Menochius*, inspiciatur ipse
hic

hic Doctor *lib. 2. casu 315. de arbit. judic. & Riccobonus lib. 2. de gymnasio Patavino.*

Anconitana, Maceratensis, & Carnotensis ferè exspirârunt. In *Maceratensi* docuit *Franciscus Piccolomineus*, in *Carnotensi* *Adelinus*. Adi *Riccobon. cit.*

39. *Decisio 6ta.* Siciliam ornant Academiae ferè sequentes:

Syracusana, in qua jam inde à tempore Caji Cæsaris litteræ exercebantur; imò & antiquiorem illius prærogativam esse, adstruit *Volaterranus lib. 18.* qui *Platonem* ibi Philosophiam suam docuisse censet. Hic quoque artis, & dexteritatis suæ monumenta reliquerunt *Dadalus, Archimedes, Corax, Sophron, & Philemon juxta Alexandrum Sardum lib. 1. de moribus Gentium. Panormitan. lib. 1. de gestis Alphonsi Regis.*

Messana, quam magnam Siciliae scholam salutat *Volaterranus*, protulit Viros litterarum studiis exquisitissimos, inter eos *Aristocles, Ibicus, Joannes Gatius, Franciscus Maurolycus, & Bembus junior, &c.*

Panormitana, quæ Regum Siciliae, & Archi-Episcoporum Panormi liberalitate, & privilegiis decorata est, commendatur à *Middendorp. cit. lib. 4. pag. 110.* uti &

Catanensis pag. 111. ubi viguisse *Charondam* Legislatorem insignem, & *Abbatem Panormitanum* Archi-Episcopales Infulas tenuisse affirmat.

SECTIO II.

Quanam Academiae sint in Gallia? ubi non pauca de illis libantur.

40. **D***Ecisio prima.* Principem locum in Gallia tenet Academia *Parisiensis* fundata à *Carolo Magno* circa

ca annum salutis 791. de consilio *Alcuini*, & *Venerabilis Bedæ*. Ex *Romana Academia* accersiti ab Imperatore sarratissimo Professores, ut in *Parisiensi* scientiarum fundamenta jacerent. Hanc Universitatem instauravit *Sanctus Ludovicus Franciæ Rex*, ejusque Confessarius *Robertus Sorbonus Collegium Sorbonicum* instituit anno 1253. Adeò decantata fuit hæc Academia, ut per quatuor omninò sæcula non alii sapientiores, quàm illius Alumni reperirentur. Atque idcirco à Summis Pontificibus plurimis privilegiis fuit insignita. Professi sunt ibi scientias *Alcuinus*, *Petrus Lombardus sententiarum Magister*, *Albertus Magnus*, *Doctor Angelicus D. Thomas*, *Rabanus*, *Gerson*, *Budeus*, *Balduinus*, & Viri complures alii per orbem terrarum longè celebratissimi. Gloria etiam planè maxima in Academiam hanc redundat ex eo, quòd *S. Ignatium Societatis JESU Fundatorem*, & *S. Franciscum Xaverium Indiarum Apostolum cum aliis primis Sociis in dictam Societatem adlectis*, qui ibi omnes Ss. Theologiæ cursum emensi sunt, supremo Magisterii gradu condecoraverit.

41. *Decisio secunda.* *Tolosana*, si antiquitatem spectemus, secunda est in Gallia, & prima post *Parisensem* Instituta à *Sancto Ludovico* anno 1228. post elisa *Albigensium* hæreseos execrabilis illius hydræ infernalis Capita toties repullulantia. Supremum Pontificiæ Auctoritatis robur eidem adjecit *Gregorius IX. Papa Noster*, dum quinque Decretalium libros promulgabat. Privilegia hujus Academiae recenset *Baldus ad L. omnia privilegia C. de Episcop. & Cleric. Abbas in cap. fin. Ne Clerici, vel Monachi, &c.* Professorum in legendo observantiam etiam diebus festis, aliquibus exceptis, commendat maximoperè *Rebuffus*. In ea *Urbanus V.* & *Duarenus* juris civilis notitiam assecuti fuerunt.

42. *Decisio tertia.* *Monspeffulana Tolosana* proxima, prima omnium in Gallia juri civili cathedras erexit. Hæc Medicinæ Doctõribus longè celeberrima est, & existimatur juxta *P. Mendo* primum nomen habuisse ab Arabibus Medicarum rerum studiosissimis, qui pulsi ex *Hispania* se *Monspelim* receperunt. Plurimorum sententia est, eam institutam fuisse ab *Alexandro IV.* Summo Pontifice circa annum 1254. qui Pontifex eam ob causam *Conradum Legatum Monspelim* misisse fertur; Confirmavit hanc Academiam *Nicolaus IV* anno 1289. & deinceps plures Galliæ Reges ejus privilegia Regiâ Auctoritate stabilivêre. Agit de illa *Papyrius Massonus lib. 6. de Gestis Roman. Pontific. in Urbano V.*

43. *Decisio quarta.* *Aurelianensis* in Gallia dictum Regem *S. Ludovicum Fundatorem* sibi vëndicat, quam & *Philippus Pulcher ejus ex filio Nepos* anno 1312. novis privilegiis auctam legum Universitatem constituit, ita, ut non pauci Doctores sentiant, eam decerptam esse à *Parisiensi* propter ingentem scholasticorum numerum, relictâ *Parisiis* juris Canonici cathedrâ. Interrogetur *Baldus in L. cit. omnia privilegia C. de Episcop. & Cleric.* ubi hujus Academiæ privilegia attingit, & *Zacharias in epitome Surii in vita Ivo-nis die 19. Maji.* Huic Decisioni non adversatur *P. Graveson Aurelianensem Academiam à Clemente V. Pontifice Maximo anno 1305. institutam defendens.*

44. *Decisio quinta.* Præcipuas has Universitates excipiunt in Gallia aliæ quoque Academiæ non minùs celebres

Andegavensis (instituta anno 1364. à *Carolo V. Rege*, quem sapientem nuncupant Galli, idque postulante *Ludovico Duce Andegavensi Regis fratre*) jus civile profitetur; hic *Balduinus* edocuit Jurisprudentiam, ut fatetur ipse ad

L. si pacto C. de pactis Evolvatur cit. *Papyrius Massonus lib. 3. Annalium Franciæ, in Philippo Rege.*

Pictaviensis gaudet ferè iisdem privilegiis cum *Tolosana*, ad cujus normam instituta est ab *Eugenio IV.* & per *edictum Caroli VII. Regis anno 1431.*

Cadomensis in Normannia Fundatorem prædicat *Henricum VI. Angliæ Regem* per Diploma datum *Rothomagi anno 1401.* idque pro jure Canonico, & Civili; adjunctæ tamen sunt *anno 1436.* Cathedræ Theologicæ, Medicæ, & Artium. *P. Graveson* huic *Cadomensi* assignat Fundatorem *Carolus VII. Galliarum Regem*, tempusque foundationis rejicit in annum *1452.*

Burdegalensis (quam *P. Graveson* cit. jam tempore *S. Hieronymi* valdè celebrem extitisse asserit) ab *Eugenio IV.* instaurata est, postea à Galliarum Regibus *Carolo VII.* & *Ludovico XI.* multis privilegiis aucta *anno 1473.*

Bituricensis profitetur Conditorem suum *Ludovicum Sanctum*; sed totum incrementum debet *Carolo Duci fratri Regis Ludovici XI.* qui *anno 1463.* (*P. Graveson annum 1465. ponit*) Diplomate illam confirmavit. Ea semper habita est celeberrima studiis juris Civilis, quæ etiam *Cujacium Doctorem* habuit.

Cadurcensis *Joannem XXII.* Summum Pontificem Auctorem ostentat, is enim, cùm *Cadurcis* natus esset, *anno 1332.* postea ad Cathedram Petri elevatus, Patriam donavit isto munere scientiarum.

Nannotensis instituta est à *Pio Papa II.* postulante *Francisco II. Duce Britanniæ*, quam confirmavit postea *Carolus VIII.* Rex ductâ in uxorem *Annâ Francisci filiâ*, Diplomate dato de *anno 1401.*

Rhemensis debet institutionem suam *Carolo*, suo *Archiepiscopo Cardinali à Lotharingia*, qui *Concilio Tridentino* interfuit,

interfuit, & eam impetravit à *Paulo III. Pontifice*, & à *Rege Henrico II. anno 1548.*

Musſipontana in *Lotharingia* debetur curis prælaudati *Cardinalis à Lotharingia*, quam perſuaſit institui *Carolo III. Duci Lotharingiæ Conſanguineo ſuo*, eamque *Patribus Societatis JEſu* adminiſtrandam tradidit.

Valentina in *Delphinatu* instituta eſt anno 1452. à *Ludovico XI. tunc Delphino*, quam Rex dictus poſteà confir-
mavit.

Aquensis in *Provincia* pro ſcholis juris Civilis, & Me-
dicinæ ſancita eſt à *Rege Henrico IV. cùm ad mentem Gra-
veson* jam erecta fuerit anno 1409. ab *Alexandro V. Sum-
mo Pontifice.*

Lugdunum olim celebre fuit *Athenæo ſuo*, & *Maſſi-
lia* ſcientiarum omnium *Academia.* Et *Lugdunum* qui-
dem juſ obtinuerat instituendæ *Univerſitatis*, ſed plerisque
Civibus ad mercaturam ſeſe conferentibus eorum poſteri
de ſcientiarum privilegiis minùs ſolliciti extiterunt. His
accedunt tres aliæ *Academiæ*: *Avenionensis* condita ab *Ur-
bano V. Pontifice* anno 1471. *Dolana* in *Comitatu Burgun-
diæ* erecta anno 1426. à *Philippo Bono Duce Burgundiæ*; &
Arauficana in *Urbe primaria Principatûs Arauficani*, cu-
juſ *Conditoſem* ignorare ſe *P. Mendo* cum aliis fatetur.

Superaddit his *Galliæ Academiis ſapè cit. P. Graveson*
quasdam recentes, *Arelatensem*, *Montalbanensem*, *Ri-
chelienſem*, *Sueſſionensem*, *Turnonenſem*, &c. ubi tamen
litterarum exercitia non adeò crebra, & frequentia
ſunt, ut in priùs allegatis.

SECTIO III.

Quanam sint Academia in Hispania, Lusitania sive Portugallia, ubi & mentio de Academiis Americanis occurrit.

45. **D***Ecisio prima.* De Academiis Hispanis loquens P. Antonius Possevinus lib. 1. *Bibliothecæ selectæ* cap. 1. sic discurret: *cumque eruditissimis hominibus ac liberalibus studiis affluant, stabilissimum fidei, ac disciplinarum non solum iis Regnis, verum etiam disjunctissimis ab orbe Christiano Provinciis lumen accenderunt.* Toti sunt Auctores etiam externi in commendandis Academiis Hispaniæ, & meritò, siquidem ab ædificiorum structura magnifica, reddituum annuorum copiâ, Collegiorum splendidissimo ornatu, privilegiorum multitudine, Professorum eruditione, Studiosorum frequentia, nullam non laudem, & gloriam merentur. Prærogativam præ reliquis omnibus Hispanis Universitatibus obtinet juxta *Eximii P. Mendo calculum*

Salmanticensis, quam Doctor modò citatus hujus Academiae quondam Alumnus, & Professor scriptis suis erudito Orbi communicatis Clarissimus energicâ, eâque ad decem §§. excurrente paraphrasi dilaudat; Fundatorem naçta est *Alphonsum IX. Legionis Regem circa annum 1200.* & quia eodem tempore *Alphonfus VIII. Castellæ Rex* aliam Academiam (quæ postmodum rursus collapsa) instituit in *Civitate Palentina* convocatis undique Magistris, & amplis stipendiis designatis, generosâ æmulatione ductus *Alphonfus Legionensis* idipsum præstitit *Salmanticae*, plura, eâque insignia Magistris, & Studiosis privilegia Regali Munificentia elargitus. Hæc *Ferdinandus III. nuncupatus sanctus Alphonsi Regis filius* non tantum confirmavit, sed & ulteriora

ulteriora liberalissimè adjecit. A Pontificibus pariter ingentibus fuit Academia hæc ditata beneficiis. *Alexander IV.* qui primus hanc Academiam Pontificiâ auctoritate confirmavit, & inter quatuor studia generalia orbis adscripsit, plurima privilegia contulit, inter quæ illud, ut quicumque in ea examinatus, & approbatus esset in quâlibet facultate, habilis censeretur in omnibus aliis studiis generalibus absque novo examine, & approbatione, id quod denuò confirmavit *Joannes XXII.* anno 1333. ad instantiam *Regis Alphonsi XI.* Consulatur *P. Mendo cit. de Academia Salmantica* §. II. ubi fusè Summorum Pontificum privilegia deducit.

Porro hujus Universitatis splendor lucem suam diffundit per orbem terrarum, ita ut plausum ubique tulerit incredibilem. *Goropius Beccanus* apud *Middendorpium Academ. lib. 5. pag. 277.* laudans Academiam *Lovaniensem* addit: *Etsi Salmantica in Hispanis scholarum Magnificentiam omnibus Europæ gymnasiis præstet.* Idem cit. *Middendorpius* illius allegat præconia *Academ. lib. 7. à pag. 424.* dum ait: *Quare Adrianus VI. Nobiles quosdam adolescentes, quàm optimos, quàm ornatissimos, quàm doctissimos redditurus, ad Salmanticensem Academiam studiorum gratiam mittebat.* Nec minus encomium est *P. Antonii Possevinii*, qui *lib. 1. Bibliothecæ selectæ cap. 8.* asserit, se velle Idem Academiis præstare in descriptione *Salmanticensis Universitatis.* Plura *Benius* hic de privilegiis *Jurisperitorum* privileg. 13, & præfation. in tertiam partem privilegiorum, cui jungendus *P. Mendo* in §. 1. de *Academia Salmantica*, ubi refert Decisionem sacre Rotæ Romanæ de die 5. Junii anni 1591. dictæ Academiæ primas præ omnibus vendicantem.

Innumeros Viros mirabiles eruditione, & singulari
Q doctrinâ

doctrinâ *Salmanticensis* hæc educavit, quos inter *S. Ignatius Societatis JESU Patriarcha*, qui litterarum fundamenta hic potissimum jecisse reperitur; & *Princeps ille Jctorum Didacus Covarruvias*, qui in celeberrima hac Academia jus Canonicum sese professum esse ait *lib. 1. variar. resolut. cap. 11. idque anno Domini 1543. & anno 1546. uti lib. 2. variar. resolut. cap. 15. fatetur.* Fratrem verò suum *Antonium Covarruviam* in Collegio Salvatoris utrumque jus professum esse præfatus Doctor testatur in *Prefatione libri de Numismatibus*; qui & præterea per integrum decennium publico ibi stipendio se ordinarii Antecessoris officio functum refert in *Proæmio libr. 1. resolut. variar. & in Proæm. ad C. possessor, de R. J. in 6.* His accedunt *Martinus Navarrus* celeberrimus Theologus, & Jurisperitus; *Franciscus à Victoria*, *Dominicus à Soto*, *PP. Franciscus Suarez*, *Ludovicus de Ponte*, *Franciscus de Ribera*, *Henricus Henriquez*, *Christophorus de Castro*, *Martinus del Rio*, *Petrus Hurtado de Mendoza*, *Rodericus de Arriaga*, cum *Francisco Toletò*, & *Joanne de Lugo* ad *Purpuram Cardinalitiam* è *Societate JESU* assumptis, ac reliquis plurimis, qui nomina sua immortalì Cedro ex omnibus ferè sacris Religionibus consecrârunt, & jam dudum Theologis, Juris Consultis, ac Philosophis innotuere.

47. *Decisio secunda.* Regina huic Academiæ in Hispania Salmanticensi assistunt frequentes aliæ Universitates pari ferè prærogativâ illustres, nempe *Complutensis*, *Valliseletana*, *Oxomensis*, *Abulensis*, *Siguntina* in Regnis *Castellæ*,

Complutensis celeberrima sanè, & florentissima erecta fuit ab *Eminentissimo Cardinali Francisco Ximenez Archiepiscopo Toletano* anno 1500. ut adeò minimè probandus sit calculus *DD. Middendorpii*, & *Graveson* statuentium, hanc

hanc Academiam fundatam esse 1571. cùm hoc anno obiit Fundator, postquàm eam jam construxerat. Genesin, studiorum progressum, ut & ingressum Religionis cum dignitatibus *Eminentissimi hujus Fundatoris cit. P. Mendo de Academia Complutensi* tractans solidè disquirat, ubi & agit de privilegiis illius, ac peritissimis Professoribus, & Discipulis, quos inter recensentur præter Theologos tam Clericos sæculares, quàm regulares præcipuorum Ordinum, *Jurisperiti Ignatius Lopez, Felicianus de solis, Joannes del Castillo, Christophorus de Anguiano, Ferdinandus de Mendoza, Ludovicus Velasquez &c.* De quibus omnibus *cit. Mendo* asserens hìc *SS. Thomam Villanovanum, & Franciscum Borgiam* sacrae Scripturae interpretes extitisse.

Vallisoletana ab Alphonso XI. Rege Castellæ fundata circa annum 1346. Clementis VI. Confirmatione munita est, licet ante Confirmationem suæ studiis generalibus Cathedræ erectæ fuerint. Teste P. Mendo nequit ad breves periodos redigi hujus Academiae encomium, cùm Viros produxerit ad suprema honorum tum sacrorum, tum sæcularium seu profanorum culmina evocatos. Videndus hìc *Salazar de Mendoza in vita Eminentissimi Cardinalis Petri Gonsalez de Mendoza Archiepiscopi Toletani*, ubi usque ad sua tempora enumerat Viros planè egregios, & omnibus numeris absolutissimos, qui ad fastigia dignitatum, munerum, & honorum ex *Vallisoletanae Universitatis* gremio selecti, atque sublimati fuerunt.

Oxomensis reveretur Fundatorem *Petrum de Acoſta Episcopum Oxomensen*, quem completo necdum vigesimo secundo ætatis anno *Julius II. ad Episcopatum de Oporto* in Lusitania evexit, qui deinde post *Legionensem ad Oxomensen Cathedram* evocatus, institutâ Academia obiit die primâ Martii 1563. De Fundatore hoc differit *Ægidius*

dius Gonzalez de Avila in theatro Ecclesiastico Oxomensis Ecclesie tom. 1. lib. 4. cap. 3. pag. 69.

Abulensis, quæ inclusa est in Illustri Coenobio Divi Thomæ Ordinis Prædicatorum, originem suam in acceptis refert Thomæ de Torquemada sacre fidei generali in Hispania Quæsitori, quanquàm alii Fundatores assignent Reges Catholicos Ferdinandum, & Elisabetham à prædicto Thomæ de Torquemada ad insigne hoc opus excitatos. juxta citat. *Ægidium Gonzalez de Avila in theatro Ecclesiastico Ovetensis Ecclesie pag. 148.* Reverendissimus Didacus de Muros Episcopus Ovetensis largo hanc Academiam, in qua omnes gradus litterarii in quavis facultate dispensantur, subsidio adjuvabat.

Siguntina sita in Collegio Ordinis S. Hieronymi Auctorem profitetur Joannem Lopez de Medina Henrici IV. Regis Consiliarium, ejusdemque ad Sedem Apostolicam Legatum, &c. P. Graveson censet hanc Siguntinam ortum duxisse ab Eminentissimo Cardinali Francisco Ximeno sub Ferdinando V. Rege, qui tamen potius restaurator, quàm Fundator extitisse nobis videtur.

48. *Decisio tertia.* Eminent etiam in Provinciâ Bæticâ Hispaniarum dignæ profectò omnilaude Academiae, *Hispalensis*, *Ossunensis*, *Granatensis*, & *Beaciensis*.

Hispalensis erecta ab Illustrissimo Roderico Ferdinandez Regum Catholicorum Ferdinandi, & Elisabethæ Confessario, *Archi-Episcopo Cesar-Augustano* Collegium Rodericianum sic dictum à fundatore Roderico exhibet pluribus Regum rescriptis, & privilegiis instructum, quod & Philippus IV. Hispaniarum Rex inter Collegia majora recenseri jussit. Ex illo Plures dignitates tum Ecclesiasticas, tum sæculares summas laborum præclarissimorum bravia adepti sunt. In Hispalensibus studiis jam olim excellebant S. *Isidorus Hispalensis*,

lensis, Divus Leander, Sylvester II. Pontifex, Avicenna, & alii quàm plurimi, quos cum Volaterrano, Nauclero, & Platinâ refert Joannes Sixtus lib. 2. Bibliotheca sancta; unde & P. Graveson Hispalensem Academiam antiquam esse meritò contendit.

Ossunensis anno 1548. interveniente auctoritate Pauli III. & Caroli V. fundata est ab Excellentissimo Domino Joanne Tellez Giro Comite de Urenná, cujus successores inclyti Duces Ossunentes ipsam ut Patroni, & Mecœnates foverunt. Hanc Academiam semper doctrinâ, & Alumnis insignem fuisse testatur Adrianus Romanus in theatro Urbium; Eam esse secundam in Bæticâ provinciâ asserit Ægidius Gonsalez de Avilâ in theatro Ecclesiastico Hispalensis Ecclesiæ.

Granatensis juxta quorundam sententiam auctorem habuit Ferdinandum Talabricensem Hieronymianum, qui regno Granatensi Maurorum tyrannidi erepto primus urbis Granatensis Antistes renuntiatus est; ast veriùs P. Graveson, & Franciscus Bermudez de antiquitate, & Excellentia Granatæ lib. 3. à cap. 19. tuentur Carolum V. Imperatorem hujus Academiæ fundatorem extitisse anno 1531. & confirmatorem Clementem VII. De Illustrissimis, & sapientissimis Viris, quos hæc Academia orbi dedit, plura cit. Bermudez.

Beaciensis, quam Illustribus Academiis Hispaniæ accenset cit. Ægidius Gonsalez, descendit à Magistro Joanne de Avilâ, qui Apostolico Spiritu verbi divini semina ibidem spargens, litteris suis, & communicatâ discipulis Eruditione copiosam animarum messem produxit. Florent in hac Academiâ disciplinarum studia, & illius Candidati plurimis encomiis à DD. extolluntur.

49. *Decisio quarta.* Nec reticendæ sunt Universitates aliæ in Hispaniæ Regnis passim obviæ, inter illas

Oscensis in regno *Arrogonie* sita in urbe *Huescâ*, cujus si primam erectionem exploremus, antiquissimam inter omnes Hispaniæ Academies deprehendimus; quippe eam institutam esse à *Quinto Sertorio Duce Romano*, qui coævus fuit *Syllæ*, & *Mario*, suadetur partim ex eo, quòd illa etiamnum *Sertoriana* cognominetur, partim ex gravissima auctoritate plurium Historicorum id asserentium, quos inter est *Plutarchus*, in vitâ *Q. Sertorii*, *Sabellicus*, & *Joannes Gerundensis* in paralipomen. lib. 8. tit. de Morte *Sertorii*. Hæc Academia tempore funestæ devastationis Hispaniæ collapsa fuit, donec *Petrus IV.* Rex Arragoniæ anno 1355. eam instaurans plura privilegia concessit ratihabita à *Joanne II. Rege*, ad cujus instantiam *Paulus II.* summus Pontifex anno 1464. ei impertitus est omnes immunitates præstitas, Academiæ *Bononiensi*, & *Tolosanæ*, idque confirmatum est à *Julio II.* anno 1503. Gaudet hæc *Oscensis* pluribus aliis privilegiis sibi indultis à Rege *Arragoniæ Martino*, à *Ferdinando Rege Catholico*, *Carolo V. Imperatore*, & ab ejus Genitore *Philippo I.* quibus omnibus robur firmitatis tribuit *Paulus III.* anno 1535. Gloriam hujus Universitatis ampliore reddidère Viri Doctissimi, quorum catalogum prolixum affert *Didacus de Ainsa*, in lib. de Excellentiss Urbis *Oscensis*, qui hic inspicendus. Illud prætereà observamus, quòd *Ambrosius Bondia* in cytharâ *Apollinis* cum aliis nonnullis defendat, *Pontium Pilatum* è Galliâ necdum Academicis conventibus instructâ ad Urbem *Oscensem* profectum in illius Academiâ jam 106. annis antea erectâ studiis se se addixisse.

Cesar-Augustana in eodem regno *Arragonie* gloriatur fundatore Augustissimo Imperatore *Carolo V.* circa annum 1543. Renovata est, & redditibus annuis aucta à *Don Petro Cerbunâ Episcopo Tarazonensi*. Fæcunda est Virorum Illustrium

lustrum Mater, cum Arragoniæ regnum eos & Marte, & Togâ insignes omnibus sæculis procreaverit.

Ileridensis Academia in *Catalauniâ* perhibetur adeò vetusta, ut de eâ soleat exponi ille *Horatii* versus:

Aut fugiens Uticam, aut unctus mitteris Ilerdam.

Restauratorem habuit *Jacobum II. Arragoniæ Regem* circa annum 1300. Hic teste *Platinâ Calixtus III. Pontifex* Juris utriusque Doctor renunciatus publicus deinde jurisprudentiæ Professor floruit; Hic etiam *S. Vincentius Ferrerius* Magisterii gradu insignitus sanctimoniam suam documenta dare perrexit. Inter reliquos Viros hujus Academiae nobilissimos partus notandus est *Petrus Roirius*, qui de *Lithuanicis decisionibus* scripsit; ipse hic Doctor in *Decisione tertiâ* fatetur, se in hac Universitate jurisprudentiæ operam dedisse.

Barcinonensis in eadem *Catalauniâ Arragoniæ* quoque Reges sibi Meccœnates fuisse plura eorum privilegia allegando confitetur. Post *Petrum Arragoniæ Regem* solenni à summis Pontificibus confirmatione solidata est, fertilis sanè Virorum sapientiæ laude vel maximè conspicuorum Procreatrix; Synopsin eorum hic attexere vix licet, cum acre, & vividum *Catalaunorum* ingenium nullius non literaturæ sit capacissimum.

Perpinianensis etiam in finibus *Catalauniæ* surrexit jussu, & beneficio dicti antea *Petri Arragoniæ Regis*, confecto desuper diplomate die 20. Martii. anno 1349. Et simul Universitatis generalis titulum & honores eidem contulit *Clemens VI.* summus Pontifex, ut adeò gaudeat hæc Academia & Pontificiâ, & Regiâ potestate. Hanc Academiam licet *P. Andreas Mendo* computet inter Universitates

tes Hispanas, rectius tamen hodie cum *P. Graveson*, & aliis accensetur Gallicanis.

Tarraconensis itidem in *Catalaunia* fundamenta, structuramque suam adscribit *Eminentissimo Cardinali Gaspari Cervantes Gaëtes Archi-Episcopo Tarraconensi*, circa annum 1572. qui stipendia, & redditus annuos Professoribus publicis è suis facultatibus erogavit, ipsa verò Academiae fabrica ab ipsa Civitate Tarraconensi propriis sumptibus adjuncta surrexit in altum.

Valentina in Regno *Valentiae* jam ante Christum natum litteras nutritivisse videtur non infimæ notæ Auctoribus, qui eam extinctam arbitrantur in generali Hispaniae devastatione. Resuscitatam deinde suis privilegiis, ac Diplomate confirmavit *Alexander VI. Pontifex* anno 1499. & insuper *Rex Catholicus Ferdinandus* frequentibus indultis munivit. In puncto privilegiorum concurrit cum *Academia Salmanticensi* ex *Bulla Eugeniana*, respectu tamen eorum, qui habent beneficia Ecclesiastica, ne residere teneantur, & faciant fructus suos. In hac Academia juxta *Volaterranum*, & alios Philosophiae & Theologiae studuit *S. Dominicus Celeberrimus ille Ordinis Prædicatorum Fundator*, ac *S. Vincentius Ferrerius* sacras litteras in Cathedra publica interpretatus est, unde porrò subtilissimi Doctores prodiere.

Gandiensis in eodem Regno Fundatorem colit *S. Franciscum Borgiam Ducem Gandiae*, & deinde *Tertium Generalem Societatis JESU*, qui in eadem absoluto Theologiae curriculo Magisterii Laureâ coronatus est. Academiae titulo, atque insignibus illam decoravit Pontifex *Paulus III. anno 1547.* eadem ei privilegia impertitus, quoad eos, qui ibi gradus suscipiunt, ac concessa sunt *Academiis Salmantinae, Parisiensi, Complutensi, ac Valentinae*; quas
illi

illi immunitates etiam *Imperatoria liberalitas*, & *sacratissima Majestas Caroli V.* largissimè tribuit. Hæc Academia sub *Societatis JESU* cura versatur. De illa consulendi *P. Ribadeneira in vita S. Francisci Borgia cap. 13.* *P. Nicolaus Orlandinus tom. 1. Historia Societatis JESU lib. 7. à num. 55.* & *Caspar Escolaus in Historia Regni Valentia lib. 6. cap. 21.* Antequam *PP. Societatis* ad ejus gubernacula admissi sunt, primus Theologiam docuit *Mag. Fr. Hieronymus Perez sacri Ordinis B. V. Mariæ de Mercede*, qui aliqua opera in lucem publicam evulgavit, & illorum unum deprædicatur maximè ab *Onuphrio Honorato stylo metrico eleganti.* Videatur *P. Eusebius Nierembergus in vita S. Francisci Borgia lib. 1. cap. 31.*

Toletana in Regno Toletano filia est *Excellentissimi Doctoris Don Francisci Alvarez de Toledo Magistri scholæ almæ Ecclesiæ, Protonotarii Apostolici, Datarii Alexandri VI.* qui & *Regibus Catholicis Ferdinando, & Elisabethæ à consiliis fuit*, & in eadem Academia *S. Catharinæ Collegium* dotavit. Confirmârunt dictam Universitatem, privilegiisque stabiliverunt *Leo X. anno 1520.* quo erecta fuit; *Paulus III. anno 1536.* *Carolus V. Imperator*, & *Joanna Serenissima ejus Mater anno 1529.* Inter alia *Philippus II. Rex Hispaniarum* huic Academiae adjudicavit privilegium *Magnatis Hispaniæ, vulgò de Grande de España* Olim *Toleti* litteras didicit *S. Ildephonsus ejusdem Ecclesiæ Archiepiscopus.* Plura *Franciscus Pisa in Historia Toletana lib. 1. cap. 26.*

Onnatensis in Provincia Guipuzcoa exstructa est unâ cum insigni Collegio *S. Spiritus* ab *Illustrissimo Roderico de Mercado Praside Granatensi, Pro-Rege Navarra, Episcopo Abulensi*, & electo *Archiepiscopo Compostellano*, anno 1548. Sedente in *Petri Cathedra Julio III.* & imperante

Carolo V. Augustissimo Casare, ac Rege Hispaniarum. Hujus Academiae Collegium S. Spiritus præclarissimos erudit Candidates, inter eos *tredecim superstite in vivis adhuc Eximio P. Andrea Mendo* ad Infulas Archi-Episcopatum & Episcopatum fuerunt meritis ita exigentibus sublimati.

Compostellana in Regno Gallæciæ,) quam nec æquâ, nec verâ (*verba sunt cit. P. Andreae Mendo*) censurâ nuncupat obscuram *Jacobus Middendorpius* *Academiæ lib. 7. pag. 418.* quandoquidem & disciplinarum studiis, & Professoribus scientiarum, & scholarium ex eodem Gallæciæ Regno frequentia, atque privilegiorum pluralitate oppidò exulta est) Fundatorem nominat *Illustrissimum Dominum Don Alphonsum de Fonseca Archi-Episcopum Compostellanum, ac postmodum Toletanum*, approbata, & confirmata est Pontificum, & Regum rescriptis, ut meminit inter alios *Ægidius Gonzalez de Avila supra citatus in Theatro Ecclesiastico Ecclesiæ Compostellanae.*

Hirachensis in Regno Navarræ sita continetur in Monasterio insigni S. MARIE de *Hirache* sacri Ordinis *Benedictinorum* prope civitatem *Estella*. Sentiant aliqui Monasterium hoc fundatum fuisse à Rege *Garzia Regis Sanctii* filio, ast eorum opinionem refellens *Antonius de Yepes tom. 3. Chronic. S. Benedicti centur. 4. cap. 2. à pag. 387.* ostendit illud erectum fuisse à Regibus Gothis diu ante præfatum Regem, quin designari valeat Fundator. Hæc *Hirachensis* dicto Monasterio incorporata, est Academia approbata & confirmata à Summis Pontificibus in ordine ad gradus litterarios conferendos, Abbates autem illius Rectores existunt. Inspiciatur *Auctor citatus.*

Ovetensis in Principatu Asturico ortum suum debet *Ferdinando de Valdes* primùm in Collegio majori Divi Bartholomæi Salmanticensi Togato, deinde Præsidi Vallisoletano,

no, Episcopo Ovetensi, Legionensi, & demùm Archi-Episcopo Hispalensi, Generali sacre fidei Quæsitori. Erectæ sunt in hac Academia septendecim Cathedræ, quas præclarissimi Professores moderati sunt ab *anno 1608.* ubi publica ibidem doctio cœpit. Gaudet privilegiis innumeris, quæ à Pontificibus, & Regibus emanârunt, & Academiæ Salamantinæ adinstar suas Constitutiones & regimen sibi adaptavit. De hac Universitate, ejusque Fundatore fusiùs differit *cit. Ægidius Gonsalez de Avila in Theatro Ecclesiastico Ovetensis Ecclesiæ tom. 3. pag. 106. & pag. 150. ac in Theatro Ecclesiæ Hispalensis.* Dum dictus Fundator Ecclesiæ Ovetensi præerat, ventilatus est ibi processus de muribus per sententiam migrare coactis, ita ut nunquàm reverti licuerit. Extat adhuc Processus judicialis peractus, quem se vidisse testatur *Ægidius Gonsalez de Avila loc. cit.*

Madritensis à Philippo IV. Austriaco Hispaniarum Monarcha anno 1629. in Collegio Imperiali Societatis JESU Regiâ verè Magnificentia erecta est, in qua Professores Societatis JESU undique vocati, & selecti edocent Theologiam Scholasticam, ac Moralem, Scripturam sacram, Philosophiam, Astrologiam, linguarum notitiam, & Rhetoricam, &c.

Prætereà aliæ quoque in Hispania patent Academiæ Viris sapientibus refertæ, sed illis non tantus, quantus hucusque allegatis, applausus (ut *P. Mendo Hispanus* ait) defertur. Sunt illæ præsertim in *Civitate Origuella, in Regno Valentie, atque in Urbe Tortosa Principatûs Cataluniæ.* Recenset etiam inter Hispaniæ Academias *Mid-dendorpius Academiarum lib. 7. pag. 423.*

Majoricanam sitam in Urbe Metropoli Insulæ, seu Regni *Majoricæ*, quam dicit vocari *Lullianam*, eòquòd in illa *Lullii* doctrina specialiter tradatur.

50. *Decisio quinta. Lusitaniam, sive Portugalliam litterarum fautricem gloriosam declarant Academiae*

Conimbricensis fundata à Joanne III. Rege Portugalliae unà cum uxore Catharina Caroli V. Imperatoris Sorore, ut ostendit Adrianus Romanus in Theatro Urbium. Clarissima hæc omni litterarum genere Academia Viros semper fovit illustres. In ea Jurisprudentiam sacram professus est Martinus Navarrus teste Covarruvia in epitome decretalium; hic Hieronymus Ossorius cum aliis innumeris viguit, & Eximius Doctor (quo nomine eum Apostolica Sedes honoravit) P. Franciscus Suarez è Societate JESU Theologiam tradidit, & cursum Philosophicum Patres Conimbricenses ediderunt. De hac Academia agitur in tom. 2. Hispaniæ illustrata pag. 815. & apud Alphonsum Garciam de Academiis Hispaniæ, tit. Conimbricensis Academia &c.

Eborensis, de qua Andreas Resendius lib. de antiquitatibus Eboræ sic discurrit:

Henricus autem, qui Sebastiano successit in Regno, cum Eborensi Ecclesiæ præesset, Collegium insigne Patribus Societatis JESU unà cum Magnificentissimo templo exstruxit, ubi celebrem instituit Academiam, in qua humaniores litteræ, Philosophiæ, ac sacræ Theologiæ studia cum pia morum disciplina maximè florent, unde non tantum huic Urbi, sed etiam cæteris vicinis oppidis, & universæ Lusitaniæ ingens utilitas, ornamentumque accessit. Fuit autem Henricus primitus S. R. E. Cardinalis, deinde extincti in Africa Regis Sebastiani in Regno Successor, qui laudatam Academiam anno 1559. ad sumptuosam usque molem ampliavit, in qua cum Majestate Operis pulchritudo certat. Nacta est hæc Universitas Præcones plurimos, inter quos Didacus Payua relatus à Middendorpio Academiarum lib. cit

citat. pagin. 418. P. Possevinus libr. 1. Bibliotheca selecta &c.

In Regno Lusitaniæ plura studia generalia habentur, quorum nonnulla communi vocabulo Academiarum circumferuntur, nempe in *civitate Ulyssiponensi* (ubi Formatam Academiam agnoscit *P. Graveson à Nicolao IV. Pontifice Maximo institutam anno 1290.*) in *Braccharensi, Berganza, & Algarviis*. Quæ studio refert, atque commendat *Antonius de Sousa Macedo in libro Hispano de Excellentiss Lusitania part. prima cap. 8. num. 13.*

His Academiis etiam jungimus *Goanam in Indiis Orientalibus*, quæ à *Joanne III. Lusitaniæ Rege* unâ cum amplissimo Societatis Jesu Collegio insigniter locupletata, ultra sexcentos diversissimarum gentium Alumnos veræ pietatis, & litterarum tyrocinio imbuunt. Ex hac Scholâ, quæ Theologiæ, bonarumque artium studiis floret, in omnes Orientis provincias domum quisque mittitur; adeo ut hoc Collegium totius in Indiâ Christianæ Religionis, & reipublicæ seminarium jure appelletur.

51. *Decisio sexta.* *America* etiam, sive *Orbis Novus* suis floret Academiis, inter eas

Gratimalensis, cujus Conditor est *Philippus IV. Austriacus Rex Hispaniarum anno 1628.* hanc Academiam *P. Graveson Gutatimalensem* in Indice suo Geographico nominat.

Limana, sive *Limensis* in *civitate de Limâ*, quam erexit *Inviictissimus Imperator Carolus V. anno 1551.* & confirmavit *S. Pius V. die 8. Julii anno 1571.* Reparata est à *Regibus Hispaniæ*, ornata, & largis aucta incrementis. Singulis annis hæc *Limana sedecim Millia* nummorum argenti suis sumptibus, & stipendiis infumit, ostentans plures, quàm viginti Cathedras, in quibus omnibus Facultati-

bus locus. Doctores hujus Universitatis quod concernit, centuriam ferè illorum numerus facit, & *Teste P. Andréâ Mendo*, qui & *Tria*, quæ hanc Academiam exornant, *Togatorum Collegia* examinat, Eximia planè est pompa triumphalis Doctoratûs. Cursus litterarius studiorum semestris hîc non à die *D. Luca*, aut *D. Martini*, ut in Europâ, sed à primâ die post *Dominicam in Albis* exorditur. Plura *Didacus de Leon Pinelo pro Academiâ Limensi cap. 14. fol. 16.* ubi inter reliqua asserit, dictam Academiam sublime esse juventutis scientificæ emporium contra *Lipsum* in descriptione oppidi, & *Academia Lovaniensis adstruentem*, in orbe Novo esse nonnisi Barbariem.

Manilensis, quæ in *Insulis Philippinis* à Potentissimis Hispaniæ Regibus condita, & *Societatis Jesu* curæ credita est, ubi gradus litterarios Candidati frequentes suscipiunt.

Mexicana in Americâ, seu in Novâ Hispaniâ, quæ foundationem suam in acceptis refert sæpè dicto Augustissimo *Carolo V. Imperatori circa annum 1553.* Promota est hæc Academia, & amplificata à Regibus Hispaniarum *Caroli V.* successoribus, nec non à summis Pontificibus confirmata, ac pluribus privilegiis munita, præcipuè à *Clemente VIII. anno 1595.* Ornatur etiam insignibus Collegiis, quorum unum *Societatis Jesu* regimini subest. Opulenti hîc redditus annui, frequens sapientissimorum Virorum corona, uti meminit *Excellentissimus Laurentius Romirez de prado in Notis ad Luitprandum pag. 424. cum cit. Didaco de Leon Pinelo in Hypomnemate Apologetico pro Academiâ Limensi cap. 20. num. 81.*

Quitoana, cujus Auctor est *Philippus II. Hispaniarum Rex circa annum 1586.*

Quitoana subjungit *P. Graveson Dominicanus* *Academiam Sancti Dominici* ab eodem *Philippo II.* institutam anno 1558.

In Indiis Occidentalibus vigent porrò alia quoque studia generalia, quorum aliqua juxta *P. Mendo* Academiae nuncupari solent, sicut & *in Indiis Orientalibus*, ubi nempe Hispanicae Monarchiae jussibus paretur. In his locis etiam gradus litterarios dispensari docet *cit. Mendo*.

SECTIO IV.

Quanam sint Academiae in Angliâ, Scotiâ, & Hyberniâ? ubi succinctæ circa illas Notæ adjiciuntur.

52. **D***Ecisio prima.* Angliam litterarum, litteratorumque Cultricem studiosissimam nullo non tempore fuisse probant Academiae,

Cantabrigiensis, cujus fundatorem adstruunt aliqui *Cantabrum Regem Hispanorum ob seditionem patriâ pulsum anno ante Christum natum 375*. Instauravit hanc Academiam *anno Domini 630*. *Sigebertus Angliae Rex*, confirmârunt Pontifices regnante *Eduardo I*. Successu temporis pluribus fuit Collegiis nobilitata, & aucta à Regibus præcipuè ab *Henrico VIII*. Hic floruerunt *Venerabilis Beda*, illiusque Discipulus, & *Caroli Magni Præceptor Alcuinus*, *Joannes Roffensis Episcopus*, *Thomas Morus*, *Thomas Liancrus* & innumeri alii, de quibus *Adrianus Romanus in Theatro Urbium*. Nunc maximum hæc Universitas ornamentum amisit ob inductam Religionis metamorphosin.

Oxonienſis, cujus Conditor Rex *Alfredus anno 863*. vel juxta alios *anno 895*. notatur. Ab Anglorum Regibus, aliisque Primatibus insignibus est exculta Collegiis, opibus ditata, & privilegiis consolidata. Celeberrima sanè fuit, & studiosorum numero frequentissima, adeò, ut tempore *Eduardi I*. circa annum 1273. numerus Candidatorum ad 30 millia excurreret. Refertur hæc Academia inter

inter. Celebriores Orbis in *Clement 1. de Magistris* &c. & commendatur à *cit. Adriano Romano in Theatro Urbium*. Hic Plurimi Viri sapientissimi Cathedris è *sacrâ Benedictinâ familiâ* præfecti scientias illustrârunt, sed (*liceat uti verbis P. Mendo*) hæresi, & bello grassante ferè nulla jam Academia floret in Angliâ.

Collapsa jam pridem est in Angliâ Academia *Bangoriensis* à *Lucio Rege* erecta, & postea in Monachorum cænobium transformata. In hoc Regno Scholæ aliæ publicæ olim videbantur, inter eas *Legionensis*, *Carleonensis*, *Salernitana*, *Glatmorgantina*, *Tatheina*, *Thetfordiana*, *Londinensis*, *Lindisforensis*, & *Malmerburiensis* &c. quæ tamen pleræque neglectæ ab Anglis mercaturæ potius, quàm scientiarum thesauros affectantibus. Consulantur *Joannes Casus* in præfatione *speculi moralium questionum*, *Joannes Cajus* lib. 1. de antiquitate *Cantabrigiensis Academiæ*, ubi cum Angliam Universam mirificè prædicasset: *Nostrarum, inquit, rerum major cura exteris est, quàm Nostris cum pudore Nostrorum. At quid mirum? cum litteratorum nulla hodie habeatur ratio, cum litteræ laudentur & algeant.* Hæc ille.

53. *Decisio II.* In *Scotia* tres potissimùm *Academiæ* numerantur;

S. Andreae, sive Andreapolitana, quæ cæteris celebrior est, inaugurata fuit teste *cit. Adriano Romano in Theatro Urbium*, à *Jacobo Rege* anno 1411.

Aberdonensis auspiciis *Jacobi III. Regis*, Collegio exornata fuit à *Guilielmo Elphinstonio* 1480. *Aberdonensi Episcopo*, & tunc temporis *Regni Cancellario*.

Glasquensis sive *Gloscoviensis* *Archi - Episcopali* sede insignior est, quàm *Scholasticorum* abundantia, quia parùm dotata. Originem suam debet *Jurubullo loci Episcopo* circa

circa annum 1454. Tribus his Academiis quartam *Edimburgensem* addit *P. Graveson* sæpè cit.

54. *Decisio tertia.* In *Hyberniâ* sex recensentur Academiae, *Armachana*, & *Dunensis* in *Ultoniâ*, *Lismonensis*, & *Cassellensis* in *Momoniâ*, *Mayonensis* in *Connaciâ*, & *Dublinensis* in *Lageniâ*; quæ quidem nunc temporum injuriâ magnâ ex parte sunt destitutæ, sed tamen olim florentissimæ Academicos Cives frequentissimos erudiebant; uti observant *Magnesium* in *apologet. pro Scoto* pag. 122. *Analecta de Rebus Catholicis in Hyberniâ Sect. 2. art. 9.* Nec patrias tantùm jactabat Academies *Hybernia*, sed & exteris lycæis non paucis dedit exordium, nempe *Lindisforensi*, *Oxonensi*, & *Malmerburiensi* in *Angliâ*, *Wirceburgensi*, quæ nunc Celeberrima Nostra Universitas est, *Fuldensi*, & *Sangallensi* in *Germaniâ*, ac *Patavinae* *Academie* in *Italiâ*, prout insinuat *Candenus* natione *Britannus* in *Hyberniâ*. Quin etiam, licet *Carolus Magnus* post erectam à se Academiam *Parisiensem* juxta superius annotata acciverit ex Urbe Urbium Professores, ut Publici ibidem Professores Recentem Universitatem *Romanæ* conformarent, primi tamen Præceptores *Parisiensis* Lycæi duo fuerunt *Monachi Hyberni*, *Clemens* nimirum, & *Albinus* longè alius ab *Alcuino Anglo*, qui & *Albinus* à nonnullis est appellatus, ut referunt *Joannes Marquez* de origine *Eremitarum S. Augustini* cap. 15. *Yepes* tom. 3. *Analium S. Benedicti* anno 791. & ex Antiquioribus *D. Antoninus*, & *Vincentius Belluacensis* cum aliis passim.

Nec mirum, tot floruisse Academiis *Hyberniam*, tot eam apud exteras gentes instituisse, siquidem ex gremio illius semper Clarissima, & reconditis subtilitatibus uberima prodiêrunt ingenia. Inter Tantos Viros eminent *Venerabilis Sedulius*, *Scotus Princeps Scotistarum*, *Petrus*
S
Hyber-

Hybernicus Angelici Doctoris D. Thoma in Philosophia Magister, Mauritius à Portu, aliique complures, de quibus sacrae, & profanae Historiae.

SECTIO V.

Quenam sint Academiae in Sueciâ, Daniâ, & Provinciis annexis?

55. **D**ecisio prima. Inter Sueciae Academias primo loco ponit P. Graveson sæpissimè citatus *Aboënsē* in *Finnia, sive Finlandiâ* sitam, cujus fundatricem asserit *Christinam Reginam Sueciae* circa annum 1640.

Secundo loco juxta normam ordinis Alphabettici *Derpatensem* (aliis dictam *Dorptensem*) quæ in *Livonia* anno 1632. 15. Octobris erecta est urgente, & promovente *Joanne Skytte Barone in Duderdorff Gustavi Adolphi Regis* quondam Informatore.

Tertio loco *Lundenensem* (quæ & *Carolina* salutatur) Hæc in *Scania* priori Sæculo anno 1668. condita est à *Carolo XI. Rege Sueciae*.

Quarto *Upsalensem*, quæ in Sueciâ originis quidem est vetustæ, sed famam sibi ingentem modò comparavit anno 1540. lucem ei commodante *Jacobo Ziglero Batavo*, & *Olao Magno*, unà cum Fratre suo *Joanne Magno* ejusdem Urbis Archi-Episcopo.

56. *Decisio secunda.* In *Dania*, quantum quidem nobis ex impressis Auctoribus colligere licuit, unica prostat Academia, *Haffniensis*, sive *Koppenhagensis* incepta ab *Erico Rege* auctoritate *Martini V. Pontificis*, qui tamen bellis implicitus opus coeptum perficere non potuit: Tandem

Christianus Oldenburgicus permissu *Xisti* summi Pontificis anno 1478. ad optatum finem perduxit, & ut Academia

miæ Bononiensis privilegiis gauderet, impetravit. Fridericus II. Rex Daniae anno 1569. Professorum salaria magnificentissimè auxit, & Centum studiosi nunc regiâ ibidem liberalitate sustentantur.

In Moscovia Universitatum quidem ante Petrum Alexowiz Magnum Czarum Moscoviae nulla Idèa erat, cum Russorum Filii in scholis nonnisi in legendo & scribendo exercerentur, aut ad summum Græco, latinóque idiomate imbuerentur, hodie tamen à præfati Magni Ducis successoribus jacta quædam Academiæ fundamenta esse videntur Moscuæ, & in castello Petri, sive Petropoli.

SECTIO VI.

*Quenam sint Academia in Hungariâ, Poloniâ,
& Finitimis Regnis?*

57. **D***Ecisio prima. Budensis in Hungariâ à Mathiâ Corvino Rege Hungariae, qui obiit anno 1458. Felicibus auspiciis inaugurata, & Bibliothecâ exquisitissimâ instructa semper excellebat: donec primus Hungariae populator immanis ille Turcarum Goliath Solymannus 1559. fuso cum præcipuâ Regni Nobilitate Ludovico Rege post trium horarum impressionem Urbem ingressus omnia diripuit. De novo fundata est anno 1687. à Reverendissimo Georgio Szecheny Archi-Episcopo Strigoniensi.*

Tyrnaviensis à P. Martino Szentivany Societ. Iesu vocatur domicilium Musarum, Academia Nobilis, & studiis florens. Ejus institutor fuit Eminentissimus S. R. E. Cardinalis Petrus Pazmanus Archi-Episcopus Strigoniensis anno 1635. Cathedras juridicas ibidem erexit Georgius Lippai Archi-Episcopus pariter Strigoniensis anno 1666. Quinque

feminaria quâ Clericorum, quâ Nobilium juvenum hanc Academiam maximoperè commendant.

Cassoviensis in Hungariâ superiori exstructa est à *Benedicto Kisdi Episcopo Agriensi* anno 1565.

Zagrabiensis in *Croatiâ* privilegiis donata anno 1674. ab *Augustissimo Imperatore LEOPOLDO Magno*.

Claudiopolitana in *Transylvaniâ* olim *Stephani Batorii Poloniarum Regis* liberalitate adminiculante Scholas aperuit. Obiit Fundator anno 1586. porrò etiam *Alba Juliae* in *Transylvaniâ* Gymnasia esse à Principe *Ragozio* excitata asseverat *P. Graveson cit.*

58. *Dicisio secunda.* In *Polonia Cracoviensis* Fundamenta sua habuit à *Casimiro Rege* anno 1361. Sed ultima ei accessit manus anno 1400. à *Vladislao Jagellone Duce Lithuaniae*, qui ex *Pragensi Universitate* Theologos, Juris Consultos, Medicos, & Philosophos accersit consensu *Bonifacii VIII.* ac ratificatione *Joannis XXIII.* & *Martini V.* qui obscuram claram reddidit. Ad omnium disciplinarum professionem Academia hæc habilitata fuit, sed præ cæteris sacrae Theologiae, artium Mathematicarum, & humanioris litteraturæ studia hic excelluerunt, Jurisprudentiam in *Cracoviensibus* Collegiis Professus est *Petrus Roizius decisionum Lithuanicarum Auctor.* &c.

Vilnensis in *Lithuaniâ* juxta *P. Martinum Szentivany citatum* primam lucem aspexit anno salutis 1579. cujus calculo suffragatur *P. Graveson* in *Indice suo Geographico.*

SECTIO VII.

Quanam sint Universitates, seu Academia in Germaniâ, & ditionibus vicinis? ubi compendiosa exegesis instituitur.

59. **E** Numeratæ hucusque Universitates Europææ velut coronâ quâdam cingunt Hanc Potentissimam Germaniam Nostram, Augustissimorum Imperatorum Augustam Genitricem, quam in meditullio sitam medullâ quoque omnium Artium, & scientiarum locupletissimam Reginam demirantur. Adeò nempè in Germaniâ, & eousque litterarum studia sunt eluctata, ut Consummatæ Eruditionis apicem supergressa illo *Colossi Rhodii* Symbolo: *Non plus ultra*, gloriantur meritò. Id cum abundè pateat, five litterarum Humaniorum progressus, five Philosophiæ totius, & Medicinæ arcana, five profunda sacre Theologiæ mysteria reliquâsque disciplinas contem-
plemur, tum luculentissimum nobis est, si vel eminùs folius jurisprudentiæ florem, qui sanè ubique maximus est, arbitrari juvet. Quemadmodùm enim omnes Germaniæ Ditiones armis ita sunt decoratæ, ut vis unita vel Orbi Terrarum metuenda videatur, sic pariter legum præsidio longè firmissimo tantoperè armatas conspiciamus, ut *Astræa* è terris (ubi prisca fides exul) juxta lamenta Poëtæ fugiens in his potissimùm locis tutissima sibi propugnacula felegerit. Manifesto argumento sunt Duo Summa Imperii Romano-Germanici Tribunalia, *Judicium Viennense Aulicum*, & *Camera Imperialis* hodie *Wezlariensis* dicta, geminæ Arces Justitiæ, ex quibus mille clypei pendent, & omnis armatura fortium, ut ad mentem *Sacratissimi Imperatoris Nostri Justiniani in principio Proœmii Institutionum*

num, per legitimos tramites calumniantium iniquitates expellantur; cui saluberrimæ intentioni ut suus respondeat eò citiùs effectus, Judicia quæque subordinata, & Universitates Nostræ passim Celeberrimæ in Germaniâ desudant, uti elucescet ex dicendis.

60. *Decisio prima.* Aquila Imperialis jam in tertium usque sæculum in *Augustissima Domo Austriaca* interruptâ serie nidulata primos *Metropoli Austria, Viennæ* nimirum, honores arrogat. *Viennensis* autem Universitas introducta est ad exemplum *Romanæ*, & *Parisiensis* à *Friderico II. Imperatore* anno 1237. renovata verò 1365. ab *Alberto II. Archi-Duce Austriæ*. Quam deinde *Rudolphus IV. Albertus III. & Leopoldus II.* Fratres in locum commodiorem, ad supremam scilicet Urbis curiam transtulerunt, privilegiis planè insignibus à *Pio II. & Carolo IV. Imperatore* impetratis. Verùm cùm ibi Aulicorum strepitus Musas parùm quietas esse fineret, idem ille *Albertus* locum Artibus liberalibus aptiorem propè Monasterium *FF. Predicatorum* destinavit, emptâ in usus scholasticos splendidâ, & amplissimâ domo, quam olim Templarii incoluisse feruntur, & hodie *Collegium Archi-Ducale* nuncupatur. Facta quoque ab *Urbano VI. præfato Archi-Duci* copia, ut Theologia ibidem publicè doceretur, & ejusdem Candidatis honorum insignia conferrentur. Perpetuo insuper *Albertus* edicto sancivit, ut Senatus, populusque *Viennensis* per singulos annos in electione Novi Consulis necquidquam moliretur, unde Academia detrimentum incurrere posset. Universitatis Rector in actibus publicis alterum à Principe, vel ejus Vicario locum tenet, atque omnibus Academiae membris *regulariter* jus dicit, non modò in civilibus, sed etiam in Criminalibus. Dicimus *regulariter*, quia aliquandò Rector est laicus, & tunc per

per Clericum in personas Ecclesiasticas jurisdictionem exercet. Adaucta est hæc Academia à *Ferdinando I.* & *Maximiliano II. Imperatoribus*, qui plura Collegia, instructissimásque Bibliothecas eidem adjecerunt. *Purpuratos hos Mecænates Augustissimi* in solio Imperiali *successores omnes honores, & redditus ampliando laudatissimâ sanè æmulatione stimulati sequuntur.* Hic Jurisprudentiæ Antecessores decantatissimi extiterunt *Joannes Sylvius, Aurelius Siculus, & Hieronymus Balbus* cum Viris plurimis, quorum Nomina absolutissima litterarum notitia immortalitati transcripsit. De illis fusè *P. Carolus Musart. in lib. cui titulus: Academicus juvenis; & Middendorp. Academiarum lib. 5to à fol. 299. usque ad fol. 309.*

61. *Decisio secunda.* Imperialis Aquilæ Universitatem in finitimis districtibus venerantur Academiæ:

Græcensis in Styria erecta à *Carolo Archiduce Austriae 1586.* permissu summorum Pontificum *Gregorii XIII. & Sixti V.* postea etiam Pontificio, Cæsareoque decreto firmata.

Friburgensis in Brisgoja exordia sua deducens ab *Alberto Austriaco* circa annum 1450. vel, ut aliorum opinio est, 1460. Hæc anno 1467. non solum leges, & statuta, verum etiam Theologiæ, & juris Canonici, atque ingenuarum Artium Professores *Viennâ* evocavit; ac demum sub *Friderico Imperatore* anno 1472. singularibus augmentis amplificata *Udalricum Zasium*, qui varia in jus Civile commentaria reliquit, per multos annos Doctorem habuit, de cujus Epitaphio, & reliquis differit *Middendorpius Academ. lib. 5. cit. pag. 209.*

Oënipontana in Comitatu Tyrolensi, quæ debetur Altissimis Favoribus *Augustissimi Imperatoris LEOPOLDI Magni* circa annum 1669.

62. *Decisio tertia.* Regnum Bohemiæ extollit celebratissimum

tissimam in sinu suo Universitatem à suâ Metropoli *Praga* dictam *Pragensem*, cujus Architectus *Carolus IV. Imperator*, & *Bohemiae Rex* circa annum 1360. quanquàm *Martinus Cromerus* antiquiorem esse statuat. Refert *Aeneas Sylvius*, quòd hanc suam Academiam aliquandò ingressus Imperator *Carolus* quatuor integras horas Magistrorum Disputationibus attenderit, & Aulicis id ægrè ferentibus, tempùsque coenæ adesse causantibus responderit: *hic suam esse coenam; ipsi abirent, & se oblectarent in Aula cibo, potùque, qui mox transeat.*

Illustrissimam hanc Academiam ob debacchantes *Hereseos Hussiticae* furias prostratam penè, & exanimatam Altissimâ Majestate subveniente rursùs erexerunt *Ferdinandus I.* & *Maximilianus II.* Imperatores; unde hodiedùm dicitur: *Carolo - Ferdinandea* Universitas. Hic præter Doctores ubique commendatissimos docuit *P. Rodericus de Arriaga* è Societ. *Jesu* per plures annos Regiæ hujus Academiae Cancellarius, qui summâ cum laude Cursum Philosophicum, & octo integros tomos in Universam Theologiam Scholasticam in lucem edidit; Hic in Cathedris juridicis Eminuit novissimè *Excellentissimus Doctor Christophorus Schambogen*, ad cujus dicta tanquàm oracula à *Novo Triboniano* excipienda ex omnibus Europæ partibus Auditores innumeri confluebant. Ejus in Jus utrumque Commentariis summoperè ab omnibus applauditur.

Pragensem respiciunt in provinciis annexis Academiae,

Olomucensis in *Moravia* Condita à *Ferdinando II. Rom. Imp.* qui decessit anno 1637. die 14. Februarii de re Catholicâ optimè meritis succedente eidem *Ferdinando III.* repertis sub vexillis 110. millibus armatorum;

Wratis-

Wratislaviensis in Silesia anno 1505. Vladislai Hungariæ, Bohemiæque Regis, & Episcopi sui operâ atque suppetiis à Wratislaviensibus erigi quidem cæpta, sed Cracoviensis Universitas, ut Majestatem suam tueretur, omnes illius rationes ita refutabat, ut summus Pontifex Julius eam tunc ad finem perducere non permetteret. Anno tamen 1702. die 25. Novemb. Wratislaviense Athenæum Academiam publicè promulgari jussit Augustissimus Imperator LEOPOLDUS Magnus, privilegiisque decoravit, ut adeò jure à Sacratissimo Conditore suo Leopoldina appelletur.

63. *Decisio quarta.* In Belgio Austriaco suspicienda est Universitas *Lovaniensis* per *Brabantiam* splendidissimis Collegiis famigeratissima, ac innumeris privilegiis ab Imperatoribus, & Regibus, atque etiam à summis Pontificibus condecorata. Fuit Creator ipsius *Joannes Dux Brabantie* circa annum 1426. Confirmatores *Martinus V. & Eugenius IV.* Hujus Academiae Rector erat, & Cancellarius ante commissas sibi Claves Regni Cælorum *Adrianus VI. Pontifex Maximus.* Scientias hic profitebantur *Joannes Molinæus, Erasmus Roterodamus* cum plurimis aliis, qui in posterorum memoriâ emorientur nunquàm. Inter illos ferè omnes præcipuo loco habendus *Clarissimus ille, & Consultissimus Juris Consultorum Princeps Henricus Zoësius* elucubratis in Jus Utrumque Commentariis immortale Nomen consecutus. Ampliavit hanc *Lovaniensem Philippus II. Hispaniarum Rex*, eam adeò veneratus, ut voluerit *Benedictum Arias Montanum* in Bibliis Regiis quadrilinguibus in lucem edendis ope hujus Academiae uti. *Beccanus* nullam vel in Germaniâ, vel in Italiâ, vel Hispaniâ, aut Galliâ Academiam reperiri affirmat, quæ sit cum *Lovaniensi* sitûs elegantiâ, & jucunditate comparanda; & licèt *Salmanca* in Hispaniis ex

suprà dictis Scholarum magnificentiâ omnibus Europæ Gymnasiis præstet, situ tamen, & locorum facie à *Lovanio* superatur. De hâc Universitate tractat *Jacobus Mejerus lib. 16. Annalium Flandriæ.*

Huic Accedunt Academiae:

Mechliniensis olim per totum Orbem ita deprædicata, ut *Musarum domicilium* diceretur. Quæ causa fuit, quòd hîc aliquandò Novem Filii Regum, 24. Principum, 29. Comitum eodem anno studiis occupati fuerint.

Ad *Mechliniensis* Academiae ingressum legitur hoc distichon:

*Arte Probus, probitate Pius, pietate Beatus
Ut verè fias, hæc schola culta dabit.*

Duacensis in *Flandria Gallicana* originem accepit anno 1562. 5. Octobris, Auctore Magno illo *Philippo II. Austriaco Hispaniarum Rege.* Nihil hodiedùm, quod florentissimæ hujus Academiae gloriam concernit, potest ibidem desiderari.

64. *Decisio quinta.* In *Saxoniâ, Prussiâ, & Brandenburgâ* &c. amplissima litterarum Theatra reſerata sunt à Frequentibus Academiis, quas inter

Misnensis in *Saxoniâ*, quæ Creatura est *Mauritii Ducis Saxonie* anno 1543. Orbi litterato commendata, destinatis eidem redditibus *Coenobii Afrani.*

Lipsiensis in *Misniâ*, quæ auspiciis *Friderici I. Electoris Saxonie* solenni Ritu introducta est 12. Novembr. 1408. multùmque crevit ex ruina *Pragensis* Academiae, dum *Hussitarum* in *Bohemia* Hæresis quæcunque sacra, & profana depopulabatur. Hanc *Lipsiensem* confirmârunt Summi Pontifices, *Alexander V. & Pius II.* eique concidenti succurrit *Georgius Saxonie Dux*, prout enarrat *Aeneas Sylvius* ad lib. 1. *Panormitani de gestis Alphonsi Regis.*
Quales,

Quales, Quantique Doctores Universitatem hanc in Juridico præsertim Stadio gloriosam reddiderint, *Acta Eruditorum à DD. Lipsiensibus* evulgata ad hanc nostram usque ætatem sufficienter declarant, ut adeò necesse non sit specialem Syllabum subungere.

Wittenbergensis in Saxonia, quæ ceremoniis verè magnificis inaugurata est 18. Octobr. 1502. à *Friderico I.* jam priùs memorato *Electore Saxonia*, à *Mauritio* verò instaurata, & ab *Augusto* amplificata; Juris-Consultos Præclarissimos aluit *Heiningum*, *Hieronymum Schurpffium*, *Wesensbecium*, *Oldendorpium*, aliòsque quàm Creberrimos cum Recentioribus, de quibus lata in Actis Eruditorum hypotyposis. *Hac Academia Wittenbergensis Mater est Confessionis Augustanae.*

Regiomontana in Prussia, quæ Nata anno 1544. Parente *Alberto Brandenburgico primo Duce Prussiae*. *Midendorpius lib. 5. Academiæ pag. 333.* Veteris, & Novi Collegii inscriptionem metricam recenset.

Düsburgensis in Clivia, quæ luci data à *Friderico Wilhelmo Electore*, & per *Mauritium Nassovicum Cliviæ Pro-Principem* 4. Octob. 1655. solenniter aperta est.

Francofordiensis ad Oderam, quæ suū auspiciū fecit anno 1506. procurantibus *Joachimo I. Electore*, & *Alberto* postea Cardinali, & *Archi-Episcopo Moguntino*, & *Magdeburgensi*. Privilegia sua obtinuit à *Julio II. Pontifice*, annuente *Maximiliano I. Augustissimo Imperatore*, qui Sexennio ante privilegiis omnibus Robur Majestaticum accommodaverat. *Conradi Wimpinæ Primi hujus Academiæ Rectoris Oratio* extat habita anno 1506. die 26. Februarii. quâ omnes Studiosos eò diligenter invitat, Professorumque Virtutes, Urbis situm optimum, aëris Clementiam, frugum, & Omnium Rerum necessa-
T 2
riarum

riarum ubertatem, commoditatémque Hospitiorum extollit &c. Applausus metricos huic Universitati adornatos *Middendorp. lib. cit. pag. 205.* & porro allegat.

Hallensis in Saxoniâ, quæ nuperrimè orta est adniten-
te Electore Brandenburgico *Friderico III. anno 1694. 3. Julii*, & privilegiis corroborata ab Augustissimo Imperatore LEOPOLDO.

Hallensis Academia Doctores præsertim Jurium Eruditae suis Voluminibus Bibliothecas locupletare hætenus oppidò studuerunt.

Gripswaldensis in Pomeraniâ, quæ inchoata anno 1456. à *Wratislao IX. Duce Pomeranie*, & Privilegiis munita est à *Friderico III. Imperatore*, Instauravit eam postea *Philippus Pomeranorum Dux* anno 1547.. Genesin hujus Academiae *Münsterus* non tam ipsius *Principis citati*, quam Doctoris cujusdam, & Consulis liberalitati adscribere videtur; libro enim *Cosmographiæ* tertio: *Gripswaldi*, inquit, circa annum Christi 1456. Floruit Vir quidam Integer, litteris instructus, ejus oppidi Pro-Consul, veteri familiâ ortus, legum Doctor, qui cum multa ei oppido commoda comparasset privilegia, tum ibi publicum Gymnasium institui procuravit.

65. *Decisio sexta.* *Rhenus* etiam Eruditas ab Academiis famolissimis, quas alluit, venas trahit; inter eas Universitates quatuor Electorales:

Prima Moguntina, quæ emerfit anno 1461. vel ut aliis placeat 1482. liberalibus dotata stipendiis à *Diethero Isenburgio* ejus loci Archi-Episcopo. Primò quidem ad omne litterarum genus hæc Universitas erecta fuit, ejus tamen Disciplina, quæ De Deo, Rebusque Divinis tractat, singularis semper hic ratio habita est, ita, ut inde progressi sint litterati Pugiles, qui Fidem, & Patriam ore, & calamo propugnârunt, vel
maximè

maximè strenui; Inter reliquos perenni memoriâ dignissimus *P. Andreas Contzen*, qui præter facultates ferè omnes, sacras litteras per plurium annorum spatium hìc professus est, cum magnâ omnigenæ Eruditionis, atque imprimis linguarum Græcæ, Hebraicæ, Syriacæ, & Chaldaicæ laude: ubi cum Adversarios haberet *Heidelbergen- ses*, & *Marburgenses* Doctores, statuit illis se opponere, atque inter duas acies pro Veritate Orthodoxâ, & publicâ incolumitate decertare, acri Vir ingenio, calamo promptus, librísque editis clarus, quem *Eminentissimus S. R. E. Cardinalis Robertus Bellarminus* Deo, & Ecclesiæ gratulari solebat idoneum, utpote qui contra inimicos posset præliari prælia Domini. Accedit ad immortalæ Universitatis Moguntinæ gloriam, & ad illius commendationem apud omnes Totius Orbis Academies sufficit, quòd Artem Typographicam non utilem solùm, sed vehementer quoque Necessariam invenerit. Ars hæc Nobilis diu ante apud Chineses in usu fuit, à quibus tamen ad Germanos transferri non potuit, Chinâ sub illa Tempora Germanis incognitâ &c. Frustrâ etiam *Hadrianus Junius* inventionem hanc *Hollandis* tribuit, asserens *Laurentium Jansonum Harlemii* novam hanc Characterizandi artem excogitasse, à cuius famulo infideli eandem Coloniam primùm, ac inde Moguntiam translata esse. Probabilissimum igitur est *Joannem Fust* sive *Faust* civem Moguntinum cum *Petro Scheffero Gernshheimensi* Typographiam invenisse 1440. & decennio post magis excultam fuisse à *Joanne Guttenberg Argentinen- si*; quanquàm Scriptores alii *Joanni Guttenbergio* primam inventionis gloriam, cæteris verò meliorem hujus artis culturam adjudicent. Hoc certum est in Germaniâ, & à Germanis tam nobile, ac rei litterariæ tam proficuum opus fuisse inventum; unde rectè Poëta:

*Quæ doctos latuit Græcos, Italosque peritos,
Ars Nova Germano venit ab Ingenio.*

Per Germaniam propagârunt Inventorum adjutores *Ulricus Hahn*, & *Sixtus Ruffinger* intulit Italiæ, *Nicolaus Janson* verò in Galliam invexit.

Secunda Academia Rhenana est *Trevirensis*, quam omnium Germaniæ Academiarum Antiquissimam agnoscimus; floruit ea tempore *Gratiani Imperatoris*, ut apertè ipsius rescriptum testatur, de quo *Middendorpius Academiarum lib. 5. pag. 290.* Universitas hæc propter varias vexatæ Germaniæ mutationes, Temporisque injurias ferè collapsa *Archi-Episcopi*, & *Electoris Joannis ex Liberis Baronibus de Layen* Munificentia & liberalitate instaurata est adhibitâ opera eorum, qui sunt de *Societate JESU*. Hic *Sanctum Hieronymum* commoratum fuisse, uti & *D. Athanasium*, planis argumentis ex *Historiâ Ecclesiasticâ* petitis, & ex *Epistola D. Hieronymi ad Florentinum* deducitur. Porro in Urbe *Trevirensi* insignem olim cognoscendarum causarum Curiam Romanos habuisse refert *Mathias Quadus lib. 4. Geographicarum Exercitationum cap. 31.*

Tertia est *Coloniensis*, quæ omnium scientiarum Emporium evasit anno 1388. dotante eam privilegiis paribus *Parisiensi Urbano VI. Pontifice* ad instantiam senatûs *Coloniensis*. In hac Universitate *Nicasius de Vaerda* tertio suæ ætatis anno cæcus, unanimi omnium Doctorum suffragio *Juris Canonici Doctor* creatus, legum quoque *Imperialium* cautus *Interpres* extitit. Summi Pontifices, Imperatores, Reges, & Principes præ cæteris Germaniæ Academiis huic semper maximos Honores deferebant. *Leo X. Pontifex Maximus* tam hanc, quam ipsius filiam

LOVA-

Lovaniensem Agri Dominici piissimam , gloriosissimamque Cultricem appellabat. Huic Universitati Colonia debet, quòd suæ in fide Orthodoxâ Constantiæ laudem semper retinuerit, omnibus Hæreticorum persecutionibus, tentationibus, & insidiis superior, ut de illâ meritò decantetur:

*Gaude felix Agrippina, sanctâque Colonia,
Sanctitatis tuæ bina gerens testimonia;
Postquàm fidem suscepisti Civitas Prænobilis
Recidiva non fuisti, sed in fide stabilis.*

Decantatissimæ hujus Universitatis Pro-Cancellarius dignissimus *Jacobus Middendorpius* latè ejus privilegia, gubernationis ordinem, Collegiorum, ac Virorum excellentiam proponit *Academiæ lib. 5to à pag. 126.*

Quarta est *Heidelbergensis* in *Palatinatu ad Rhenum*, quæ anno 1346. à *Ruperto II. Duce Bavariæ, & Comite Palatino* Academia esse jussa est, cui etiam *Urbanus VI.* impertitus est eadem privilegia, quibus Universitas *Parisiensis* fruitur. Præstantissimos nunquàm non Professores aluit; inter eos *Münsterus, Marsilius de Inghen, Joannes Ernestus, & Cæteri*, quorum præconia notat *Auctor Noster Middendorpius Academ. lib. cit. à pag. 211.* qui & ipse hic anno 1524. usque ad annum 1529. primus Hebraismi Professor publicè sacram linguam docuit. Hæc *Heidelbergensis* Panegyristas habet *Abbatem Spanheimensem de scriptoribus Ecclesiasticis, & Petrum Antonium Finariensem in oratione de institutione Urbis, & Gymnasii Heidelbergensis.*

66. *Decisio septima.* Has Academias Electorales respiciunt in *Bavariâ*

Electoralis *Ingolstadiensis*, quæ orta ex *Viennensi Austriæ* Creatura est *Ludovici Divitis Ducis Bavariæ defuncti*

functi anno 1479. intercedente auctoritate Pii II. & Pauli II. Amplificata est à sequentibus Ducibus, atque exornata redditibus annuis, & studiosorum Collegiis, Inter quæ Collegium Georgianum à Georgio Divite Ludovici Filio ædificatum, quod Albertus Dux sub Societatis JESU, quam ipse in eam Urbem intulerat, disciplinâ collocavit. Cancellarius hujus Universitatis est Episcopus Aichstettensis ejusdem loci ordinarius. Inclaruit hic Fredericus Staphylus Theologorum sui temporis Princeps, quem cum Pileo Doctorali in Theologia, & Jure Canonico insigniri cuperent Ferdinandus Imperator, & Ordines Catholici, à nullâ hoc Academiâ, eòquòd Uxoratus esset, impetrari potuit; Tandem Pontifex Rubrum pileum Archi-Episcopo Salisburgensi transmisit, quem illi in præsentia Doctorum, qui examine prævio dignum judicarent, imponeret, & Ss. Theologiæ, Jurisque Canonici Doctorem Auctoritate Pontificiâ renuntiaret. Porro in hac Academiâ omnium Facultatum Cathedras nobilitârunt Doctores Excellentissimi; inter illos PP. Layman, Hauldus, Pirhing, Wiestner, Krimer cum Christophoro de Chlingensperg, Casparo Manzio, & reliquis plurimis, quibus accedunt superstites etiamnum in vivis PP. Franciscus Schmalzgrueber nunc Universitatis Dilinganæ Cancellarius, Vitus Pichler florentissima hujus Universitatis Ingolstadiensis Professor Publicus, & ordinarius, ac juris Primarius, quos geminos Juris Canonici Eximios Doctores edita in lucem volumina sat supérque deprædicant. De hujus Academiæ statutis, ac prærogativâ fusam Paraphrasin adornat Middendorp. citatus à pag. 232.

Salisburgensis in Archi-Diœcesi Salisburgensi, quæ Magnis plaufibus per Germaniam elata Instauratorem priore sæculo munificum reveretur Paridem Archi-Episcopum

pum ex Comitibus de Ladron, à quo *Patrum Benedictinorum* disciplinæ commissa est. Floridissimus hic præter alias Facultates Jurisprudentiæ Campus, in eo decurrentes immortalitatis bravium adepti sunt Viri frequentissimi, quorum syllabum præsens pagina non caperet. Inter illos *PP. Ludovicus Engel, Robertus König, Franciscus Schmier, Bernardus Gletle, Bonaventura Franz, Woller, Braun, Sommeting, Ayblinger &c. &c.*

Dilingana, quæ initium suum acceptum fert *Ottoni Truchsesio S. R. E. Cardinali, Germaniæ Protectori, & Episcopo Augustano*, à quo inaugurata est solenniter anno 1564. Professoribus *Ingolstadio*, atque *Lovanio* evocatis, ut in eâ humaniores litteræ, Philosophia, & Theologia docerentur. Approbata est à *Julio III. Pontifice*.

67. *Decisio octava.* Eruditionis Amor & in aliis Germaniæ tractibus dominatur, prout testantur Academiae seqq.

Helmstadiana in Brunswigiâ, quæ anno 1576. 15. Octobris Excitorem habuit *Julium Ducem Brunswicensem, & Lüneburgensem*, hinc & *Julia* dicta. *Henricus Julius* Episcopus Halberstadiensis declaratus est primus hujus Academiae Rector Perpetuus ætatis anno 13. Celeberrimas Professiones in Theologiâ, Jurisprudentiâ, Medicinâ, Philosophiâ, Historiâ, & tribus linguis hic habitas esse prædicat *Joannes Casius in Oratione de bono Academiae habitâ anno 1598.* Hæc *Julia* in statutis, & legibus convenit cum *Coloniensi*.

Paderbornensis in Westphaliâ, quæ prodiit ex fundatione *Episcopi Theodori Fürstenbergii*, anno 1616. Confirmata est, & privilegiis ornata à *Paulo V. Pontifice, & Ferdinando Imperatore*, ita quidem, ut in eâ gradum as-

sumentes gaudeant privilegiis quibuslibet, quibus Universitas *Heidelbergensis*, *Tübingensis*, *Friburgensis*, & *Ingolstadiensis* decorantur.

Erphordiensis, & *Jenensis in Thuringiâ*,

Prior originem suam tribuit *Dagoberto Francorum Regi* circa annum 650. auctoritate verò Pontificiâ stabilita est à *Bonifacio IX.* circa annum 1391. quod & *Pius II.* præstitit. Quando Germani Professores ex *Pragensi* Academiâ *Lipsiensem* formabant, magnus studiosorum numerus ad hanc *Erphordensem* migrare maluit. Huic Academiae *Nicolaus de Biberâ*, *Henricus de Erphordiâ*, *Conradus de Monte puel- larum* Doctores in omni Artium genere exercitatissimi plurimum splendoris, & gloriæ pepererunt. *Godschalcus de Meschede*, & *Joannes de Mylbach* ibi sacrarum litterarum Profundissimi Interpretes spectabantur, ut meminere *Trithemius*, & *Jacobus Mejerus* apud *Middendorp.* loc. cit. à pag. 200.

Posterior *Jenensis* producta est anno 1548. à *Joanne Friderico I. Electore Saxonie*, quo è vivis sublato *Joannes Fridericus II.* unà cum Fratribus universalem ei loco scho- lam impetrârunt, publicamque fecerunt privilegii Cæsarei à *Carolo V.* obtenti proclamationem anno 1558. Hic quoque Jurisprudentia tum Publica, tum privata conspi- cuam sibi sedem fixit, uti declarant Eruditi labores, quos Orbi communicârunt hujus Academiae Antecessores, de quibus *Acta Eruditorum.*

Rostochiensis in Ducatu Mecklenburgensi, quæ ad ma- re Balthicum sita Genarchas nacta est *Duces Megapoli- tanos*, & Cives *Rostochienses* circa annum 1451. juxta computum *Münsteri lib. 3. Cosmograph.* Concesserunt huic Academiae immunitates Universitatibus competentes & Pontifex, & Imperator, eòquòd Civitas ad negotia
litteraria

litteraria non incongrua videretur tum ob aëris salubritatem, tum Victualium omnis generis copiam. Magistri, & Doctores ex *Erphordensi* potissimum accersiti fuere. Adeatur *Middendorpius loc. cit. à pag. 289.*

Tübingensis in Wirtembergiâ annum salutis 1477. Natalem ostentat sub Eberhardo Barbato Wirtembergie, Mompelgardiaque Comite ; quo eodem anno Sixtus Pontifex, & Fridericus Imperator supremum Robur adjicientes Academicos illi favores impertiebantur die S. Dionysii. Hujus Academiae Exedris præsidebant Doctores in omnibus disciplinis versatissimi ; Inter illos Gabriel Biel, Joannes Naclerus, Joannes de Lapide, Besoldus, Harpprechtus, Lauterbachius, Schüzzius cum reliquis plurimis, quorum Nomina in Actis Eruditorum consignata reperiuntur.

In Marchiâ Badensi Academia quidem de facto nulla est ; Serenissimorum tamen Marchionum liberalitate Gymnasium Badense exstructum est, in quo litteræ humaniores omnes unâ cum Philosophiâ traduntur.

In Alsatiâ se se offerunt Academiae geminae :

Argentinenfis nempè, sive Argentoratensis, cujus fundamenta jacta à Senatu ejusdem Urbis, Auctore potissimum Jacobo Sturmio, qui constituto ibidem Rectore Joanne Sturmio Belgâ brevi temporis spatio eum evocavit studiosorum numerum, ut nulla ferè natio fuerit, quæ non miserit eò Candidatos. Apud PP. Dominicanos hæc legitur inscriptio : Anno post MDXXXVIII. depositis armis, & pacatâ gravi inter Carolum V. Imperatorem, & Franciscum I. Galliarum Regem discordiâ S. P. Argent. Juventuti Christianæ religione, & liberalibus disciplinis instituendæ ludum litterarium aperuit. Præfecto primario Jac. Sturmio. Rectore Joanne Sturmio.

Molsheimensis, quæ Progenies est LEOPOLDI *Archiducis Austria*, & *Episcopi Argentiniensis* Orbi prodita anno 1608: Atque hinc *Archiducalis Academia* titulo semper gloriata fuit, donec *Molsheimium* Gallici juris factum est. Anno 1702. *Ludovicus XIV.* Galliarum Rex Sceptum Academicum, & Diplomata *Argentoratum* transtulit.

Doctrinarum etiam studia strenuo labore continuant Universitates,

Marburgensis in *Hassia*, quæ Ornata est liberalibus stipendiis anno 1526, & anno 1535. instaurata. Omnis generis Professores huc evocati curâ *Philippi Landgravii*, qui primo *Rectori Joanni Ferrario Montano* addidit Collegas Eruditissimos, *Hermannum Buschium*, *Gerardum Noviomagum*, aliosque voce, Scriptisque insignes. *Clemens VII. Pont. Max.* & *Carolus V. Imper.* Gymnasio huic indulserunt libertates, & privilegia *Academiae Vienneensis*.

Gieffana ibidem, quæ *Academiae* Nomen Sortita est à *Ludovico Landgravio* anno 1607. 7. Octobris, postmodum *Rudolphi Caesaris* edicto sancita. Professores *Marburgo* invitati ad hanc *Gieffanam*, quæ *Marburgensis* Universitatis filia dicitur. Frequens hic studiosorum concursus ob privilegiorum licentiam, & Eruditionem illorum, qui Cathedras moderantur. De his rursus *Acta Eruditorum*.

Herbornensis in *Nassovia*, quæ Architectum suum *Joannem Seniore Comitem Nassovicum* (anno 1606. *Dillenburghi* defunctum) pronuntiat, & principium suum refert ad annum 1584. Schola hæc post decennium quidem majoris commoditatis Docentium, & Discen-

tium

tium causâ transferebatur *Sigenam*; inde tamen successu temporis *Herbornam* remeavit.

68. *Decisio nona.* Præfatas Academias excipiunt Universitates in *Hollandiâ*, & *Helvetiâ*.

In *Hollandiâ* autem occurrunt Universitates, seu Academiae quinque:

Primam constituit *Franekerensis* in *Frisiâ occidentali* instituta ab ejusdem ditionis Ordinibus anno 1585. Ostendit Viros omnium ferè linguarum Peritissimos, nempè *Petrum Tiaram*, *Joannem Drusium* linguæ Hæbraicæ præ reliquis doctissimum, aliósque.

Secundam efficit *Gröningensis* anno 1614. Academico honore nobilitata.

Tertiam Harderwikana, quæ in *Geldriâ* initium sumpsit anno 1648. Hujus Academiae præconium est, quòd in Facultate præsertim juridicâ frequentiores habeat laurea Doctoralis Candidatos &c.

Quartam, eamque per ora Recentiorum passim debuccinatam Academiam adornat *Lugdunensis Batavorum*, sive *Leydensis*, quæ Auctoritatem suam naçta est ab Ordinibus *Confœderatarum Provinciarum*, & *Guilielmo Principe Auriaco Mauritiæ Patre*. Primus dies investitæ Academiae incidit in octavam Februarii anni 1573. auspiciis omninò secundis, siquidem ex hac Universitate ingens Præclarissimorum Ingeniorum multitudo in Scenam Orbis Eruditi egressa est. Magistratus hîc construxit Hortum innume- ris Herbis refertum (quem *Botanicum* dicimus) in gratiam Medicinæ studiosorum; ubi & Theatrum Anatomicum visu dignum occurrit. *Iustus Lipsius*, *Bonaventura Vulcanius*, *Josephus Scaliger*, *Clusius*, aliique hîc scientiarum Præsides existerant, quibus accensendi *Vitriarii Senior*, & *Junior*, qui ab Assedlis suis *Juris Naturæ*, & *Gentium*

Gentium cum Hugone Grotio, & Puffendorffio Antesignani, atque Juris Publici Primipili salutantur.

Quinta Universitas Batavorum est Ultrajectensis adornata anno 1636. cui P. Graveson in Indice suo Geographico adjungit sextam Namurcensem.

In Helvetiâ duæ se præsentî tractatui ingerunt Academia à Doctoribus commendatæ.

Prima Basileensis, quæ inaugurationem suam debet Pio II. Pontifici circa annum 1459. utpote qui eam non solum instituit, & confirmavit, sed iisdem quoque privilegiis honoravit, quibus Bononiensis, Coloniensis, Viennensis, cæteræque Universitates in Germaniâ insignitæ sunt. Episcopus Basileensis Academiae huic Cancellarius à Pontifice assignatus est. Consulatur Christianus Urstisius in epitome Historiæ Basileensis cum Middendorpio cit. à fol. 192. ad fol. 196.

Secunda est Genevensis, cujus Schola hodie dùm celebris est; Erexit eam sub annum Christi 1368. Carolus IV. Romanorum Imperator.

69. *Decisio decima.* Demùm devolvimur ad Coronidem operis, quam Deo Auspice dabit Circulus hic noster *Franconicus*, qui à *Nobilissimo Ducatu Orientalis Franciæ* sic dictus ad Orientem *Noricum*, ad Occasum *Palatinatum Rheni*, ad Meridiem *Sueviam*, ad Septentrionem *Thuringiam* respicit. Supponimus hîc imprimis ex *Jurisprudentiâ Publicâ* (ubi tractat de Divisione Imperii Romano-Germanici in decem Circulos à *Maximiliano I. Sacratissimo Imperatore* factâ) Quinam ex statu Ecclesiastico, quinam ex Sæculari, & Urbibus Imperialibus ad hunc Circulum pertineant. Ex statu Ecclesiastico autem quemadmodum Præcipui sunt Episcopi *Bambergensis*, qui *Director Circuli*, & *Wirceburgensis*, qui & *Franciæ Orientalis*

lis Dux , ita quoque præcipuæ in Eorum Territoriis Academia à geminâ Metropoli cognominatæ suspiciuntur ; uti &

Altdorfiensis cujus Schola beneficio *Senatûs* , *Populi-que Norimbergensis* æquè Circulo Franconico adscripti aperta est *anno Christianæ salutis 1575.* primâ vice Rectorales fasces tenente *Valentino Erythraeo.* *Ferdinandus II. Imperator* anno 1622. hanc Academiam Imperiali Robore firmatam largis privilegiis ditavit. Hic Viri nunquàm non Eruditi præsertim Juris-Consulti rei litterariæ emolumento studuerunt. Inter eos *Ludwell* , *Rittershusius* , *Spizius* , *Rinck* cum plurimis , quos recensent Acta Eruditorum.

Bambergensis Academia Fundata est *anno 1648.* à *Melchiore Ottone Voit à Salzburg Reverendissimo & Celsissimo S. R. I. Principe Episcopo Bambergensi* , & *Catholica Religionis Defensore Zelosissimo* , quam ut per diuturnos Martis Suecici turbines nonnihil labefactatam rursus erigeret , Scholas publicas Pontificiis & Cæsareis Privilegiis aliarum adinstar Universitatum munitas erexit , ipsamque Academiam Curæ , & Administrationi *PP. Societatis JESU* commisit. Cœli Clementia , terræ fœcunditas , aëris serenitas , Civium Concordia , opum , & proventuum abundantia Urbem , & Academiam celebrem faciunt. Fœcundissima quoque Variorum in omnium scientiarum genere celeberrimorum Virorum Parens *Bamberg* fuit. *Gerardi Mercatoris* testimonio credamus : *Bamberg* , ait , *tum aliis felicitis Ingenii Alumnis gaudet , tum Joachimo Camerario in omni scientiarum genere versatissimo* : testantur id opera ab ipso edita , quæ summâ cum admiratione leguntur. Inter Reverendissimos & Celsissimos S. R. I. Principes , & Episcopos Bambergenses eminet *Rudolphus de Bebenburg* , cu-
jus

ius extat præclarum opus *de Zelo Veterum Germaniæ Principum*: item *de Translatione Imperii*. Perennis etiam memoria erit *Andree Forneri* S.S. Theologiæ Doctoris, & Professoris Ingolstadii. *Fridericum Fornerum* Episcopum Hebronensem, & Suffraganeum Bambergensem insignis Eruditionis libri plurimi typis vulgati commendant. His, & reliquis satis decantatis annumerandus venit *R. P. Christophorus Clavius* è *Societate JESU*, qui scientias Mathematicas omnes ita Commentariis illustravit, ut non cum Recentioribus tantum Mathematicis, sed cum Antiquissimis etiam conferendus sit, non immerito *Sæculi Nostri Euclides* dictus. Is obiit Romæ ætate, meritisque gravis die 6. *Februarii* anno 1612. ætatis 75. Eruditionem Tanti Viri admiratus Reverendissimus, & Celsissimus S. R. I. Princeps, JOANNES GODEFRIDUS, Episcopus Bambergensis, ac Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Dux in Parochiali S. Martini Templo hoc Cenotaphium cum effigie posuit:

DEO Trino, & Uni, Divisque Cœlitibus,

Honori, Memoriæ R. P. Christophori Clavii Bamberg. Mathematicorum Scriptorum Principis. In Theatro Orbis Urbe Româ annis amplius XIV. publicè docuit. De Toto Orbe Terrarum detegendo Hispaniæ Regibus sciscitantibus respondit. Gregorio XIII. in reducendo fastorum Calculo adlaboravit, & ab Auctore temporum anno reparate salutis MDCXII. ad Regnum Temporibus Orbem evocato JOANNES GODEFRIDUS Bamberg. & Wirceburgensis Episcopus, Orientalis Franciæ Dux hoc in solo patrio monumentum collocavit. P. Concives præeuntem imitamini, emulamini.

In Academiâ hâc *Bambergensi* ampliùs litterarum humaniorum, Philosophiæ, Juris Canonici, & Theologiæ Studia promoventur *Altissimâ Opitulante Clementiâ Reverendissimi, ac Celsissimi S. R. I. Principis, ac Domini, D. FRIDERICI CAROLI, D. G. Episcopi Bambergensis, & Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Ducis, Sacræ Cæsareæ, & Catholicæ Majestatis Consilarii Actualis Intimi, ac Conferentialis, S. R. I. Pro-Cancellarii &c. &c. Domini Nostri, litterarum, litteratorumque Mecænatis per Orbem longè Commendatissimi*, cujus sub!Fortunatissimis, & Gloriosissimis Auspiciis Disputationem coronat

SUBMISSISSIMA TANTI PRINCIPIS FILIA CELEBERRIMA
Eoo - FRANCICA

WIRCEBURGENSIUM UNIVERSITAS,

Quæ, quia hoc anno quinquagesimum Jubilarem post Sæculum primum à secundâ Fundatione suâ omnigenos inter applausus celebrat, & studiorum nostrorum vel à primis litteris fida Parens, & genuina Pallas extitit, latiore sui disquisitionem, & Exegesi in qualemcunque Gloriæ, & Honoris, debitæ Gratitude, & Observantiæ tesseram à nobis exposcit. Sit itaque

SUBSECTIO I.

*De Origine, & Genesi Universitatis Wirceburgensis,
ac Primâ Institutione.*

70. **D**Ecisio prima. Academiæ cujusdam licet nondum formatæ Idêam aliquam à S. BURCHARDO Primo *Wirceburgensium* Episcopo hic introductam fuisse, uti & à Reverendissimis ejusdem successoribus, Historiæ Francicæ fides abundè probat; siquidem ipse S. BURCHARDUS donationis à PIPINO Factæ confirmationem, & augmen.

augmentum impetrans à *Carolo Magno* huic *Sacratissimo Imperatori* duodecim Nobilissimos Saxones, fidei suæ, & Curæ commissos ita Educatos reddidit, ut omnes variarum Ecclesiarum Episcopi ordinarentur. In *MEGINGAUDO Sancti BURCHARDI* successore Tanta enituit sacrarum litterarum peritia, ut à *Carolo Magno* ad comprimendam hæresin à *Felice Orgelitano* sparsam Ratisbonam missus impii erroris Magistrum ad poenitentiam reduxerit. Inde *BERNWELPHUS*, *MEGINGAUDI Successor* Concilio *Frankofurtensi* interfuit, ibidemque damnationi *Nestorii*, & *Felidis* subscripsit, & Multa Saxonum à *Carolo Magno* captorum millia per diversas *Franconia* Parochias distributa fidem, & mores Christianos docuit. Quos laudatissimos Præsules Episcopi, & *Francia* Orientalis Duces omnes imitati sunt usque ad *S. BRUNONEM*, qui novo fervore succensus subditam *Franconiam* non vitæ tantum sanctitate, sed & editis in scripturam sacram *Commentariis* illustrare coepit. *S. BRUNONIS* vestigiis insistere Reverendissimi Successores (inter quos *Henricus IV. Nobilis de Caës ex Osterdorff Academia Parisiensis Doctor, & Professor*) semper visi sunt, quandoquidem & sinceræ Pietatis, & litterarum (quantum Temporum vicissitudo patiebatur) progressum urgebant. Hanc assertionem confirmat *Eximius Middendorpius facundissimus* sanè *Universitatis Nostræ Wirceburgensis Panegyrista*, dum *Academiæ lib. 5. pag. 221.* sic differit, quoniam illa provincia, nempe *Franconica*, fertilissima, & *Musis*, atque litteris commodissima erat; dubium non est, quin bonarum Artium Schola ibi semper ab initio extiterit, Quæ cum tempore aucta *Academia* nomen, & auctoritatem accepit; Nam Doctissimos Episcopos, & Praclarissimos Principes habuit, qui studia litterarum amarent. Hæc Verba *Middendorpii* Seriem Episcoporum, & *Francia* Orienta-

Orientalis Ducum à primâ institutione perlustrantis, ut adeò litterarum amor vix nato huic Episcopatui, atque Ducatui congenitus jure videatur. Certa tamen, & privilegiata sedes ante tempora GERHARDI *Comitis de Schwarzenburg Episcopi Wirceburgensis*, & *Franciæ Orientalis Ducis*, Artibus, & Scientiis necdum assignata fuerat; sed formatæ Academiæ gloria redundat in *Succefforem*, prout deducit.

71. *Decisio secunda.* GERHARDO *Comiti de Schwarzenburg* in Cathedrâ Episcopali, & folio Ducali suffectus JOANNES *ab Egloffstein* favente *Ruperto* Rege Electus, & à *Bonifacio IX. Pontifice* confirmatus est Festo *S. Georgii 1401.* Laudatissimus Hic Princeps, cum fuerit Excelſi animi, & litteratis hæreditariâ quâdam affectione à *Reverendissimis*, & *Celsissimis Antecessoribus suis* in se derivatâ Propensissimus, vix *Franciæ Orientalis* gubernaculis admotus Artibus, & scientiis stabile domicilium jam meditabatur. Quod Propositum utique saluberrimum paulò post anno 1402. & 1403. *Sapientissimus litterarum Fautor* in opus redegit, dum post excisa tumultuantium capita Pace *Franconiæ* redditâ impetratis à *Bonifacio IX. & Ruperto Imperatore* privilegiis ad Conformitatem studii *Universalis Bononiensis Universitatem Wirceburgensem* primus fundavit, & Convocatis in Urbem Præstantissimis Doctoribus liberaliter salaria, & Curiam à Leone dictam tradidit, constituto primo Universitatis Rectore *Joanne Zahnfurt* Jurium Doctore, Novi Monasterii Canonico. Sed recrudescentibus Dissidiis Civilibus Novo Rectore à proprio Famulo interempto, Scholaribus sensim dilabentibus, anno 1413 Erfurtum transmigrârunt Musæ, ita ut cæpta præclarissimè studia interrupta fuerint, & violenter suspensa ob varios motus eâ temporum iniquitate gliscen-

tes, & in periculofas sæpè turbas erumpentes, præfertim, dum Huffiticæ pravitatis *Zizania Rottenburgi*, & *Winsheimii* fpargi cœpta sunt tempore *Godefridi IV. Nobilis Pincernæ à Limburg*, & Rusticorum Tumultuantium Infanus Furor latè per omnem Germaniam graffatus etiam *Herbipolim* occupavit tempore *CONRADI à Thüngen*, cujus Reverendiffimi fucceffores iterùm continuis ferè infultibus armorum à *Perduelli illo*, & *Franconico Catilinâ Grumbachio* (qui demùm in obfidione *Gothanâ* captus Pacis Publicæ turbator, læfæque Majestatis reus, in quatuor partes diffectus interiit) ufque ad *FRIDERICUM à Wirsberg* incluſivè exagitati fuerunt.

SUBSECTIO II.

De alterâ Universitatis Wirceburgensis Institutione.

72. **D***Ecifio prima.* Rebelli Factioforum licentiâ in Diæceſi, & Ducatu ſuo penitùs ſuppreſſâ cum Reverendiffimus, & Celfiffimus S. R. I. Princeps *FRIDERICUS Epifcopus* illatum nuper à furiis *Grumbachianis* Eccleſiæ ſuæ damnum reparâſſet, Nova repente facies *Franconiæ* fuit, priſtinus enim *Avitæ Religionis* ſplendor renovatus, aut reductus, expergefactæ *Musæ* hucusque dormientes, ita, ut reſuſcitata quoque *Academia* videri poſſet. Audiamus *Excellentiffimum Middendorpium* loc. cit. pag. 222. ubi ſic diſſerit: *Herbipolenſis Epifcopus & Princeps FRIDERICUS Urbem, & Provinciam inſtauraturus, à Religione, & litteris, quæ unâ ferè interièrant, exordium duxit, & anno 1564. dum adhuc fluctuabat, Societatis JESU PATRES evocavit, illisque juventutem tam Bonis litteris, quam pietate & moribus erudiendam, inſtituendâmq; commiſit.* Verùm

rùm cum Pientissimus Princeps tantis laboribus exhaustus anno 1573. fuerit ad præmia Beatorum evocatus, præclarissimos pro re litterariâ Conatus omnimodè absolvendos *Gloriosissimo, & æternâ Memoriam Dignissimo suo Successori* reliquit.

73. *Decisio secunda.* Hic tantus successor fuit *Reverendissimus, & Celsissimus S. R. I. Princeps JULIUS ECHTER de Mespelbronn Episcopus Wirceburgensis, & Franciæ Orientalis Dux, sub Gregorio XIII. Pontifice, & Ferdinando I. Imperatore Electus primâ Decembris 1573. Qui (Teste Middendorpio Tanto Principicoævo, & Colonia Agrippinæ in Pacificatione Belgicâ anno 1579. Illius Prudentiæ Singularis, & incomparabilis dexteritatis, reliquarumque virtutum oculato, atque attonito spectatore, prout ipse fatetur pag. 231. Academ. lib. cit.)* Qui inquam, JULIUS jam inde à primâ ætate Bonis litteris atque liberalibus studiis in Celeberrimis diversarum Nationum Universitatibus non sine maxima Illustrissimi Nominis Sui commendatione se se totum consecraverat.

Vix Sapientissimus Princeps Ecclesiæ Herbipolensis Præsul, & Franciæ Orientalis Dux salutatus erat, & ecce in sublimi hac specula positus eò ut primùm collimavit, omnemque curam, & studium convertit, ut translata olim aliò Universitatem Metropoli suæ, Totique Patriæ restitueret, &, quod *Celsissimus Prædecessor FRIDERICUS* molitus fuerat, omnimodæ executioni daretur. Itaque, ut intentio saluberrima metam acquireret eò promptiorem, quò uberiores Patriæ Nostræ Eoo-Francicæ utilitatem atque felicitatem exinde dependere, vel ad oculum patebat, *Insulatus hic Salomon cum Reverendissimo, Plurimum Reverendo, & Perquàm Gratiioso Purpuratorum Ecclesiæ Cathedralis Procerum Collegio* rem totam confere-

ferebat, Memor illius: *Quòd ea sint quàm ratissima, quæ
concordi Capitis, & Membrorum nisu efficiuntur.* In Capi-
tulari hoc Conventu anno 1574. habito huic *Celsissimi*
Principis proposito assurgebatur ab omnibus omninò Pro-
ceribus, & in eam communibus suffragiis sententiam iba-
tur, negotium tam arduum soli Prudentiæ, atque dex-
teritati *Julianæ* committendum esse. *Princeps* ità edo-
ctus moræ ulterioris impatiens Duos Supremos Orbis Chri-
stiani Monarchas, à quibus Jura Academica profiscun-
tur, *Gregorium* nimirum *XIII. Summum Pontificem*, &
Maximilianum II. Imperatorem Augustissimum pro novis
Privilegiis suspensæ hucusque *Wirceburgensium Univer-*
sitati concedendis sollicitavit graphicis sanè propositioni-
bus; *Pontificem* quidem per Legatum suum, Virum Ma-
gnificum *Vitum Krepserum* J. U. Doctorem, & paulò pòst
Franciæ Nostræ Orientalis Cancellarium, &c. &c. *Im-*
peratorem verò per litteras *Viennam Austriæ Metropolim*
destinatas. Justissimo tanti Principis petito, votisque an-
nuebatur repentè ab utroque Monarchâ, à *Gregorio XIII.*
Romæ vergente ad finem Martio, à *Maximiliano II.*
Pragæ ineunte Majo anno 1575. Interim dum summa
hæc Auctoritas, & privilegiorum Confirmatio expecta-
batur, JULIUS NOSTER Fabricam Academicam molieba-
tur, Regio sumptu, & eâ Magnificentia, ut illam, quot-
quot *Metropolim hanc nostram peregrini* invisunt, *de-*
fixis oculis (prout testatur *Excellentissimus Academiae Co-*
loniensis Pro-Cancellarius Jacobus Middendorpius Acade-
miarum lib. 5. pag. 223. cujus verba hic ponimus) *ad-*
mirentur, ac qui omnia totius *Europæ Regna, Regiones,*
atque Ditiones perlustrârunt, se nec in *Italiâ, nec Ger-*
maniâ, nec Galliâ, aut Hispaniâ vel usquàm alibi splen-
didiora tam litterarum, quàm Religionis monumenta (*Exi-*
mius

*mius P. Andreas Mendo Hispanus cum citato Doctore so-
lam Hispaniarum, dicatam S. Laurentio Structuram ex-
cipit) reperisse profiteantur.* Amplissima hæc Fabrica spa-
tium occupat, quod olim Monasterium *S. Udalrici*,
aliæque domus vicinæ tenebant, adjunctamque habet
Structuram Seminarii Celeberrimi pro quadraginta Cleri-
cis Ss. Theologiæ, ac Parochialis Officii obligationibus
ad Curam animarum suscipiendam jugiter imbuendis,
quorum quàm singularis eruditio, quàm accurata Scien-
tiarum sublimiorum notitia, quàm denique exacta nul-
lo non tempore vitæ Apostolicæ norma fuerit, & sit ho-
diedùm, si hic taceamus, mediusfidius ipsæ Cathedræ
Templorum elingues, ipsæ Aræ, ipsa Dicasteria Eccle-
siastica summa, ipsa Europa Catholica, & Urbs Urbium
Roma loquentur. Ædificia Academica necdum ad fa-
stigium educta erant, & iam præter litteras humaniores
suas Philosophia, & Theologia Cathedras JULIANÆ CEL-
SITUDINIS curâ erectas obtinebant, quin tamen solennis
Academiæ promulgatio præcessisset, hæc enim quo an-
no Franconiam Nostram exhilaraverit, innuit

SUBSECTIO III.

*De solenni Inauguratione, Universitatis Wirce-
burgensis,*

Ubi pleraque notatu digna recensentur.

74. **D***Ecisio prima.* Solennis Inauguratio Universitatis
Nostræ nobilitavit annum 1582. diem secundam
Januarii sequenti pompâ, & apparatu celebrata. Primâ
Januarii affixa passim per Urbem Programmata conspi-
ciebantur, in quibus, quia Academica Basilica nondum
perfecta erat, locus faciendæ Promulgationi idoneus de-
signa-

signabatur Templum *S. Francisci Seraphici*, ad quod alterâ die *Reverendissimus & Celsissimus* FUNDATOR comitantibus Reverendissimo, Plurimum Reverendo Ecclesiæ Cathedralis Capitulo, Prælatiis, Abbatibus, & diversarum Ecclesiarum Præpositis variis, Nobilibus, Consiliariis, variis variarum disciplinarum Doctores, Magistris, Viris Consularibus, & Senatoribus pluribus inter confertissimam Spectatorum ex omni Statu coronam sese conferebat, ubi horâ circiter octavâ in Pontificalibus ad conciliandam huic suæ Universitati Spiritûs S. gratiam, & impetranda Charismata Hostiam DEO inter sacros concentus religiosissimè ad Aram litavit; per cujus Augustissimi Sacrificii decursum cum præsentibus omnibus Novi Cives Academici è *Societatis JESU* Gymnasio adducti precibus Pientissimi Episcopi suas quoque devotissimis affectibus junxerunt, ut Universitatis auspiciis ad majorem Supremi Numinis gloriam, ad Reipublicæ Christianæ salutem, & hujus maximè Franciæ Orientalis cederet utilitatem, & perenne emolumentum.

75. *Decisio secunda.* Sacrosancto Missæ Sacrificio tantâ devotione peracto *Reverendissimus & Celsissimus Princeps* JULIUS cum Proceribus, & Doctores in extrema Templi parte Subselliis, & Peripetasmatis instructissima confedit; dum interea *Admodum Reverendus, Eximius, & Religiosus in Christo Pater Halenius* è *Societate JESU, Ss. Theologiæ Doctor, & Professor* Suggestum ad portam Occidentalem exstructum conscendens pro veteri Academicarum more, pelliceo capitali lacernatus elegantissimam *de summa, quæ ab Academia expectari potest, ac debet, utilitate*, Orationem Latino Idiomate habuit. Eâ non sine maximo applausu exceptâ Cathedram adiit *Admodum Reverendus, Eximius, & Religiosus in Christo Pater*

Pater Franciscus Rapedius, Ss. Theologiae Doctor, Collegii Societatis IESU hic Rector, qui Reverendissimae suae Celsitudinis nomine diplomata Pontificia, & Caesarea, quibus Herbipoli Academia concedebatur, palàm audientibus omnibus, & summo silentio suspensis recitavit. Principium Diplomatis Caesarei hoc est:

MAXIMILIANUS SECUNDUS,
 Divinâ Favente Clementiâ Electus Romanorum
 Imperator, semper Augustus, Germaniæ, Hungariæ,
 Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiae, & Sclavoniæ Rex, Archi-
 Dux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiae, Styriæ,
 Carinthiæ, Carniolæ, Lutzenburgiæ, Wirtembergæ,
 Superioris, & Inferioris Silesiæ, Princeps Sueviæ, Mar-
 chio Sacri Romani Imperii, Burgoviæ, Moraviæ, Supe-
 rioris, & Inferioris Lusatiae, Comes Habsburgi, Tyrolis,
 Ferretis, Friburgi, & Goritiæ &c. Landgravius Alsatiæ,
 Dominus Marchiæ Sclavonicae, Portûs Naonis, & Sali-
 narum &c.

*Præsentium tenore Universis notum esse volumus
 Cum Nobis inter cætera Imperialis fastigii, ad quod singu-
 lari DEI providentiâ evecti sumus, munia incumbat, di-
 ligenter circumquaque prospicere, ut scientiæ, & liberalia
 Bonarum Artium studia provehantur, & Nostro auspicio
 felicia capiant incrementa, ex quibus quasi Divinae Sa-
 pientiæ hausto Fonte subditi Nostri ad administrandam
 Rempublicam, cæterisque mortalium necessitatibus provi-
 dendum reddantur aptiores, præsertim cum omnium Scien-
 tiarum tutela, & patrocinium penes Romani Imperii Mo-
 deratores consistat; Qui quoque ipsarum Professores subin-*
 Y de

de dignis præmiis, honoribus, & libertatibus exornantes multa passim in Sacro Imperio Gymnasia instituerunt, & erexerunt. Nos igitur Eorundem Prædecessorum Nostrorum Laudandis vestigiis insistentes, exhibitâ Nobis nuper petitione Venerabilis JULII Episcopi Wirtzburgensis Principis Nostri, & Devoti Dilecti, quâ continebatur, ut Collegium à Pia quondam Memoriae FREDERICO, proximo ejus in Episcopatu Antecessore, non sine multo labore, gravibusque impensis, in Civitate suâ Wirtzburgensi, eo Fine, ut juventus ad Catholicam Religionem, Artium liberalium studia, & sublimiores Facultates per Viros pietate, & Doctrinâ præstantes informetur &c. &c. &c.

Institutio, Fundatio, & confirmatio tum Apostolica, tum Cæsarea publicè proclamata insinuabat Auditoribus singulis, *Academiae Wirceburgensi eadem donata, & concessa esse privilegia, quibus gloriantur Nobilissima, & Antiquissima Totius Orbis Academiae, Bononiensis, Parisiensis, Viennensis, Coloniensis, Lovaniensis, & Ingolstadiensis, quibus associanda Hispaniarum Princeps Salmanticensis cum reliquis Universitatibus in Europâ primo loco venientibus, ut adeò severam illi censuram mereantur, qui minùs æqui in hoc puncto arbitri deprehenduntur. Quòd si enim quædam de facto attentata, & irrepentes, nescio, unde, abusus Universitatum privilegiis officere possint, Parisiensem quoque, & Bononiensem, Viennensem, Coloniensem, & Lovaniensem, Salmaticensem, cum Ingolstadiensi, cæterisque Academiis, suis ob facta aliquot immunitatibus destitutas esse asserere non dubitabimus. Certum igitur est, & de jure planè indubitatum Celeberrimæ huic Nostræ Julianæ competere omnia, & singula illa privilegia, quæ in primâ*

primâ Disputationis Nostræ parte allegavimus, & allegant porro *Zelosissimi Privilegiorum Academicorum Assertores Eximius P. Mendo, & Clarissimus Doctor Middendorpius Duces Nostræ*, ille quidem, dum agit de Privilegiis *Academiae Salmanticensis, lib. 1. de jure Academ. Quæst. VII.* Hic posterior autem, dum *Academiae Coloniensis* exegefin instituit *Academiarum lib. 5. fol. 162. ad 168.* Quorum Doctorum verba afferre operæ pretium duxissemus, si mora nobis concessa fuisset. Evolvantur Illi cum aliis, quos citant, locis. cit.

Descenderat è suggestu *Eximius Pater Franciscus Rapedius* factâ diplomatum promulgatione; Et illicò *Reverendissimus JULIUS NOSTER* in laudes, & júbila DEO sapientiæ fonti cantanda pronus (ubi priùs *ipsi Celsissimo Universitatis Parenti* à studiosis Adolescentibus Latino, Græcòque Carmine grates dictæ fuerant) *Hymnum Ambrosianum* exorsus est, qui deinde inter vocales buccinarum clangores, inter suavissimam Musices Harmoniam, lætòsque campanarum undequaque consonantium applausus continuatus omnium animos ad gratias Supremo Numini tanti Beneficii Auctori, uti & Toti Curia Cælesti persolvendas invitabat. Tam plausibilis *Universitatis Wirceburgensis restitutæ* inauguratio; Tam Augustæ Pompæ facies, quam deinde epulum sanè Magnificum excepit, à *Reverendissima Celsitudine suâ Reverendissimo*, plurimùm Reverendo Ecclesiæ Cathedralis Capitulo, Abbatibus, Decanis, Doctoribus, atque diversorum Monasteriorum Prælati, reliquisque in eminentiori gradu Constitutis in Aulâ Urbanâ, quò *Principem* comitabantur omnes, adornatum. Remotis Mensis sevocavit Abbates, Decanos, atque Prælatos alios, seriâ illos parænesi adhortans, ut suos Singuli Clericos, & Regulares ad litteras homini-

Y 2

bus

bus Ecclesiasticis, si unquam, tum hoc potissimum exulceratissimo sæculo, maximoperè necessarias accenderent. Egit prætereà cum Consulibus, & senatoribus præsentibus, ut Academiae dignitatem, ejusque progressum, qui utique præcipuum hujus Metropolis emolumentum spectaret, inter primas nunquam non curas numerarent, & omni virium conatu propagarent. Atque his Præclarissimis Auspiciis insumpta est dies secunda Januarii.

SUBSECTIO IV.

Quanam à Die quarta Januarii acta sint à Reverendissimo, & Celsissimo Fundatore in Bonum Universitatis suæ?

Ubi de Ordinatione Primorum Facultatum quatuor Decanorum, uti & de prima Rectoris Magnifici Electione, &c. &c.

76. **D***Ecisio prima. Quartâ Januarii 1582. Postquam Reverendissimus & Celsissimus Fundator circa octavam matutinam Altissimâ Præsentia Suâ Scholam Societatis JESU majorem beâisset, & Theologicas circa Calendas Decembris prioris anni jam Typis impressas, & hucusque dilatas de Pœnitentia Theses per duas integras horas solidissimis rationum fundamentis ventilatas à Doctoribus non sine summa complacentia inaudiisset; placuit altè fatæ Celsitudini Suæ paulò post decimam in aliud quoddam Conclave Aulæis undique eam ob causam exornatum, & Peristromatis hinc indè pendulis affabrè excultum secedere, quorsùm omnium quoque Facultatum Gradibus Initiati sese receperunt. Petiit in eo loco Princeps à Præsentibus, ut, qui Matriculæ Academicæ inferi desiderarent, manum sibi omnes porrigerent, quod &*
alacri

alacri studio præstitum ab omnibus. Inde mox *Celsissimus* suum cuilibet Facultati Decanum Principali Auctoritate præfecit; ac imprimis

Sacræ Facultati Theologicæ

Reverendissimum Dominum Suffraganeum suum Dominum Doctorem Antonium Resium;

Juridicæ

Plurimum Reverendum, Pranobilem, & Magnificum, Consultissimumque Virum, ac Dominum Vitum Krepserum, Juris Utriusque Doctorem, suum nuper ad Pontificem Legatum, & Cancellarium, &c. &c.

Medicæ

Admodum Reverendum, Pranobilem, & Expertissimum Virum, ac Dominum Doctorem Jonam, Insignis Ecclesiæ Collegiæ Novi Monasterii ad Sanctum Joannem Evangelistam Canonicum.

Philosophicæ

Plurimum Reverendum, Pranobilem, Magnificum, & Subtilissimum Virum, ac Dominum Michaëlem Suppan, AA. LL. & Philosophiæ Magistrum, suum in Spiritualibus Vicarium, & Insignis Ecclesiæ Collegiæ in Haugis Decanum.

Constituto ita Facultatum Ordine jussit *Fundator*, ut Quatuor Decani cum Doctoribus, & Magistris suis (penes quos priores hodie dum stat Jus eligendi Rectorem) sese ocyus ad primum Universitatis Rectorem eligendum

accingerent. Itaque ad jussa hæc secessum est ab omnibus Patribus Academicis Conscriptis in Auditorium Theologicum, ibique institutâ deliberatione concordibus Omnium Suffragiis supremam hanc Dignitatem Academicam *Celsissimo Universitatis ipsius Parenti* deferendam esse conclusum est.

77. *Decisio secunda.* Unanimem hanc Patrum Conscriptorum sententiam ex demandata sibi provincia *Reverendissimo & Celsissimo Principi JULIO* protinûs insinuavit *Societatis JESU in Provincia Rhenana Præpositus Provincialis Doct̃or Theologus*; At *Princeps* pro insigni, quæ singulis innotuit, Modestiâ suâ primitûs hunc Honorem recusare, gravissimorum sanè, quibus obruebatur, negotiorum molem causatus; Oportere namque, Rectorem curæ & diligentia plurimum hisce potissimûm initiis in Academiam conferre. Hæc, & multa alia tametsi verissimè à *Principe* opponi abundè pateret, demississimis tamen precibus rogavit Academia Tota, ut id & Honoris, & Oneris primus suscipere, atque ad ulteriorem Tutelam Pro-Rectorem substituere dignaretur. Tum *Sapientissimus Præsul* dignam profectò æternâ memoriâ Apostrophen ad Academiam faciens, *Hanc se*, inquebat, *Universitatem propter ipsius Æterni DEI Gloriam, & Reipublicæ sibi commissæ utilitatem constituisse, nihil sibi tam esse cordi, quam ut ob finem istum Juventus litteris, & doctrinâ excolatur*; Itâ se ab ineunte ætate, DEI gratiâ, educatum, ut ad *Sacrosanctæ Ecclesiæ Catholicæ, fideique defensionem omnia sua meritò conferre debeat*; id ipsum etiam à se, quo ab eodem DEO Ter Optimo Maximo decoratus est, *Episcopatûs honorem requirere*; datu-
rum

rum se, quoad viveret, operam, ut nulla virium suarum partes desiderarentur.

Energicam hanc Apostrophem, & Tullianâ facundiâ gravissimam dum demirantur cuncti, insigne *Rectoris Academici* proprium, auream nempè Epomidem, tanquàm Purpuram Academicam suis MAGNUS NOSTER JULIUS humeris sacravit, eâque insignitus (designato priùs Universitatis Pro-Rectore *Subtilissimo Facultatis Philosophicæ Decano Domino Michaële Suppan*) Templum Collegii *Societatis JESU* Quatuor Decanis cum omnibus Doctoribus inter innumeram Procerum, Nobiliùmque coronam insequentibus, petiit, ubi cùm Hymnus: *Te DEUM* &c. rursùs vario vocum, & Tibiarum modulamine adhibito devotissimâ mediante Symphoniâ decantatus esset, Musæ Collegii *Societatis JESU*, in quo lautissimum Toti Academiæ prandium fuerat apparatus, *Rectori Magnificentissimo JULIO*, variis variarum linguatum Epigrammatis in plenos resolutæ plausus acclamantibus omnibus gratulabantur. Neque posterâ die litterariæ Exercitationes feriabantur; siquidem Philosophica de *Animo humano* Theoremata publicæ Disquisitioni subiecta Eruditissimos probabant in foro Aristotelico Candidatos, qui paulò pòst ad supremam Doctoratûs Philosophici Lauream admissi, & eâdem solenni ritu condecorati fuerunt, ut docet

78. *Decisio tertia.* Primos Honorum Academicorum fructus in *Universitate Nostra JULIO-Ducali* tulit subtilissima Facultas Philosophica, cujus tunc gloria eò extitit amplior, quò majus ipsi ornamentum ex Maximorum Spectatorum præsentia accessit. Erant Artium, & Philosophiæ Candidati à Patre Promotore è *Societate JESU*

JESU 28. *Januarii* exantlato priùs examine riguroso renuntiati Baccalaurei, quo gradu insignes illicò ad Magisterii etiam Lauream aspirârunt. Exploratâ igitur à Patribus Conscriptis supremæ Laureæ Candidatorum ex omni Philosophia, Eruditione, & probatâ Scientiâ *decima sexta Februarii* Promotioni præfixa est, ad cujus Ceremonias pompâ tantò magis plausibili peragendas dum sollicitè instruebantur omnia, allapsus hìc est *Serenissimus Archi-Dux Austriae Mathias sacratissimi Imperatoris Maximiliani II. Filius, Augustissimi Caesaris Rudolphi II. Frater Germanus, ejusque in Throno Imperiali Inviçtissimus successor*, quem *Tantum Principem Austriacum* Hospitem in Arce Mariana JULIUS NOSTER pro devotissimo in *Augustissimam Domum Austriacam* affectu Regio sanè apparatu excepit. Purpuratus hìc Litteratorum Meccœnas fuit ab Admodùm Reverendo Patre Collegii Societatis JESU Rector ad primum hunc Universitatis Nostræ Actum invitatus, qui & dato priùs gratiosissimo, & *Maximiliani II. hujus Nostræ Universitatis Genearchæ Filio* vel maximè digno Responso Doctorali Magistrorum Inaugurationi, stipante latus sinistrum *Celsissimo Principe Nostro* inter frequentissima Franconicæ Nobilitatis obsequia *Altissimæ Majestatis Suae* radios communicavit. Cancellarii hìc vices obiens *Reverendissimus* JULIUS AA. LL. & Philosophiæ Baccalaureis sibi à P. Promotore præsentatis licentiam ad Magisterii Gradum impertitus est, quo inter Metricas aggratulationes, & sexcenta juba collato unâ cum *Serenissimo Archi-Duce Mathia* rectâ ad Hospitale Julianæum, cui summum anno superiori fastigium imposuerat, contendebat inter numerosissimum Ecclesiæ Cathedralis Procerum, Abbatum, Doctorum, & Neo-Magistro-

gistrorum Comitatum. Ibi in Templo factâ DEO solenni Ecclesiæ Catholicæ gratiarum actione Mensa splendidissima in Aulâ Ædi sacrae contiguâ dapes, & fercula præbuit, quibus ubi præsentibus omnes refecti liberalissimè fuerant, à quibusdam Patribus Societatis Jesu Orationes Panegyricæ coram *Serenissimo Archi-Duce Mathiâ, Franciæ nostræ Orientalis Duce JULIO*, & reliquo Confessu omni in perennem *Augustissimæ Domûs Austriacæ* gloriam, exordiendo ab *Augustissimo Imperatore Rudolpho Habsburgico*, & *Totam Austriacorum Cæsarium Seriem* percurrento habitæ, spectabili usque adeò pompæ finem dederunt.

Propitium Numen Primitias has Universitatis Wirceburgensis, & litterarios conatus palàm comprobavit, siquidem tanta Vini, & frugum copia annos aliquot consequentes ditavit, quantam omnibus retrò annis nunquàm fuisse Francones Nostri meminerant. Porro ad exemplum *Episcopi JULII Reverendissimi & Celsissimi Successores* (quorum numerus duodecim efficit) primo quoque regiminis anno Universitatis Nostræ Rectores Magnificentissimi salutantur, cujus Supremæ Dignitatis Academicæ faces Infulæ Episcopali, & Sceptro Ducali pro suo in litteras omnes affectu nunquàm satis extollendo jungere triennio abhinc dignatus est *Reverendissimus, ac Celsissimus S. R. I. Princeps, ac Dominus, D. FRIDERICUS CAROLUS, D. G. Episcopus Bambergensis, & Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Dux, Sacra Cæsareæ, & Catholicæ Majestatis Consiliarius Actualis Intimus, ac Conferentialis, S. R. I. Pro-Cancellarius &c. &c. Dominus Noster longè Clementissimus*, de quo statim.

SUBSECTIO V.

De Progressu , incremento , ac flore Almae Universitatis nostrae Wirceburgensis.

A tempore JULII Fundatoris usque ad regimen Modernum facile Auspicatissimum. CAROLO FRIDERICIANUM.

79. **D**Ecisio prima. Magnificus Middendorpius Doctor coævus postquam *Academ. lib. 5. à pag. 226.* de Quatuor Universitatis nostræ Facultatibus, Professorum numero, Collegiorum varietate, & præclarissimâ docendi methodo tractâset, subnectit *fol. 229.* ad hanc Julianam Academiam, gratulante sibi Fundatore, Exteros, acceptâ notitiâ, *non tantum ex quovis Germaniæ tractu, sed omnibus ferè totius Europæ Provinciis, atque Nationibus, Italiâ, Galliâ, Hispaniâ, Lotharingiâ, Scotiâ, Belgio, Poloniâ, Russiâ, Lithuaniâ studiorum causâ, longis itineribus, tanquam ad instructam litterarum officinam undique confluxisse, inter quos Duces aliquot, Comites, & Barones plurimi, Palatinides, Et Heroum Polonorum Filii copiosi, infinitique genere, & Familiâ Nobiles, atque Illustres alii juvenes extiterunt.* Hæc verba Middendorpii cit. Sed & Francones Nostri hâc tantâ Principis JULII Magnificentiâ excitati Patriam frequentissimo agmine Universitatem adivêre, tantâ contentione litteris insudantes, ut *Teste Doctore allegato fol. 230.* Franconia habuerit plures Celtas, Cuspinianos, Nauseas, Nasos, Feuch-tios, Clavios, Goltzios, Viros è gremio suo oriundos, quos velut Muros aheneos grassanti tunc temporis iniquitati, & dissensionis opponeret. Et sanè jam à primo Foundationis Tempore Viros plurimos omnium Scientiarum dotibus.

Nobilissimos è *Julianâ* nostrâ prodiisse, frequentissimæ Promotiones ostendunt; si quidem è Philosophiâ quotannis abibant laureati complures, in Jurisprudentiâ conferbantur singulis annis laureæ Doctorales saltem ter, sæpiùs quater, nonnunquàm quinquies, & sexies, prout refert *Middendorpius* loc. cit. qui & in cæteris Facultatibus, licèt non eodem numero, aliquos tamen aut Licentiatos, aut Doctores quotannis creatos esse affirmat; Quorum Alii *vivente præfato Auctore* in Celeberrimis Universitatibus cathedras tenebant, Alii Cancellarii, Officiales, & Decani Ecclesiastica, ac sæcularia negotia expediebant; Alii Regibus, & Principibus à Consiliis erant; Alii in *Galliâ, Lotharingiâ, Westphaliâ, Hollandiâ, Frisiâ, Geldriâ, Cliviâ, atque omni ditione Germaniæ* publicis muneribus fungentes Rei Publicæ non sine maximo honore operam suam locabant. Neque Alios nisi Eruditissimos Academia nostra Viros progenerare potuit, cum Rectorum nunquàm non vigilantissimorum, & Universitatis emolumentum unicè spectantium præsidio munita, atque Decantatissimorum per Quatuor Facultates Antecessorum exquisitissimâ Eruditione, & omnium scientiarum genere conspicua extiterit. Tacere hìc jubet penuria Temporis Eximios, Clarissimos, Consultissimos, Expertissimos, & subtilissimos Professores, inter quos in studio nostro juridico eminuit *famigeratissimus ille Antonius Salicetus J. U. Doctor Reverendissimi & Celsissimi Principis Nostri JULII Consiliarius, & in Almâ Julianâ Codicis Professor Publicus, & Ordinarius*, cujus, uti & Reliquorum Nomina in fastis Universitatis, & Collegii Societatis Jesu, aliorúmque Scriptorum annalibus consignata reperiuntur. *Rectores Academicos* hujus Temporis

ris superstitie adhuc in vivis JULIO Nostro quod concer-
nit, Syllabum Eorum nobis suggerit *Plurimum Reve-
rendus, Eximius, & Magnificus Dominus Christophorus
Marianus Ss. Theologiae Doctor, ejusdemque in Nostra
Juliana sub Magni Fundatoris regimine Professor Publicus,
& Ordinarius, Novi Monasterii Canonicus &c. in Tricen-
nalibus Julianis elegantissimo stylo deductis à pag. 133.
à quo tanquam ab Oculato Teste præfixam Seriem am-
plectimur.*

80. *Decisio secunda.* Primus igitur Universitatis No-
stræ Rector Magnificentissimus fuit *Reverendissimus, &
Celsissimus Princeps Noster JULIUS*, cujus Memoria in Fran-
ciæ Orientalis Ducatu est in æterna Benedictione.

Quoniam verò gravissimis de causis, in Academiis
plerisque semestris tantum, aut annuus Consulatus Aca-
demicus esse solet, ideò

Secundus Academiae Rector electus fuit *Plurimum Re-
verendus, Magnificus, Eximius, ac Consultissimus Do-
minus Michaël Suppan, Sacri Collegii Canonorum in
Haugis Decanus*, quasi præjudicio quodam præsignatus à
Celsissimo Principe, qui eum sibi ex omnibus Pro-Recto-
rem antè delegerat.

Anno 1584. 30. Septembris Academia Juliana à cu-
nabulis Restorationis suæ adhuc tenella, & Altissimis *Op-
timi Parentis* favoribus assueta iterum *Principem suum* sibi
Rectorem destinavit, & secundâ vice Eodem Patre, &
Dictatore sese jactavit; Princeps autem indulgentissimus
simili, quâ prius, Benevolentia, ac vigilantia munus hoc
suscepit, instituens, qui subindè vices suas ageret,

Admodum Reverendum, Eximium, ac Religiosum in Christo Patrem, P. Franciscum Rapedium, Collegii Societatis JESU tunc Rectorem.

Quartus Academiae Julianae Rector Reverendissimus, Perillustris, & perquam Gratosus Dominus, D. Nythardus à Thüngen, Ecclesiae Cathedralis Wirceburgensis Praepositus, & paulò post Reverendissimus & Celsissimus S. R. I. Princeps, & Episcopus Bambergensis, Zelo Religionis, Virtute, & Sapientiâ Orbi commendatissimus. Fuit hic etiam primus Academiae Nostrae Cancellarius Dignissimus. Inde perpetua est ea Reverendissimorum Wirceburgensium Praepositorum Auctoritas, & Dignitas, quam apud alias quasdam Academias Principes quoque læti, atque lubentes capeffunt. Sustinere illam hodie inter maximam Academiae gloriâ dignatur

Reverendissimus, Excellentissimus, ac Illustrissimus Dominus, D. FRANCISCUS CONRADUS S. R. I. Comes de, & à Stadion, Ecclesiarum Imperialis Bambergensis, & Cathedralis Wirceburgensis Praepositus respectivè, & Decanus, Eminentissimi Electoris Moguntini, Reverendissimi, & Celsissimi Principis, Episcopi Bambergensis, & Wirceburgensis, Franciae Orientalis Ducis Consiliarius Intimus, Ecclesiae Collegiatæ ad S. Jacobum Bambergæ Praepositus, ac Celsissimi Principis ibidem Locumtenens Perpetuus, cui ad Licentiam graduandis in quatuor Facultatibus Candidatis conferendam confirmare placuit Pro Cancellarium

Plurimum Reverendum, Magnificum, Eximium, ac Consultissimum Dominum, D. Joannem Philippum Fasel, Ss. Theologiae, & J. U. Doctorem, Proto-Notarium Apostoli-

stolicum , Insignis Ecclesiæ Collegiata Novi Monasterii ad S. Joannem Evangelistam Decanum , Reverendissimi ac Celsissimi Principis , Episcopi Wirceburgensis Consiliarium Intimum , & Ecclesiasticum , ac Fiscalem , Virum venerandâ Canitie omnibus maximè spectabilem , cujus Amplissima merita Toti Nostræ Patriæ Francicæ dudum innotuere.

Dum hic Reverendissimi, Excellentissimi, ac Illustrissimi Universitatis Nostræ Cancellarii mentio necessariò facienda subintrat, per Parenthesin breviter, quod, & quale munus sit *Cancellarii*, dispicere juvat. Ac imprimis observamus, quòd tempore Imperatorum *Theodosii, Arcadii, & Honorii* introductum sit nomen *Cancellariorum*, qui erant Officiales Judicum à Secretis, & in scribendis Edictis eorum munus concernentibus occupabantur, Hoc autem, quia expediebatur in loco, qui proximus erat Consistorio reticulis, seu cancellis clauso, *Cancellarii* sunt appellati. Etymologiam *Cancellarii* ex Græco nomine *cancris* deduxit *Durandus de Ritibus Ecclesiæ lib. 1. cap. 15.* Sed rectiùs expositam Etymologiam tuetur *Cujacius in paratit. C. de Adfessoribus, & Domesticis, & Cancellariis Judicum*, eam ex *Cassiodoro* desumens. *Cancellarius* olim non multùm distabat à *Scribâ*, seu *Tabelione*, ast progressu temporis id nomen ad munera ingentia fuit translatum tum in *Curiâ Romanâ*, tum *Hispaniâ*, *Galliâ*, *Germaniâ*, & alibi, ut videre est apud *Alphonsum Escobar in Tractat. de Regia & Pontificia Jurisdictione cap. 30.* Ut adeò *Academia Cancellarius* dicatur is, qui *Gradus litterarios conferendi, & singula, quæ ad illos spectant, expediendi potestatem habet concessam sibi à Summis Pontificibus, Imperatoribus, & Regibus &c.* Pro ul-
teriori

teriori eruditione consulendus hic Discursus Historico - Juridicus *Prænobilis, Clarissimi, & Consultissimi Viri, ac Domini D. Philippi Adami Ulrich, J. U. Doctoris, & in Juliana Nostra Professoris Publici, ac Ordinarii, &c. de Archi-Cancellariatu Roman. Imperatricis Cap. I.* Prodiit ea Dissertatio anno 1724. Positâ hac parenthesi revertimur ad Propositum:

Quintus splendore Familiæ, & luce Dignitatis suæ Academiam Nostram Rector illustravit *Reverendissimus, Perillustis, & perquàm Gratosus Dominus, D. Joannes Conradus Rotwiz de Aulenbach, Ecclesiarum Metropolitanae Moguntinæ, & Cathedralis Wirceburgensis Decanus respectivè & Custos &c.*

Sextus nova decora, & claritatem Julianæ Academiæ Rector conciliavit *Plurimum Reverendus, Excellentissimus, & Illustrissimus Dominus, D. Joannes Gerwichius Comes à Schwarzenberg &c. Baro in HohenLand-sperg, &c. Ecclesiarum Imperialis Bambergensis, & Cathedralis Nostræ Canonicus, & Scholasticus, &c.*

Septimus Academiæ Rector atrum Conscriptorum suffragiis creatus est *Reverendissimus in Christo Pater, ac Dominus D. Sebastianus Pollinger, Episcopus Salonensis, Reverendissimi, ac Celsissimi Principis Nostri JULII Suffraganeus, & in Pontificalibus Vicarius, &c.*

Octavus Rector, qui Sceptis Academicis Illustrem Sanguinem suum ulterius nobilitari judicavit, *Reverendissimus, Perillustis, & perquàm Gratosus, Dominus D. Erasmus Neüstetter, cognomento Stürmer, Ecclesiæ Cathedralis*

thedralis hujatis Decanus , Senior , Jubileus , Equestris Comburgensis , & Collegiatae Haugensis Praepositus , Doctissimorum hominum elogiis , ac libris celebratissimus , studiorum Meccenas Munificentissimus , &c.

Nonus , qui dictaturam Academicam suscipiendo , & gerendo nobilitavit , Plurimum Reverendus , Perillustis , & perquam Gratosus Dominus , D. Wilhelmus Schuzbar dictus à Milchling , Ecclesiae Cathedralis hic Canonicus &c.

Decimus Universitatis Nostrae Rector electus fuit Plurimum Reverendus , pari Doctrinâ , & Auctoritate Magnus , ac Consultissimus Dominus D. Vitus Krepserus , Proto-Notarius Apostolicus , Juris Utriusque Doctor , sacri Collegii Novi Monasterii Decanus , Reverendissimi , & Celsissimi Principis Nostri JULII Cancellarius , Academiae Pro-Cancellarius jam suprâ nominatus &c.

Undecimus Juliana Rector praefuit Plurimum Reverendus , Magnus , & Consultissimus Dominus , D. Joannes Guilielmus Ganzhorn , Juris Utriusque Doctor , Proto-Notarius Apostolicus , Novi Monasterii Decanus , Academiae Pro-Cancellarius , qui Vicariam quoque operam aliis Rectoribus saepius peropportunam praestitit.

Duodecimus idem Rector pronuntiatus , & electus est ob sua in Academiam merita , vigilantiam , & labores , quos ab ipsis nascentis Academiae exordiis , cum insigni hujus emolumento , & immortalis laude suâ , impiger nunquam non obiisse visus fuit. Huic Excellentissimo Viro , ac Domino , D. Ganzhornio à Celsissimo Fundatore unâ cum R. P. Serario à Societate JESU Doctore Theologo Universitatis

versitatis Nostræ cura præcipuè demandata est monitis gravissimis præcedentibus, dum ad Comitata Ratisbonensia ab Imperatore evocabatur. Ad hunc ipsum Rectorem litteræ Academiam Nostram vel maximè deprædicantes datæ sunt à geminis Rectoribus Academiae Tolosanae in extremis Gallia Finibus sitæ, *calend. Decemb. 1595. & 10. Aprilis 1596.* Rectores illi dicebantur *Andreas Gallus Parisiensis in senatu Tolosano Consiliarius, Guilielmus Maranas J. U. Professor &c. &c. &c.* extant Exemplaria litterarum in actis Universitatis *de anno 1596.*

Decimus Tertius Rector, sub quo fama Academiae latius resplenduit, *Plurimum Reverendus, Perillustris, & perquam Gratosus Dominus, D. Otho Schuzbar dictus Milchling &c. itidem Ecclesiæ Cathedralis hic Canonicus, &c.*

Decimus Quartus Rector salutatus est *Plurimum Reverendus, Eximius, & Clarissimus Dominus, D. Michaël Seyz, Insignis Ecclesiæ Collegiatæ ad utrumque S. Joannem in Haugis Decanus, &c.*

Decimi Quinti Rectoris titulo, & potestate decoratus ad Academiae gubernacula feliciter accessit *Plurimum Reverendus, & Magnificus Dominus, D. Georgius Schweickhardus, Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri JULII in Spiritualibus Vicarius, dictæ Ecclesiæ Collegiatæ in Haugis Canonicus, & Scholasticus, &c.*

Decimus Sextus Juliana Rector, & Præses bonis auspiciis datus est *Reverendissimus in Christo Pater, ac Dominus, D. Eucharis Sang &c. Episcopus Augustopolitanus, Reverendissimi & Celsissimi Principis Nostri JULII Suffraganeus, & in Pontificalibus Vicarius &c.*

Decimus Septimus, cui se Academia regendam, & ornandam læta commisit, *Reverendissimus, & Amplissimus Pater, ac Dominus, D. Kilianus celeberrimi Monasterii Ordinis S. Benedicti ad S. Stephanum hic Herbipoli Abbas.*

Decimus Octavus Rector ut sydus novum à Septentrione effulset, & lumine grato Academiam beavit *Illustrissimus Dominus, D. Nicolaus de Magna Concies Mniseck Palatinides Sadomiriensis &c. qui Illustrissimo Fratre Sigismundo comitatus illuxit*, ut meritò *Eximius Christophorus Marianus* cit. dicat, tunc *Castorem, & Pol- lucem* hic apparuisse.

Decimus Nonus, cujus Imperio, & Auctoritate gubernari, & foveri Academia desideravit, est *Plurimum Reverendus, Magnificus, & Consultissimus Dominus Nicolaus Greiff, Canonicus Senior in Haugis, & Aerarii Principalis Præfectus.*

Vigesimus Rector, idem ipse denuò cooptatus est non solum, quòd singulari curâ, ac sollicitudine hanc Rempublicam Academicam administrârit; sed etiam excitandis, & amplificandis sapientiæ studiis, ac studiosis, augendæque Academiae dignitati operam, sumptusque liberalissimè impenderit. Hos Rectores in Tricennalibus suis *Julianis* extollit præfatus *Marianus Universitatis Nostræ olim ingens Ornamentum*, cujus Synopsin ulterius usque ad completum Magni NOSTRI JULII Sacratissimi Principis regimen extendere Erudito Lectori non ingratum fore judicavimus, deinceps eandem methodum per *Reverendissimorum, & Celsissimorum Successorum* seriem observaturi.

Sceptum

Sceptrum itaque Academicum à Quatuor facultatum Antecessoribus fuit delatum partim *Magnificis illis Viris*, quorum industriam, atque vigilem curam jam antea Tota Universitas non sine maximo suo proventu noverat, partim *novis Mecœnatibus*, nempè.

Plurimum Reverendo, Perillustri, & perquam Gratoso Domino, D. Julio Ludovico Echter de Messelbronn, Ecclesie Cathedralis Wirceburgensis Canonico Capitulari &c. &c. anno 1603. 1604. &c.

Reverendissimo in Christo Patri, ac Domino, D. Eucharzio Sang, Episcopo Augustopolitano &c. &c. (de quo jam supra) anno 1606. & 1607;

Plurimum Reverendo, Eximio, & Magnifico Domino, D. Georgio Schweickhardo, Ss. Theologiae Licentiato, Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri JULII tunc Vicario Generali &c. &c. anno 1608. de hoc supra.

Plurimum Reverendo, Perillustri, & Perquam Gratoso Domino, D. Conrado Ludovico Zobel à Giebelstatt Ecclesiarum, Metropolitana Moguntina, & Cathedralis Wirceburgensis Canonico Capitulari, Praeposito in Wechterswinckel, Reverendissimi, & Celsissimi Principis JULII Consiliario Intimo &c. anno 1609. qui per seq. ann. denuò in Reſtoratu confirmatus fuit.

Reverendissimo, Perillustri, & perquam Gratoso Domino, D. Conrado Friderico à Thüngen, Eccles. Imperialis Bambergensis, & Cathedralis Wirceburgensis Decano respectivè, & Canonico Capitulari &c. anno 1614. & 1615.

Plurimum Reverendo, Eximio, ac Magnifico Domino, D. Marco Hammelmanno Ss. Theologiae Licentiato, Ecclesie

sia Collegiata ad Utrumque Sanctum Joannem in Haugis Decano , Reverendissimi , & Celsissimi Principis NOSTRI JULII Consiliario in spiritualibus &c. anno 1616.

Magnificus hic Rector dum Academicum Consulatam continuat anno 1617. omnis Universitas unà cum ipso extremo luctu consternata, funus Incomparabilis Principis JULII Parentis Sui Optimi (qui expletis in regimine annis quadraginta Quatuor ad Ecclesiam Triumphantem ab Ecclesie Catholicae Capite Invisibili CHRISTO SALVATORE NOSTRO, ex Militante Ecclesia sua Franconica, cui unanimi Totius Reverendissimi, Plurimum Reverendi Capituli suffragio Electus, & in partem Sollicitudinis à CHRISTI Capite in terris Visibili Gregorio XIII. vocatus, praefectus erat, translatus est, ut cum Cygnéo Symeone Cygnéus Praesul de facie ad faciem videret salutare DEI) funus, inquam, Parentis Optimi comitata est omnis Universitas, nonnisi querulos cum Totà Franconia lessus ingeminans, non quòd sese à Reverendissimis, & Celsissimis successoribus Altissimo Favore destituendam existimaret, sed quia jure sibi solatium, Amicissimi nempè Patris praesentiam subtractam esse per sentiscebant.

Postremus igitur fuit *Magnificus Hammelmannus* inter Rectores Academicos Universitatis Nostrae gubernaculis tempore JULII Nostri admotus, quos sicuti Consummatissima Eruditio, & compertus Scientiarum omnium Amor ad eam dignitatem promovit, sic illi Eruditissimos Quatuor Facultatum Candidatos ab *Eximiis, Magnificis, Clarissimis, Consultissimis, Expertissimis, ac subtilissimis Antecessoribus Nostris* probatos, tum Extraneos, tum Francones innumeros Matriculae Academicae insertos demirabantur.

bantur. Franconum certè Nostrorum ingenia litterarum capacissima plurimos suū Præcones jam ante secundam Universitatis Nostræ institutionem habuerunt; Inter illos *Eruditorum sui Temporis facile Princeps Justus Lipsius*, qui in *Centuriâ primâ Epistolarum*, Epistol. 28. ad Franciscum Modium hîc degentem datâ *Lugduno Batavorum Nonis Augusti 1582.* planè eximia Franconibus encomia tribuit. Initium Epistolæ hoc est:

Ergone vivis Modi, & nos amas? de Utroque enim ambiguos reddebant & locorum intervalla, in quibus agis, & silentium, quo tam diu non justè usus. At nunc emendasti, & longâ epistolâ cessationis culpam eluisti in parte, Nam Totam tum demùm, si perseverabis. Et quanquàm remotum Te doleo, sejunctumque à Nobis: tamen, quòd in iis locis, & apud Eum Virum es, lenit desiderium, gaudium imò adfert. Amo enim, Amo Germaniæ illum Tractum, in quo beatè viximus olim ipsi: & gratulor de Hospite, qui, ut scribis, tam Benignus in Meliores Musas; sæpè apud Notos predicavi, sed parùm credulos; Homines etiam illa Tellus alit ingenio, Doctrinâque pares Nobis, Fide, & virtute Meliores. Experiris ipse, & magis experieris quotidie, si omissâ inanum specie de re judicabis ex re ipsâ &c &c. Hæc Periphrasis Lipsiana.

81. *Decisio tertia.* Luctus hic Universitatis nostræ ex obitu *Celsissimi JULII* conceptus sopiri non potuit, nisi à *Reverendissimis, & Celsissimis Pientissimi Fundatoris successoribus*, in quorum fanè Pientissimos Manes injurii essemus hodie, nisi Academiam Hanc *Wirceburgensem* ab *Ipsis omnibus Paterno verè affectu nutritam semper, curatamque fuisse assereremus.* Et

Primus quidem JOANNES GODEFRIDUS ab Aschauen, Reverendissimus, ac Celsissimus S. R. I. Princeps Episcopus Bambergensis, Cathedralis Herbipolensis Præpositus, sub Pontificatu Pauli V. summi Pontificis, Mathiæ Imperante, JULIO Successor destinatus 1617. 5. Octobris, utriusque Ecclesiæ ex Dispensatione Apostolicâ Præsul laudatissimus Universitatem suam tenerrimè fovebat primo Regiminis anno ejusdem Rector Magnificentissimus, qui sibi Pro-Rectorem delegit Virum Magnificum Marcum Hammelmannum jam antea Rectorem dignissimum &c.

Magnificentissimum Rectorem Principem, ac Pro-Rectorem in Dictaturâ Academicâ secuti sunt

Plurimum Reverendus, Eximius, & Magnificus Vir, ac Dominus, D. Balthasarus Jordanus, Ss. Theologiæ Doctor, Sacri Collegii Canonorum ad Sanctum Joannem Evangelistam in Novo Monasterio Decanus, Reverendissimæ & Celsissimæ Principis Nostri GODEFRIDI Consiliarius in Spiritualibus &c. &c. anno 1618. & 1619.

Plurimum Reverendus, Eximius, & Magnificus Vir, ac Dominus, D. Jodocus Wagenhauber Reverendissimæ, & Celsissimæ Principis Nostri GODEFRIDI Vicarius Generalis, Ecclesiæ Collegiatæ Novi Monasterii Canonicus Capitularis &c. anno 1620. & 1621. qui paulò post Episcopus Augustopolitanus, & Suffraganeus Wirceburgensis Consecratus est.

Reverendissimus, & Amplissimus Dominus, D. Joannes Bannacher, Celeberrimi Monasterii Ordinis S. Benedicti ad S. Stephanum hic Abbas anno 1622.

Sub hujus Reſtoratu *Ceſſiſſimus Noſter* GODEFRIDUS Ratisbonam ad Imperialia Comitia profectus ibidem è vitâ deceſſit 1622. 29. Decembris, quinto Regiminis anno; ubi iterum Muſæ noſtræ Wirceburgenſes nonniſi triſtibus cum Totâ Patriâ Noſtrâ Eoo - Francicâ Elegiis inter lachrymas Civium Academicorum occupabantur, abjectis Cytharis, quas tamen lætæ reſumpſerunt, dum conſpirantibus ſuffragiis *Secundus JULII Succesor electus eſt* PHILIPPUS ADOLPHUS ab Ebrenberg, Eccleſiæ Cathedralis Decanus, anno 1623. ſub Pontificatu Gregorii XV. Ferdinando II. Imperante. Reverendiſſimus, & Ceſſiſſimus Princeps Noſter ADOLPHUS inter florentiſſimum ſtudiorum curſum Reſtor Magnificentiſſimus à Magiſtratu Academico ſalutatus Pro-Reſtorem ſubſtituit prioris anni Reſtorem Reverendiſſimum, & Ampliſſimum Dominum, D. Joannem Abbatem ad S. Stephanum, primo regiminis anno 1623.

Exceperunt Reverendiſſimum, & Ceſſiſſimum Principem, Ac Pro-Reſtorem Reſtores Magnifici ſequentes:

Reverendiſſimus, Perilluſtris, & perquàm Gratiſus Dominus, D. Georgius à Wiſentaw, Eccleſiarum, Imperialis Bambergenſis, & Cathedralis Wirceburgenſis, Decanus reſpectivè, & Canonicus Capitularis &c. &c. anno 1624.

Reverendiſſimus, Perilluſtris, & perquàm Gratiſus Dominus, D. Hieronymus à Würtzburg, Eccles. Imperial. Bamberg. & Cathedral. Wirceburg. Decanus reſpectivè, & Canonicus Capitularis &c. &c. Hujus Pro-Reſtor Plurimum Reverendus, Eximius, & Magnus Dominus, D. Joannes Ridnerus, Ss. Theologiæ Doſtor, Eccleſiæ Collegiatæ

giatæ ad utrumque Sanctum Joannem in Haugis Canon-
icus Capitularis, & Custos, Reverendissimi, & Celsissimi
Principis Nostri PHILIPPI ADOLPHI Vicarius Generalis anno
1625. & 1626.

Plurimum Reverendus, Perillustris, & perquam Gra-
tiosus Dominus, D. Henricus à Neuneck, Ecclesiarum Im-
perialis Bamberg. & Cathedralium, Wirceburg. atque Au-
gustanæ Canonici Capitularis, Ecclesiarum Collegiatarum
in Camburg, Wisensteg, & Mossbach Præpositus, in Fran-
ciâ Nostrâ Orientali Judex Provincialis &c. &c. anno 1627.
& 1628.

Reverendissimus, & Amplissimus Dominus, D. Guiliel-
mus Ogilbæus, Scotorum ad Sanctum Jacobum hic Abbas.
anno 1629.

Plurimum Reverendus, Eximius, & Magnificus Do-
minus, D. Joannes Ridnerus, Ss. Theologiæ Doctor &c.
Reverendissimi & Celsissimi Principis Nostri tunc Vicarius
Generalis, jam antea Pro-Rector &c. anno 1630. &c

Reverendissimus in Christo Pater, ac Dominus, D. Jo-
docus Wagenhauber, Episcopus Augustopolitanus, & Suffra-
ganeus Wirceburgensis, Universitatis Pro-Cancellarius,
Ecclesiæ Collegiatæ Novi Monasterii Canonici Capitularis,
& Scholasticus &c. anno 1631. quo rursus Tota Universi-
tas illacrymari cæpit funeri Reverendissimi, & Celsissimi
Conservatoris sui PHILIPPI ADOLPHI, qui, postquam honoris
Divini Zelator ingens, stygiis Veneficorum conventibus
disturbatis, purgatam per ignem Franconiam suam pietate
auream fecerat, lethali morbo repente prostratus dicto
anno

anno 1631. 16. Julii in Domino obdormivit anno regiminis octavo. Itaque.

Tertius JULII Successor eodem anno, die septimâ Augusti sub Urbano VIII. Summo Pontifice, & Ferdinando II. Imperatore electus est FRANCISCUS ex Illustrissimâ Hatzfeldiacorum prosapiâ oriundus, qui statim Universitatis Nostræ Rector Magnificentissimus proclamatus, Pro-Rectorem cum consensu Quatuor Facultatum designavit Plurimum Reverendum, Eximium, & Magnificum Virum, ac Dominum, D. Nicolaum Ubelher, Ecclesiæ Collegiatæ ad S. Joannem Evangelistam in Novo Monasterio Decanum, & Seniore, suum in spiritualibus Consiliarium &c. anno 1632 Sed sub initium Regiminis Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri FRANCISCI Cursibus litterariis remoram iniecit Bellona Suecica immani Tempestate vel in ima Franconiæ Nostræ viscera, ipso Rege Gustavo Adolpho Duce, grassata; unde Musis filere coactis Magnificentissimus Rector Noster Franciscus cum aliis orthodoxis Principibus Coloniam Agrippinam exul se recepit, ubi sacerdos ordinatus in Ecclesiâ R.R. P.P. Societatis JESU Primam DEO hostiam pro grege afflicto Bonus Pastor ad aram litavit, paulò post absens postulatus Episcopus Bambergensis. Cæso interim à Cesareanis ad Lutzen Suecorum exercitu, receptâ cum Franconiâ Herbipoli, ad suos Franciscus rediit magno subditorum plausu exceptus, & anno 1636. à Patribus Academicis Conscriptis denuò Rector Magnificentissimus Universitatis suæ electus Priorem suum Pro-Rectorem Plurimum Reverendum, Eximium, & Magnificum Virum, ac Dominum, D. Nicolaum Ubelher Novi Monasterii Decanum, &c. &c. sibi substituere dignatus fuit.

Inde hic Idem Pro-Rector *anno 1637.* Rector Magnificus renuntiatus, Successores habuit in supremâ Dignitate Academicâ:

Reverendissimum in Christo Patrem , ac Dominum, D. Zachariam Stumph, Episcopum Domitiopolitanum, Reverendissimi , & Celsissimi Principis Nostri FRANCISCI in Pontificalibus Vicarium &c. anno 1638.

Plurimum Reverendum , Perillustrem , & perquam Gratosum Dominum , D. Eberhardum Christophorum à Seckendorff, Ecclesiarum, Imperialis Bamberg, & Cathed. Wirceburg. Canonicum Capitularem, Equestris ad S. Burhardum hic Decanum , Imperialis Ecclesie Collegiatæ Veteris Capellæ B. V. M. Ratisbonæ Præpositum &c. anno 1639. & 1640.

Plurimum Reverendum , Eximium , & Magnificum Virum , ac Dominum , D. Adamum Gros , Ss. Theologiæ Doctorem, Ecclesie Collegiatæ ad Utrumque Sanctum Joannem in Haugis Decanum , Reverendissimi , & Celsissimi Principis Nostri FRANCISCI in spiritualibus Consiliarium &c. anno 1641.

Præsidente hoc Rectore Magnifico Adamo Gros Reverendissimus , & Celsissimus Princeps Noster FRANCISCUS Episcopus Bambergensis, & Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Dux, &c. &c. apoplexiâ tactus, cum omnium Optimum Principem tam citò sibi eripi Dolentium luctu, Melpomene Universitatis Nostræ iterum iterumque illachrymante, occubuit 1642. anno regiminis undecimo, cui tamen Lucidissimo Soli in cœlo Franconico occidenti successit Alius Universitati Nostræ , Totique Ducatui longè Acceptissimus, ut affirmat.

82. *Decisio quarta. Sol Hic Acceptissimus, & Quartus JULII Successor fuit JOANNES PHILIPPUS ex Illustrissimâ Schönborniorum Familiâ Episcopus Herbipolensis, & Franciæ Orientalis Dux electus 19. Augusti 1642. Urbano VIII. Pontifice, Ferdinando III. Romanorum Imperatore; biennio post Eminentissimus Archi-Episcopus, & Elector Moguntinus, ac tandem Episcopus Wormatiensis, Magnus Patruus Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri FRIDERICI CAROLI &c. &c. cui Vitam, & felicitatem Magni Patruus annos exsuperantem demississimè apprecamur.*

Eminentissimus hic Archi-Præsul Rector Magnificentissimus, Universitatis Nostræ Restaurator Primus in omnium Posterorum, Franconum præcipuè Nostrorum ore deprædicabitur. Maximus hic Princeps Redditâ Imperio Pace, ad quam suis ipse Consiliis, & auctoritate plurimùm contribuit, Musas inter arma silentes, & passim vagabundas in Universitatem, in Principale Seminarium Alumnos Nobiles, & Clericos reduxit, tam felici successu, ut Athenæ, omnium scientiarum emporium, hic resuscitata omnibus viderentur. Inde frequentissimus tum Extraneorum, tum Nostrorum ad Wirceburgensem hanc Academiam concursus, præsertim, quia compertum ubique fuerat, quòd Eminentissimus Elector litteratorum Mecænas Magnificentissimus studiorum Candidatos congenito quodam, & in Celeberrimis Europæ Universitatibus, Lovanii præcipuè majoribus incrementis aucto amore & foveret, & liberalissimis stipendiis, honoribusque nutriret, quin & actibus litterariis non habitâ Gravissimorum Negotiorum ratione Majestatis suæ lucem Altissimâ Præsentia sæpissimè impertiretur. Neque aliud ab Eminentissimo S. R. I. per Germaniam

maniam Archi-Cancellario, & Augusti Electorum Collegii
Primate expectari poterat, nam Schönbornius erat. Por-
rò ut Huic Suæ Universitati eò amplius provisum esset,
Magnificentissimo Rectori Nostro JOANNI PHILIPPO placuit
Clementissimo annutu Pro-Rectorem designare Plurimum
Reverendum, Eximium, & Magnificum Dominum, D. Ada-
mun Gros, Ecclesie Collegiate in Haugis Decanum &c. &c.
antè Rectorem, cujus propensissimus in Bonum Univer-
sitatis animus jam pridem Clarissimis indiciis se se Quatuor
Facultatibus prodebat.

Leo Schönbornius triplici Infulâ, Archi - Epis-
copali Unâ, & Geminâ Episcopali Coronatus, gla-
diòque Ducali armatus, dum vigili usque adeò Curâ,
ac sollicitudine pro Universitatis Nostræ gloriâ excubans
Rugitu suo per Orbem Terrarum audito singulos allicit
à Leone de Tribu Judâ in seros annos Conservatus, Nu-
merare cœpit Rectores Magnificos florem Universitatis
Nostræ uberrimè ampliantes:

Plurimum Reverendum, Perillustrem, ac perquàm
Gratosum Dominum, D. Rudolphum de, & à Stadion,
Ecclesiarum, Imperialis Bamberg. & Cathedralis Wircebur-
gensis Canonicum Capitularem, Collegiatæ Ecclesie ad S. Ste-
phanum Bambergæ Præpositum &c. &c. anno 1643.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, ac perquàm
Gratosum Dominum, D. Eberhardum Christophorum à
Seckendorff, Ecclesiarum, Imperialis Bamberg. & Cathe-
dralis Wirceburgensis Canonicum Capitularem, Equestres
ad S. Burchardum hic Decanum, Imperialis Ecclesie Colle-
giatæ Veteris Capellæ B. V. M. Ratisbonæ Præpositum &c. &c.
annis 1644. 1645. 1646.

Reveren-

Reverendissimum, & Amplissimum Dominum, D. Maurum, Celeberrimi Monasterii ad S. Stephanum hic Abbatem Ordinis S. Benedicti &c. anno 1647.

Reverendissimum in Christo Patrem, ac Dominum, D. Joannem Melchiorum, Episcopum Domitiopolitanum, Suffraganeum Wirceburgensem, Ecclesie Collegiate ad S. Joannem Evangelistam in Novo Monasterio Decanum, nec non Ss. Theologie Doctorem &c. &c. annis 1648. 1649. 1650.

Reverendissimum, & Amplissimum Dominum, D. Maurum, prædictum Abbatem hic ad S. Stephanum annis 1651. 1652. 1653. 1654. 1655.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, ac perquam Gratosum Dominum, D. Joannem Christophorum de, & in Sirgenstein, Ecclesiarum, Cathed. Wirceburg. & Equest. hic ad S. Burchardum, nec non Comburgensis Canonicum, respectivè Decanum, & Custodem &c. anno 1656. & 1657.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & perquam Gratosum Dominum, D. Joannem Richardum ab, & in Franckenstein, Ecclesiarum, Imperialis Bamberg. & Cathedralium Hujatis, ac Wormatiensis Canonicum Capitularem, & respectivè Scholasticum &c. &c. annis 1658. 1659. 1660.

Plurimum Reverendum, Eximium, & Magnificum Virum, ac Dominum, D. Joannem Christianum Baur ab Eyseneck, Insignis Ecclesie Collegiate ad Utrumque S. Joannem in Haugis Decanum &c. &c. anno 1661. & 1662.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & perquam Gratosum Dominum, D. Joachimum Conradum à Seckendorff,

dorff, Ecclesiarum, Imperialis, Bambergensis Canonicum Capitularem, & Equestris ad S. Burchardum hic Decanum &c. &c. anno 1663.

Reverendissimum, & Amplissimum Dominum, D. Benedictum, praefati Monasterii hic ad S. Stephanum Abbatem &c. anno 1664. & 1665.

Plurimum Reverendum, Eximium, & Magnificum Virum, ac Dominum, D. Joannem Winheim, Ss. Theologiae Doctorem, Insignis Ecclesiae Collegiae, Novi Monasterii Decanum, Eminentissimi Principis Nostri JOANNIS PHILIPPI in spiritualibus Consiliarium &c. annis 1666. 1667. 1668.

Reverendissimum, & Amplissimum Dominum, D. Eucharium, iterum hic ad S. Stephanum Abbatem &c. anno 1669 & 1670.

Plurimum Reverendum, Eximium, & Magnificum Virum, ac Dominum, D. Fridericum Wisner, Ss. Theologiae Doctorem, Insignis Ecclesiae Collegiae ad Utrumque Sanctum Joannem in Haugis Decanum, Eminentissimi Principis Nostri JOANNIS PHILIPPI in spiritualibus Consiliarium &c. anno 1671.

Anno 1672.

LEO SCHÖNBORNIUS plenum Gloriae Francicae meridiem affecutus, & in Universitate suâ Wirceburgensi velut Paradiso quodam praclarissimos Fructus legens Augustis Insignibus suis Academicos fasces secundâ vice annexos vidit, quandò evoluta triginta annorum Regimine inter devotissimas Quatuor Facultatum Gratulationes, & jubila, ipso Electionis anniversario rursus electus est *Rector Magnificentissimus, Eminentissimus* NOSTER JOANNES PHILIPPUS, qui

qui & Electioni Huic, datis verè Paterni, quo in Universi-
tatem suam ferebatur, affectûs indicîis, Clementissimè ac-
quiescens Pro-Rectoratum detulit superioris anni Rectori
Magnifico, *Plurimum Reverendo, & Eximio Viro, ac*
Domino, D. Friderico Wisner, Ss. Theologiæ Doctori, Ec-
clesiæ Collegiatæ in Haugis Decano &c. &c. ut pro consue-
tâ suâ dexteritate Universitatis Nostræ Negotiis simul in-
vigilaret.

Currebant *Tricennalia Schönborniana* inter maxima
planè *Totius Franconiæ, Mogonorum, & Wormatiensium*
gaudia, quæ tamen paulò post *anno nempe insequenti 1673.*
12. Februarii versa sunt in funebres Næcias, dum *ad æter-*
na illa, & unicè beata Electorum in Regno DEI Comitia
Electorem Eminentissimum, Principem, Ducemque Nostrum
Optimum, Maximum, Imperator Ille Supremus, Vitæ, Ne-
cisque Dominus evocavit, ut, qui in hoc Sæculo antea
Monarcham Temporalem (Leopoldum Magnum intelligimus)
diademate Imperiali summo coronasset, ipse plenus dierum
& Meritorum coronâ immarcescibilis Gloriæ inter Prima-
tes Curiaë Coelestis à *Cæli Terræque Monarchâ Sempiterno*
redimiretur.

Sic Viduata *Optimo suo, atque Incomparabili Duce*
Franconia Nostra unâ cum Toto Imperio, Reliquisque sub-
ditis Principatibus, ac provinciis nonnisi illud *Elisæi* abitum
Eliaë curru igneo ad cælum rapti clamore suo insequentis
Regum 4. C. 2. ingeminabat: Pater mi! Pater mi! Currus
Israël, & auriga ejus!

Noverat quippe Patria Nostra, *Quantus Cælo Fran-*
conico Atlas subductus fuerit; Noverat, *Quantus Univer-*
sitatis Restaurator decesserit, Noverat, inquam, *Quantus*
Boni Publici Promotor abiêrit ad loca illa beata. Occur-
rebat præter Alia innumera *Metropolis Nostra* cum *Arce*
Marianâ

Marianâ, quam *Eminentissima sua Celsitudo* Vallis, & propugnaculis non solidâ minùs, quàm eleganti Mole munit; occurrebant Molendina Duo in perenne subditorum emolumentum Moeno fluvio imposita cum Orphanotrophio, cujus structuram ad radicem Montis Mariani constituit. Occurrebat Insignis Ecclesia Collegiata Haugenfis, quam cum Parthenone *S. Affre* intra Urbis mœnia translaturus, primum fundamento Utriusque lapidem imposuit; Occurrebat Cantus *Gregorianus* typis vulgatus, quem in Ecclesias suarum Diœcesium pro Cultûs Divini incremento introduxit, occurrebat denique, quòd *Tanta Herbipoli*, non minora in Imperio, & cœteris Sibi subjectis Provinciis egerit; quòd *Leopoldum* coronaverit Romanorum Imperatorem, quòd *Erfordiam* armatâ manu reduxerit ad obsequium legitimi Principis; quòd demùm (ne Alia Imperio Notissima attingamus) *Comitiis Ratisbonensibus* coràm interfuerit, Principum sui Temporis Oraculum, ubi *Insulatus*, *Purpuratusque Cicero* potentissimâ sanè suadâ Pro *Trinâ Domo suâ*, Totiusque sacri Imperii Romano-Germanici incolumitate peroravit. &c. &c. &c.

Hæc, & aliorum præclarissimè gestorum Periodus quidni assiduum Dolorem provocarent? Quidni *Universitatem Nostram Wirceburgensem*, *Eminentissimo Restauratore suo Primo Orbatam* pari tristitiâ, ac vulnere sauciarent? sauciârunt imò verò utique, Nec recrudescenti indies Cica-trici medelam facilè invenire potuisset Universitas, nisi Præfaga ipsi Patriæque Providentia Divina suggessisset, *alios Schönbornios* fore, qui *Magni Patru* in Cathedrâ Episcopali, & Throno Ducali successores Tantis Vestigiis deleri nesciis insistentes Pari favore, pari affectu, atque incremento uberiori Musas essent sublimaturi.

Et verè ex ipso Tumulo *Eminentissimi & Celsissimi Principis Nostri JOANNIS PHILIPPI* Novæ quædam, eæque solidissimæ radices *Illustrissima Arbori Schönbornianæ jam antea per Orbem Terrarum spectata* accrevisse videntur, quarum adminiculo *Rami* prodiêrunt, qui *Illi Magnarum Alarum Aquila, nempe Imperiali, Medullam Cedri* nunquàm non fidelissimè subministrantes hodie *Olympicam Altitudinem* transcenderunt, & Musarum, & Numerosissimorum per diversos *Sacri Imperii Romano-Germanici* Tractus habitantium Incolarum Amplitudini suæ subje-
ctorum Domicilia sub auspiciatissimo Tegmine protegen-
tes. Ad Consummatam Hanc *Lucinæ Schönbornianæ, Matris Illustrissimæ simul, ac Felicissimæ* gloriam prius-
quàm propiùs accedamus, ordo exposcit, ut, Qui post *Eminentissimum Principem Nostrum JOANNEM PHILIPPUM Quintus JULII Successor* extiterit, hic adstruamus.

Is fuit *Reverendissimus, & Celsissimus S. R. I. Princeps JOANNES HARTMANNUS ex Illustri Familiâ Dominorum de Rosenbach, Ecclesiæ Cathedralis supra annos 20. Decanus, sub Pontificatu Clementis X. & LEOPOLDO I. Romanorum Imperatore, Electus Episcopus Wirceburgensis, & Franciæ Orientalis Dux* prædicto anno 1673. die 13. Mar-
tii. Qui & statim pro more consueto à Quatuor Facul-
tatibus *Universitatis Nostræ Rector Magnificentissimus* in-
ter solennes aggratulationes dictus *Pro-Rectorem* consti-
tuit *Plurimum Reverendum, Perillustrem, & Perquàm Gra-
tiosum Dominum, D. Joannem Henricum ab Ostein, Ca-
thedralis Ecclesiæ Wirceburgensis, & Equestris Combur-
gensis Canonicum Capitularem.*

Expleto inter fortunatissimos studiorum progressus
C c supremi

supremi Consulatûs Academici regimine annuo, & resignatione factâ, Dictaturam hanc supremam à Senatu Academico oblatam suscepit iterùm *Reverendissimus, & Amplissimus Dominus jam antea Rector Magnificus, D. Eucharis hic ad Stephanum Abbas, anno 1674.* cujus sub Rectoratu annum 1675. respiciente *Ovidiana Musa* jam toties *Reverendissimorum, & Celsissimorum Principum Nostrorum* fatis illachrymata Elegiacis lamentis rursus ad funus Universitatem deducebat, dum *Reverendissimus, & Celsissimus Princeps Noster* JOANNES HARTMANNUS (cujus tranquilla exordia Exercitus *Gallicus Duce Turenno* in ipsa *Franconiæ Nostræ* viscera penetrans, & *Oxovii* Castrametatus perturbaverat, paulò post à Victricibus Copiis *Cæsareanis* sub *Ductore Montecuculi* iterùm abactus) è vivis excessit, Biennio in regimine exacto, præfato anno 1675. 19. Aprilis. Incusavit hic *Universitas Nostra* cum Totâ Patriâ Mortem invidam ex Terrore ab *Hoste Gallo* incusso acceleratam, quæ fecit, ne *Princeps Laudatissimus* pristinæ quietis Episcopatu, & Ducatu suo omni periculo, & timore liberato, receptæ fructum diutius gustaret. &c.

Ad Sedem Wirceburgensem vacantem, & Thronum Ducalem *Franciæ Orientalis* viduatum à *Reverendissimo, Plurimum Reverendo Ecclesiæ Cathedralis Capitulo* postulatus est *Sextus JULII Successor*, Qui fuit *Reverendissimus, & Celsissimus S. R. I. Princeps* PETRUS PHILIPPUS à *Dernbach, Bambergensis* primùm anno 1672. dein anno 1675. *Wirceburgensis quoque Ecclesiæ, & Franciæ Nostræ* Episcopus, & *Dux Creatus*, *Clemente X. Summo Pontifice, & LEOPOLDO I. Imperatore*, Qui juxta perennaturam semper *Pientissimorum Antecessorum* consuetudinem

dinem *Magnificentissimi Rectoris* Sceptum Academicum amplexus Dignitatem Pro-Rectoralem Almæ Universitatis suæ demandavit *Plurimum Reverendo, Eximio, & Magnifico Viro, ac Domino, D. Joanni Winheim, Ecclesiæ Collegiatæ ad S. Joannem Evangelistam in Novo Monasterio Decano &c.* Qui & anno 1676. & 1677. summâ cum Potestate consentientibus Electoribus Academicis præfuit. *Hunc Rectorem Magnificum exceperunt:*

Plurimum Reverendus, Perillustis, & Perquàm Gratosus Dominus, D. Joannes Richardus à Mauchenheim, dictus Bechtelsheim, Ecclesiarum, Imperialis Bambergensis, & Cathedralis Nostræ Wirceburgensis Canonicus Capitularis &c. anno 1678.

Plurimum Reverendus, Perillustis, & Perquàm Gratosus Dominus, D. Antonius de Wildberg, Ecclesiæ Cathedralis Hujatis, Collegiatarum ad Sanctum Ferrutium in Pleidenstatt, & ad S. Burchardum hic respectivè Scholasticus, Senior, & Præpositus &c. anno 1679.

Plurimum Reverendus, Perillustis, & Perquàm Gratosus Dominus, D. Franciscus Reinhardus ab Elter, Ecclesiæ Cathedralis Wirceburgensis Hujatis, & Equestris Comburgensis Canonicus Capitularis &c. &c. anno 1680. & 1681. quo Sæculum Universitas Nostra Wirceburgensis Primum absolvens, felicissimis Exordiis inter Altissimos Propitii Numinis favores auspicata est secundum, quando anno 1682. Reverendissimus, ac Celsissimus S. R. I. Princeps PETRUS PHILIPPUS Episcopus Bambergensis, & Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Dux &c. &c. Dominus, D. Noster Clementissimus denuò ab Academico Magistratu
Cc 2
Electus

Electus *Rector Magnificentissimus* (*Pro-Rectoratum Tenente Plurimum Reverendo, Perillustri, & Perquam Gratioso Domino, D. Francisco Reinhardo ab Elter &c.*) *annum secularem*, Principali, & litterariâ Academicorum Pompâ sexcenta inter jubila, Musis Franconicis undique applaudentibus, celebravit.

Quantus tum fuerit Universitatis Nostræ apparatus, Quàm Magnificus splendor, Annales, & monumenta eam ob Causam Typis impressa luculentissimè testantur.

Erant invitatae pro consueto Academicarum more Potissimæ Germaniæ Universitates, & his contiguæ Pleræque ad Maximam hanc *Jubilæi* solennitatem, cujus exordio vulgata prælo Programmata *decimam nonam Julii currentis anni 1682.* præfixere.

Itaque inter Numerosissimum Extraneorum litterariæ hujus festivitatis Spectatorum confluxum *dictâ die 19. Julii* Manè *sub Horam octavam* dispositis hinc inde amplissimâ serie Scholarum Humaniorum Candidatis à *Seminario Kiliano ad Collegium* usque (Milite ex utraque Parte viam muniente) & Philosophiæ, ac Theologiæ Auditoribus in Collegii Societatis Jesu areâ præstolantibus *Reverendissimus, & Celsissimus Princeps Noster PETRUS PHILIPPUS Dernbachius*, frequentissimo *Ecclesiæ Cathedralis Procerum, ac Reliquæ Franconicæ Nobilitatis, Dicasteriorumque* agmine stipatus, ad Collegii aream progrediens à Rectore Magnifico, & Quatuor Facultatibus, quas Insignia Doctoralia ornabant, demississimâ reverentiâ exceptus, ac elegantissimâ Oratione *ab Admodum Reverendo, & Eximio Patre Georgio Göpfert, è Societate Jesu, eo Tempore Sacræ Facultatis Theologiæ Decano*, salutatus est

est Universitatis jam sæcularis Protector, & Conservator
Magnificentissimus.

Ad Orationis clausulam post acclammatum inter mera
jubila solenne *Vivat* processum ad *Templum Societatis*
Jesu solis tum Eruditis patens, & Tapetibus, plurimis-
que figuris *Jubilai* prodromis undique decoratum; Ubi
dum à Choro Musico inter creberrimos Tubarum Clan-
gores, Tympanorùmque jubilares Mugitus *Hymnus Am-*
brobianus decantabatur, duodecim Tormentis Grandiori-
bus ex *Pergamis Wirceburgensibus*, *Arce nempe Marianâ*,
reboantibus applausum est, ita ut omnis Franconia No-
stra *Universitatis suæ Jubileo* initium datum esse resciret.

Absolutâ Hymni Sacri Psalmodiâ *R. P. Nicolaus Mohr*,
è *Societate Jesu* ascendens suggestum ante Aram sum-
mam intra Cancellos erectum, Tullianâ sanè Eloquentiâ
de Initiis, & Progressu Universitatis Wirceburgensis lu-
strato *Septem Reverendissimorum, & Celsissimorum Prin-*
cipum, sub quibus *seculum evolutum est*, regimine disse-
ruit, assidente extra Cancellos *Reverendissimo, & Celsis-*
simo Principe Nostro DERNBACHIO, Quem utrinque in
Subselliis suis consuetis cum Rectore Magnifico Universi-
tatis Antecessores insequente Totâ litteratorum Coronâ
cingebant, Nobilitate, cum *Ecclesiæ Cathedralis Proceri-*
bus, in Subselliis propè Cathedram Concionatoriam
auscultante.

Perorationem excepit solenne Sacrum, cui in Ponti-
ficalibus religiosissimè inter concentus Symphonicos ope-
ratus est *Reverendissimi & Celsissimi Principis Nostri PE-*
TRI PHILIPPI Suffraganeus, quo finito adornatum est ab
Universitate in Seminario Prandium sanè Basilicum, cui

præter Reverendissimum, & Celsissimum Principem Nostrum PETRUM PHILIPPUM, Ecclesiæ Cathedralis Procures, Prælatos, & Abbates, omnes Facultatum Personæ unâ cum Consiliariis pluribus interfuere.

Porro ad Convivii initium accumbenti Celsissimo honoris, & officii causâ Quatuor Facultatum Membra suis Epomidibus insignita adstitere, & mox in superiore Kilianæ contignatione Mensas adiere. Jubilei Convivii hilaritatem augebat Tubicinum, & Tympanotribarum, inter Amphionum Aulicorum vocales concertationes, applausus; dapes, & fercula dulcorabant suavissimis Odis, & omnis generis Carminibus verè Poeticâ dexteritate elaboratis *Muse Collegii Societatis JESU*, Quarum metricus inter singulos Convivas *Libellus* justæ magnitudinis distributus fuit.

Metrico huic Libello præfixa erat figura ænea repræsentans Molem Triumphalem à Seminario per Atrium Academicum excurrentem, quæ sumptuoso apparatu erecta in vertice ostentabat *Inscriptionem Anni primi secularis Almæ Universitatis Herbipolensis à duobus Geniis elatam*, inde Genius *Jehova* referens intuebatur sedentem sub se *Sapientiam* in habitu splendidissimo, dextrâ librum apertum, sinistrâ Sceptrum, cui divina Providentia imminet, tenentem, & Sole radiante pectus ornatam. Ex utroque latere *Genii* varia insignia monstrantes in *Peripheria Sapientie Caput obeunte* *Inscriptionem* fecerunt: *Nobis Collaborantibus*, alludendo ad curam, quâ Reverendissimi, & Celsissimi Principes Nostri cum Rectoribus Magnificis Bono Universitatis invigilârunt, &c. Ad pedes *Sapientie* legebatur *Versus ultimus ex Psalmo 110. Manet in Seculum Seculi.* Infra Tria Scuta Gentilitia; Me-

Medium Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri JULII ECHTERICI cum Inscriptione: *Fundante*; Alterum à dexteris Eminentissimi, & Celsissimi Principis Nostri JOANNIS PHILIPPI SCHÖNBORNII cum Inscriptione: *Conservante*; Alterum à sinistris Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri PETRI PHILIPPI Dernbachii cum Inscriptione: *Amplificante*, pendula cernebantur. Utrunque Duo Genii, Alter Nomen JESU, cum Inscriptione: *Donante*, Alter Nomen Beatissima Virginis cum Inscriptione: *Patrocinante*, exhibentes. Genios hos Duo alii excipiebant; Dexter quidem proferens Insigne Reverendissimi, Plurimum Reverendi Ecclesie Cathedralis Capituli, cum inscriptione: *Approbante*; Sinister verò Insigne Metropoleos Wirceburgensis, cum inscriptione: *Aggratulante*. Deinde adjuncta hæc duo Disticha cum Chronographico:

*Primus fundavit, fundatam protegit Alter,
Tertius amplificat, Nomine, Réque Patres.
Illorum Auspiciis Domus hæc firmata tot annis,
Primum transgrediens, jam nova Sæcla parat.*

APPLAUDE: IVBILÆVM EST VNIVERSITATIS
HERBIPOLENSIS.

Dicti autem Compendii Metrici Inscriptio hæc erat:

DOMUS SAPIENTIÆ

Felicibus Auspiciis

FUNDATA,

Feliciori Successu

AUCTA,

Inter Martis Balthici furores

INCONCUSSA,

Pacerestitutâ

SOLIDATA,

Insigni-

*Insignibus Principum, Patriæ, Rectorum Magnificorum,
Appensis, Poëticè, Symbolicè, Emblematicè*

ILLUSTRATA,

Cùm Alma Universitas Herbipolensis Anno M. D. LXXXII.

à

Reverendissimo, & Illustrissimo Principe, ac Domino,

D. JULIO,

*Episcopo Herbipolensi, S. R. I. Principe, Franciæ Orien-
talis Duce, &c. condita,*

Sub Auspiciis

Reverendissimi, & Celsissimi Principis, ac Domini,

D. PETRI PHILIPPI,

*Ecclesiarum, Imperialis Bambergensis, & Cathedralis Her-
bipolensis Episcopi, S. R. I. Principis, Orientalis Fran-
ciæ Ducis, &c. Domini Nostri Clementissimi,*

Vertente Sæculo annum ageret

JUBILÆUM M. DC. LXXXII.

*Versa pagina Portam Auream ad Domum Sapientiæ
referatam ex solenni ritu Jubilæi hoc Epigrammate Chro-
nographico exornavit:*

IVbILa fert annVs; DIVInæ paLLaDIs æDes
VIsere fas nobIs; aVrea porta patet.

*Totum Opus quinque partibus constans Septem Reve-
rendissimorum, & Celsissimorum Principum regimina, &
Magnificorum Primi Sæculi Rectorum seriem ligatâ facun-
diâ*

diâ attingendo, adjectâ Trinâ JULII secundi Fundatoris, JOANNIS PHILIPPI Restauratoris Primi, PETRI PHILIPPI Amplificatoris, effigie, in primâ parte de Universitatis exordiis, in Secunda de Ejusdem progressu, in Tertia de Statu Illius inter belli turbines, in Quarta de Illius Reflorescentis gloria, in Quinta de Ejusdem Jubilao, & spe in futurum Sæculum cecinit. Sic prima Jubilæi dies elapsa.

Alterâ, nempe Vigesiâ Julii, quæ erat dies Luna, AA. LL. & Philosophiæ Candidati à R. P. Joanne Wiefel, è Societate JESU, AA. LL. & Philosophiæ Magistro, Metaphysices Professore Emerito Supremâ Doctoratûs, & Primâ Baccalaureatûs Philosophici Laureâ condecorati sunt, Altissima Præsentia Sua jubar Actui huic maximè solenni impertiente Celsissimo Nostro DERNBACHIO, inter Totius Aulæ Comitatum, ubi præter Chirothecas consuetas recens sculptus, excusûsque Catalogus unâ cum Carmine Horatiano distribuebatur.

Vigesiâ Primâ Julii propugnabat Cataclysmum suum Microcosmicum, senis, & Tricenis torrentibus inundantem Macrocosmum, sive Theses de Catarrho pro Suprema Medicinæ Laurea Nobilis, & Doctissimus Dominus Stephanus Brion Charmoicensis AA. LL. & Philosophiæ Magister, Medicinæ Candidatus, qui & Defensione finitâ à Nobili, Clarissimo, & Expertissimo Viro, ac Domino Francisco Kleinio, Philosophiæ, & Medicinæ Doctore, ejusdemque hic Professore Publico, ac Ordinario, nec non p. t. Decano, & Præside suo, Medicinæ Baccalaureus solenniter est renuntiatus.

Vigesiâ Secundâ Julii, quæ erat dies Divæ Magdalene sacra, iterum oppiparæ dapes appositæ Præsentibus Quatuor Facultatum Antecessoribus, & plurimis Personis

in Dignitate Aulicâ constitutis. Mensam denuò recreârunt varii Musicorum Moduli, Tubarum, aliorûmque instrumentorum adminiculo apprimis Sonori, & Jubilæam felicitatem passim commendantes.

Vigesimam Tertiam Julii sibi vendicavit Disputatio Inauguralis Juridica, de Testamentis, & Jure Codicillorum, quam sub Præsidio Prænobilis, Clarissimi, ac Consultissimi Viri, ac Domini, D. Joannis Blasii Weigandt J. U. Doctoris, & in Alma Catholica hac Wirceburgensium Universitate Codicis Professoris Publici, & Ordinarii, Inclytæ Facultatis Juridicæ Senioris, Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri PETRI PHILIPPI Consilarii, &c Publico Eruditorum Examini subjecit Nobilis, & Præstantissimus Dominus Joannes Jacobus Mützel Herbipolensis, qui & in eodem Actu, inspectante Gravissimorum Virorum, & J. U. Auditorum Nobili Coronâ, Ritu Solenni Baccalaureatûs Juridici Lauream consecutus est.

Vigesimam Quartam illustrem reddidit promotio Theologica, quandò Admodùm Reverendus, & Eximius P. Faustinus Itzstein è Societate JESU, Ss. Theologiæ Doctor, ejusdemque in Almâ Eoo-Francicâ Universitate Nostrâ Professor Publicus, & Ordinarius, Admodùm Reverendum, & Eximium Dominum Renck, Ss. Theologiæ Baccalaureum Biblicum, & Formatum, p. t. Parochum ad S. Gertrudem in Pleichach Supremâ Doctoratûs Theologici Laureâ, more consueto, inter Lyricas Aggratulationes condecorabat.

Vigesimam Quintam, diem S. Apostolo Jacobo Majori ab Ecclesia dedicatam nobilitavit Elegantissimum Drama in Theatro novo, eoque Amplissimo, in Seminarii
Areâ

Areâ Universitatis Nostræ Sumptibus erecto exhibitum.
Argumentum Dramatis dabat *Franconia Nostra è Gentilis-*
mi, Hæreseos, & ignorantie tenebris educta. *Præsens*
hic Spectator Reverendissimus, & Celsissimus Princeps No-
ster PETRUS PHILIPPUS unâ cum *Totius Nobilitatis, ac*
Civitatis Flore. Ipsi Quatuor Facultatum Professores suis
Epomidibus vestiti Theatrum cingebant; inter quos dein-
 de distributa Numismata Aurea, & Argentea recens ad
perpetuam Primi Anni Universitatis Nostræ Secularis ius-
su CELSISSIMI excusa. In Numismatis his maximi valoris
 (*Siquidem aureum pretium quadraginta, argenteum ve-*
rò pretium duodecim Florenorum Rhenanorum adequabat)
 occurrebat ex una parte Effigies CELSISSIMI cum Inscriptio-
 ne Marginali:

PETRUS PHILIPPUS D. G. EPISC. BAMBERG. & HERBIP.
 S. R. I. P. F. O. D.

Ex alterâ parte Manus è nubibus prominens osten-
 tabat colligata invicem scuta Gentilitia Duo, JULII quidem
cum Tribus annulis, Celsissimi autem DERNBACHII Nostrî
cum tribus Cordibus. Supra manum inscriptio:

Sub binâ Triade gloriosior.

Marginem exteriorem coronabat Chronographicum:
 ablt annVs CentesIMVs fVnDatae VnIVersItatis
 herbIpOLensis.

Vigesimâ Sextâ JULII clausa Jubilæi solennitas in Tem-
 plo Societatis JESU, quò sese cum omni litteratorum
 Coetu Quatuor Facultates Epomidatæ receperant, ut Rei
 Divinæ, & Summo Sacro (quod *Reverendissimus, &*
Amplissimus Dominus hic ad S. Stephanum Abbas, Infulâ,
 D d 2 Pe-

Pedóque insignis inter repetitos concentus Musicos, & Buccinarum clangores celebravit,) interessent. Quo finito dum Hymnus Ambrosianus iterum decantabatur, plausum rursus dedere immugientia ex Arce Marianâ Tormenta Majora duodecim, quibus læta in Montium vicinorum vallibus Echo respondebat.

Vigesimâ septimâ Quatuor Facultates ad *Curiam Dornbachianam* præeunte Pedello deductæ *Reverendissimæ Suae CELSITUDINI* demississimas pro *Altissimis* in Universitatem *favoribus* gratias per Decanum Facultatis Theologicæ agebant, quibus *Præfata Suae CELSITUDO* Clementissimè respondens addidit, confirmata à se privilegia omnia, quæcunque Universitatis emolumentum, atque utilitatem concernerent.

Vigesimâ Octavâ JULII solenne Convivium in *Collegio Societatis Jesu*, ad quod Omnes Personæ Universitatis unâ cum Externis Quibusdam Dominis, invitatae comparebant, ultimam *festivitati Jubilææ* clausulam adjecit.

Atque hæc Tanta *Jubilæi* Pompa, quæ Sicuti *Mensem Julium* præcipuè sacrare voluit, ita Eundem homonymo quodam cultu *Sacratissimo Fundatori JULIO* in perennem Gratitude Tesseram dedicasse visa fuit; Et quis Mensis celebrando *JULIÆ Universitatis Jubileo* magis accomodatus, quàm *Julius*? Hic Mensis legit maturas ad segetem spicas, fructus centesimos nectit in Corollas, quidni & sæcularem *Universitatis JULIÆ* Messem sibi deposceret, ut inde Coronas plecteret in perpetuas *Æternitates*? Serta fanè Immortalis Gloriæ tum Nacti omnes, Quorum Præsidio, atque Doctrinâ *Jubilæa Universitas* suffulta floruit: ac imprimis

Rector

Rector Magnificus.

Plurimum Reverendus, Perillustris, & Perquam Gratosus Dominus, D. Franciscus Reinhardus ab Elter, Ecclesiarum, Cathed. Wirceburg. & Equestris Comburg. Canonicus Capit. & respectivè Custos &c. &c.

Cancellarius Perpetuus.

Reverendissimus, Perillustris, & Perquam Gratosus Dominus, D. Franciscus Conradus à Stadion, Eccles. Imper. Bamberg. Cathed. Wirceburg. & Collegiata ad S. Gangolphum Bambergæ Præpos. Sen. & Jub. &c.

Pro-Cancellarius.

Plurimum Reverendus, Magnificus, & Eximius Dominus, D. Fridericus Wisner, Ss. Theologiæ Doctor, Decanus in Haugis, Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri PETRI PHILIPPI in Spiritualibus Consiliarius &c.

Professores Theologiæ.

R. P. Georgius Göppfert è Societate JEsu, Ss. Theologiæ Doctor, & Professor Scholasticæ Publicus, & Ordinarius, Sacræ Facultatis p. t. Decanus.

R. P. Faustinus Jtzstein è Societate JEsu, Ss. Theologiæ Doctor, & Professor Scholasticæ Publicus, ac Ordinarius.

R. P. Philippus Rotschiz è Societate JEsu, Theologiæ Positivæ Professor Publicus, & Ordinarius.

R. P. Philippus Faber è Societate JEsu, Theologiæ Moralæ Professor Publicus, & Ordinarius.

Professores Jurisprudentiæ.

Admodum, Reverendus, Nobilis, Clarissimus, & Consultissimus Dominus Joannes Henricus Mundschenck, J. U. Doctor, Ss. Canonum Professor Publicus, & Ordinarius, Ecclesiæ Collegiatæ ad Utrumque Sanctum Joannem in Haugis Canonicus, &c.

Nobilis, Clarissimus, & Consultissimus Dominus Joannes Blasius Weigandt, J. U. Doctor, Codicis Professor Publicus, & Ordinarius, Juridicæ Facultatis Senior, Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri Consiliarius, &c.

Nobilis, Clarissimus, & Consultissimus Dominus Joannes Christianus Kirsinger, J. U. Doctor, Pandectarum Professor Publicus, & Ordinarius, Facultatis Juridicæ p. t. Decanus, &c.

Nobilis, Clarissimus, & Consultissimus Dominus Ignatius Joannes Christophorus Erbermann à Bibelheim J. U. Doctor, Institutionum Imperialium Professor Publicus, & Ordinarius, &c.

Medicinæ Professores.

Nobilis, Clarissimus, & Expertissimus Dominus Jacobus Ambling, Philosophiæ, & Medicinæ Doctor, ejusdemque Professor Publicus, & Ordinarius, Facultatis Medicæ Senior.

Nobilis, Clarissimus, & Expertissimus Dominus Franciscus Kleinius, Philosophiæ, & Medicinæ Doctor, ac Professor Publicus, & Ordinarius, Facultatis p. t. Decanus.

Nobilis

Nobilis, Clarissimus, & Expertissimus Dominus Hieronymus Conradus Virdungus ab Hartung, Philosophiæ, & Medicinæ Doctor, Anatomia Professor Publicus, & Ordinarius, Civitatis Physicus, & Militiæ Præsidariæ Medicus.

Philosophiæ Professores.

R. P. Joannes Wiesel, è Societate JEsu, AA. LL. & Philosophiæ Magister, Metaphysices Professor Publicus, Ordinarius, & Emeritus.

R. P. Casparus Kümmer, è Societate JEsu, AA. LL. & Philosophiæ Magister, Ethices, ac Matheseos Professor Publicus, & Ordinarius.

R. P. Bruno Greber, è Societate JEsu. AA. LL. & Philosophiæ Magister, Physices Professor Publicus, & Ordinarius, Facultatis p. t. Decanus.

R. P. Joannes Willermin, è Societate JEsu, AA. LL. & Philosophiæ Magister, Logices Professor Publicus, & Ordinarius.

Hi nempè, Hi sunt, Quos, Rectorem Magnificum, Cancellarium Perpetuum, Pro-Cancellarium, Quatuor Facultatum Decanos, & Professores Jubileæ Laurus cinxit. Illorum omnium Corporibus, tametsi successu temporis dominata mors fuerit, Laurum tamen inimicâ bipenni succidere ità non potuit, quò minùs uberrimæ frondes vel ex ipsis tumultis subnascentes folia proferrent, quibus inscripta Tantorum Virorum Nomina eò usque vivent, donec vitam hanc vitalem Universitas Nostra Wirceburgensis spirabit.

Anno

Anno Sæculari Tantâ Majestate celebrato *Reverendissimus*, & *Celsissimus Princeps Noster* PETRUS PHILIPPUS altero post anno, Regiminis octavo, abiit ad Jubilæum illud æternum 1683. Præsul hic Academicæ Gloriæ Amantissimus prætereà fuit libertatis Ecclesiasticæ, suæque jurisdictionis, quoad viveret, Defensor Magnanimus, Militem Copiosum alens tum in subsidium Cæsaris sibi foederati, tum in Patriæ Tutelam. Pacem *Noviomagi* 1679 firmatam lætus vidit, longam ex illâ sperans *Franconia* Suæ Felicitatem, quam tamen post ereptam Imperio *Argentinam* Novi Belli incendia abruperunt.

Post fata *Tanti Principis Septimus JULII Successor Reverendissimus*, & *Celsissimus S. R. I. Princeps*, *Episcopus Wirceburgensis*, *Françia Orientalis Dux* electus est CONRADUS WILHELMUS à WERNAU, *Imperialis Ecclesiæ Bambergensis Decanus*, anno 1683. *Innocentio XI. Leopoldum Cæsarem* ad excindendam Mahometanam perfidiam precibus, & submissis pro Milite stipendiis animante. *Celsissimus Hic Princeps Noster* Neo-Electus statim Universitatis suæ *Rektor Magnificentissimus* à Patribus Conscriptis declaratus *Pro-Rectorem* dedit *Reverendissimum*, & *Amplissimum Dominum*, *D. Scotorum hic ad S. Jacobum Abbatem*.

Magnam Fortunati Regiminis spem & Universitati, & Patriæ fecerat Augustus in Principis Hujus Corpore decoro spiritus, & sociata Majestati Vultûs Clementia, quâ Academicorum, & subditorum Omnium animos in suû amorem suavissimè pelliciebat. Ineunte Regimine inter primos Imperii Principes auxiliares *Cæsari* copias submisit, quæ Reliquæ Christianorum Exercitui conjunctæ, Viennam durissimâ obsidione à Turcis pressam liberârunt, caso ad intercessionem Militiæ Asiaticæ flore, Castrisque Barbarorum fugientium cum ingenti prædâ direptis. Sed quantum lætitia

titiaē Universo Orbi Christiano attulit Palmaris Victoriæ Nuntius, tantum luctûs Universitas, & Tota Franconia Nostra accepit ex acerbissimo, & immaturo funere *Reverendissimi, & Celsissimi Principis sui, & Rectoris Magnificentissimi* CONRADI WILHELMI, qui anno 1684. Febris Malignæ æstibus extinctus est 5. Septembris inter pias subditorum lachrymas, & Musarum threnodias in Ecclesiâ Cathedrali sepultus.

Huic Optimo Principi vitâ longiori dignissimo suffectus est *Octavus JULII Successor Reverendissimus, & Celsissimus S. R. I. Princeps, Episcopus Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Dux &c.* JOANNES GODEERIDUS ex *Nobilissima Familia Dominorum de Guttenberg, electus anno 1684. 16. Octobris Eodem Summo Pontifice, & Maximo Cesare* suas contra *Ottomannicam tyrannidem* Victorias in Hungaria prosequentibus. Universitas Nostra pro antiqua observantia, & incumbente sibi obligatione *Neo-Electo Prasuli* Supremum Consulatam Academicum gratulabunda conferens *Pro-Rectorem Reverendissimâ* CELSITUDINE *Suâ* Annuente nacta est *Reverendissimum, & Amplissimum Dominum, D. Eucharium ad S. Stephanum hic, & ad S. Dionysium in Bantb Abbatem* jam antea sibi notissimum &c. &c. anno 1684. 1685. qui & tertiâ vice *Rector Magnificus* renuntiatus anno 1686. sequaces in suprema hac Dignitate Dictatores habuit:

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & perquam Gratosum Dominum, D. Franciscum Reinhardum ab Elter, Ecclesiæ Cathedralis Wirceburgensis, & Equestris Comburgensis Canonicum Capitularem &c. jam supra nominatum anno 1687.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & perquam Gratosum Dominum, D. Joannem Franciscum Carolum ab Ostein, Ecclesiarum, Imperialis Bambergensis, & Cathedralis Hujatis, Equestris Comburgensis Canonicum Capitularem, & respectivè Scholasticum, &c. annis 1688. 1689. 1690. 1691.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & perquam Gratosum Dominum, D. Wilhelmum Udalricum de Guttenberg, Ecclesie Cathedralis Wormatiensis, Equestrium Comburgensis, & ad S. Burchardum hic Canonicum Capitularem, ac respectivè Decanum, Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri JOANNIS GODEFRIDI in Spiritualibus Consiliarium, &c. anno 1692. & 1693.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & perquam Gratosum Dominum, D. Joannem Franciscum Carolum ab Ostein &c. &c. de quo paulò antea, anno 1694. & 1695.

Reverendissimum, & Amplissimum Dominum, D. Ambrosium ad S. Jacobum Scotorum hic Abbatem, anno 1696. & 1697.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & perquam Gratosum Dominum, D. Joannem Christophorum Augustinum à Riedheim, Ecclesie Cathedralis Wirceburgensis Canonicum Capitularem, Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri in Spiritualibus Consiliarium, &c. anno 1698. & 1699.

Reſtoris Hujus Magnifici Sceptum atro rursùs peplo involvit feralis libitina, quandò Reverendissimus & Celsissimus Princeps Noster JOANNES GODEFRIDUS cupiit dissolvi,
&

& esse cum Christo ; postquam enim Hostem in Bello Gallico ab ingressu Franconiæ copioso milite absterrens, Paci deinde *Ryswicensi* per Oratores suos interfuit, eâ in terris firmatâ, ad æternam (quam *verè pacificus Salomon Salvator Noster in cœlesti Solyma* Atlethis suis præparavit) secescit *anno 1698. 14. Decembris.* Maxima planè *Gloriosissimi Hujus Principis* encomia sunt ; Hic fuit, qui Justitiæ, Honorisque Divini promovendi studiosissimus, Precum, Sacrorum, Psalmodiæ ordinem per omnes diei, noctisque horas ita temperavit, ut momentum non fluat, quo Divina Majestas diu, noctûque in alternantibus per vices Ecclesiis non laudetur. Hic fuit, qui fidem Orthodoxam Palatinatûs Rhenani oppidis sibi in Spiritualibus subjectis cum *Philippo Wilhelmo Electore, & Comite Palatino* restituit ; Hic, qui Seminarium propè Templum *Ss. Apostolorum Petri, & Pauli* hîc *Herbipoli*, Novam Parthenonem pro instituendis in doctrina, & moribus Christianis, foemellis *Kizingæ*, Templum aliud *Beatissimæ Virginis Deiparæ* in *Führbrück* magnificentissimè erexit ; Hic demùm, qui Ecclesiam Collegiatam Haugensem dedicavit, plurium aliarum per Franconiam Nostram Reparator, cujus memoria perennabit in ævum &c. &c.

Reverendissimum, & Plurimùm Reverendum Ecclesiæ Cathedralis Wirceburgensis Capitulum Universitati, Patriæque prospiciens post obitum *Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri JOANNIS GODEFRIDI* Canonicâ Electione ad Sedem Episcopalem vacantem, Soliûmque Ducale viduatum vocavit *Nonum JULII Successorem*, Qui fuit *Reverendissimus, & Celsissimus S. R. I. Princeps, Episcopus Wirceburgensis, & Franciæ Orientalis Dux, &c. JOANNES PHILIPPUS* ex *Antiquissima, & Perillustri Familia*

LL. Baronum de Greiffenclau in Vollraths, antea Metropolitana Ecclesiae Moguntina Decanus, Electus die 9. Februarii 1699. Innocentio XII. Pontifice, Leopoldo I. Imperatore, Josepho I. Romanorum, & Hungariae Rege, armis per Orbem Europaeum silentibus inter mites oleas triumphante.

Decantatissimus Hic Princeps, uti erat animo jam inde à primâ ætate in litteras propensissimo, sic & in Cathedrâ & Throno constitutus affectum continuavit, qui vel maximè elucescere coepit, dum anno 1700. Reverendissimorum, & Celsissimorum Antecessorum suorum laudatissima exempla æmulatus Rectoris Magnificentissimi Fasces CELSITUDINI SUÆ à Quatuor Facultatibus Decanis, & Professoribus oblatus amplexus est inter frequentissima Altissimæ Clementiæ, atque Complacentiæ argumenta, quibus palàm, quantâ sollicitudine Universitatis Suæ emolumentum, ac progressum spectaturus esset, manifestabat. Dictis respondebat effectus, dum interea Reverendissima Sua CELSITUDO Pro-Rectorem sibi adscivit

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & perquam Gratosum Dominum, D. Hartmannum à Reinach, Ecclesiae Nostrae Cathedralis Canonici Capitularem &c. &c. Inde summa Potestas Rectoralis ex Authentico Quatuor Facultatibus Decreto decoravit

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & perquam Gratosum Dominum, D. Fridericum Joannem Georgium à Sickingen, Ecclesiarum, Imperialis Bambergensis, & Cathedralis Nostrae Wirceburgensis Canonici Capitularem, &c. &c. 1701. 1702. 1703.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & Perquam Gratosum Dominum, D. Philippum Ludovicum Faust à Strom-

Stromberg Eccles. Imperialis Bamberg & Cathed. Wirceb. Canonikum Capitularem, &c. &c. anno 1704.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, ac Perquam Gratosum Dominum, D. Franciscum Petrum à Sickingen dictarum Ecclesiarum, Imperialis Bambergensis, & Cathed. Wirceburg. itidem Canonikum Capitularem. &c. &c. anno 1705.

Reverendissimum in Christo Patrem, ac Dominum, D. Joannem Bernardum, Episcopum Chrysopolitanum, Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri FRIDERICI CAROLI hodieum Suffraganeum, & Vicarium in Pontificalibus dignissimum (quem Propitium Numen in speciale Cleri Wirceburgensis decus in feros annos conservet) annis 1706. 1707. 1708. 1709.

Plurimum Reverendum, Perillustrem, & Perquam Gratosum Dominum, D. Hartmannum Fridericum à Fechenbach, Eccles. Imperial. Bamberg., & Cathed. Wirceburg. Nostræ Canonikum Capitul. &c. &c. annis 1710. 1711. 1712. 1713.

Plurimum Reverendum, Perillustrem & Perquam Gratosum Dominum, D. Wilhelmum Jacobum à Reinach, Ecclesiæ Cathedralis Hujatis Canonik. Capitul. &c. &c. anno 1714, & 1715.

Reverendissimum & Amplissimum Dominum, D. Albericum, Celeberrimi Monasterii Antiquissimi Ordinis S. Benedicti ad S. Stephanum hic Abbatem. annis 1716. 1717. 1718. Quo in Rectoratu confirmato anno 1719. Reverendissimus & Celsissimus Princeps Noster JOANNES PHILIPPUS GREIFFENCLAVIUS Creatori ac Salvatori Suo (quem

E e 3

cum

cum *Simone Joannis* in Vitâ Suâ unicè dilexerat, ideóque tanquàm *Fidelis Pastor Ovibus Franconicis* præfectus) Spiritum innocuum reddidit, *die tertia Augusti*. Unde jam *decimâ vice* Funebres Cupressi florentissimas Parnassi Wirceburgensis Lauros turbaverunt, Omni Universitate *Optimo Conservatori Suo* Parentante.

Altero initi â *Celsissimo Nostro* JOANNE PHILIPPO Regiminis anno, scintillæ Belli sopitæ potiùs, quàm *Ryswici* extinctæ, è *Caroli II. Hispaniarum Monarchæ* sine prole decedentis, cineribus in gravissimum Incendium exarserant, hinc *Augustissimâ Domo Austriacâ* Avitam Hæreditatem, inde *Borbonicâ* Monarchiam Galliæ à viciniâ opportunam, armis sibi vindicare aggredientibus. Quanta inter acerbissimi hujus temporis injurias, & insequentis dein *Martis Bavari* tumultus Domi, forisque GREIFFEN-CLAVIUS NOSTER gesserit, vix enarrare hìc licet. Testis magnorum Operum Tota est cum Imperio Franconia, quæ uti in fastis consignata passim occurrunt, sic in innumeris Pietatis, Sapientiæ, Liberalitatisque Principalis monumentis quotidie obviis perennabunt. *Hic Tantus Princeps* in *Arce Sua Marianâ*, quam Novis munivit Propugnaculis, Regiâ profectò Magnificentiâ, & incredibili Pompa *Modernum Augustissimum Imperatorem Nostrum Carolum VI.* ab Electione, & Coronatione sua *Francofurto* hùc allapsum Hospitem excepit; *Hic* Magnificam *Collegii Societatis JESU* fabricam, quam hodie conspiciamus, suppeditatis liberalissimè sumptibus excitavit; *Hic* Bibliothecam Academicam vel maximè proficuo plurimorum librorum mediis propriis comparatorum accessu amplificavit, vel in gravissimis Curis *Promotor* Studiorum zelosissimus. &c. &c.

Ab Excessu *Pientissimi Hujus* PRINCIPIS *Universitas No-*
stra

stra cum *Totâ Patriâ Eoô-Francicâ* verissimum esse sentiebat, quod *suprà* post *Fata Eminentissimi Archi-Episcopi, & Electoris Moguntini, Episcopi Wirceburgensis, & Wormatiensis, Franciæ Orientalis Ducis, JOANNIS PHILIPPI SCHÖNBORNII* præsaga Divina Providentia suggesserat, nempè *Alios fore Schönbornios, Qui Universitatis, Patriæque* Totius emolumento impensè essent prospecturi; Verissimum, inquam, hoc præsagium novimus omnes, dum *Propitium Numen* Nobis dedit *Decimum JULII Successorem, Quem commendat*

83. *Decisio Quinta.* Magnus Hic Successor gubernaculis Franconicis admotus, Est *Reverendissimus, & Celsissimus S. R. I. Princeps JOANNES PHILIPPUS FRANCISCUS ex Illustrissima Schönborniorum Domo, Episcopus Wirceburgensis, & Franciæ Orientalis Dux* concordibus Suffragiis sub *Clemente XI. & Moderno Augustissimo Imperatore Nostro Carolo VI.* electus *Anno 1719. 18. Septemb.* *Reverendissimi & Celsissimi Principis Nostri FRIDERICI CAROLI Frater Germanus, ante à Ecclesiarum, Metropolitana Moguntinæ, Cathedralis Hujatis, & ad S. Bartholomæum Francofurti Præpositus, Qui ocyùs Eminentissimi Principis Nostri JOANNIS PHILIPPI Magni Patruï Sui Magna Exemplâ secutus, & Dignissimum ejusdem Pro-Nepotem Schönbornium* Se palàm probans, *Exactissimam Patriæ, Sæque Universitatis Tutelam suscepit, dum Quatuor Facultatum Decani, & Doctores* perennem illum in *Illustrissimam Domum Schönbornianam* affectum à Majoribus Sibi instillatum devotissimâ Genuflexione contestantes, & *Novum, Eúmque Tam Potentem Sibi Meccœnatem* gratulantes

tulantes Rectoris Magnificentissimi Insignia Triumphanti Leoni Schönbornio consecrârunt.

Placuit summoperè *Celsissimo Nostro* JOANNI PHILIPPO FRANCISCO Subditæ Sibi Universitatis Homagium , Cui uti *Reverendissimi* , & *Celsissimi Antecessores* , ita & Ipse Pro-Rectorem selegit *Plurimum Reverendum* , *Perillustrem* , & *Perquam Gratosum Dominum* , D. Philippum Ernestum de Guttenberg , Ecclesiarum , Imperial. Bamberg. & Cathed. Nostræ Canonicum Capitularem &c. &c. anno 1720. declaratum seq. ann. 1721. Rectorem Magnificum , cujus Eximius in litteras omnes Amor hodie dùm deprædicatur.

Huic in Prærogativâ Academicâ Summâ *unanimi Patrum Conscriptorum calculo* Successor designatus est *Plurimum Reverendus* , *Perillustis* , & *Perquam Gratosus Dominus* , D. Joannes Adolphus ab Hettersdorff , Ecclesiæ Cathedralis Hujatis Canonicus Capitularis &c. &c. per annos 1722. 1723. 1724.

Atque sub *Geminis His Rectoribus* Studiorum facies non poterat non esse Florentissima , siquidem *Reverendissimus* , & *Celsissimus Princeps* , ac Dominus *Noster* JOANNES PHILIPPUS FRANCISCUS vix Regimen auspicatus , jam *Maximi* planè Universitatis Suæ *Amplificatoris* Encomium immortale nactus est ; Examinans quippe Academicam Utilitatem , eamque lustrans Altissimâ Indagine , Tanto ardore Rei litterariæ incrementum Urgebat , ut Musarum emolumento præcipuè Natus videretur. Non capiunt Angustiae Tabellæ Hujus singula , quæ à *Tanto Principe* in Bonum *Universitatis* saluberrimè constituta sunt. *Historiarum* tam Ecclesiasticarum ,
quàm

quàm Profanarum Eruditio ut Disciplinis sublimioribus conjuncta esset, & certa Temporum Series quotannis pertractaretur in Speciali Collegio, præclarissimè instituit, dum *Primum* Historiarum *Professorem* Clementissimè renuntiavit *Admodum Reverendum, Eximium, & Religiosum in Christo Patrem, P. Joannem Seyfrid, è Societate JESU, Ss. Theologiæ Doctorem, Ejusdemque hinc Professorem Publicum, & Ordinarium &c.* *Matheseos* quoque *Lectiones* liberas, & certis diebus per hebdomadam distinctas esse voluit, quatenus ab omnibus Scientiarum, Artiumque Politiorum Candidatis adiri possent. *Bibliotheca Academicæ*, quam Amplissimis Stipendiis ampliaverat, locum fixum, stabilémque destinavit, cujus spatiosissima Receptoria Myriades Voluminum complexa, & ad Extraneorum quorumcunque, & Franconum Nostrorum utilitatem, & singularem Litterarum omnium progressum hodiè referantur. Gloria, & Auctoritas *Consultissimorum, & Expertissimorum Juris, ac Medicinæ Professorum*, ut tantò magis spectabilis esset, Eos *Gloriosissimus Franciæ Nostræ Orientalis Dux JOANNES PHILIPPUS FRANCISCUS Consiliariorum Suorum* prærogativâ insignivit.

Occurrit prætereà *Hortus Botanicus* Floribus Indicis, & variis Herbarum, Germinumque Prodigis uberrimus, Quem REVERENDISSIMA CELSITUDO SUA in Hospitalis Julianæ viridario maximis Sumptibus plantavit, ut Medica Facultas, & Reliqui Amatores Operantis in Herbis, & Flosculis Naturæ arcana scrutarentur. Nec omittendum Theatrum Anatomicum in eodem Hospitali Magnificâ Structurâ Erectum, eum in finem, ut *Microcosmi Humani Constitutio,*

atque affectus ab Ordinario Anatomices Professore , & quodam Archi-Chirurgo Cupidis Auditoribus sæpius per anni decursum exponerentur. &c.

Hæc & multa alia quemadmodum CELSISSIMUS NOSTER in perenne *Universitatis Suae* emolumentum felicissimè gessit, ita pari Curâ, ac Sollicitudine *Se Se Patriæ Patrem* rofitebatur , quandò publicæ securitatis Studiosissimus *Regiscuriam in arvis, Ducatûs Franconici Clavem* Novo Aggerum, & Propugnaculorum præsidio cingens, Nova etiam *Metropoli Suae, Arcique Marianæ* mœnia, atque alta Subsidia adjectâ Vallorum mole paravit. Dixisses *Trojam alteram* contra insultus, & Extraneorum arietes armari. Urbis ipsius plateas , & ædificia Melioris Architectonices Normæ accommodavit , Exorsus ad *Portam Cursoriam* Augustissimum Pro Se , & Successoribus Suis Palatium , cujus Fundamento *anno 1720. 22. Maji* primum Lapidem Imposuit. Nec minori TANTUS HIC PRINCEPS industriâ Privatis Subditorum Suorum Negotiis invigilavit , quandoquidem ad Causas eorum in Judiciis controversas Sententiâ definitivâ eò citiùs terminandas , Altissimo Jussu sancivit , ut in gemino Foro distincto jus à *Cancellariâ* diceretur. &c.

Altiora meditabatur quotidie Reverendissimus , & Celsissimus Princeps Noster SCHÖNBORNIUS tum in *Universitatis Suae* , tum in *Patriæ Eòo-Francicæ* commodum ; Sed ecce ! Maximus Amplificator Academici Honoris , & Pater Patriæ Optimus repente ereptus nobis , anno Regiminis Quinto, 18. Augusti, 1724. Supremæ Dictaturæ Academicæ adhuc præsidente Plurimum Reverendo, Perillustri , & Perquàm Gratoso Domino , D. Joanne Adolpho ab Hettersdorff, Ecclesiæ Nostræ Cathedralis Canonico Capi-

Capitulari &c. &c. Collachrymantibus Musis , & invicem plangentibus, ex Propheta Amos cap. 8. v. 9. Nonne occidit Sol Noster in Meridie , & tenebrescere fecit Dominus Terram in Die Luminis ? Subditis inter lamenta repentibus illud Davidis, Regum 2. C. 3. Num ignoratis , quoniam Princeps , & Maximus cecidit hodie in Israël ?

Luctum adeò ingentem *Pronæa illa Cœlestis* jam antea Præfaga sopivit , ostendens *Universitati Nostræ , Patriæque illud Geneseos C. 5. Ambulavitque cum DEO , & non apparuit , quia tulit eum DEUS* Sic erecta cum *Universitate Franconia* paulò post venerata est *Undecimum JULII Successorem , Reverendissimum , & Celsissimum S. R. I. Principem CHRISTOPHORUM FRANCISCUM , ex Antiquissima Familia Huttenorum à Stolzenberg , D. G. Episcopum Wirceburgensem , & Franciæ Orientalis Ducem , antea Ecclesiæ Cathedralis Wirceburgensis Decanum , &c. Electum 2. Octobris , anno 1724. sub BENEDICTO XIII. Pontifice , & Augustissimo Imperatore Nostro CAROLO VI.*

Huic Celsissimo Principi , & Conservatori Suo Neo-Electo postquam submississima Universitas Rectoris Magnificentissimi Sceptrum iterum inter communes Patriæ acclamationes obtulisset , Pro-Rectoratum adire coepit , qui antea per Triennium summa cum laude Rector Magnificus extiterat , Plurimum Reverendus , Perillustis , & Perquam Gratosus Dominus , D. Joannes Adolphus ab Hettersdorff , Ecclesiæ Cathedralis hic Canonicus Capitul. &c. &c.

Anno 1725.

Exspiraverat inter uberrimos Academia Nostræ Wirceburgensis fructus , Supremus Rectoris Magnificentissimi
Con-

Consulatus, & Pro-Rectoratus annuus; Unde *Quatuor Facultatum Decani*, & *Professores* sibi de Novo, Eoque vel maximè Idoneo Capite prospicientes conspirantibus Votis elegerunt

RECTOREM MAGNIFICUM,

Reverendissimum, Perillustrem, & Perquàm Gratosum Dominum, D. JOANNEM VITUM, L. B. à Würzburg, Ecclesiarum, Imperialis Bambergensis, & Cathedralis Wirceburgensis respectivè Decanum, & Canonicum Capitularem, Equestris Comburgensis Præpositum, Eminentissimi tum Principis Electoris Moguntini, & Episcopi Bambergensis, nec non Reverendissimi, & Celsissimi Principis Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Ducis, &c. &c. Consiliarium Intimum, &c. anno 1726.

Reverendissimus Hic Rector Magnus Würzburgius cùm Illustrissima Antecessorum suorum Vestigia magnis passibus anteiret, plurimum Splendoris, atque Gloriæ Universitati accersens, Patribus Conscriptis visum est è re esse, Hunc Tantum Litterarum Fautorem in suprema dignitate confirmare anno 1727. Qui & biennio insequenti, nempe 1728. 1729. eandem de Se factam Confirmationem gratosè acceptans armatum, & in Scuto Gentilitio stelle à face eminentem Heroa dedit, ut Perdius & Pernox commissam Sibi Rempublicam Academicam custodiret.

Interea labente anno 1729. Reverendissimus, & Celsissimus S. R. I. Princeps, ac Dominus, D. CHRISTOPHORUS FRANCISCUS, Episcopus Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Dux, Dominus, D. Noster Clementissimus, Conservator

vator, & Amplificator Universitatis, illâ ipsâ die, quâ Verbum incarnatum est, & habitavit in nobis, Annuntiante id BEATISSIMÆ VIRGINI DEIPARÆ Arch-Angelo Gabriele, illâ ipsâ, inquam, die, nimirum 25. Martii Pane Angelorum ad Iter æternitatis præmunitus, & illud Salvatoris inaudiens: *Euge Serve Bone, intra in gaudium Domini Tui*, viam Universæ Carnis ingressus est, appositusque inter pia lamenta ad *Pientissimos Antecessores* in Ecclesia Cathedrali.

Huic Celsissimo Principi Pons transmœnanus debet, quod Magnificis adeò Statuis, dexteritate fanè Phidiacâ elaboratis superbiat; debet & *Porta arenosa* omnimodam suâ Perfectionem. Plura *Celsissimorum Antecessorum* præclarissimè coepta prosequi conantem remorata mors est spes omnes decerpens, anno Regiminis quinto necdum expleto. Superest, ut *Duodecimum JULII Successorem* Orbi Terrarum Erudito ostendamus.

84. *Decisio ultima.* Exulta Eôa Francia, gratulare Tibi Universitas Wirceburgensium Julio-Ducalis, applaudant sibi subditi omnes, & *Duodecimum JULII Successorem* demirentur. Quis ille? Tu Incomparabilis Ille Episcopus, & Dux, Tu Maximus Ille JULII Successor es,

REVERENDISSIME, AC CELSISSIME,
S. R. I. PRINCEPS

FRIDERICE CAROLE,

D. G. Episcopo Bambergensis, & Wirceburgensis, Franciæ Orientalis Dux, Sacræ Casaræ, Regiæque Catholicæ Majestatis Consiliarie Actualis Intime, ac Conferentialis, S. R. I. Pro-Cancellarie per Orbem Terrarum spectatissime, &c. &c. Domine, Domine Noster Clementissime!

TU Ille es, Quem ab Illustrissima Schönborniorum Lucina (quæ crescat in mille millia) progenitum jam antea Ecclesiæ Imperialis Bambergensis Infulâ, ac Pedito Venerabilem, &c. &c. &c. Divina Providentia (cujus Magnalia in Te subjectissimâ admiratione suspicimus) tertiâ vice Schönbornium Nobis Franconibus Cœlesti sanè munere largita est, ipso felicissimo S. Felicis Festo (cui Ecclesia Catholica decimam octavam Maji præfixit) anno 1729, dum Spiritus Unionis singula Reverendissimorum, Plurimum Reverendorum Ecclesiæ Tuæ Cathedralis Procerum Suffragia Altissimæ Personæ Tuæ ab obitu Celsissimi Hutteni collegit.

Tu es Princeps Ille, Qui Par JULIO, Par Eminentissimo Electori JOANNI PHILIPPO Magno Patruo Tuo, Par Celsissimo Germano Tuo JOANNI PHILIPPO FRANCISCO, Par Antecessoribus Tuis Omnibus, imò Major Eum Te vel à Regiminis exordio probasti, ut, quemadmodum Reg. 4. Cap. 2. Requievit Spiritus Eliæ duplex super Eliseum, ita idem omninò prodigium in Te renovatum esse videretur, videaturque hodie.

Nihil hîc attinet dicere de Gemino Officio Tuo Pastoralis, ad quod tanquàm Verus Aaron vocatus vel ipsum Pontificem Christi in Terris Vicarium Habes Laudum Tuarum Praconem;

Nihil de Zelo verè Episcopali, quo inflammatus ultra quatuor sæpissimè horas integras Sacramenta Ordinis, & Confirmationis dispensas Fidelissimus profectò Dispensator Mysteriorum DEI;

Nihil de Sapientiâ plusquàm Salomoniâ, quâ Orbi moderando Par Toti Augustissimæ Domui Austriacæ, quâ Aquilæ Imperiali, quâ Geminis Diacesibus, & Florentissimo

simo Ducatui Tuo Franconico prospicis quotidie , ita , ut Imperium , ut Subditi Tui Boni omnes vel *Solo Famigeratissimo Nomine Tuo audito* exiliant ;

Nihil de reliquis omnibus *Spiritibus Tui verè Principalis* effectibus , qui uti vasta Volumina desiderabunt olim , ita Eosdem indies videmus , & sine stupore non videmus ;

Unicum Illum , Eúmque Altissimum Affectum , Unicam illam Curam Augustis tantum Animis propriam , quâ

*REVERENDISSIME , AC CELSISSIME
PRINCEPS NOSTER*

FRIDERICE CAROLE

Devotissimam *Tibi* in omne ævum *Universitatem Wirceburgensem* , Filiam tantoperè *REVERENDISSIMÆ CELSITUDINI* Tuæ amatam Fovere , ac tenerrimè Nutrire , Privilegiâque Ejus Sarta Tecta servare Clementissimè Dignaris , Unicam Curam illam liceat Nobis Clientum Tuorum Infimis demirari.

Ac imprimis *Musæ Tuæ Wirceburgenses* jam *seculares* , & propè *quingagenariæ* vel ad *Primam Auspicatissimi Regiminis Tui Auroram* renovârunt velut *Aquilæ* juventutem Suam ; Agnoverant enim ex *ungue Leonem* , h. e. Te , *REVERENDISSIME , ET CELSISSIME PRINCEPS* , fore *Restauratorem Secundum Universitatis Nostræ longè Gloriosissimum*. Nec delusit Hæc tanta Fiducia Musas ; Námque ubi *Laureatam Rectoris Magnificentissimi Cathedram Geminæ Episcopali* , & *Throno Tuo Ducali* à Magistratu Academico *Tibi æternum devinctissimo Lunato poplite* admoveri *Altissimo Annutu* passus es , Quin potiùs Ipse *admovisti anno 1730.* , Etiam *Absens* , & in *Aulâ*

Aulâ Imperatoriâ Viennâ moratus Luculentissima Documenta *Universitati Tuâ* dedisti, quæ, & Quanta *Leonis Schönbornii* etiam procul diffusi Vis sit, & Efficacia, siquidem (*Constituto*, Qui *Vices interim Tuas* ageret, *Pro-Rectore Reverendissimo*, *Perillustri*, ac *Perquàm Gratio-fo Domino*, D. JOANNE VITO L. B. à *Würtzburg*, *Eccle-siarum Tuarum*, *Imperialis Bambergensis*, & *Cathedralis Wirceburgensis* *Respectivè Decano*, & *Canonico Capitu-lari*, &c. &c. &c. *Utrunque Consiliario Tuo Intimo*, an-teà per quadriennium *Rectore Celeberrimo*) vel inter Gra-vissima Negotia eò semper *Altissimi Ingenii Tui Acies Hu-manâ Cogitatione Major* tendebat, ut non tantùm *Augu-stissimo Imperatori Nostro CAROLO VI.* & *Toti Sacro Imperio Romano-Germanico* *Oracula Tua Potentissimo Eloquio* proderes, sed & *Academicos Universitatis Tuæ Progressus*, *Augmentumque tanquàm præfixam CELSITUDINI TUÆ me-tam* appeteres.

Inde *Examinatis*, quæ *litterario incremento* vel *nocua*, vel *profficia* esse possent, *omni ex parte Circumstantiis* in remota à Nobis *Imperialis Aquilæ Metropoli* jacta *Prin-cipali Auctoritate Tua* *Novæ pro Re Academicâ Wircebur-gensi Ordinationis* *Fundamenta*; dum interim jam *quintâ vice*, *evoluto anno 1730.* *Rector Magnificus* à *Quatuor Facultatum Doctoribus* salutatus est, *TUÆ CELSITUDINIS Pro-Rector*

Reverendissimus, *Perillustri*, & *Perquàm Gratosus Dominus*, D. JOANNES VITUS L. B. à *Würtzburg* &c. &c. &c. de quo *suprà*.

Prelatus Hic REVERENDISSIMÆ CELSITUDINIS TUÆ Locum-tenens,

tenens , quanquàm denuò *Cursum Reſtorales annu 1731.* inter meros applauſus conſummâſſet , ita tamen conſummâſſe dici non potuit , quò minùs *anno hoc 1732.* Qui eſt *Univerſitatis Tuæ* poſt Sæculum primum *Quinquageſimus* , & *jubilæus* , Supremæ eidem Dictaturæ iterum præfectus lucem Academicæ Pompæ affunderet *Wûrtzburgicum Nomen* æternitati conſecraturam.

Reditus Tuus *REVERENDISSIME , ET CELSIS- SIME PRINCEPS NOSTER* , ex Aulâ Imperatoriâ ad ſubjectas *Tibi* Diæceſes , & Ducatum Eôo Francicum , quàm acceptus inter innumera jubila , & Subditis Tuis deſideratus fuit , tam cœpit eſſe Fortunatus *Univerſitati Tuæ* , Cujus *Cives Academici* in Occurſum Tuum largiſſimè effuſi *Reſtauratorem Suum* *Sibi cœlitùs conſeſſum* opperiebantur.

Satiſfecisti paulò poſt Votis , & Exſpectationi omnium quàm cumulatiffimè , dum præſtantibus *ALTISSIMÆ CELSITUDINI TUÆ* homagium , ſive fidelitatis jura- mentum Subditis Mœno Vicinis *Novam illam Ordinationem Tuam Carolinam* nil niſi *Univerſitatis Tuæ Wirceburgenſis* ſingularia Commoda ſpectantem *ipſâ feſtivâ Solen- nitate Divo Carolo Borromæo Sacrà* , nempè quartâ No- vembriſ *Die REVERENDISSIMÆ CELSITUDINI TUÆ homonymâ* , *Carolopoli* Supremâ Auctoritate , & Pleno Robore confirmâſti.

Principalis Hæc Conſtitutio Tua ſingulas Facultatum diſciplinâs ſeriâ pertractatione inſpiciens fecit utprimùm reſfloreſcere Veræ Sapientiæ Amorem , Reſtauravit ſacrarum , profanarumque Litterarum Studia , Politiorum Scien-

Scientiarum, & Artium Ardorem accendit, atque adeo
Universæ Academiæ Splendorem illustravit.

Testis Luculentissima est *Jurisprudentia Nostra*, cu-
jus Collegia Publica *REVERENDISSIME, ET CEL-*
SISSIME PRINCEPS, Antiquo Vigori per Constitu-
tionem Tuam & Restituisti, & Singula Mente ita provi-
dâ disposuisti, ut, quæcunque Nobilissimæ Hujus Scien-
tiæ jugi incremento obstaculo esse possent, longissimè
remota, & Mediante Incomparabili Dexteritate Tuâ peni-
nitùs Sejuncta fuerint.

Loquitur *Hoc Tantum, & Immortale Beneficium Tuum*
indies Auditorium Nostrum Juridicum Novo Decore re-
novatum, è cujus Cathedra alternantes per Matutinas,
& Pomeridianas Diei Horas *Clarissimi, & Consultissimi Pro-*
fessores Tui Universi Juris Systemata DD. Auditoribus un-
dequaque confluentibus inculcant Methodo sanè exactis-
simâ, atque solidissimâ, quam commendari ob omnibus
oportet.

Ac Tempus quidem Matutinum Exposcit Jurispru-
dentia *Civilis Privata*, tum ex *quingenta Pandectarum*
Voluminibus, tum ex *quatuor Institutionum Imperialium*
Libris exercitationes adornans; Meridianum exigit Juris-
prudentia *Sacra* ex *Quinque Libris Decretalium Gregorii*
IX., Dein *Publica* ex Constitutionibus *Sacri Imperii Ro-*
mano-Germanici Fundamentalibus, Discursus Eruditissi-
mos ambæ instituentes. Accedunt *Juris Naturæ*,
& *Gentium* genuina Principia, quæ à Singulis ferè DD.
Professoribus attinguntur.

Restaurâsti Felicissimè has Prælectiones Publicas *RE-*
VERENDISSIME, ET CELSISSIME PRINCEPS
NOSTER,

NOSTER, & ut perennis foret Hæc Boni Publici Promotio, Professorum, Jurisprudentiæ præcipuè, salaria liberaliori accessu augere, atque Eos Titulo, Præeminentiâque Confiliariorum Aulicorum cum Jure præcedendi admissione posteriores insignire, & vel sic SCHÖNBORNIANA Hæc Munificentia Tuâ Omnium animos ad continuanda præclarissimè coepta obstringere Altissimè placuit.

Hæc nempè Primaria *Saluberrimæ Ordinationis* Tuæ Meta, quæ pari quoque sollicitudine, pari affectu Reliquarum Facultatum Florem ampliare intendit. Nec Quatuor Facultates sufficiunt, SCHÖNBORNIANAM etiam *Majestatem Tuam* demisisti ad *humiles Myricas*, *Franconicam* nimirum *Juventutem Tuam*, cujus ut utilitati, ac Educationi litterariæ eò consuleretur ampliùs, opera Scholastica ad Faciliorem, magis Concinnam, clarioremque methodum reduci, & *Universitatis Tuæ* sumptibus imprimi, studiosisque in Orthographiâ Eminentibus Bravia aurea Decerni Primus *Propensissimâ* in juventutem Litterariam *Voluntate* jussisti.

Auctoritas verò *Universitatis Tuæ Wirceburgensis*, & *Gloria* ut tantò Majorem Gravitatem spiraret, præter alia Insignia Privilegia *Imperium merum de Jure Communi Academicis* à FRIDERICO BARBAROSSA *Augustissimo Imperatore concessum*, & quodammodo *desuetudine involutum* Clementissimè Confirmasti, & His Tantis Favoribus, ac immunitatibus veluti aggeribus fortissimis munitam incinxisti, adjungendo pro Curâ Ulteriori *Conservatores Duos*, (Hæc Denominationis prærogativâ REVERENDISSIMA CELSITUDO TUA Eos Nobilitavit) Quorum provincia eò unicè respiciat, ut omni Contentione privilegia Academica facta tecta servari ab iisdem curetur.

CONSERVATORES Hic Duo Sunt

Prænobiles, Clarissimi, Consultissimi, & Magnifici Viri, ac Domini

D. Joannes Conradus Langen, J. U. Doctor, Consiliarius Tuus Intimus, & Cancellariæ Director, Camerae Tuae Principalis Consulens &c. &c.

D. Franciscus Ludovicus De Fichtel, J. U. L. Reverendissimæ Celsitudinis Tuae aequè & Consiliarius, & Referendarius Intimus &c. &c.

Stante ita *Universitate Tuâ Wirceburgensi*, & velût *Turri Davidicâ* millenos clypeos (quibus JULIO-FRIDERICIANO - Ducalis Academiae dignitas, & LEONIS SCHÖNBORNII scuta Gentilitia consignata sunt) per Orbem Terrarum ostentante rediêrunt Aurea Illa JULII Nostri Tempora, imò magis Aurea rediêrunt, cum vix delatâ per Europam *Auspicatissimi Regiminis Tui* famâ, **REVERENDISSIME ET CELSISSIME PRINCEPS**, Diversissimarum Nationum Candidati tum Sanguine, tum Scientiis Illustrissimi ad Hanc decantatissimam Tuam Academiam properent, eo profectò Ardore, quo olim *3tio Reg. C. 10. Regina Saba Regis Salomonis* Sapientiam admiratura ex remotissimis *Felicis Arabiae* plagis *Hierosolymam* in *Palæstinâ* sese receperat.

Nimirum in Te Revixit *Salomon*, **DUX NOSTER GLORIOSISSIME**, revixit, inquam, nec morietur deinceps, quandoquidem *Altissimæ sapientiæ Tuae Dotes* ita **ILLUSTRISSIMÆ DOMUI TUÆ** instillâsti, ut exinde Gratam Nobis immortalitatem, respicientibus in providentiam Divinam, meritò spondere liceat;

Hinc

Hinc frequentissimus ille *Illustrissimorum, & Excellentissimorum DD. S. R. I. Comitum, Perillustrum DD. Baronum* Hic ex *Austria* Conventus, ut, quorum Amplissimæ Receptioni Curiam Academicam propè *Ecclesiam Parochialem SS. Apostolorum Petri, & Pauli* unà cum necessariis quibuslibet specialiter destinasti, iidem & veram, solidamque Jurisprudentiam è Cathedris, applicationem verò ad facta particularia in Dicasteriis Tuis à Te sapientissimè ordinari solitis applaudentes Sibi percipiant.

Hinc Tot Alii Genere, atque Eruditione pariter Nobiles ex *eadem Austria, Moravia, Styria, & reliquis Provinciis finitimis, uti & Hungariâ, & Bohemiâ &c. &c.* expectantur quotidie;

Hinc ex *Portugallia* allapsi *Novi Cives Academici* de facto; Hinc *Belgarum, & Westphalorum* Erudita Ingenia nobis innotescunt, & imposterum innotescunt.

Gloria hæc *Tua* est, *REVERENDISSIME, & CELSISSIME PRÆSUL*, *Tua* est, Totiusque *Ducatûs Tui Franconici*, quem exquisitissima *Franconum Tuorum* (ut suprà cum *Excellentissimo Middendorpio* advertimus) Talenta jam olim *Exteris* stupendum reddiderunt; Quidni hodie potius, cum *Majestas Tua* subditam sibi Franciam Eòam Illustriori Vultu spectabilem exhibeat Omnibus?

Nullò non tempore, *MECOENAS CLEMENTISSIME, à secundâ Institutione suâ Julianâ* Hæc *Universitas Tua Wirceburgensis* (quæ se hodiè ab *Augusto Nomine Tuo JULIO-FRIDERICIANO - Ducalem* nuncupat) Aliis *Academiis* ut ut florentissimis prærogativam faciebat ambiguam, sive *Magna Antecessorum Nomina, Eorûmque Amplissimam*

Eruditionem, five Auditorum frequentiam, & labores litterarios in Quatuor Facultatibus probatissimos, five demum solennes maximè Promotionum vix enumerandarum Actus, Inaugurationesque Doctorales contemplemur.

Infiniti essemus, si Auditorum, & Promotionum synopsis hic meditaremur, hoc enim non unius, sed plurium annorum Opus foret. Itaque *Celsissimo Conspectui Tuo* Professores, quos invenire licuit, licèt non omnes subjiciemus, ut vel exinde facili conjecturâ deduci queat, Quot, Quantosque Scientiarum Hæredes in Auditoribus Suis, ac Discipulis reliquerint.

Professores Sacra Facultatis Theologicæ jam inde à tempore JULII fuère planè Eximii, ita, ut ferè omnes cum Primis Theologiæ Doctoribus meritò sint comparandi. Institutum *Societatis JESU* Illos ferè omnes extollit, quos inter

Admodum Reverendi, Eximii, ac Religiosi in Christo Patres, Ss. Theologiæ Doctores, ejusdemque Hic Professores Publici, & Ordinarii,

R. P. Nicolaus Serrarius, Scriptor Notissimus, ab Eminentissimo S. R. E. Cardinali Baronio Illustre Germaniæ Syndus vocatus, de Universitate nostra Wirceburgensi optimè meritus.

R. P. Petrus Thyraus, hæreseon Profligator Magnanimus, Episcopi JULII Confessarius.

R. P. Sigebertus Bronchorstius, ex Familia Baronum de Bronchorst.

R. P. Simon Cedulinus,

R. P.

R. P. Adamus Contzen, Reverendissimi, & Celsissimi Principis Nostri JOANNIS GODEFRIDI ab Aschhausen Confessarius, & ab hujus obitu à Maximiliano Bavariæ Duce expetitus.

R. P. Martinus Beccanus, Scriptor itidem Nominatissimus, ab Augustissimo Imperatore Ferdinando II. Viennam evocatus.

R. P. Maximilianus Sandæus, R. P. Streinius, R. P. Vitus Erbermannus, & Reliqui innumeri, Qui omnes pro Ecclesia Tua Franconica, tanquàm Acie Castrorum benè ornata velut Muri Abenei steterunt, stabilientes Verbum Domini, Quod manet in æternum, contra quoscunque Adversariorum Arietes, quorum insultus validissimis ictibus repulêre.

Juvisset singula Tantorum Virorum Nomina annotare, & latius recensere nisi Historia Societatis, & Acta Universitatis Nostræ conatum hunc nostrum prævenissent.

Sacram Facultatem Theologicam pari gloriâ, ac progressu æmulata Facultas Tua Juridica Antecessores habuit vel Bartolo, & Baldo, atque Ipsius Sacratissimi Imperatoris JUSTINIANI Juris-Consultis Celsiores; inter Illos

Admodum Reverendi, Prænobiles, Clarissimi, & Consultissimi Viri, ac Domini, Juris Utriusque Doctores, ejusdémque Professores Publici, & Ordinarii, largissimo nunquàm non Salario sustentati, & Disputationibus evulgatis Celeberrimi.

- D. Antonius Salicetus.*
D. Jacobus Didymus.
D. Sebastianus Halmarius.
D. Petrus Gilckens.
D. N. Gelshammerus.
D. Arnoldus Schaz.
D. Joannes à Driesch,
D. Guilielmus Brusius.
D. Petrus Pion.
D. Petrus Eulogius à Demeradt.
D. Zacharias Neuhaus.
D. Petrus Papius.
D. N. Behm.
D. N. Elchtmannus.
D. Joannes Albertus Falck.
D. Joannes Christophorus Upilio.
D. Petrus Christianus Franciscus Papius.
D. Salentinus Fælein.
D. N. Zeistlerus.
D. L. B. ab Andler è Cathedra Universitatis Wircebur-
gensis ad Judicium Viennense Aulicum evocatus, ubi
per multos omninò annos S. Casareæ Majestatis Consi-
liarius Imperialis Aulicus extitit. Jurisprudentia Ejus
quà Publica, quà privata Typis mandata Nomen And-
lerianum immortalitati transcripsit.
D. N. Binzinger.
D. Joannes Fick.
D. Raymundus Peez.
D. Joannes Blasius Weigandt.
D. Joannes Henricus Mundschenck.
D. Joannes Christianus Kirschinger.
D. Ignatius Joannes Christophorus Erbermann à Biebel-
heim.

- D. *Philippus Braun*, *Senecio Meritorum Plenus etiam-
num in vivis superstes, vulgatis Prelo Juris Canonici
Principiis ad quinque libros Decretalium Orbi Erudi-
to Notissimus, Quem Cathedra Juridica ad Dignita-
tes Ecclesiasticas sublimavit; Reverendissimæ enim
Celsitudinis Tuæ hodièque Vicarius Generalis est, &
Insignis Ecclesiæ Collegiatæ ad Utrumque S. Joannem
in Haugis Decanus Dignissimus &c. &c.*
- D. *Joannes Joachimus Schüll.*
- D. *Conradus Ignatius Weigandt.*
- D. *Joannes Bernardus Mayer, è Jurisprudentiæ Sacra
stadio à Summo Pontifice ad Insulam Crysopolitanam
promotus, Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ, Trium-
que Pientissimæ Memoræ Antecessorum Suffraganeus,
& in Pontificalibus Vicarius, cujus laudes sera Poste-
ritas memorabit.*
- D. *Joannes Casparus Bernard, variis Dissertationibus
editis Clarissimus, &c.*
- D. *Paulus Theodorus Antoni, hodièdum Camera Impe-
rialis Wezlariensis Assessor.*
- D. *Laurentius Marquard, Cujus Otium Herbipolense,
Commentarius ad Institutiones Imperiales, uti & Dis-
sertationes in Jurisprudentiam publicam Imperii Ro-
mano - Germanici magnum semper apud Eruditos plau-
sum tulere.*
- D. *Joannes Franciscus Baumann, ex Arena Juridica ad
Cancellariatum Elvacensem elevatus &c.*
- D. *Joannes Conradus Langen, Antecessor Consummatif-
simus,*

*simus, & Triboniano Major, quem probata longo usu
Eruditio Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Consilia-
rium Intimum, ac Cancellariæ Tuæ Directorem crea-
vit &c.*

*D. Franciscus Ludovicus Habermann, Reverendissimæ
Celsitudinis Tuæ pariter Consiliarius Aulicus Actua-
lis, Reverendissimi, Plurimum Reverendi Ecclesiæ Ca-
thedralis Capituli, & Equestris Ecclesiæ ad S. Bur-
chardum Syndicus, Vir, cui sanè nos debere plurimum
fatemur, cum Jurisprudentiam Publicam accuratissi-
mè ab ipso explanatam acceperimus. Quantum Cla-
rissimus Hic Doctor de Re Litteraria Juridica meritis
sit, si nos sileamus, loquentur Commentarii illius ad
Institutiones Imperiales, Jurisprudentiam Publicam,
& Feudalem &c. qui in omnium manibus versantur.*

*D. Vitus Bernardus Wüest, Reverendissimæ Celsitudinis
Tuæ Fratris Germani, nempe Eminentissimi Princi-
pis FRANCISCI GEORGII, Archi-Episcopi, & Electoris
Trevirensis, Episcopi Wormatiensis &c. &c. hodiè Con-
siliarius Aulicus Actualis &c. &c.*

*Medica Facultas Tua REVERENDISSIME, & CEL-
SISSIME PRINCEPS, quanquam frequentes adeò Can-
didatos non numeraverit, Professorum tamen Magna In-
genia defuerunt nunquam. Inter Hippocrates illos Na-
turæ Arcana felicissimè scrutatos occurrunt*

*Prænobiles, Clarissimi, & Expertissimi Viri, ac Domini
Philosophiæ, & Medicinæ Doctores, atque Professores,*

D. Georgius Stengelius.

D. Adrianus Romanus.

D. Melchior Weisserus.

D. Wendelinus Jung.

D. Theo-

D. Theodoricus Schönlinus.

D. Casparus Friderici.

D. Arnoldus Streng.

D. Michaël Wagner.

D. Wolffgangus Upilio.

D. Balthasar Merz.

D. Joannes Baptista Upilio.

D. Jacobus Ambling.

D. Franciscus Kleinius.

D. Hieronymus Conradus Virdungus ab Hartung.

D. Michaël Werlein.

D. Wilhelmus Philippus Virdungus ab Hartung.

D. Damianus Adolphus Dercum &c. &c.

Refert *D. Stephanus Brion* in *Dissertatione sua Inaugurali de Catarrho, anno Universitatis Nostræ Seculari, nempe 1682. propugnatâ* omnes omnino Philosophiæ, & Medicinæ Doctores Sæculo primo promotos computando quadraginta novem, Qui consulatur.

Ad Facultatem Tuam Artisticam, sive Philosophicam progrediamur **CELSISSIME RESTAURATOR!** Quanti hîc nunquàm non *Aristoteles* eminuère! quàm solidis, quàm genuinis Auditores imbuti principiis, ut vel ad omnes Scientias reperirentur idonei! Quàm Insignes excelluère *Mathematici*, ut vel *Matheſeos* hodiè Principes salutentur! Tantorum Virorum, quos Theologica plerumque Laurea etiam sacravit, Nomina cùm hîc congerere per vires non liceat, unum, alterùmve *Altissimo Obtutui Tuo* à nobis præfigi Clementissimè patieris.

Inter Reliquos Primatum tenet *R. P. Athanasius Kircherus* è *Societate JESU* (qui *Nomen suum Matricula Tue Academicæ* inscripsit 1631. 14. Julii, biduo ante obitum *Pientissimi Principis PHILIPPI ADOLPHI Ehrenbergii*

sub Reſtoratu Reverendiſſimi in Chriſto Patris, ac Domini, D. Jodoci Wagenhauber, Episcopi Auguſtopolitani &c.) Patriâ Fuldenſis ex oppido Geys natus anno 1601. 2. Maji, qui Philoſophiam Moralem, Matheſin, Linguas, Hebraeam, & Syriacam Publicus, & Ordinarius Profeſſor in Hac Celeberrima Tua Univerſitate docuit non ſine ſumma omnium approbatione. Hinc verò per tempeſtatem à Furiis Martis Balthici in Germaniâ Noſtrâ concitatam ejeſtus in Galliam concedens Avenione eaſdem Facultates pari applauſu tradebat. Romam ſubinde evocatus Matheſin in Collegio Romano multis annis, & linguam Hebraicam aliquamdiu explanavit; quòdque nemo hætenùs aſſecutus fuerat, arcanam Ægyptiorum Sapientiam ſignis Hieroglyphicis involutam, & Obeliſcis, qui per Urbem viſuntur, inſculptam mirâ felicitate primus eruit, & dilucidavit. Unde à Principibus, & Doctiſſimis Viris permagni habitus, multa elucubravit, quæ propter variam, & reconditam in iis Eruditionem, ipſi Proteſtantes ſuis Typis vulgârunt. Magnus Hic Naturæ Arbitr Septuagenario Major nondum quieſcere ſinebat calamum, donec tandem annis, meritisque in Rempublicam Litterariam Graviffimus Romæ Octuagenarius obiret.

Kirchero accedit R. P. Caſparus Schottus Patriâ Regiſcurianus in Diœceſi Tua natus anno 1608. Qui Undevicennis Societati ſe adſcripſit 1627. Sed ardente paulò poſt Bello Suecico æquè profugere coaſtus, à Superioribus miſſus eſt in Siciliam, ubi & Studiorum Curriculum emenſus eſt, & Philoſophiam, Theologiam Moralem, ac Matheſin Panormi explicabat. Reſtitutus deinde elapſo multorum annorum tempore Provinciæ ſuæ Rhenanæ Superiori, utilem diu præſtitit operam in Hac Univerſitate Tua, Mathematicas Diſciplinas in Scholis dilucidando,
quarum

quarum Scientiâ præprimis excultus fuerat. Exhaustus demùm Studiis spiritum Deo reddidit *hic Herbipoli, 22. Maji, 1666.* postquàm plurimos Libros Typis dignissimos edidisset.

Sed & sua *R. P. Melchiorum Cornæum* Præconia manent, quippe & is Philosophorum, & Mathematicorum *Tuorum* Principibus accensendus est, uti liquet ex *Curſu Philosophico*, quem *Eminentissimo Principi JOANNI PHILIPPO Magno Patruo Tuo*, unà cum *Fundamentis Polemicis* contra *Adversarios moderni temporis* dedicavit. &c.

Inferiorum, & Litterarum Humaniorum quantus semper *Progressus* hîc fuerit, *Ipsam Celsitudinem Tuam* appellamus, *REVERENDISSIME, AC CELSISSIME PRINCEPS*, Tu enim, & Reverendissimus, ac Celsissimus *Pientissimæ Memoræ Germanus Tuus JOANNES PHILIPPUS FRANCISCUS* unà cum *Celsissimo HUTTENO Maxima* planè *Rhetorices Wirceburgensis Decora*, & *Laureati* inter florentissimam *Studioſorum æmulantium Coronam Tullii laudatissimis Majorum Exemplis* incitati extitisti, anno 1687. quo etiam *Illustrissima Nomina Vestra* sub *Reſtoratu Plurimùm Reverendi, Perillustri, & Perquàm Gratiſi Domini, D. Francisci Reinhardi ab Elter &c. &c.* *Matriculæ Academicæ* dedisti, *Cœlesti quodam Omine* ad hæc *Tempora Nostra* reservati, ut, quod tunc *Ecclésiæ Cathedralis Domicellares* meditati fuisti, nunc & *Episcopi, & Duces Nostri* in *amplificanda Universitate Vestra* opere ipſo exequeremini.

Quòdſi tam *florida Universitatis Tuae Wirceburgensis* facies jam inde à *Celsissimis Antecessoribus Tuis*, quàm celebrem, quàm *Exteris omnibus*, quàm *Subditis Tuis Franconibus* acceptam formabit *Reſtauratio Tua AUGUSTE MECOENAS!*

Experti jam sumus, & magis experimur quotidie in *Quatuor Facultatibus Nostreis*, quarum Professores omnes ad *Altissimos Nutus Tuos* sanè quàm promptissimos habes, & primò quidem

In Sacra Facultate Tua, & Theologia
Scholastica.

R. P. *Hermannum Flender*, è Societate JESU, Ss. Theologiae Doctorem, Ejusdemque Professore Publicum, & Ordinarium.

R. P. *Ambrosium Hæglein*, è Societate JESU, Ss. Theologiae Doctorem, & Ejusdem Professore Publicum, & Ordinarium.

In Theologia Morali.

R. P. *Leonardum Grebner*, è Societate JESU, Ss. Theologiae Professore Publicum, & Ordinarium.

In Theologia Polemico-Positiva.

R. P. *Valentinum Messer*, è Societate JESU, Ss. Theologiae Professore Publicum, & Ordinarium.

In Historiis.

R. P. *Joannem Seyfrid*, è Societate JESU, Ss. Theologiae Doctorem, Ejusque, & Historiarum Professore Publicum, & Ordinarium, Sacrae Facultatis h. t. Decanum &c.

In Clarissima Facultate Tua Juridica.

Admodum Reverendum, Prænobilem, Eximium, Clarissimum, & Consultissimum Dominum Joannem Caspa-
rum

rum Barthel, Sacrosanctæ Theologiæ, & Juris Utriusque Doctorem, Ss. Canonum Professore Publicum, & Ordinarium, h. t. Facultatis Juridicæ Decanum, Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ in Spiritualibus Consiliarium, ac Seminarii Tui Celeberrimi ad S. Kiliannum Regentem, Virum, cujus Scientiam, profundamque Eruditionem Romana Curia per biennium suspexit, & applaudendo probavit; Quique faventibus Tuis Principalibus Auspiciis Jurisprudentiam Canonica Publicam de Hierarchia Ecclesiastica paulò post Orbi Erudito communicabit. Professor Hic Ss. Canon. à 12. Nov. 1732. in ann. 1733. in Lectionibus Publicis continuabit tradere Greneck Examen Juris Canonici ad tres posteriores Libros Decretalium, additâ ad Titul. de Præbend. pertractatione Concordatorum Germaniæ, & Juris primariarum Precum, privatim autem Eundem Greneck, vel alium Auctorem ad placitum DD. Auditorum explicabit.

Prænobilem, Clarissimum, & Consultissimum Dominum Philippum Adamum Ulrich, J. U. Doctorem, Codicis, nec non Institutionum Imperialium Professore Publicum, & Ordinarium, Facultatis Juridicæ Seniore, Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Consiliarium Aulicum, &c. Cujus Commentarius ad Institutiones Imperiales Typis absolvetur proximè, uti & Philosophiæ Moralis ab Emmanuele Thesauro Idiomate Italico elaboratæ, & à præfato Domino Professore anno superiori in Latinum translata Versio Gallica, & Germanica, cui propter Excellentiam Operis Notas Morales, Politicas, & Historicas adjiciet. In Collegiis Pu-

Publicis, & Privatis sequentis anni Litterarii tradet Institutiones Imperiales ex Commentario suo.

Prænobilem, Clarissimum, & Consultissimum Dominum Leonardum Carlier, J. U. Doctorem, Pandectarum Professore Publicum, & Ordinarium, Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Consil. Aul. Cujus Dissertationes difficilorem Digestorum Materiem pertractantes, & Supplementa ad Zoësum omnia solidissimâ Methodo deducta sequenti anno in lucem litterariam emergent unâ cum Disputationibus Ordinariis de novo ex Libris Pandectarum instituendis. Finitis Feriis Autumnalibus præter Zoësum, quem præleget publicè ad Digesta, simul continuabit Analogiam Jurisprudentiæ Universalis, & Romanæ Particularis ostendere, Privatim verò Jus Publicum, & Feudale, nec non Processum Cameralem Civilem, & Criminalem Petentibus Auditoribus explanabit.

Prænobilem, Clarissimum, & Consultissimum Dominum Joannem Adamum Ickstatt, J. U. Doctorem, Jurisprudentiæ Publicæ Sacri Imperii Romano-Germanici, Professore Publicum, & Ordinarium, Reverend. Celsitud. Tuæ Consiliar. Aul. cujus Meditationes præliminares de Studio Juris Magnis Encomiis circumferuntur, Ulteriorésque Sublimis Ingenii Partus spondent. Præfatus Doctör seq. ann. tradet publicè Burchardi Gotthelffii Struvii Jurisprudentiam Publicam, privatim verò Pandectarum Libros ad ductum Justi Henningii Böhmeri Introductionis in Jus Digestorum. Jus Naturæ, & Gentium juxta Prælectiones suas Academi-
cas

cas in Jus N. & G. explanabit, nec in cæteris suam desiderari solertiam patietur.

Prænobilem, Clarissimum, & Consultissimum Dominum Joannem Henricum Richter, J. U. Doctorem, & Professore Publicum, Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Consiliarium, Qui explicabit Institutiones Imperiales cùm solidâ Casuum Theoretico-Practicorum secundum Titulos Earundem per rationes pro- & contra evolutione, adjunctis inter Jus Civile, & Provinciale Franco-nicum Differentiis: Ad Digesta verò vel Schüzium, vel Ayblinger pro lubitu DD. Auditorum præleget, ad Eorum insuper petitionem Collegium Practicum instituturus.

Prænobilem, Clarissimum, & Consultissimum Dominum Georgium Daniele Röthlein J. U. Doctorem, & Professore Publicum, Reverend. Celsitud. Tuæ Consil. Qui præter Prælectiones Privatas in Institutiones Imperiales, quas bis absolvet, & in Digesta ad Ductum Zoësii, insuper explanabit Vitriarii Institutiones Juris Publici, ejusdemque Institutiones Juris Naturæ, & Gentium, ad Jus Feudale verò Stryckii Examen, Illiusque Introductionem ad Praxin Forensensem; porrò tradet Processum Cameralem ad Blumium, & Judicii Imp. Aulici ad Crameri Manuale Processus Imperialis.

In Expertissima Facultate Tua Medica Celsissima

Jussa Tua demississimè venerantur

Prænobilis, Clarissimus, & Expertissimus Dominus Joannes Bartholomæus Adamus Beringer, Philosophiæ, & Medicinæ Doctör, Praxeos, sive Therapiæ Professor Publicus, & Ordinarius, Facultatis Senior, & p. t. Decanus, Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Consiliarius, & Archiater, Aulæ, & Hospitalis Tui Julianæi Medicus primarius &c.

Prænobilis, Clarissimus, & Expertissimus Dominus Joannes Martinus Anastasius Orth, Philosophiæ, & Medicinæ Doctor, Institutionum Professor Publicus, ac Ordinarius, Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Consiliarius &c.

Prænobilis, Clarissimus, & Expertissimus Dominus Joannes Simon Bauermüller, Philosophiæ, & Medicinæ Doctor, Anatomie, & Chirurgiæ Professor Publicus, & Ordinarius, Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Consiliarius, Militiæ Tuæ Wirceburg. Medicus &c.

Prænobilis, Clarissimus, & Expertissimus Dominus Laurentius Antonius Dercum, Philosoph. & Medic. Doctor, Professor Botanices Publicus, Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Consiliarius &c.

In Subtilissima Facultate Tua Philosophica

R. P. Ignatius Flory, è Societate Jesu, AA. LL. & Philos. Magister, Ethices, & Metaphysices Professor Publicus, Ordinarius, & nunc emeritus.

R. P. Leonardus Beckmann, è Societate Jesu, AA. LL. & Philos. Magister, Physices Professor Publicus, & Ordinarius, Subtilis Facultatis p. t. Decanus.

R. P. Henricus Niderndorff, è Societate Jesu, AA. LL. & Philos. Magister, Mathes. Profes. Publ. & Ordin.

R. P. Ignatius Bentzel, è Societate Jesu, AA. LL. & Philos. Magister, Logices Professor Publ. & Ordin.

Professores hos omnes

REVERENDISSIME, ET CELSISSIME

PRINCEPS NOSTER

FRIDERICE CAROLE

Nactus es, Gloriosissimæ Studiorum Renovationis, & Restaurationis Tuæ Executores longè Zelosissimos, Qui sanè Industriam

dustriam, Virésque omnes ad continuanda felicissimè coepta, *Celsissimis Obsequiis Tuis* jam pridem devoverunt, & Novo Sacramento *Anno hoc Universitatis Tua Quinquagesimo, & Jubileo* devovent.

De *Promotionibus Doctoralibus*, præcipuis *Celeberrimarum Academiarum Notis Characteristicis* breviter nunc differendum. Condecorabant autem *Hanc Celeberrimam Tuam Universitatem* Promotionum Actus solennes semper frequentissimi, ita, ut, si vel ulla *Academia Europæa* in Gradibus Academicis legitimè conferendis felix, & fortunata ob crebriora Rituum tam Magnificorum exercitia deprædicetur, Illi certè remotâ omni ambage *Alma Nostra Wirceburgensis* proximè accedat.

Non est necesse ad priora *Reverendissimorum, & Celsissimorum Antecessorum Tuorum* Regimina excurrere, ut Promotionum frequentiores Laureæ Verticibus Eruditis innumeris suffixæ ostendantur, *Unicum nobis Auspicatis- simi Regiminis Tui Quadriennium* necdum expletum, cui Divinæ Providentiæ Dispositio *Lustra Juliana* addat, sufficit. Certè per hujus Quadriennii decursum *Hæc Tua JULIO-FRIDERICIANA* Decem omninò *Promotiones Doctorales* incredibili Pompâ, atque Apparatu celebratas suspexit, ubi singularum Facultatum Gloria, & Majestas sese spectandam in Amplissimo Theatro exhibuit.

Ipso hoc anno, quem à Primo *Universitatis Sæculo Quinquagesimum, & Jubileum* agimus, *Promotiones solennes Quatuor* maximum planè Jubilææ Festivitati splendorem conciliârunt.

Principium dedit *Ss. Facultas Theologica*, quandò ex Authentico Ejusdem Decreto *R. P. Hermannus Flen- der*, è *Societate Jesu*, *Ss. Theologiæ Doctor*, Ejusque *Professor Publicus, & Ordinarius*, Admodum Reverendum, Eximium, ac Consultissimum Dominum *Casparum Arnol-*

dum Baum , Ss. Theologiae Baccalaureum Biblicum , & Formatum , J. U. Emeritum , Vicariatûs , & Consistorii Assessorem , Principalis Seminarii Tui ad S. Kilianum Sub-Regentem Supremâ Doctoratûs Theologici Laureâ condecoravit 13. Maji.

Continuavit Jubilarem Applausum Expertissima Facultas Medica , dum Prænobilis , Clarissimus , & Expertissimus Dominus, Joannes Martinus Anastasius Orth , Philosoph. Chirurg. & Medicinæ Doctor , Institutionum Professor Publicus , & Ordinarius , Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Consiliarius, 27. Maji More Majorum Ritu solenni Medicinæ Doctores creabat

Nobiles , Clarissimos , & Expertissimos Quatuor-Viros

D. Jeremiam Ignatium Fessel, Eivelsadianum, AA. LL. & Philos. Magistrum, Medicinæ Baccalaureum, Physicum Volcacensem.

D. Joannem Adamum Stephan, Gerlocurianum, AA. LL. & Philos. Magistrum, Medicinæ Baccalaureum, Physicum Kissingensem.

D. Joannem Valentinum Scheidler, Hilderensem, AA. LL. & Philos. Magistrum, Medicinæ Baccalaureum, Militiaque Tuæ Præsidariæ Medicum.

D. Joannem Ludovicum Christophorum Beringer, Bambergensem, AA. LL. & Philos. Magistrum, Medicinæ Baccalaureum, &c.

Erudita hæc Jubila paulò post Novis incrementis denuò augere cœpit *Sacra Facultas Theologica* Primâ Promotione non contenta , nisi accederet & Secunda. Itaque Pro-
moto-

motorem constituit Admodum Reverendum, Eximium, ac Religiosum in Christo Patrem, P. Joannem Seyfrid, è Societate Jesu, Ss. Theologiae, Doctorem, Ejusdemque, & Historiarum in hac Alma Tua JULIO-FRIDERICIANA (ut supra observavimus) Professore Publicum, & Ordinarium, suum h. t. Decanum, qui Tertio Nonas Septembris praesente, uti antea, Reverendissimorum, Plurimum Reverendorum, Praenobilium, Magnificorum, Clarissimorum, Consultissimorum, Expertissimorum, Subtilissimorum, & Prudentissimorum Virorum Coronam interstrepentibus (quod in Gloriosissimis his Actibus fieri semper assolet) Buccinis, & Tympanis aeneis

Admodum Reverendos, Religiosos, & Eximios Patres, ac Dominos, Sacri, & Candidi Ordinis Praemonstratensis Canonicos, Cellae DEI Superioris Professos,

R. P. Ludovicum Nitribitt, Wirceburgensem, Ss. Theologiae in Cella DEI Superiore Lectorem.

R. P. Franciscum Bözel, Wirceburgensem, Parochum in Gerlachsheim.

R. P. Engelbertum Scherer, Regiscarianum ad Tuberam, Proviforem in Gerlachsheim.

R. P. Richardum Traub, Wirceburgensem, Priorem in Gerlachsheim.

R. P. Oswaldum Loschert, Rothenfeldensem, Cellensis Studii Wirceburgi Praesidem.

R. P. Augustinum Sturm, Wirceburgensem, Ss. Theologiae in Gerlachsheim Lectorem.

Omnes Ss. Theologiae Baccalaureos Biblicos, & Formatos in Aula Academica Majori Ss. Theologiae Doctores renuntiabat, Talésque Hic, & ubique locorum habendos coram Amplissimo Confessu, Pontificiâ, & Casareâ Auctoritate declarabat.

Eximius Hic P. Promotor quemadmodum Ciceronianâ verè Facundiâ de Ortu, Progressu, ac Jubileo Universitatis Tuæ JULIO-FRIDERICIANÆ diserebat, ità & circa finem in debitam gratiarum actionem Nummos Jubilares distribuit: Quorum omnium acceptissimus ille, quem Tibi REVERENDISSIME, ac CELSISSIME PRINCEPS, obtulit. Erat Nummus ille excusus, & dedicatus Anno Jubileo Sanctissimo Domino Nostro Christi in Terris Vicario CLEMENTI IX. referens Pelicanum rostro sanguinem pro Pullis suis è pectore elicientem, cum Inscriptione: NON SIBI, SED ALIIS. Verissimè hæc Tibi Epigraphæ convenit AUGUSTE MECOENAS, quis enim est, qui nesciat, Reverendissimam Celsitudinem Tuam, non Sibi, sed Patriæ, sed Subditis, & præcipuè Universitati Wirceburgensi vivere?

Tam ferax Gloriæ Mater est Ss. Facultas Theologica, quam Sorbonam DEO, & Ecclesiæ magis fidelem dicere audemus; Lubeat enimverò Reverendissimæ Celsitudinis Tuæ Oculos circumferre per Omnem Clerum Tuum Franconicum, nōne quotquot ex Sacro hoc Lyceō egressi sunt, & egrediuntur etiamnum Alumni, Laureâ Doctorali dignissimi velut Gladiati Cherubim Paradisum Tuum, Diæcesin nempe Eōo-Francicam tuentur, ne irrepant Vulpes demolientes Vineam Domini? Nōne quotquot Regulares ex Asceteriis hic imbuti sunt, Lupos à Grege Dominico arcent, & Cerbereas Fraudes procul amandant,
ita,

ita , ut *Hortus conclusus* sit Ecclesia Tua , quæ aperit nobis *fontes Salvatoris salientes in Vitam Æternam?*

Subtilissima quoque Facultas Tua Artistica non minimum *Jubilæe Solennitati* Pondus adjecit , dum probatissimum Candidatorum Numerum in Gloriæ Theatrum produxit , quos Aristotelicis Epomidibus Insignes , & primo Baccalaureatûs Philosophici , & Supremo Magisterii Gradu inauguravit Pompâ maximè solenni *R. P. Ignatius Flory* , è *Societate Jesu* , *AA. LL. & Philos. Magister* , *Ethices* , ac *Methaphisices Professor Publicus* , & *Ordinarius* , nunc *Emeritus* , Die *decimâ sextâ Septembris* , præmissis priûs Disputationibus Ordinariis , ubi Philosophicæ Scientiæ per Triennium pertinacissimo labore haustæ indicia satis manifesta *Peripatetici Palestritæ* Auditoribus ingerebant.

Quotannis Laureatus hic Facultatem Tuam Philosophicam Honos manet , quotannis ultrâ Centum Candidati Sertis *Peripateticis* coronantur.

De *Clarissima Facultate Tua Juridica* si quærat , *REVERENDISSIME* , *ET CELSISSIME PRINCEPS* , fanè & illa , ex quo *Te Ducem* nobis Coelum Propitium dedit , penè decem Promotiones numerat , quibus U. J. Candidati Emeriti , tribus distinctis vicibus rigorosè examinati , & approbati , præviâ Defensione Inaugurali horis ante , & post meridiem consuetis habitâ , ad Supremum Licentiatûs Gradum sublimati sunt , & Privilegiis Doctoralibus solenniter decorati , quibus plures in arenâ Juridicâ Successores ad Eandem Lauream aspirantes hodiè Jurisprudencia delegit.

Hæc Genuina *Universitatis Tuae Wirceburgensis* Historia est ,

REVERENDISSIME, AC CELSISSIMÆ
PRINCEPS NOSTER,

FRIDERICE CAROLE,

*Hæc Anni Quinquagesimi, & Jubilai Festiva solennitas, Hic Gloriosissimæ Restorationis Tuae Effectus est; porro quid restat, nisi, ut demississimis precibus illud unicum à Supremo Numine sollicitemus indies, quatenus Te Patrem Patriæ, Augustissimi Imperatoris, Totiusque Sacri Imperii Romano-Germanici Oraculum, Universitatis Wirceburgensis Restauratorem Munificentissimum, & Amplificatorem per omnes Europæ Tractus decantatissimum ultra Lustra Juliana, & annos Eminentissimi Principis Nostri JOANNIS PHILIPPI, Magni Patruī Tui, in Cathedris Episcopali-
bus, & Throno Ducali quàm diutissimè sospitem, & incolumem servare Divinâ Opitulante Clementiâ dignetur, Sic Universitas Tua JULIO-FRIDERICIANA undique florentissima, sic ulterioribus Favoribus, Gratiisque Tuis ad-
juta, jam Secularis, & Quinquagenaria Seculum Secundum læta decurrere perget; sic Quatuor Facultates inter Eruditos labores Triumphabunt cum ILLUSTRISSIMA DOMO TUA SCHÖNBORNIANA, & Eminentissimis Respectivè, ac Reverendissimis, Illustrissimis, & Excellentissimis Germanis, atque Nepotibus Tuis, Quorum Omnium singularis in litteras, & litteratos Amor Orbem attonitum reddit, Triumphabunt, inquam, Facultates Quatuor, & Te Mecænatem Celsissimum, JULII Successorem Duodecimum vel super astra receptum unâ cum Eminentissimo Principe JOANNE PHILIPPO, Magno Patruo Tuo, ac Celsissimo Germano JOANNE PHILIPPO FRANCISCO, in Magna Illâ Sanctorum Universitate venerabuntur Protectorem*

SINE FINE.

THEOREMATA EX UNIVERSO JURE SELECTA.

EX JURE NATURÆ, & GENTIUM.

- I. *Uanquàm juxta communem DD. teste CAMUELE, qui ceteroquin contradictioni assuetus, Jus Naturale exigat, ut Consanguinitas in primo gradu lineæ rectæ, nempe inter Patrem & filiam, inter Matrem, & filium dirimat matrimonium;*
- II. *Illud tamen Jus Naturale cum Eminentissimo Cardinali BELLARMINO & P. SANCHEZ contra PEREZ statuimus non esse absolutum, sed hypotheticum tantum, scilicet: nisi DEUS det facultatem, in cujus pleno dominio sunt corpora humana.*
- III. *In gradu secundo, & ulterioribus ejusdem lineæ rectæ an Consanguinitas dirimat matrimonium ipso Jure Naturali? Multi cum PP. LESSIO, FRIDERICH, LEDESMA, &c. affirmant, plures cum Divo THOMA, PP. PALAO, SANCHEZ, GOBAT, WUESTNER, & moderno in Electorali Uni-*

(a)
versitate

verſitate Ingolſtadiana Ss. Canonum Profefſore P. Vito Pichler *abeunt in negativam, quam & nos amplectimur.*

IV. *Conſanguinitas lineæ tranſverſæ quid operetur in primo gradu, & an dirimat matrimonium Jure Naturali? æquè controverſum eſt; contra Cardinal. BELLARMINUM, PP. LAYMANN, REIFFENSTUEL ad hanc quæſtionem intricatam reſolvimus iterùm cum D. THOMA, GONSALEZ, WIESTNER, PONTIO, probabiliùs negativè;*

V. *Ita, ut inter fratrem & ſororem, niſi obſtaret Jus Eccleſiaſticum, de Jure Naturæ validè contraheretur matrimonium, quamvis non licitè;*

VI. *Hanc reſponſionem negativam pariter propugnamus cum citatis DD. ad illam controverſiam: an affinitas etiam ex copula conjugali ortum trahens in primo gradu lineæ rectæ dirimat matrimonium de Jure Naturali v. g. inter vitricum, & privignam, inter novercam, & privignum, inter ſocerum, & nurum, inter ſocrum, & generum? Quæ reſponſio negativa teſte P. WIESTNER eſt probabilior.*

VII *Jus Gentium, quod à Jure Naturæ cum Doctore GLETLE adequatè diſtinctum admittimus, cùm varia reſpiciat objecta, potiffimùm ferè conſtituit Jus legationum, vi cujus adverſus legatos periculosa molientes deſenſio licita eſt, non tamen regulariter exactio pœnæ ob ſanctimoniam perſonarum.*

VIII. Cum HUGONE GROTIUS Libri 2di Cap. 18. de Jure B. & P. defendimus, quòd, ſicuti legationis Jure non tenetur is, ad quem Legatus miſſus non eſt, ita è contra hoſtis, ad quem miſſus eſt, teneatur, nec opponere poſſit Jus talionis, exemplo SCIPIONIS, qui, poſtquàm Legati Romanorum à Carthaginienſibus malè eſſent habitì, ductis ad ſe Carthaginienſium Legatis, & quid fieri deberet,

deberet, interrogatus respondit, nihil tale, quale factum esset à Carthaginensibus. *Item cum allegato Auctore asserimus, Comites quoque, & vasa Legatorum cum bonis mobilibus sui generis sanctimoniam habere.*

EX JURE CANONICO, sive ECCLESIASTICO.

- I. **C**irca immunitatem asyli, seu jus asylæ, ex quo jure descendat, altercatio non levis est; pauci quidam jus illud juri naturali, plures cum FARINAC. juri Divino in nova Lege in acceptis referunt, nos sentimus cum communiori, quæ adstruit dictum jus tantum jure positivo humano tum Canonico, tum civili introductum esse, & quidem valdè rationabiliter in favorem publicum, ac reverentiam locis sacris, & DEO dicatis competentem.
- II. Hæc immunitas asyli, quæ est favorabilis, adeoque latæ interpretationis contra COVARRUVIAM & Cardin. de LUCA, se extendit ad omnes, & singulos, (quos non excludit aliquod ex criminibus tum in jure antiquo, tum in novissima Bulla GREGORII XIV. cum aliàs, expressis) cujuscunque sint ætatis, sexûs, conditionis, & statûs.
- III. Neque excludimus hic ab immunitate locali infideles, Judæos, Paganos, Ethnicos, ut habet probabilis cum FAGNANO, & BARBOSA, saltem, si se velint convertere ad Fidem Catholicam, ut censet communior cum P. WIESTNER. Neque porrò arcemus Hæreticos, supposito, quòd confugiant ad Ecclesiam propter alia, quàm hæreseos, delicta, neque debitores civiles ad evitandum carcerem ad Ecclesiam se recipientes; Neque fugitivos ex effracto carcere, vel ex manibus lictorum elapsos.
- IV. An Clerici, & Religiosi etiam defendantur immunitate locali? videtur satis expeditum, si quæstio est, an de-

defendantur contra Judices laicos? an verò etiam defendantur contra Judices Ecclesiasticos, & superiores suos, ambiguum est. Absolutè affirmat cum multis BARBOSA, absolutè negat PANORMITANUS, nobis preplacet distinctio P. SCHMALZGRUEBER asserentis Clericos, & Religiosos defendi immunitate locali contra Judices etiam Ecclesiasticos, & superiores suos in criminibus non exceptis eatenus, ut ab illis inde extrahi, & judici, brachioque sæculari extradi nequeant, puniendi secundum leges; non verò eatenus, ut extrahi non possint, puniendi correctione & poenâ Ecclesiasticâ secundum canones.

V. *Cum inter reliqua crimina, quæ asyliâ privant, etiam emineat homicidium proditorium, dubium hic magnis partium studiis sæpius ardentè agitatè movetur: quid requiratur ad homicidium proditorium immunitate privans? prætermittâ sententiâ PP. PIRHING, MOLINÆ, HYPOLITI GRASSETI, nos concedimus in eam sententiam, quam Doctor CHRISTOPH. de CHLINGENSPERG licèt adversarius in Thesibus super hac quæstione editis assertionem 2dâ vocat communem totius propè Christiani orbis, decedentes ad homicidium proditorium in nostra hypothesis non sufficere, si fiat occisio per industriam & insidias, sed requiri etiam circumstantiam amicitiae vel veræ vel simulatæ, aut occiso specialiter debitæ ratione statûs, conditionis, officii &c.*

VI. *Occasione immunitatis localis quæritur hic etiam de immunitate Ecclesiasticâ reali à tributis &c. num scilicet sicuti Clerici, & personæ Ecclesiasticæ sunt immunes ab oneribus, seu muneribus, & obligationibus personalibus, & aliis, quæ imponuntur à laicis, uti est census personalis seu capitatio Kopf-Steuer / Leib-Steuer; Ita etiam bona temporalia Ecclesiarum, & patrimonialia Clericorum*

rum sint exempta à tributis Principum, & Magistratum secularium? Huic controversiæ distinctio succurrit, vel enim tributa illa sunt antiqua titulo dominii, vel pacti, aut reservationis imposita, aut sunt quidem nova, quæ titulo pacti imponuntur tempore, quo transferuntur actu in Ecclesias, vel Clericos &c. Et sic juxta communem non sunt exempta, vel tributa, & collectæ Laicorum sunt novæ, & exiguntur titulo jurisdictionis; & sic bona Ecclesiarum, & Clericorum stabilia exempta decernimus, quod tamen probabiliter non intelligimus cum P. WAGNERECK de tributis antiquis, quæ jam prius, quam ad Ecclesias pervenissent, dictis bonis fuerunt certo, & stabili modo imposita eodem titulo jurisdictionis.

VII. *Lis altera est de oneribus mixtis, qualia sunt non tantum tributa & collectæ, seu steuræ, vel contributiones novæ, sed etiam gabellæ seu accisæ, vectigalia, & præstationes teloniorum; ab his oneribus mixtis Ecclesias quoad sua bona temporalia, & Clericos quoad patrimonialia regulariter exemptos esse communis DD. est, & praxis etiam A catholicorum Imperii Statuum teste KNIPSCHILD suffragatur; quam decisionem tamen iterum non ampliamus ad opera publica, seu publicè necessaria, aut utilia, vel construenda, vel reparanda, quorum usus, & commodum immediatè ad singulos, Clericos æquè, ac Laicos, pertinet, ubi personas Ecclesiasticas non esse immunes ab onere concurrendi probabilius etiam inconsulto Papâ, vel Episcopo cum PP. MOLINA, PIRHING, CAROLO de Crassis tenemus regulariter.*

VIII. *De bonis suis patrimonialibus, uti & beneficialibus quemadmodum Clerici regulariter juxta Constitutionem C. cum esses 10. de testam. & ultimis volunt. etiam in terris Imperii testari possunt; Ita ALEXANDER III. dictæ*

Constitutionis ad Episcopum Ostiensem rescriptæ Auctor legi hâc consultissimâ 21. C. de testamentis, *in terris jurisdictioni suæ temporali non subjectis derogare noluisse* teste P. SCHMALZGRUEBER, & communi DD. censendus est.

EX JURE PUBLICO, & HISTORICO.

- I. **Q**uod possit resignatione quis cessare esse Imperator Imperii Romano-Germanici, non tantum BOËCLER. & KULPIS cum VITRIARIO & PFEFFINGERO ex ratione testantur, verum etiam illustre exemplum CAROLI V. probat, qui anno 1556. abdicatâ Imperii administratione Monasterium Hieronymitarum S. Justî ingressus est, in eodem 1558. pientissimè defunctus.
- II. Justæ resignandi causæ tametsi in Constitutionibus Imperii fundamentalibus determinatæ atque definitæ non reperiuntur; tres tamen potissimum cessionis Imperii à CAROLO V. Imperatore æternâ memoriâ digno factæ adducuntur in R. I. de anno 1559. in princ. Prima, Sein obliegendes Alter. 2da, Immerwährende Leibs Schwachheit. 3tia, Augenscheinliche Unvermögenheit; ut adeò causæ abdicationis in vulgata quadam Prosopopeja metrica assignatæ commentis adscribendæ.
- III. An Rex Romanorum (cuius quidditas est: quòd sit Princeps Imperii vivo Imperatore ab Electoribus eligi solitus in ordine ad hunc finem, ut sit perpetuus Imperii Vicarius, ac Imperatore cessante citra ulteriorem Electionem Imperator salutetur) etiam salvo jure, vivente adhuc Imperatore, eligi possit? Dubium erat apud aliquos testibus DD. ARUMÆO, BUXTORFF. CARPZOVIO; modernum verò Imperii Romano-Germanici Systema, & Capitu-

Capitulationes novissima Casarea etiam invito Imperatore Regis Romanorum Electionem regulariter admittentes, affirmativam reddunt evidentem.

IV. *Quæ resolutio affirmans etiam datur cum REINKINGK, LYMNÆO, BECHMANN, KULPIS, ad questionem: an Rex Romanorum habeat Majestatem? ubi tamen adnotamus, quod Rex Romanorum hanc Majestatem actu exercere non possit, nisi certo modo, & tempore, sicque intelligimus Capitul. RUDOLPHI II. art. 32. FERDINANDI 4. JOSEPHI art. 47.*

V. *Si casus emergeret, quo eligendus esset Rex Romanorum, thesis minimè otiosa foret: an Elector Ecclesiasticus Moguntinus v. g. etiam necdum investitus in Collegio Electorali ad ferendum Suffragium, ceteraque jura Electori Moguntino Augusti hujus Collegii Primati competentia ad exercitium deducenda admittendus esset? affirmativam nobis pariter probant MAURITIUS de orig. Elector. cap. 2. thes. 5. RHETIUS in Instit. Jur. Pub. lib. 1. tit. 7. §. 2. cum LYMNÆO lib. 3. Jur. Publ. cap. 7. num. 5. & seq.*

VI. *Cur MAXIMILIANUS I. sacratissimus Imperator in celeberrimis Comitibus 1518. Augustæ habitis (ubi præter Legatum Pontificis, Regum Hispaniæ, Galliæ, Hungariæ, Bohemiæ, & Poloniæ Oratores, Electores Imperii cum summa Principum, & Statuum frequentia aderant) non potuerit assequi intentionis suæ metam de alterutro Nepotum suorum Carolo nempe, vel Ferdinando in Regem Romanorum eligendo, gemina ratio ex Historiis illorum temporum genuinis dilucidabit.*

VII. *Contra remota demùm externæ potentie trium Electorum præsidio suffultæ obstacula, quemadmodùm causa CAROLI V. (deprecante Imperium, cui id Electores institutâ*

tutâ deliberatione contulerant, Friderico Saxonie Duce) triumphavit, ita Augustissimus Imperator electus CAROLUS Rex Hispaniarum Catholicus Capitulationi omnium primæ Legatis ipsius ante Electionem oblatae per eosdem 1519. 18. Junii subscribens 1520. ex Hispania solvens Aquisgrani ad mentem Aureæ Bullæ, à cujus præscripto discedere in memoriam CAROLI MAGNI nolebat, 23. Octobris ab Archi-Episcopo Coloniensi Coronâ Imperiali redimitus fuit.

VIII. *Hujus Monarchæ verè Monarcharum Principis fratrem germanum FERDINANDUM PRIMUM Romanorum Regem in Imperio succedentem quare PAULUS IV. Summus Pontifex approbare, & legitimum agnoscere tergiversatus fuerit, Historica veritas cum reflexionibus ad diram tempestatis illius necessitatem, & transactionem Passaviensem licitè, & validè initam disquiret in arena.*

EX JURE CIVILI, SIVE PRIVATO.

- I. **I**Nter celebriores materias Jure Civili proditas, cum non postrema sit ea, quæ agit de Successionibus ab intestato, posset quæri præsuppositâ prius triplici classe succedentium ab intestato, nempe descendentium in linea recta, ascendentium in eadem linea, & consanguineorum collateralium, quem succedendi ordinem Jus Civile præscribit, item præsuppositâ quartâ classe, ubi deficientibus descendentibus, ascendentibus, & collateralibus consanguineis de jure prætorio succedunt conjuges, si decedens fuit in matrimonio, cujus si vinculum absit, fiscus non tam hæreditatis, quàm superioritatis, & regalium jure occupat potiùs bona defuncti tanquàm vacantia, quàm in iis succedat; posset, inquam, quæri: an casu, quo soli Nepotes, & nullus ex liberis ipsius defuncti ampliùs est superstes,

superstes, illi succedant in Capita, vel in stirpes? Controversiam hanc expediet distinctio.

II. *Quid sentiendum sit in puncto Successionis de privignis, Stief-Kindern, qui ex diversis matrimoniis sunt nati? Frequentes disputant; nos in sensu diviso parificationis prolium insistentes argumento L. 3. & seqq. C. de secundis Nuptiis, illos vitrico, aut Novercæ, dem Stief-Batter, oder Stief-Mutter non succedere, sed tantum illi parenti, ex quo procreati sunt, affirmamus.*

III. *De liberis Religionem Successionis hereditariæ capacem professis, an nempe & illi succedant parentibus ab intestato, alia difficultas emergit, admittimus hic sententiam PP. SANCHEZ, MOLINÆ decidentium, eos, vel potius eorum loco ipsam Religionem de jure æqualiter succedere cum aliis liberis, licet ipsi professi per se ipsos non prius acceptent hereditatem, vel adeant.*

IV. *Limitamus tamen Responsionem ad casum, quo parentes moriuntur ante liberos Religionem professos; si enim liberi professi mortem naturalem oppeterent ante parentes, dubitari potest: an eorum loco monasterium, vel Religio succedat? Absolutè affirmat P. FRANCISCUS SCHMIER in tractatu De Successionibus ab intest. Sect. 2. num. 55. absolutè contradicunt P. SANCHEZ, & FELINUS, quorum doctrinam hic amplectimur.*

V. *Qualem porrò favorem de jure illegitimi nanciscantur, & quomodo succedant parentibus? plerumque DD. distinguunt: alii enim sunt Naturales tantum non legitimi, qui si adsit una, vel plures proles legitime nata, non quidem succedunt in bonis Patris, bene tamen matri, avo & aviæ maternæ, & aliis per maternam lineam ascendentibus, æqualiter, & in capita cum prolibus legitime natis &c. Alii sunt legitimi tantum, seu adoptivi &*

ARROGATI, & hi succedunt in bonis allodialibus aequaliter cum naturalibus & legitimis simul, factâ hypotthesi, quòd tempore, quo moritur Pater adoptivus, vel arrogator, duret adhuc adoptio, vel arrogatio. Alii sunt spurii, qui regulariter rursus matri, & ex lineâ maternâ ascendentibus succedunt aequaliter cum liberis legitimè natis, si quos habeat mater, non Patri. Alii sunt Nati ex damnato coitu, qui nec Patri, nec matri succedunt, quamvis insistendo Rigori juris Civilis ipsis negare alimenta nec æquitas Naturalis, nec jus Canonicum in C. 5. de eo qui duxit in uxorem, quam polluit per adult. patiatur. Alii sunt legitimati per subsequens matrimonium, quos aequaliter cum Naturalibus & legitimis simul, probabilius etiam in bonis feudalibus ad successionem vocamus; alii demùm sunt legitimati per Rescriptum Principis, vel per Comitem Palatinum; & hi succedunt solum tunc, quando non extant liberi legitimè nati tempore legitimationis, vel nisi Princeps specialiter legitimaverit in ordine ad successionem.

VI. In defectu descendentium succedunt in bonis allodialibus ascendentes legitimi, gradu propinquiore in capita sine discrimine sexûs exclusis Remotioribus in lineâ rectâ, & exclusis omnibus collateralibus, nisi adsint Fratres, vel sorores GERMANI; argto Novell. 118. c. 2. Auth. de functo C. ad SC. TERTULL. Si tamen soli liberi Germanorum fratrum existant premortuis fratribus, & sororibus Germanis omnibus, spectato jure eos nec in capita, nec in stirpes cum ascendentibus succedere docet Doctor PEREZIUS, cum quo contra PP. HAUNOLDUM, KÖNIG sentimus.

VII. In defectu tam ascendentium, quàm descendentium succedere consanguineos Collaterales in Capita, sive (saltem

tem in allodialibus) sint cognati, sive agnati, mares aut foeminae exclusis semper remotioribus gradu consanguineis, abundè insinuat. Novell. 118. cit. c. 3. Si non adsint Fratres Germani, succedunt Fratres unilaterales, nempe consanguinei, vel uterini, vel utrique, si tam consanguinei extent, quàm uterini, & quidem probabilius aequaliter sine distinctione inter bona, utrùm ea sint materna, aut paterna, ut docent FACHIN. VINNIUS, PIRHING contra STRUVIUM, HARPPRECHTUM &c.

VIII. *Mentionem sæpius faciunt DD. de successione pactitiâ seu conventionali, an illa habeat locum? Negativam adstruimus de jure communi, sive sit pactum affirmativum, sive negativum de viventis futurâ hereditate, utpote quod reprobamus tanquàm invalidum, saltem si inter privatos sit initum, & absque juramento, vel sine consensu illius, de cujus hæreditate quis paciscitur.*

EX JURE FEUDALI, SIVE CONSUETUDINARIO

- I. *Feudum formaliter spectatum, an sit contractus nominatus, vel innominatus? diversa est DD. opinio; tuentur aliqui Feudum esse contractum innominatum; communior verò contractus nominati prærogativam Feudo nobiscum concedit, uti &, quòd sit consensualis tantum, sicut Emphyteusis, non realis cum P. SCHMIER De Pactis & contract. c. 2. num. 545. & seqq.*
- II. *Propugnat SCHRADERUS de FEUD. p. 2. c. 2. n. 4. cum P. HAUNOLDO Feudum esse contractum stricti juris; STRUVIUS verò, HORN. & SCHAMBOGEN bonæ fidei esse solide demonstrant, quibus & nos adstipulamur.*
- III. *Num Feudum constituat objectum testamenti? mirum iterum est DD. in varias sectas abeuntium discordia; ve-*

(b 2)
riorem

riorem cum WILHELMO LUDWEL. & P. HAUNOLDO credimus sententiam, quòd nimirum vasallus neque de Feudo antiquo, neque de novo etiam consentiente Domino directo testari valeat, ita ut testamentum de feudo confectum sit infirmum, tametsi munitum sit Auctoritate Principis.

IV. *Cum præfatis Auctoribus priorem positionem etiam extendimus ad Feudum Francum, adeò, ut ne quidem de hoc vasallus testari possit; imò cum MANZIO de testam. tit. 13. quæst. 5. num. 21. vasallum adeò inhabilem ad testandum de Feudo declaramus, ut ne quidem uni ex pluribus liberis illud possit assignare, aut de eo testari ad causas pias.*

V. *Quòd si tamen titulo legati, aut fideicommissi Feudum relinquatur, non audemus dicere legatum omninò inutile, sed valere hætenus saltem, ut solvenda sit æstimatio, cum celeberrimo Salisburgensium Antecessore Doctore BERNARDO GLETLE statuimus.*

VI. *De foro competente causarum feudalium si dubium occurrat, illud resolvimus dicendo, causas feudales inter vassallos quæ tales exortas decidi ordinariè debere à Domino directo feudi, etiamsi Dominus sit Laicus, vasallus verò Clericus, vel vicissim Dominus sit Clericus, vasallus verò Laicus, Argumento C. 6. 7. De foro Compet. & C. 5. De Judiciis, & FF. lib. 1. tit. 18. lib. 2. tit. 55. §. 2. fin.*

VII. *Casu, quo autem inter Dominum, & Vasallum oritur lis v. g. de concessione, retentione, servitiis, conditionibus feudi, iudices agnoscimus Pares curiæ, seu convassallos ejusdem Domini, communi utriusque litigantis consensu electos.*

VIII. *Porro si ex justâ causâ tanquam suspectus recusari possit Dominus directus, vel causa feudalisis aliquo modo con-*

contingat interesse Domini directi, v. g. si lis esset, num
res sit feudalisis, vel allodialis, vel si Dominus teneretur
de evictione, tunc Dominus non ipse tamquam in propriâ
causâ, sed in priori casu vel arbiter, vel Judex ordina-
rius pronuntiabit, in posteriori autem Pares Curiae (si
haberi possint, aut consuetudo loci non reprobet iudicium à
Paribus curiae) judicaturos, aut si quidem haberi possint,
per consuetudinem loci tamen non admittantur, uti & si
Dominus directus non faciat suum officium in admini-
strandâ vasallis justitiâ, adiri posse vel iudicem ordina-
rium vasalli Rei, vel superiorem Domini directi, prout
actor voluerit, cum P. FRIDERICH sancimus.

EX JURE CRIMINALI, ET POLITICO.

- I. **Q**Uandoquidem de foro delicti varia, eâque maximè ad
Systema praxeos necessaria inter AA. controversia-
rum puncta agitantur; discursus subintrat: quid juris sit,
si delictum est patratum in confinibus duorum territorio-
rum (auf den Gränzen, Anwendung) ita, ut nesciatur,
in utro eorum perpetratum sit? relictâ hîc variorum DD.
crisi probabilius dari locum præventioni inter iudices utri-
usque territorii opinamur; uti &, si delictum in uno lo-
co inchoatum, in altero consummatum sit, v. g. si quis in
territorio Herbipolensi exploderet sclopum, & occideret
stantem in territorio Bambergensi.
- II. In hypothesi, quòd Titius in uno loco mandaverit deli-
ctum v. g. homicidium Sempronii, executioni verò de-
derit in alio, an is pœnâ ordinariâ affici possit ab utroque
iudice, qui nimirum prævenierit alterum, non conveniunt
Criminalistæ. Quòd puniri possit in loco, ubi mandatum
est

est executioni datum, censet cemmunis, quòd autem in loco, ubi mandatum est datum, negat communis, ut ait P. FRIDERICH, ipse verò cum BALDO, FARINAC. affirmat, cujus judicio acquiescimus.

III. *Quandò delinquens jam est egressus territorio, in quo deliquit, neque dum adhuc erat in territorio delicti, ibi citatus, de jure, & regulariter citari amplius non potest, si constet, in quem locum se receperit.*

IV. *Quid faciendum judici, in cujus territorio delictum est commissum, delinquens verò ante citationem auffugit, & constat, in quo loco versetur, ne delicta maneant impunita? communior tenet, quòd talis judex per se, & ordinariè non possit ulterius persequi fugà elapsam, aut capere (nisi nempe prædo, latro, grassator, aut similis perturbator Reipublicæ sit, hos enim persequi in alieno etiam Territorio, & illi judici, ubi capiuntur, sistere concedit R. J. AUGUSTÆ de anno 1559.) debet igitur dare litteras requisitorias ad judicem Territorii, ad quod se recepit reus, à quo petat, ut citet reum ad se, nempe ad judicem delicti, vel verbaliter, vel, si de ulteriori fugà suspectus sit, realiter per capturam, & ad se remittat.*

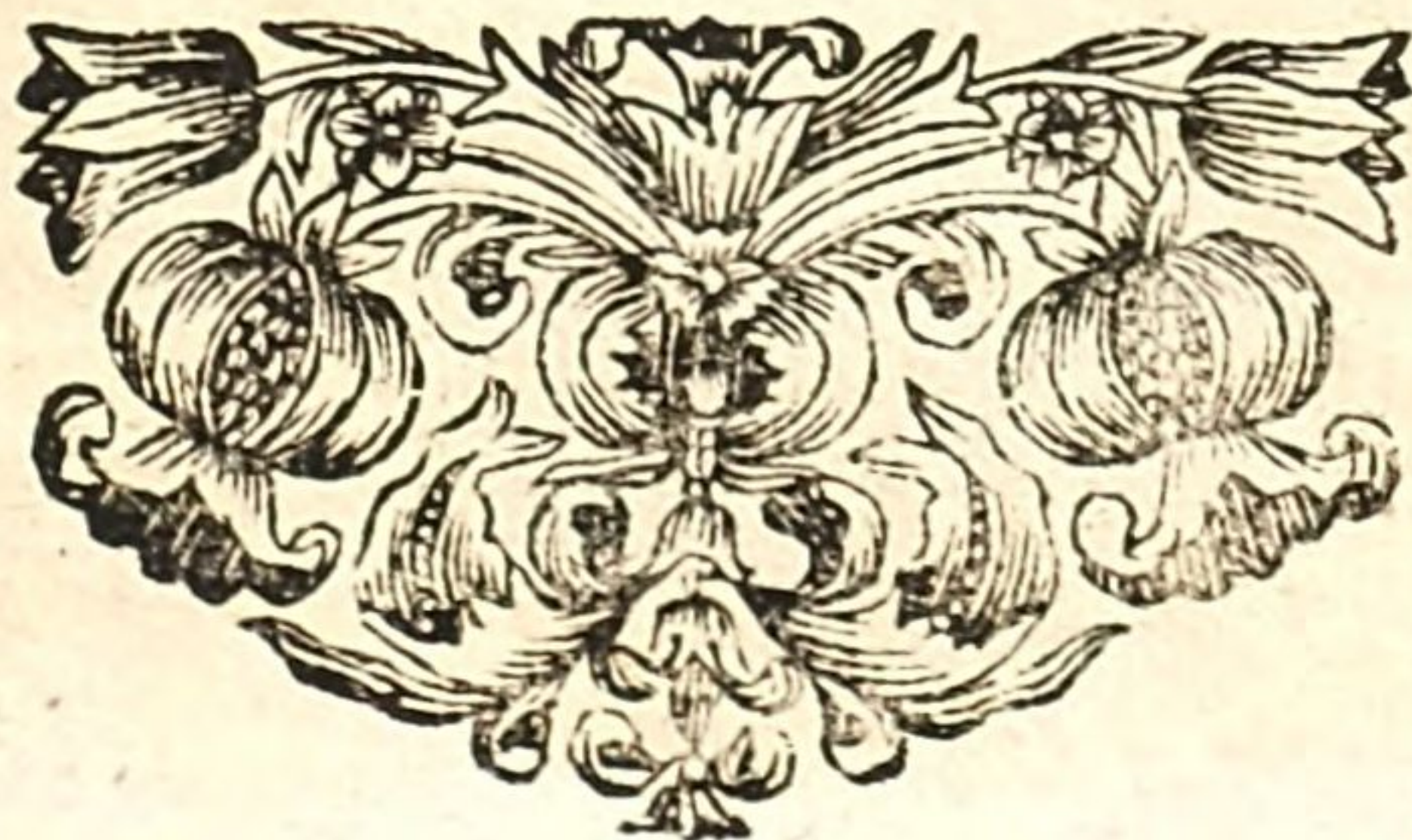
V. *Teneaturne judex taliter requisitus remittere delinquentem, in suo Territorio existentem ad judicem delicti, qui eum petit? Distinctio rursus hìc adminiculatur: vel enim Territorium, in quo moratur delinquens, est sub eodem principe supremo v. g. Imperatore, Rege, Electore, &c. sub quo est Territorium delicti, & sic judex requisitus de jure communi tenetur requisitioni deferre, & reum remittere; vel Territorium, in quod reus abiit, non subest eidem supremo Principi, cui subest Territorium delicti, & sic neque de jure Romano datur obligatio remittendi, licet requiratur.*

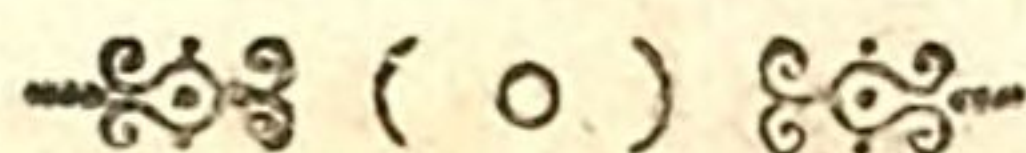
VI. P. WIESTNER cum COVARRUVIA, CLARO, FARINAC. *dum examinat quæstionem : an iudex, & Magistratus loci, in quem fugit reus post patratum delictum de jure scripto possit judicare, & punire illum, si in tali loco nec habeat domicilium, nec in eo delictum commiserit? Negativam regulariter admittendam suadet, quam contra WESENBECIUM, BRUNNEMAN. VULTEJUM reclamantes, approbamus.*

VII. *Quamvis torneamenta (agitationes Taurorum) prout antiquitus erant in usu conjuncta cum mortis, vel gravis vulneris periculo, fuerint utroque jure graviter prohibita, & sub pœnâ in homicidas statutâ, qui alium occiderant, & privatione sacra sepultura in eos, qui ibi occubuerant; prout tamen hodie cum debitis cautelis instituuntur, nec prohibita sunt, nec pœna subjacent, uti decernit communis DD. cum ABBATE in C. 1. De torneamentis.*

VIII. *Quia tamen dicta torneamenta referunt speciem bellicæ exercitationis, quæ dedecet decet personas Ecclesiasticas, & ista hodiedum vetita sunt Clericis sub pœna anathematis, quam irrogârunt CONCILIA Herbipolense, & Salisburgense, teste GONSALEZ in C. 2. de torneamentis num 6, & 11.*

O. A. M. D. B. V. & Om. SS. H.

ODE GRATULATORIA

AD

PRÆNOBILEM, & PRÆSTANTISSIMUM
DOMINUM,

J. U. BACCALAUREUM,

SUPREMA LICENTIATUS LAUREA

More Majorum solenniter condecorandum.

*Scilicet ut possem Curvo dignoscere Rectum,
Atque inter Sylvas Ecademi querere Verum.*

Ipse Dominus Defendens ex Horatio in Principio Disputationis.

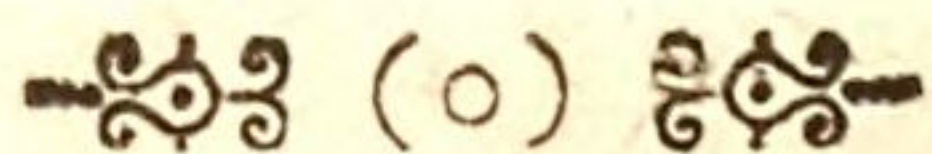
U^T Recta Curvis dissocias procul,
Dilucidasti Fus Academicum,
Largosque Doctorum favores
Enumerans, Documenta legum,

Quis Eruditos Nobilitat Viros
Justiniani Casareus vigor,
Elucubrasti, sat docendo,
Quo pretio sit habenda Virtus,
Quam Laureata cinxit in Exedris
Corona Daphnes, atque humiles super
Vulgi Myricas evocatam

Sydereas habitare Cedros
Fecit, remotis undique Noctuis,
Pulsosque Tectis Agmine Murcia,
Quod Antra Bubonum relegit
Se se Aquilis sociare Nolens.

Tam Docta necdum sufficiunt TIBI
Asserta; Mundi juridicis quoque
Petenda quadrigis Lycæa,

Ut pateat Studiosus Orbis;
Hinc, quæ Corusco vectus in effedo
Illustrat axem Phoebus ab æthere,

Te contulisti, *Syllabúmque*
Accumulas Academiarum.
Sed inde Major Gloria *BALTHASAR*
Nomen manebit, quippe *Panegyris,*
Quâ Julianas Hic Athenas
Franconicâ mediante Suadâ
Extollis, alto pectore *Franconum*
Hærebit, Illi se *Genesis, Tuis,*
Fundationis Juliane
Attribuent meminisse *Scriptis ;*
Decisiones jugiter innuent
Artaunianæ gesta Academia,
Locúmque Promulgationis,
Et *celebris monumenta Plausûs.*
Bis Sex recenses, Qui *Solium Patris*
Echteriani, Franconie Duces,
Et *Præsules mitrâ Verendi*
Auspiciis tenuère faustis,
Tenétque porro *Propitio datus*
SCHÖNBORNIANUS Numine, Maximus
Fautor Camenarum, Poténsque
Franconici Reparator Orbis.
Deprædicásti lætus *Episcopos,*
Quos *Principalis Gratia* quattuor
Celsas Facultatum Columnas,
Et *Patrii* dedit *Infultos*
Tractûs Atlantes, Sive *ferocia*
Præoccupemus *prælia, Balthicus*
Quæ *Mars* ciebat, sive *fusum*
Ex *Acie* meditemur *Hostem,*
Aut *fracta Suecæ Cornua Erinnyos,*
Cùm *Pace* rursus *Franconico datâ*
Pindo, *reductæ* sunt *THaliæ*
Buchhemii Studio Leonis.
Nec *secularis* *jubila præteris*
Anni, *Triumphos* pandis, & *inclytos*
Rerum Apparatus, quos *struebant*
Dernbachii Tria Corda Musis.

Immugientes sæpè Pyracmones
 Ex *Arce* monstras *Partheniâ*, Joves
 Qui fulminantes *liberalis*
 Latitia voluere Testes.
 Quin & Monetas, queis *Academica*
 Notatur *etas*, spargis, ut *aureus*,
 Et *clarus Argenti nitore*
 Missilium Numerus perennet;
 Ille & perennat, non secus, ac *Sacer*
Cætus Virorum, *Magnificos Sibi*
 Quos esse *Rectores* per Annos
 Franconicæ petiere Musæ;
 Horum Notasti Tu quoque Nomina,
 Nil ut deeslet, quo memorabilem
 Festivitatem Jubileam
 Efficeret *Fridericiana*
Bis quinque Lustris adjiciens Nova,
 Et sic *Secundo* Proxima *seculo*
 Sorbona, Cujus tam *frequentes*
 In Cathedris numerantur *Actus*
Promotionum, quas neque Suspicit
Lutetianæ Palladium scholæ,
 Nec *Roma Doctorum Magistra*
 Laurigeris videt in Theatris.
 O Quanta cinget Gloria *Francicum*
 Deinde *Pindum*! Quantus ab Exteris
 Applausus! in plures *Aristas*,
 Si *Regimen FRIDERICIANUM*
Cœlo faventis Gratia *Numinis*
 Extendat! inter *Vitiferos* sedens
 Colles, *Trecentis* prompta *Plectris*
 Herbipolis recreabit agros.
 Hæc ominaris Prospera *BALTHASAR*
Artauniano Pieridum choro,
 Cujus recessus *litteratum*
 Te *Pugilem* docuere pridem;
 I, Perge, fronti *juridicam* Tuæ

Innecte *Laurum*, Clarus *Epomide*
Triboniani Gloriosos
 Ingenii placito Labores
 Defende, *Phœnix* En! Tibi prævolat
 ILLUSTRIORUM Quem COMITUM TRIAS,
Ex Arce BARTENSTEINIANA
 Perpetuum dedit esse *Docti*
 Testem *Triumpho*; Tam *radiis potens*
 Te ducet *Ales*, proteget, & *Tuis*
 Accendet immortalis ævi
Elogiis, sine fine, solem.

Id quod pio Augurio Ominatur

IGNATIUS CHRISTOPHORUS LANGEN

*Juris Canonici, & Institutionum Imperiali-
 um Emeritus, Pandectarum, ac Juris
 Publici in secundum, Historiarum verò
 in annum tertium Auditor, Insignis Ec-
 clesie Collegiæ ad Sanctum Joannem
 Evangelistam in Novo Monasterio Ca-
 nonicus, Prænobilis, & Præstantissimi
 Domini Defendentis in Cursu Juridico
 hucusque Collega.*

Ad Eundem Dominum Baccalaureum.

Egrederis Vastas immensi Juris Abyssos
Frater, Germano junctus Amore mihi!
 Egredieris: Cathedram conscendis, & Igneus æstu
Sacrata Themidos prælia Nulla Times;
 Et licet insurgant contra Te *lege Potentes,*
Excelsique Viri, prælia Nulla Times.
 Sors juvat Audaces, Jurisque scientia Doctos,
 Par quoque *Victorem Finis Utrumque* manet.
 At qualis Finis? *Doctrina filia Matris*
Gloria, Nubenti Dos Satis ampla, cape.

Ita

HIS ACCINIT LICENTIANDO FRATRI
 FRATER IOANNES FRANCISCVS BER-
 NARDVS GAZEN J. V. LICENTIA-
 TVS.

Carlier, Leonhard,

Celeberrimae Wirceburgensium Universitatis Julio-Fridericiano-Ducalis
annus post saeculum primum quinquagesimus, et iubilaeus, gloriosus in iure
academico cuius decisiones tum generales, tum speciales ex iurisprudentia
canonica, civili, publica, ac privata, uti et assertis historicis petitas,
una cum hypotyposi academiarum orbis terrarum, et subiunctis ex omni iure

Wirceburgum 1732

Bamberg, Staatsbibliothek -- .23 B 19#4
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11404192-2
VD18 14894890-001